Victor Beda • Gheorghe Ene

Jurnal rutier

EDITURA ALBATROS

Victor Beda • Gheorghe Ene

Jurnal rutier

ILUSTRAŢII: N. NOBILESCU

EDITURA ALBATROS • BUCUREŞTI • 1983

Ianuarie

**CIRCULĂM CÎND PUTEM
ŞI CÎT PUTEM,
DUPĂ ÎNGĂDUINŢA
MAMEI NATURA!**

1 IANUARIE

Bine ai venit, Anule Nou! Merită să te onorez cu majuscule măcar și pentru că, apucîndu-te, înseamnă că pot cresta încă o linie pe răbojul vieții mele. Mă bucur pentru această posibilitate nu atît datorită vîrstei — mai am de parcurs destui ani pînă ce voi atinge pragul bătrîneții —, cît mai ales prin faptul că am izbutit să mai adaug un an la calitatea mea de conducător auto.

La drept vorbind, volanul îți oferă satisfacții, dar și riscuri. Plăceri și necazuri. Nu neapărat de proporții și intensități care să-ți lase imagini de neuitat. Nu!

Diurnul rutier oferă uneori aspecte ce te fac să zîmbești. Ca de exemplu acel proaspăt posesor al permisului de conducere care nu s-a lăsat pînă nu a promovat examenul (a căzut de cinci ori), numai ca să-i facă în ciudă fostei logodnice, deținătoare de autoturism, măritată între timp și al cărei soț nu reușește să treacă examenul respectiv.

Dincolo de faptul comun, atît de comun încît ajungi să-l sesizezi abia cînd lipsește —, cum ar fi, de pildă, aglomerația automobilistică urbană la orele de dimineață sau din prima parte a după-amiezii — cotidianul rutier îți oferă adeseori situații, cazuri, întîmplări pe cît de neașteptate, pe atît de autentice. Un autentic ce depășește imaginația. Cine și-ar putea închipui că trei persoane aflate pe bancheta din spate a unui autoturism au putut fi ejectate prin parbrizul din față de către forța de proiectare ce s-a creat în urma coliziunii automobilului cu un camion? Și totuși, un asemenea fapt s-a petrecut. La fel de autentic fiind și cazul unei tinere soții care, exact în ziua cînd aniversa cel de-al treilea an de căsătorie, a fost lovită de un autovehicul, rămînînd infirmă pentru toată viața.

Privind pe geam la rarii fulgi de zăpadă ce plutesc prin aer, nehotărîți, parcă, dacă să coboare sau nu pe caldarîmul străzii, mă încearcă tentația de a încredința unui jurnal ceea ce voi întîlni sau voi afla anul acesta despre oameni cînd circulă în calitate de conducători de vehicule, de pietoni sau de pasageri în autovehicule. Va trebui să fiu sincer, să nu ocolesc adevărul chiar dacă uneori va fi dureros, pentru că nu are rost să mă amăgesc cu iluzii. Mă întreb dacă merită să mă angajez într-o asemenea treabă? Adică să țin un jurnal rutier. La ce mă va ajuta? Oricum, dacă tot m-am gîndit la așa ceva, voi începe să-l scriu. Pe urmă voi mai vedea. Depinde de întîmplările ce-mi vor ieși în cale.

3 IANUARIE

Nu am crezut pînă acum că un semn de începător poate să aibă opinii, să emită chiar judecăți. Uite că am trăit-o și pe asta!

... Sînt un semn de începător pentru conducătorii auto. M-ați văzut de nenumărate ori pe unele parbrize, indicînd prin prezența mea că omul aflat la volan nu a împlinit un an de cînd a obținut permisul de conducere.

În ce mă privește, am o vechime de aproape trei ani. Timp de-a lungul căruia am servit, în cadrul unei mari familii, vreau să zic numeroase, trei stăpîni. Pe ultimul, de fapt pe ultima, adică actuala stăpînă, urmează să o părăsesc peste cîteva zile. Va împlini și ea un an de conducere auto. Rămîne de văzut cine va prelua ștafeta. Pentru că nu mă las de această familie. Pînă mă țin culorile și... ventuzele.

Drept să vă spun, șoferii nu mă poartă cu prea multă plăcere. Într-un fel le dau dreptate. Pentru că unii colegi de-ai lor îi privesc cu dispreț sau, în tot cazul, cam de sus. Parcă nu au fost și ei odată începători. Dar așa sînt unii oameni. Uită de unde, ori, dacă vreți, de la ce au plecat.

Adevărul este că și în privința atitudinii față de mine, de fapt față de purtătorul semnului de începător, oamenii adoptă o conduită substanțial diferențiată. În funcție de multe aspecte. Să vă explic.

Prima dată mi-am exercitat serviciul pe parbrizul autoturismului unui președinte de C.A.P. Ehei, ce vremuri, toți mă salutau de la distanță. Bineînțeles, nu pe mine. Dar mă simțeam și eu onorat, o dată cu stăpînul meu. Nici un milițian nu l-a oprit. Nu-i vorbă, conducea bine. Dar de vreo două ori, cînd a cam călcat mașina pe coadă, tare aș fi vrut să-l fi observat vreun agent de circulație. Cu experiența pe care am căpătat-o, pot să vă spun că începătorii ăștia se plîng uneori degeaba că sînt persecutați, că nu sînt înțeleși, că sînt subapreciați. În realitate, unii ar merita să li se ia permisul. Chiar de tot. Prea repede uită cum s-au purtat la examen. Atunci s-au oprit ca să dea prioritate și cînd nu era cazul. Iar acum, se încumetă să intre în intersecție pe culoarea roșie a semaforului. Cică s-au asigurat ei că nu vine nici o mașină. Parcă asta contează? La ce mai există atunci semafoare?

Dar m-am îndepărtat de subiect.

După primul an de slujbă activă, am stat cîteva luni pe dreapta. Nu aveam căutare. Ce rău a fost! Neplăcută situație, îți provoacă senzația de inutilitate. Mă consuma dorința să mă aflu din nou în vîrtejul circulației, între mașini, să cunosc noi localități, noi oameni. Mă simțeam ca șoferii aceia care rămîn un timp fără permis. Știți dumneavoastră pentru ce. Cred că nu există pedeapsă mai aspră.

În sfîrșit, o dată cu venirea primăverii am devenit iarăși activ. Am ajuns în oraș, pe parbrizul mașinii unui nepot de-al președintelui C.A.P. O cumpărase de ocazie. Ce să vă spun. Numai de Bambina — că așa o botezase — trebuia să se țină. Ba pragurile s-au ruginit; ba portierele nu se închideau, ba consuma ulei; ba lanțul de transmisie se cerea înlocuit. Și tot așa. Schimba una, modifica alta. Cu conducerea autovehiculului nu avea treabă nepotul. Om calm, cam taciturn,

mergea cuminte, atent, ca la carte, cum se spune. Eu îl simpatizam pentru preocuparea ce o avea față de Bambina și pentru modul cum circula. După cum se purta la volan, nimeni nu ar fi spus că este începător. Nici nu am simțit cînd a trecut anul cît i-am împodobit parbrizele.

Nici nu am terminat bine cu nepotul, că am și ajuns la o altă rudă apropiată din familie. De data aceasta la o automobilistă. Aflată în pragul celei de a doua tinereți. Am avut prilejul să asist, alături de ea, la cîteva momente interesante. Unele amuzante, altele destul de palpitante. M-am amuzat, de pildă, cînd, la început, a plecat de cîteva ori cu frîna de mînă trasă sau cu șocul de benzină tras. Omisiuni inerente, zic eu, pe care le-am constatat și la alți începători. Unii, însă, orgolioși din fire, nu vor să recunoască în ruptul capului că la începutul carierei automobilistice au greșit și ei.

Stăpîna mea a avut prilejul să constate o diversitate de atitudini ale unor parteneri de drum față de ea.

Pe cînd parcurgea singură prima deplasare mai lungă, Trabantul a suferit o defecțiune serioasă, încît continuarea drumului era imposibilă; s-au oferit deîndată cîțiva șoferi să o ajute. În primul rînd, doi trabantiști. Simți că între ei există un grad înalt de solidaritate. Un alt automobilist, de Dacie 1300, unul Titi, s-a oferit să o ducă la destinație, pe cînd trabantiștii au ajutat-o să scoată mașina în afara drumului, după care au anunțat depanarea A.C.R.-ului s-o tracteze pînă în oraș. Nu o dată, cîte un șofer îi face politicos semn stăpînei mele că poate să depășească sau, dacă se află pe banda a doua, trece el, frumușel, pe banda întîi. Nu ca alții, care parcă turbează cînd ajung din urmă pe banda a doua un autovehicul cu semn de începător. Mai cu seamă dacă este de mic litraj și, pe deasupra, la volan se află o femeie.

Mult i-a plăcut stăpînei mele și episodul cînd, pe o mare arteră rutieră din oraș, oprind într-un loc unde nu era permis — neobservînd indicatorul respectiv de interdicție — un grup de șoferi, ce stăteau pe un loc de parcare, au atenționat-o îndată că se află... în defect.

Îmi place cum se poartă agenții de circulație cu începătorii. Pe cînd circulam într-un oraș de pe litoral, am fost opriți de un agent de circulație. „Cu ce viteză circulați?" a întrebat-o el, politicos, pe stăpîna mea. „Cu 60 pe oră", a răspuns ea, puțin iritată, știind că nu a depășit limita maximă legală. „Să mergeți cu 50 la oră, a sfătuit-o agentul. Nu luați în nume de rău recomandarea noastră. Nu vă subapreciem, dar, deocamdată, e mai bine pentru dv."

Altă dată, cînd a oprit cam speriată dincolo de semaforul ce trecuse pe culoarea roșie, agentul de circulație, aflat în apropiere, i-a făcut semn că poate înainta, existînd în perimetrul intersecției o zonă de așteptare a apariției culorii verzi. A fost un gest încurajator, pe care ea îl ține minte. Nici eu nu îl uit cuînd.

10 IANUARIE

Nu sînt superstiţios. Nu cred în minuni. Sînt, însă, uneori tentat să cred că există oameni care îşi caută parcă dinadins răul. Într-atîta ignorează pînă şi cele mai elementare măsuri de precauţie. Ca, de exemplu, Corneliu. Sărmanul de el. Nu s-a învăţat minte din cele ce i s-au întîmplat exact cu un an în urmă.

...În timpul deplasării spre Sibiu, doi prieteni puneau la punct detaliile în legătură cu felul în care îşi vor petrece seara. La volan, Corneliu conducea dezinvolt, cu un aer degajat de om nu numai cu multă experienţă în pilotarea maşinii, dar şi talentat în această artă a secolului nostru.

— Diseară, la balul din comună, vin cele mai frumoase fete din împrejurimi, inclusiv studentele care sînt în vacanţă. Să ştii că l-au pregătit bine, mă Radule; i-am ajutat şi eu, ce-i drept, cu relaţiile mele să fie bufetul cît mai fain aprovizionat. Rezolvăm cît mai rapid treburile pe care le avem la Sibiu şi apoi urgent spre casă.

După nici o oră şi jumătate, cei doi prieteni se aflau deja instalaţi la masă în locuinţa lui Radu. Au sorbit cîte o sticlă de Fetească parfumată, după care au pornit-o agale spre clădirea Căminului cultural, avînd fiecare în maşină cîte o damigeană de 5 litri.

— Le-am umplut tot cu Fetească, să nu amestecăm vinurile... La urma urmei ce, sîntem obligaţi să bem din vinul lor? Lucrînd de atîţia ani ca barman, îţi dai seama că măcar atîta lucru am învăţat. Să deosebesc un vin bun, pentru cursă lungă, de tot felul de amestecuri denumite pretenţios în fel şi chip, dar după care trebuie să-ţi ţii capul sub chiuvetă trei zile la rînd.

Spectacolul, susţinut de artiştii amatori din comună, tocmai se terminase. Cei mai în vîrstă se îndreptau spre casă, iar tinerii se grăbeau spre sala unde urma să aibă loc balul. Într-adevăr, aşa cum prevăzuse Corneliu, totul era perfect aranjat: sala era curată lună, bine aerisită, veselă datorită decupajelor gen Walt Disney şi improvizaţiilor de versuri satirice, care stîrneau rîsul tuturor celor ce pătrundeau în marea încăpere.

Totul a decurs bine, participanţii s-au comportat civilizat, cu excepţia unui mic incident care a avut loc spre miezul nopţii, cînd unul din organizatorii balului a anunţat că peste cîteva minute petrecerea urmează să ia sfîrşit. Tocmai se terminase un vals splendid şi dansatorii încă mai erau sub impresia armonioaselor acorduri.

— Bine, tovarăşe, mata în loc să organizezi, dezorganizezi, sare Corneliu de la masă. Ce-i asta, în toiul dansului vii aici, pe neanunţate, şi strici dispoziţia tuturor?

— Stai, stai, nu te înfierbînta, tinere; dumneata ai băut, şi nu puţin, se vede, eu însă n-am băut decît pepsi. Pe afişul de afară scrie, negru pe alb, ora de terminare: 23,30. Acum e 12

fără 10. În plus, zeci de băieți și de fete, prezenți aici la bal, trebuie să fie dimineața la serviciu, în schimbul unu. Vrei să ajungă cu toții obosiți morți la muncă? Or unii, care au tras la măsea mai multișor, să-și prindă mîinile pe la mașini?

— Du-te, dom-le, cu teoriile dumitale. Te-ai apucat acum, la doispe noaptea, să ne ții predici?

Cînd a văzut ce turnură iau lucrurile și că intervenția sa va rămîne fără succes, organizatorul a plecat acasă.

Balul s-a terminat totuși, dar la ora 5. Corneliu — barmanul — și Radu, amîndoi cu o mină nemulțumită, se îndreptară spre aleea care duce spre centrul comunei. Un grup de băieți și fete merg direct spre stația de autobuz. Cîțiva dintre ei îl zăresc pe Corneliu care, după cei 3—4 litri băuți în noaptea respectivă, pentru a merge cît de cît „onorabil", se ține zdravăn de brațul prietenului său.

— Măi Cornele, ai fost și ești un mare domn. Tu, de fapt, ai fost sufletul, animatorul balului. Dacă nu erai tu, nu ieșea nimic. În plus, toată povestea se termina la 11 noaptea. Ce să-ți spun, ne-a luat ăla ca și cum am fi la grădiniță.

— Hai spune unde vrei să ajungi? Simt eu unde bați tu. Vrei să vă duc la Sibiu cu mașina. Hai, mă, c-o fac și p-asta.

Intervine atunci Radu. Strigă la ei:

— Ce, mă, ați înnebunit de-a binelea? Voi nu vedeți că-i obosit mort și băut de merge pe două cărări?

— Eu beat, mă, să-ți fie rușine! M-a văzut cineva vreodată beat? îi sare țandăra lui Corneliu.

Tinerii se împart în două tabere: unii înțeleg cît de cît situația și bat în retragere. Își dau seama că, oricum, nu încap toți opt în autoturism. Rămîn doar doi băieți cu fetele lor. Zadarnice sînt încercările lui Radu de a-l împiedica pe furiosul șofer să plece cu mașina. Cei patru se urcă în autoturism și mașina demarează spre Sibiu. La un kilometru distanță acul vitezometrului arăta deja 120 pe oră. Aliniament uscat, într-un cuvînt condiții bune de deplasare. La volan, Corneliu continuă să-și suduie prietenul:

— Auzi, mă, eu beat. Să-mi spună el mie una ca asta. Nemaipomenit, nimeni nu m-a făcut bețiv pînă acum.

Cu timpul se potolește, ochii i se închid din cînd în cînd și mașina o ia ușor cînd spre stînga, cînd spre dreapta. Pilotul reușește să restabilească situația. Cei patru tineri picotesc. Vor să mai doarmă puțin înainte de a intra în schimb.

După ce parcurge circa 10 kilometri, Corneliu e învins de alianța teribilă a lui Bachus cu Morfeu. Intră în plin într-un pom. El, unul din tineri și prietena sa își pierd viața. Ceilalți doi scapă, dar vor sta în spital cel puțin două-trei luni.

Curios! Exact cu un an în urmă, Corneliu, tot după o noapte de chef, călătorea în mașina unui prieten al său, bufetier. Acesta se urcase la volan după ce sorbise și el nici mai mult nici mai puțin decît 400 grame votcă. Autoturismul a intrat și atunci tot într-un pom. Pilotul a murit, Corneliu s-a ales doar cu cîteva fracturi. Ce folos că nu s-a învățat minte!

14 IANUARIE

AU EȘUAT LA PRIMUL DRUM

Cînd omul își dorește ceva, obținerea lucrului rîvnit îi provoacă o deosebită satisfacție. Mai cu seamă atunci cînd împlinirea dorinței nu se poate realiza de azi pe mîine, cum este cazul cumpărării unui autoturism. Și încă unul nou.

Numai cine a avut prilejul să trăiască un asemenea moment își poate da cu adevărat seama ce sentimente încearcă oricine atunci cînd se vede posesorul unei mașini.

Ce plăcere îl învăluie în clipa cînd se așază la volan, cînd pune mîna pentru prima dată pe maneta de cuplare a vitezei, cînd mîngîie, fără să vrea, bordul mașinii, tapițeria, bancheta, cînd, în sfîrșit, se poate considera deținătorul automobilului. De cîte ori nu și-a închipuit fiecare viitor automobilist cum va decurge cumpărarea mașinii? O compara, deși nu o avea încă, cu cele pe care le întîlnea și care semănau la culoare și tip cu cea dorită. Fiecare dintre acestea avea, însă, cîte un cusur. Doar a lui, cea pe care urma să o aibă, nu avea nici un fel de defect. Pe undeva, în străfundul conștiinței sale, își dădea seama că nici o mașină nu este perfectă, dar așa o dorea și vroia să creadă că i se va împlini dorința.

Totul a fost stabilit în detaliu și din timp pentru ziua cînd va ridica autoturismul de la depozit: locul unde îl va parca, numărul de înmatriculare — cu soț sau fără soț — pe care îl va solicita, numele ce îi va da (căci orice mașină are și un nume, nu-i așa?), obiectul care va fi mascota și așa mai departe. Pînă și primele deplasări au fost fixate: întîi la părinți (sau la socri, după caz); apoi o excursie împreună cu vecinii, care au mai de mult automobil; în fine, un drum de agrement, pentru vizitarea zonelor turistice din împrejurimi.

Mă gîndeam la toate acestea în vreme ce aflam despre două cazuri recente ce mi-au umplut sufletul de tristețe. Pentru ușurința, aș putea spune copilărească, a unor proaspeți deținători de autoturisme în modul de a-și utiliza mașinile.

Sîmbăta trecută, I.M. din Hațeg a fost la Timișoara să-și ridice autoturismul mult dorit. A venit cu el acasă, l-a băgat în curte și toată noaptea nu a putut să doarmă de bucurie că are mașină. Abia a așteptat să se facă dimineață ca să poată ieși cu mașina în oraș. Nu conta pentru ce. Important era să apară pe stradă cu Dacia nou-nouță. Pretextul l-a găsit repede: cumpăratul pîinii. Care pîine, vezi doamne, nu mai putea fi adusă de la prăvălie decît numai cu automobilul! Și pentru ca deplasarea, cît ar fi fost ea de scurtă, să fie cît mai agreabilă, a luat cu el și casetofonul.

Din păcate, a fost un drum cu cîntec. Nici nu s-a pus ca lumea în mișcare, că a trebuit să frîneze ca să nu lovească un cîine.

Necunoscînd însă modul de comportare a mașinii la frînare, apăsarea pe pedală a provocat un șoc violent, din

cauza căruia casetofonul a căzut de pe banchetă. Precipitîndu-se să împiedice căderea aparatului, neexperimentatul automobilist a scăpat mașina de sub control. Și, ca un cal nărăvaș ce nu se lasă strunit din frîu, automobilul s-a năpustit într-un podeț, izbindu-se violent de marginea acestuia. Trosnete de tablă torsionată, spaima șoferului și, în final, serioase avarii la lonjeroane și planetare.

La un autoturism ce nu apucase să ruleze ceva mai mult de 200 kilometri! Pentru că deținătorul acestuia nu a ținut seama că mașina nu se lasă cunoscută deodată, trebuind parcurse distanțe serioase în condiții variabile, pînă cînd își dezvăluie toate tainele comportării sale.

Al doilea caz s-a petrecut în județul Bacău. S.I. din Rădăuți și-a cumpărat un autoturism Dacia la Pitești. Om prevăzător, a rugat un șofer profesionist să-i facă serviciul de a-i aduce mașina de la depozit acasă. De unde să prevadă, sărmanul, că pînă și un șofer profesionist poate comite imprudențe? În jurul localității Răcăciuni, acesta se angajează în depășirea unui autocamion în condițiile unei vizibilități serios afectate din pricina ceții.

Un act ușuratic pe care nu și-l permite nici măcar un șofer începător, act ce s-a soldat cu ciocnirea între autoturism și o autoutilitară ce venea din sens opus. Și, uite-așa, o mașină „scoasă din cutie" nu a ajuns nici măcar pînă la localitatea de destinație, „șifonîndu-se" serios pe parcursul primului ei drum, din cauză că cel aflat la volan a preferat o manevră riscantă unei conduite cumpătate, preventive, conduită la care îl obliga măcar și încrederea cu care a fost creditat, nemaivorbind de faptul că pilota un autovehicol ce nu-i aparținea.

19 IANUARIE

Vremea e urîtă afară, așa că astăzi, deși este o duminică în care am voie să circul cu mașina mea, voi sta acasă. Vorba ardeleanului: „stau și cujet".

— Mașina, ca și femeia, cere gingășie. Bruscată, reacționează în cele mai neașteptate chipuri. Adeseori, lăsînd urme serioase.

— Purtarea copilului este oglinda părinților, iar conduita șoferului, poza caracterului său.

— La volan, caracterele și temperamentele sînt nude.

— Cu cît cunoști mai bine un drum, cu atît ți se pare mai scurt.

— Noaptea, mașinile își pierd culoarea.

— Condu în așa fel încît să fii o prezență, nu o amintire.

— Pneurile au memorie: nu uită cînd au fost maltratate.

— O cheie de contact nu este un permis de conducere.

— Cine conduce autovehiculul ca la examen, nu face accidente.

— Tradus în limbaj automobilistic, grăbește-te încet înseamnă grăbește-te în limitele vitezei de siguranță.

— Experiența la volan se măsoară în kilometri. Cu condiția să aibă continuitate.

22 IANUARIE

GÎNDURI DESPRE PREZENTUL ȘI VIITORUL CIRCULAȚIEI

Circulația rutieră din România are o istorie relativ scurtă, dar cu numeroase file inedite. Scrierea ei ar constitui un subiect interesant, captivant pentru mulți dintre cei documentați în acest domeniu. O asemenea lucrare ar fi în același timp și extrem de necesară, de utilă, pentru numeroșii specialiști, dar și pentru marele public, din ce în ce mai interesat de problematica traficului rutier.

Fără îndoială că cel mai „fierbinte" capitol al acestei istorii este acela al ultimilor 15 ani, cînd în traficul nostru rutier s-au făcut progrese enorme. Nu e vorba numai de calitatea și cantitatea mașinilor, de rețeaua de unități service, de realizările obținute în extinderea și modernizarea rețelei de drumuri și străzi, ci, în primul rînd, de oameni, de participanții la traficul rutier. Fără îndoială că în anii din urmă, creșterea motorizării, intensificarea circulației nu puteau să nu exercite o influență puternică asupra gîndirii „beneficiarilor" căilor rutiere. Este incontestabil că omul de azi, în ipostaza de automobilist, de motociclist, de pieton etc. are o altă reprezen-

tare despre circulație, o altă concepție asupra problemelor traficului în comparație cu modul cum privea aceste lucruri cu 10—15 ani în urmă.

A învățat, desigur, participantul la traficul modern enorm de multe lucruri din vasta activitate politică, culturală, științifică, de perfecționare tehnică care are loc în țara noastră, dar, de ce să nu recunoaștem, în multe cazuri a ajuns la concluzia că trebuie să învețe și din necazurile altora, ba cîteodată chiar din ale lui, necazuri care în domeniul ce-l abordăm se numesc accidente. A învățat, deci, de voie, dar și de nevoie.

Omul contemporan e implicat mai mult ca în trecut în circulația rutieră, însă el participă la ea avînd un plus de cultură, de cunoștințe tehnice, de civilizație. El este mai circumspect față de pericolele circulației în comparație cu participantul la trafic din anii 60—65.

Mai avem, totuși, un drum destul de lung de parcurs pentru a fi la înălțimea exigențelor circulației moderne.

Sînt cîteva aspecte negative, aș spune mai curînd cîteva rele, care se cer a fi mai puternic combătute în primul rînd de către opinia publică.

Agresivitatea în circulație. Lipsa de cultură, de civilizație, de neînțelegere a problemelor traficului modern pe care le dovedesc unii indivizi devine extrem de pregnantă, transformîndu-se într-un serios pericol pentru colectivitate, atunci cînd ei se urcă la volan. Se înțelege uneori greșit că numai oamenii cu o pregătire modestă au, de regulă, porniri agresive. Nu e vorba neapărat de diplomă, deoarece sînt și agresivi chiar cu mai multe diplome, după cum sînt și oameni simpli, fără multă carte, însă cu mult bun simț și aceasta se observă, bineînțeles, nu numai în circulație.

Am văzut în Oaș țărani îmbrăcați în straiele lor frumoase, de țară, la volanul mașinilor, conducînd impecabil pe drumuri pitorești, dar dificile, azi asfaltate în cea mai mare parte.

Nu-mi iese din minte o țărancă de o rară frumusețe, cu obrajii rumeni de sănătate, aflată la volanul unei Dacii 1300. Avea semn de începător, dar conducea nu timorat, cu viteza melcului, ci dezinvolt și sigur asemenea unui șofer cu state vechi la volan.

Mergea pe dreapta, corect, cînd din sens opus se apropie un bolid în mare viteză. Angajat într-o depășire periculoasă, tînărul de la volan e pe cale să intre în plin în autoturismul condus de femeie. Aceasta nu se pierde. Virează la dreapta, ușor, ieșind cu totul pe acostament. Este evitat un grav accident. Pe drum nu erau decît trei mașini: cea care depășea, cea dublată și cea pilotată de femeie. Ar fi fost firesc, civilizat, ca tînărul să oprească și să-i mulțumească șoferiței că i-a salvat viața, că a făcut față cu brio unei situații extrem de dificile, care se putea solda cu un grav accident rutier. Nu,

tînărul a plecat mai departe, apăsînd și mai tare pe accelerație. Am întrebat șoferița cum de i-a venit ideea să întreprindă o asemenea manevră? „Mi s-a părut normal să-i fac loc să treacă, mai ales că aveam și posibilitatea. Dacă mi-aș pune mintea cu toți nebunii, unde aș ajunge?"

Bineînțeles că agresivitatea la volan, care se manifestă într-o gamă extrem de diversă de forme, e o problemă deloc simplă, la rezolvarea ei trebuind să contribuie mulți factori. În mod cert, filtrul mai des care îl vor reprezenta prevederile recentelor modificări ale legii circulației va împiedica intrarea în rîndul șoferilor a multor elemente cu predispoziție pentru agresivitate.

Fără îndoială, însă, că tot opinia publică are menirea să dea o ripostă hotărîtă agresivității.

Iresponsabilitatea la volan care, de regulă, pornește de la concepția că pilotarea mașinii e o joacă, un fleac, este și ea frecvent întîlnită încă, sub cele mai diverse forme, pe arterele rutiere. Agresivitatea la volan are, de fapt, la bază, iresponsabilitatea în conducerea mașinii. Nu întotdeauna, însă, iresponsabilul e și un agresiv. Mai bine zis, el devine agresiv în mod inconștient. De la volanul mașinii care a circulat cu 140 km/oră, semănînd panică pe șosea, coboară cîteodată un om blajin, pașnic, cu surîsul pe buze. „Nu-i nici o problemă, drumul era drept, mașina în perfectă stare, eu am carnet de 10 ani".

Îmi puneam întrebarea: „Ce se va întîmpla cînd la volanul Oltcitului de 1100 cm³, care prinde ușor de tot 150 km pe oră, va ajunge un iresponsabil care nu realizează nici pe departe urmările unui accident la o asemenea viteză?"

Un eveniment rutier grav pe o șosea importantă. Din mai multe autoturisme au coborît curioșii. Doresc să vadă epava unei Skode rupte în patru, care, la viteza de 120 km/oră, a intrat în plin într-un pom.

„Mie nu mi se poate întîmpla așa ceva. Eu știu să conduc."

„Merg și eu cu 120 pe oră, dar sînt convins că nu o să nimeresc niciodată în pom."

Încă o dată, deci, expresii concrete ale concepției: „Ce e rău se întîmplă altora, în nici un caz mie, care am toate calitățile unui șofer de clasă."

Numai un singur șofer a privit îndelung și a reflectat: „Nu credeam că o mașină poate ajunge în halul ăsta. Încă o dată m-am convins ce înseamnă viteza." Specialiștii spun și au dreptate: „Nu viteza în sine trebuie combătută, căci în secolul nostru aceasta ar fi un nonsens. Folosirea ei iresponsabilă e cel mai mare dușman al siguranței circulației".

Un mare serviciu va fi făcut circulației, publicului, nouă, tuturor automobiliștilor, cînd vom reuși ca, paralel cu o instruire modernă a șoferilor, să-i facem pe toți să simtă înalta responsabilitate ce o au față de societate atunci cînd se află

la volanul autovehiculelor. Bineînțeles că acesta e un lucru care nu se obține peste noapte, cu o prelegere, două, pe această temă; dar nici nu trebuie lăsat să se realizeze de la sine în nu știu cîți ani. Toți automobiliștii, sau cvasimajoritatea lor, sînt în același timp de părere că într-un domeniu în care actele de iresponsabilitate au ca urmare pierderi de vieți omenești, transformarea oamenilor valizi în niște infirmi, mari pagube materiale, nu este permis să umblăm cu mănuși. Cei care atentează grosolan la siguranța traficului, la viața oamenilor, trebuie scoși fără nici o ezitare din circulație. Aceasta o cer interesele noastre majore.

Lipsa de politeţe la volan. Mulți apreciază comportamentul grosolan în circulație ca o problemă de suprafață a traficului, nu ca una de fond, cum este în realitate. Asigurarea „liniștii" în circulația rutieră se poate realiza numai cu oameni calmi, politicoși, buni șoferi și corecți față de normele rutiere. Da, pentru că de „liniștea" în circulație depinde siguranța ei. Într-o mare capitală europeană, m-au frapat două lucruri întîmplate pe drum în decurs de cîteva ore. Închipuiți-vă o arteră în sens unic, cu patru benzi. Flux neîntrerupt de circulație la o oră de vîrf. Undeva, de pe o stradă laterală, apare un Fiat 600 care oprește în dreptul unui semn „Oprire la intersecție". Mă gîndesc: „Ca să intre în artera prioritară, gîndăcelului îi va trebui cel puțin o săptămînă". Dar nu, primul autoturism de pe culoarul unu, care îl observă, oprește. Ca la un semn făcut de o baghetă magică, opresc și cei de pe benzile 2, 3 și 4.

Șoferul micuțului Fiat face, la rîndul său, un gest prietenesc cu mîna confraților în ale volanului.

Mă găsesc în dreptul unui semafor pentru pietoni, care arată verde trecătorilor. Cîteva sute de mașini așteaptă răbdătoare schimbarea culorii semaforului. Trec cîteva secunde și motoarele autoturismelor, unite într-un puternic cor, încep să accelereze. Deodată, un tînăr grăbit se avîntă pe roșu, spre partea opusă a trotuarului. Mașinile, care abia porniseră, frînează, piloții lor creînd condiții indisciplinatului să-și continue cursa. Nici un strigăt, nici un claxon, nici o sudalmă nu se aude.

O circulație fără insulte între participanții la trafic, fără invective, fără reproșuri, bazată pe principiul într-ajutorării și înțelegerii reciproce între automobiliști și între aceștia și ceilalți beneficiari ai drumurilor, înseamnă un trafic lipsit de tensiune, echilibrat, în ultimă instanță civilizat și sigur.

25 IANUARIE

O suită de fapte pe care aș fi preferat să nu le cunosc. De stupide ce au fost. Aproape că nu-mi vine să cred că s-au petrecut cu adevărat...

— Avem trei copii, toți sub 10 ani. Îmi dau seama că îmi va fi foarte greu să-i cresc singură. Înainte de a-i cunoaște pe cei doi colegi de serviciu, soțul meu era un băiat model. Rar bea cîte un pahar de vin și asta numai la masă, cînd știa sigur că nu va pleca cu mașina. După ce în anturajul lui Ionel au apărut Sebastian și Benone, au început să nu ne mai ajungă nici banii, deși el cîștiga circa 4 000 pe lună și eu aproape 3 000, și nici timp nu mai avea deloc să se ocupe de familie. În afară de serviciu, care și ăsta începuse să-l facă destul de prost, deoarece nu era zi să nu primească observații de la șefi, nu știa decît de chefurile organizate împreună cu cei doi. Îl favoriza mult și faptul că lucra 24 de ore cu 48 liber.

„Lucrau" după o planificare a dracului de bine alcătuită. O zi la Sebastian, apoi una la Benone — în garsonierele lor, căci erau burlaci, unde aduceau și femei —, apoi în zilele următoare plecau din oraș la rudele celor doi, unde găseau vin din belșug. Începeau imediat după terminarea lucrului și continuau pînă noaptea tîrziu. După un somn de cîteva ore, se urcau în mașină — soțul meu la volan, căci Sebastian avea carnetul suspendat pentru beție — și o luau la colindat prin comunele din apropiere, pe la neamuri, conform graficului.

I-am spus nu o dată:

— Mă băiete, mă, nu te lua tu după golanii ăștia. Tu ai familie, ai trei copilași. Vrei să te nenorocești și să ne nenorocești și pe noi?

Îmi răspundea:

— Ce vrei, să petrec cînd oi avea 70 de ani? Mă distrez și eu acuma, cînd am 30.

— Asta-i distracție, să trăiești numai în beții și să-ți neglijezi complet familia? Uite, copiii nici nu te mai cunosc. N-ai mai scos o vorbă cu ei de luni de zile.

I-am spus și de sănătate.

— Ai 30 de ani și arăți ca de 60. Te plîngi de dureri de stomac. Cum să nu te doară, dacă bagi în tine atîta băutură?

În ziua cu pricina, după terminarea lucrului, unul din colegii lui Ionel a asistat la discuția dintre cei trei. Discuție unde se puneau la punct detaliile planului pentru ziua respectivă.

— Azi spectacolul are loc la mine. Plecăm chiar acum după aprovizionare. O să avem ceva de mers, dar merită. Îi ducem televizorul reparat lui frate-miu. Ai mai fost la el, Ioane. Nu-s decît 12 km. Dus și întors — 24. Un fleac! De bucurie ne dă și vin și pastramă, elementele de bază ale fes-

tinului nostru. Murături și carne de porc luăm de la Costică, cel căruia i-am fost naș acum o lună. Mai ales că-i duc și grătarul pe care mi l-a dat să-l repar acum cîteva zile. Pe la 12 o să fim acasă cu proviziile. În două ore le preparăm. Numai bine la două, cînd ies din schimb fetele, sîntem cu masa pusă.

Totul s-a desfășurat exact după program. Spre seară, Sebastian constată că cele 6 guri au decimat toate proviziile. Inclusiv că au golit conținutul unei damigene de 10 litri de vin.

— Mă fetelor, eu știu, declară șeful clanului, Sebastian, că femeile înainte nu beau așa, mă! Dar văd că ați ținut la fix pasul cu bărbații și acum sînteți la fel de însetate ca noi.

— Ce să-ți fac, Sebastiane, dacă n-ați avut de lucru și ați adus vin de ăsta dulce de cucoane? Uite, noi aranjăm prin casa asta dezordonată de burlac, iar voi plecați să mai împrospătați proviziile.

Zis și făcut. Ion se așază la volan și în dreapta lui ia loc Sebastian, iar pe fotoliul din spate — Benone. Lîngă el, pe locul rămas liber, sînt puse damigenele.

Noapte, ceață, pe jos lapoviță transformată în polei.

— Nu prea e vreme bună pentru deplasări cu autoturismul, măi Benone, zice cu voce joasă Ionel.

— Na-ți-o bună că ți-am dres-o, doar nu era să spargem petrecerea la ora 8 seara. Pînă în comună, la viitorul meu socru, nu facem decît 20 de minute.

— Și ce-o să zică viitoarea ta logodnică cînd te-o vedea atît de bine făcut și în plus că vrei să-i mai ceri și vin?

— Logodnica mea mi-a spus: „Să mă iubești tu pe mine, asta-i important. Dacă mai bei un pahar în plus asta nu-i nici o nenorocire!"

Au ajuns cu bine la viitorul socru. Au umplut două damigene, logodnica nu s-a supărat, au pornit-o imediat spre municipiu, dar n-au ajuns decît pînă la km 15. Aici, Ionel s-a angajat fără asigurare în depășirea unui autobuz rămas în pană. Acul vitezometrului arăta 120 km pe oră. A intrat în coliziune frontală cu un alt autobuz al întreprinderii județene de transporturi locale. Autoturismul s-a rupt în trei părți. Una, avîndu-l pe Sebastian pe scaunul din dreapta șoferului — culmea, cu centura de siguranță fixată — a rămas pe șosea, pasagerul alegîndu-se doar cu cîteva zgîrieturi; a doua, cu șoferul avînd pieptul zdrobit, a fost aruncată în stînga, la 15 metri de drum. A treia, cu Benone avînd capul tăiat și străpuns de bucățile de sticlă provenite din damigenele sparte, cu îmbrăcămintea îmbibată de vinul scurs din vase, a fost găsită în șanțul șoselei.

În procesul coliziunii o bucată din blocul motorului a fost proiectată în peretele de sticlă al unei locuințe amplasată în apropierea șoselei. După ce a străpuns balconul, a nimerit în televizorul la care privea întreaga familie. Medicii s-au străduit mult timp să elimine cioburile ecranului din ochii mem-

brilor familiei. Roata de rezervă a fost proiectată la circa 20 de metri, în grădina unui cetățean, care împrăștia gunoiul de grajd pe viitoarele straturi de legume. S-a ales cu o fractură a umărului.

2 morți, 3 răniți grav și 2 ceva mai ușor reprezintă bilanțul accidentului produs de Ionel, care și-a pierdut viața ca urmare a nesăbuinței sale. Alcoolemia în sîngele pilotului era 2,95‰! Pasagerii au avut, ce-i drept, mai puțin: Sebastian, 2,7‰, iar Benone, care ocrotea damigenele, 2,6‰.

30 IANUARIE

Au trecut de-atunci trei zile, dar lui Gavrilă nici acum nu-i vine să creadă că cele întîmplate au fost adevărate. Trăiește încă cu nădejdea că totul nu este decît un vis, după care se va trezi din somn, constatînd, fericit, că a visat ceva urît, ceva pe care el nu-l putea face, pentru că nu aparține firii lui.

Aude, ca venite de undeva de departe, niște voci de bărbați care acuză, care condamnă, cerînd pedepsirea vinovatului, în virtutea dreptății omenești și a legii, voci care pomenesc numele lui, dar el nu reușește să deslușească exact despre ce se vorbește și ce caută el acolo, în hala aceea imensă a garajului plin de oameni și încărcată de o atmosferă ce simte că îl înăbușe.

Ar vrea să scape de această senzație de sufocare, care îl apasă pe piept, îl strînge de gît și îi provoacă dureri de cap, dar nu poate. Se simte ca un animal prins într-o capcană din care, oricît s-ar zbate, nu poate ieși din strînsori.

... Și ce frumos începuse ziua aceea de sîmbătă! Primise liber de la autobază, recuperare în contul orelor lucrate peste program ca șofer pe o autospecială, și se hotărî să o petreacă la Vlăhița. Plecase de dimineață de la Miercurea Ciuc, cu mașina sa, și nu opri decît în poartă la neamuri.

— Bine ai venit, Gavriluță dragă, îl întîmpină cu voioșie gazda. Dacă pe toate știi să le potrivești ca pe vizita asta, te sfătuiesc să joci la loto. Ia, te rog, loc la masă și caută să ne ajungi din urmă. Noroc că nu ți-am luat înainte decît cu vreo două-trei rînduri de palincă.

În casă erau adunate mai multe rude și prieteni. Nu prea a înțeles Gavrilă motivul petrecerii la care nu se așteptase să participe, dar nici nu-și făcu probleme. De mașina pe care o lăsase afară, uită de cum dăduse păhărelul pe gît.

— Noroc și sănătate, ură, bine dispus, Gavrilă, grăbind să recupereze handicapul. Strașnică băutură palinca asta! Curată sănătate, căută să se convingă după ce pierduse numărul păhărelelor golite.

Într-un tîrziu, plecă de la ospitaliera casă, ajungînd la tatăl său. Acesta urma să intre seara „în serviciu", ca muzicant la o nuntă. Nu i-a prea surîs bătrînului ideea ca fiul său să-l însoțească la nuntă: una, pentru că nu era invitat, două, pentru că era bine afumat. Pînă una alta, însă, decît să-l lase singur în starea în care se afla, și-a zis că este mai bine să-l aibă lîngă el.

Spre miezul nopții, Gavrilă parcă își mai revenise. Îl apucă, subit, dorul de nevastă și de copii. Porni cu mașina, făcînd contactul și mînuind volanul mai mult din reflex. Pe drum, un viscol puternic reducea vizibilitatea la zero. Șoseaua abia că putea fi deslușită de un șofer în stare normală. Cît despre Gavrilă!

Nu parcurse nici un kilometru cînd simți că izbi ceva. Coborî din mașină și constată că lovise un pieton. Zăcea în nesimțire pe șosea. Avu, pentru moment, dorința să-l ducă la spital, dar renunță repede. „Nici dracu nu m-a văzut acum. Iar ăsta dacă va avea zile, va scăpa. Ce-a căutat pe drum, pe o așa vreme?"

Se mai uită o dată primprejur și în cele din urmă, zgribulit de viscol și clănțănind de frică, se sui în mașină, plecînd șovăitor.

După cîțiva kilometri opri. Îl chinuia curiozitatea să știe ce s-a întîmplat cu victima. „L-au găsit, oare? Poate n-a murit! Bine ar fi să scape, că dacă mă prinde, mă înfundă rău nenorocitul!"

Întoarse mașina pe sensul opus și așteptă un timp. Se încadră apoi între două autovehicule, îndreptîndu-se spre locul accidentului. „Să văd doar din mers care e situația și mă-ntorc spre casă", se consolă pe măsură ce se apropia de zonă.

A fost oprit, pentru că circula cu farurile stinse și nu îi ardea decît una din lămpile de poziție. A negat cu îndărătnicie

orice amestec cu accidentul. Nu a recunoscut decît în fața unor probe evidente: peliculele de vopsea și cioburile de sticlă căzute de pe autoturism.

... Gîndurile îi fug aiurea. Cînd la cei doi copii, cînd la soție, cînd la victimă. Află că aceasta muri la cîteva ore după ce fu transportată la spital. Medicii nu au avut ce să-i facă. A fost adus prea tîrziu!

Părăsi autobaza sub escortă. Parcă aude plînsul dureros al neveste-si: „Gavrilă, Gavrilă, cui ne lași?"

Februarie

LUNĂ VICLEANĂ:
TE PĂCĂLEŞTE
CU CÎTE O ZI FRUMOASĂ,
CA SĂ-I SUPORŢI MAI UŞOR
PERIOADELE-I VITREGE.

4 FEBRUARIE

Zilele trecute m-am întîlnit cu un bun prieten. Om vesel de felul lui, de data aceasta era abătut.

— Ce ai, l-am întrebat, de arăți plouat?

— Ar trebui să-ți povestesc ce s-a întîmplat la noi, la întreprindere, ca să-ți dai seama de ce sînt necăjit; acum, însă, nu sînt în stare.

Abia astăzi a avut tăria să-mi spună despre ce a fost vorba atunci...

Au început munca la ora 6. În ziua aceea au avut un program greu, încărcat, trebuind să recupereze niște rămîneri în urmă. Nici nu și-au dat seama cînd s-a făcut ora 15.

— Mă Octave, azi n-am avut timp să schimbăm măcar un cuvînt. Bravo nouă, însă, că am ajuns la zi cu planul.

Radu, Mihai și Octav erau foarte apreciați de întregul colectiv de muncă. Faptul că în unitatea de transport unde lucrau se aflau pe trepte diferite în privința funcției, nu-i împiedica să fie foarte buni prieteni. Fiecare avea cîte trei copii, între 3 și 7 ani, extrem de reușiți. Soțiile, muncitoare la aceeași fabrică, la fel ca soții, erau în ultima clasă de liceu la fără frecvență.

— Am rămas mirat cînd l-am auzit pe Radu, maistrul nostru, că le propune prietenilor săi — îmi povestea un tînăr muncitor — să meargă la „una mică". Nu i-am văzut niciodată pe la localuri și nici n-am auzit vorbindu-se că ar frecventa cîrciumile.

Au băut cîte o votcă, după care s-au ridicat de la masă îndreptîndu-se spre mașina lui Radu, pitită pe o străduță în spatele bufetului

— Unde fuserați, mă prieteni nedespărțiți, de sînteți așa bine dispuși și roșii la față? Cine punea întrebarea? Inginerul, șeful unității, un oltean care, în ciuda anilor mulți petrecuți pe meleagurile Banatului, nu își alterase deloc accentul.

— Țin prea mult la tine, Radule, să te las să pleci cu mașina după ce ai băut. Hai, mă, urc eu la volan și vă duc pe toți acasă (o comună situată la 30 de km de oraș).

— Nu-i nevoie, don' șef, ce, 50 de grame de tărie reprezintă ceva? Ne descurcăm noi. Inginerul a dat din cap și s-a îndepărtat.

— Am fost la bufetul „Sud", zice Octav, adresîndu-se amicilor. Voi, care nu prea sînteți la curent cu cîrciumile, nu știți, probabil, că există și un local denumit „Nord". Culmea, din punct de vedere geografic e însă situat la vestul orașului. Hai să-l vizităm.

Aici ambianța era mai plăcută, mai multă animație, personalul mereu cu zîmbetul pe buze, bucatele bune.

Grupului i s-au mai raliat, în curînd, încă doi colegi de muncă, „specialiști" la tării, care nu ajungeau, de regulă, acasă înainte de 10—11 seara.

Obișnuiți doar cu cîte un păhărel de vin la masă, cei trei prieteni s-au cherchelit rapid. Octav povesti cum a ajuns el maistru. În același timp, ceilalți doi amici țin să relateze împrejurările în care își cunoscuseră nevestele și se însuraseră. Vorbeau toți deodată, dar nimeni nu asculta. Ultimii veniți își odihneau capetele pe mesele de brad.

— Măi Octave, tu ești șeful nostru. Cum am ajuns noi cot la cot cu țuicarii ăștia?

— Lasă, Mihai, doar nu ne îmbătăm în fiecare zi.

— Vorba-i, cum mai ajungem noi acasă? Cine conduce, că eu unul nu-s în stare, zice maistrul.

Forțîndu-se să-și mențină o poziție cît mai aproape de verticală, se ridică de la masă, foarte vexat, Radu.

— Eu îs profesionist, voi sînteți amatori, eu conduc!

Intervine Octav:

— Mergem și dormim mai bine la soră-mea, în oraș. Doar că ai noștri vor fi îngrijorați. Îți dau volanul, Radule, numai să nu gonești ca de obicei.

Aproape la miezul nopții, țuicarii s-au desprins de grup, îndreptîndu-se spre case. Mergeau ei ce mergeau pe două cărări, apoi, din cînd în cînd, se opreau pentru a lua în brațe cîte un pom.

— Vedeți, mă băieți, ce înseamnă neobișnuința? Nu rezistăm, nu sîntem făcuți pentru băutură.

Cine privea din spate mașina condusă de Radu n-ar fi zis că e pilotată de un om în al cărui sînge se găsea 2,5‰ alcool (constatare făcută după accident). Era în faza cînd șoferul foarte bun, avînd la activ aproape 1 milion de kilometri, stăpînea încă mașina grație obișnuinței cu volanul, cu comenzile. Treptat, treptat, însă, traiectoria devine sinuoasă, iar capul șoferului, greu ca plumbul, începe să se încline spre piept. Căldura din mașină îi adoarme întîi pe cei doi pasageri, apoi ațipește și șoferul. Autoturismul deviază spre stînga, intrînd în plin într-un camion de mare tonaj.

Cu toate avariile grave suferite de autoturism, specialiștii stabilesc că pasagerul din dreapta (Octav), catapultat din mașină prin parbriz, ar fi rămas în viață dacă avea cuplată centura. La fel și Mihai: nu murea, dacă nu ședea pe mijlocul fotoliului din spate (exact în zona unde plafonul puternic deformat i-a zdrobit țeasta).

Trei oameni excepționali, în vîrstă de 32, 33 și 34 de ani, își pierd viața: trei femei, la fel de tinere, înzestrate cu calități deosebite, rămîn văduve, 9 copii, extrem de reușiți, rămîn orfani. Pentru ce? Pentru că o dată, doar o dată în 15 ani (de cînd lucrau împreună), trei oameni buni și cuminți s-au lăsat amăgiți de tentațiile lui Bachus.

9 FEBRUARIE

Plimbîndu-mă după o zi grea de muncă, am aflat, fără să vreau, confesiunile unui semafor. Le-am transcris în jurnalul meu, socotind că merită să dăm atenție observațiilor și reflecțiilor izvorîte din realitățile rutiere...

...Ce mîndru m-am simțit în ziua aceea frumoasă de primăvară cînd am fost instalat în colțul acestei intersecții, își depănă amintirile semaforul, adresîndu-i-se indicatorului „Cedează trecerea", aflat deasupra sa, pe stîlpul de susținere a firelor pentru troleibuz.

Făceam parte din seria semafoarelor de curînd produse cu dimensiuni sporite și cu lentile de diametre mărite față de predecesoarele mele, cele din generația veteranelor, care au deschis epoca dirijării automate a circulației.

Se opreau să mă admire nu numai șoferii, în timp ce aveam aprinsă culoarea roșie, ci și pietonii, tineri și vîrstnici deopotrivă. Îmi transmiteau și mie satisfacția ce le-o dădea sentimentul că beneficiază de tehnică rutieră modernă. Un bătrîn, mai hîtru, remarcă nu fără ironie: «Dacă și acum se va găsi vreun șofer să spună că nu a observat culoarea roșie a semaforului, atunci nu mai știu ce trebuie folosit pentru alde-ăștia, care cred că totul e să apeși cît mai vîrtos pe accelerație».

Ce-i drept, continuă semaforul, pe atunci mi s-au părut exagerate vorbele bătrînului. În primele zile, ba aș putea spune în primele săptămîni, nimeni nu cuteză să treacă pe roșu. Nici șofer, nici pieton. Vedeam bine că prea erau pătrunși de însemnătatea prezenței mele inedite, adică a unui semafor de tip nou, cu luminozitate mult sporită, dominînd autoritar intersecția, ca să se încumete să nu mă respecte.

Cît de bucuros eram pe-atunci! Simțeam că îndeplinesc un rol important, că sînt stimat.

Era o plăcere pentru mine orice oră, orice minut de muncă, fie că mă înfierbînta arșița soarelui, fie că-mi biciuiau corpul ploile. Nu contau.

Cu timpul — continuă cu o notă de tristețe semaforul să-i vorbească indicatorului — unii șoferi au început să-și dea arama pe față. Intrau în intersecție, deși trecusem de pe verde pe galben și ar fi avut posibilitatea să oprească, cu o dezinvoltură demnă, după cum se spune, de o cauză mai bună.

Le făcea, parcă, plăcere bravada aceasta ieftină, dar periculoasă. Pentru că, la rîndul lor, se grăbeau și cîte unii aflați pe artera laterală, nerăbdători și ei să demareze pe culoarea galbenă, fără să aștepte trecerea de pe roșu pe verde. Să-i fi văzut, amice, ce de ceartă, ce de acuzări reciproce între cei care se tamponau în asemenea împrejurări!

Sincer să fiu, nu știam dacă să rîd, pentru cît erau de ridicoli, ori să-i compătimesc pentru primitivismul lor.

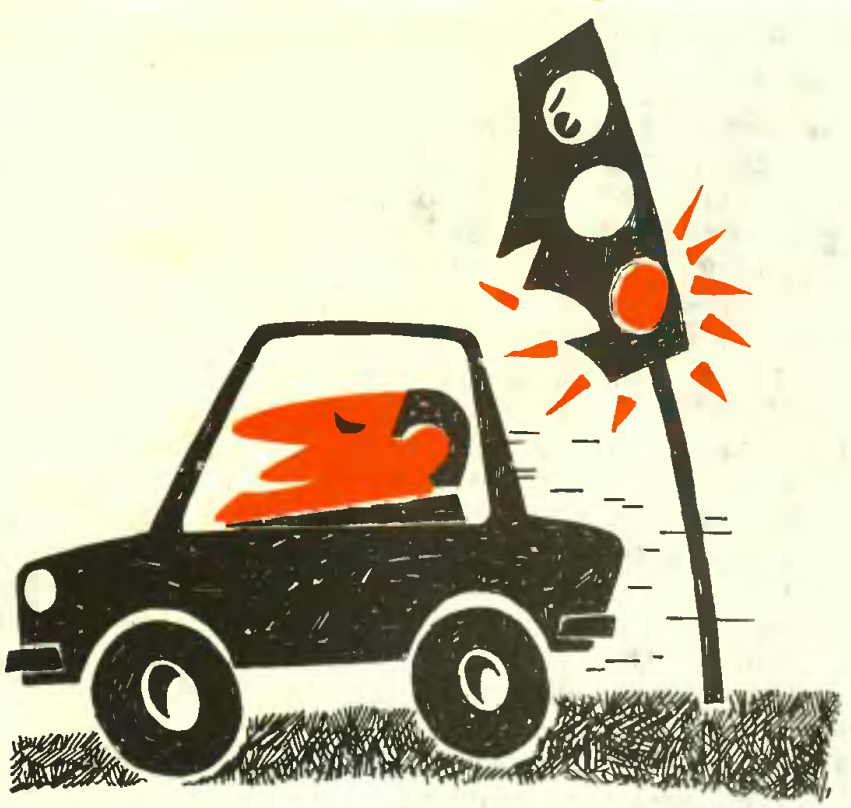

Un alt soi de neastîmpăraţi sînt cei care caută să forţeze partenerii aflaţi înaintea lor să ţîşnească la apariţia culorii galbene. Mai ales dacă cel din faţă este începător sau o femeie, să te ţii, frate! Semnalizări nervoase cu luminile farurilor, claxonări insinuante, ambalări provocatoare ale motorului. Doar, doar se va hotărî nepriceputul — în opinia lor — să o ia din loc pe galben. De parcă ar fi vreo virtute să o porneşti pe galben.

Să-i vezi, însă, pe aceşti falşi eroi, ce mielușei devin cînd în intersecţie se află un agent de circulaţie. Dar numai dacă este în uniformă. Pentru că atunci cînd supraveghează traficul în ţinută civilă, unii se încumetă să intre şi pe roşu. De m-au trecut fiorii şi pe mine.

Culmea că tot ei se lamentează că nu este corect ca agenţii să fie în civil. Înseamnă, vezi doamne, că stau la pîndă. Zău, dacă îi înţeleg! Adică, ce, ei trebuie să respecte semnificaţia culorilor mele numai dacă văd uniforma agentului de circulaţie?

Ceea ce nu reuşesc să pricep în ruptul capului e cazul acelor şoferi care trec pe roşu. Ăştia chiar nu ţin la viaţa lor? Pentru că e cel puţin o nebunie, ca să nu zic o tentativă de sinucidere, să intri în intersecţie cînd semaforul arată roşu. Mă uit la ei, îi văd oameni în toată firea, mă gîndesc cît au trudit ca să cumpere maşina şi nu-mi dau seama cum de pot deveni atît de indolenţi.

De cînd sînt aici, în intersecţie, am ajuns să cunosc o întreagă galerie de tipuri umane. De pildă, comozii. Şed la vo-

lan indiferenți, neluînd în seamă nici cînd apare galbenul, nici cînd apare verdele. Treziți la realitate după atenționări — de data asta justificate — o pornesc agale. Puțin le pasă că țin în spate o cohortă de mașini.

Mai nostimi sînt cei care vor să profite de oprirea pe roșu ca să citească cîteva rînduri din ziar sau dintr-o carte. Mă rog, sete de cultură. Sau dorință de informare diurnă. Nu ar fi nimic dacă nu s-ar scufunda într-atît în lectură, încît nu observă cînd mă schimb de pe roșu pe verde. Ce urmează în astfel de cazuri, îți dai seama!

Sînt și unii conducători auto despre care am impresia ori că sînt distrați, ori că nu au simțul distanțelor. Șir de automobile oprite pe roșu, iar cîte un distrat dintr-acesta vine, vine, vine, de zic că acum intră în spatele ultimei mașini din coloană, oprind la milimetru, cu puternice scîrțîituri de frînă.

Cînd e uscat pe jos, mai treacă-meargă. Cînd însă e umezeală, să te ții ce de tamponări, uneori în lanț, din această cauză.

Aș fi nedrept dacă m-aș limita la cazuri negative. Nu mă gîndesc numai la cei mulți, la majoritatea celor de la volan și la pietoni, pentru care respectarea culorii semaforului este cartea de vizită a civilizației rutiere; care consideră culoarea roșie a semaforului ca bariera la o trecere peste calea ferată cînd este lăsată.

Mă refer la gesturi și fapte frumoase, omenești, de ți-e mai mare dragul să le privești. Zilele trecute, de pildă, un automobilist dintr-un alt județ se opri pe banda de lîngă trotuar. Eram pe roșu. Întrebă vecinul de pe banda a doua despre o stradă. Reiese că trebuie să vireze la stînga. Cînd am trecut pe verde, vecinul așteptă pînă cînd partenerul său vră la stînga, facilitîndu-i astfel deplasarea. Altădată, mi se strică un bec. Tocmai de la lentila roșie. Un automobilist — și, culmea, începător — și-a dat seama de pericol. A tras la locul de parcare din apropiere și a dat telefon să anunțe defecțiunea. A venit deîndată echipa de depanare și a înlocuit becul ars cu unul bun. Cînd vezi asemenea automobiliști, să tot faci serviciu în slujba lor.

13 FEBRUARIE

Unul din vecinii mei de pe palier este agent de circulație. El mi-a povestit acest caz, ce pare mai degrabă de domeniul fantasticului...

Exact ca-n filme. Un autotren de 20 de tone refuză să oprească la semnal și apoi este urmărit pe teritoriul Capitalei circa 20 kilometri. După ce parcurge Giulești, bulevardul

1 Mai, colosul intră pe Ștefan cel Mare, apoi pe Mihai Bravu, se întoarce la sensul giratoriu din piața Muncii și se îndreaptă spre piața Victoriei de unde pătrunde pe bulevardul N. Titulescu. Cînd autoturismul alb-albastru rulează paralel cu mastodontul, șoferul acestuia virează însă la stînga și împiedică să fie depășit. Ulterior avea să declare:

— Cum sesizam că vrea să-mi treacă în față, procedam exact ca la fotbal, cînd portarul micșorează unghiul atacanților pe cale să-i dea gol. Am încercat să-i păcălesc virînd brusc la dreapta. Nu mi-a reușit, viteza în viraj a fost prea mare...

Pilotul mașinii urmăritoare a reușit, după ce l-au trecut toate transpirațiile, să depășească colosul.

— L-am văzut reducînd viteza și semnalizînd dreapta. Gata, oprește, se dă bătut, nu mai are ce face, mi-am zis. Cînd mă uit în oglinda retrovizoare, nu-l mai văd. Culmea! Iar m-a trișat, a virat la dreapta. Întorc iute mașina și intru pe strada pe care a luat-o autotrenul. N-a fost nevoie să fac decît 50 de metri. L-am găsit înfipt într-un imobil. Curios, nu se vede decît puntea din spate a mașinii. Cabina a intrat cu nădejde într-o verandă. Pe jos numai cioburi de sticlă, borcane cu murături făcute praf, un dulap răsturnat, haine mototolite, niște rufe puse la uscat, băgate sub roți, oameni care țipă, copii plîngînd etc., etc. Bărbați în pijama și femei în cămăși de noapte, tremurînd de frig, vecini speriați care au deschis ferestrele, într-un cuvînt panică! O bătrînică cu o broboadă albă pe cap se lamentează: „Ca să vezi, soro, scăpărăm de un cutremur și acuma altu, mai mare!" Încet, încet, oamenii se lămuresc că n-a fost cutremur, abia cînd văd mașina al cărei șofer a vrut să facă locatarilor o vizită nocturnă, cu tot cu mașină, căci nu-i, nici mai mult nici mai puțin, decît 1,30 noaptea.

Mă așteptam să văd coborînd de la volan un om vînjos, duhnind a băutură, ori vreun client de-al nostru, pe care îl apucă uite-așa, deodată, pofta să se plimbe, pe lună plină, cu autocamioanele lăsate pe străzi la întîmplare de șoferii neglijenți. Cînd colo, cine crezi că coboară din cabina puternic șifonată? Un puști de 13—14 ani. Rămîn perplex. Cum ai ajuns, mă, la volanul colosului ăsta?

Băiatul lasă capul în jos, precum un copil care s-a încurcat la un exercițiu, cînd a fost scos la tablă.

— M-a învățat să conduc Mihnea, prietenul meu. Are 22 de ani, cară pămînt la groapa Giulești. Primele exerciții le-am făcut pe un „Kamaz" de 8 tone. Mihnea mă lăsa să conduc și singur.

Ca la aviație, după ce a învățat să piloteze la „dublu" (adică pilotul cu elevul), acesta a trecut pe „simplu".

— Dar cum ai reușit să intri în mașină?

— Știți... am tată de-al doilea. Pînă acum cîteva luni am stat la tatăl meu bun, dar el s-a recăsătorit și m-a trimis din nou la mama. Tatăl ăsta, care îl am acum, e șofer. Se poartă

bine cu mine, nu pot să mă plîng. Am așteptat pînă s-a culcat. Cînd l-am auzit sforăind, am luat cheile de pe masă și m-am urcat în cabină. Motorul nu pornea. Am muiat niște cîrpe în motorină, le-am aprins, am demontat tubul de la filtrul de aer și am apropiat flacăra spre „admisie". Motorul pînă la urmă a pornit. Eram curios să știu dacă pot conduce o mașină atît de mare și m-am bucurat cînd am văzut că mă descurc. Am luat de-acasă niște perne, să pot ajunge la volan.

— Nu are note mari, dar e un copil inteligent, care poate mult de tot. Lipsește des de la școală, se ține de tot felul de șotii. Păcat că acasă nu se ocupă nimeni de el, ne relatează dirigintele.

— La noi la ITSAIA (Intreprindere de transporturi auto aparținînd Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare) nu prea avem deocamdată condiții, șoferii parchează mașinile pe acasă. Sincer să spun, mai închidem și noi ochii, ne zice șeful autobazei.

O înlănțuire de factori, de împrejurări, de aspecte cu caracter social care au determinat acest „fapt divers", un accident care a dărîmat o verandă, a avariat puternic o mașină, a răsturnat niște butoaie cu varză murată și a mototolit niște haine, dar care putea trimite în mormînt sau la spitalul de urgență nu știu cîți oameni.

18 FEBRUARIE

Vremea se joacă de-a v-aţi ascunselea: cînd e frumoasă, însorită, cînd e posomorîtă, umedă. Fără să vreau o compar cu viaţa noastră, a oamenilor. Cu bucuriile şi cu necazurile ei. Numai că în viaţă alternanţa bine-rău nu este sezonieră. Apare cînd te aştepţi mai puţin.

Mă cuprinde necazul descriind cazul de mai jos, un caz căruia i se potriveşte perfect cugetarea ce ţine loc de titlu:

ÎN CIRCULAŢIE,
PRIMA GREŞEALĂ POATE FI ŞI ULTIMA!

Rar om atît de săritor la nevoie, respectuos cu toată lumea, iubit de săteni şi mai cu seamă de copii ca Viorel C., profesor de educaţie fizică la şcoala generală din Teleac, comuna Gorneşti, judeţul Mureş.

Cum în ziua aceea avea o „fereastră" între 10 şi 11, cum a sunat, a pornit-o grăbit spre casă, unde îl aşteptau 3 săteni, să-l ajute la tăierea porcului. A început operaţiunea, a ciocnit un pahar de vin de zmeură cu cei trei şi s-a întors repede la şcoală, unde avea din nou ore, între 11 şi 13. Ce să-i faci, cînd ai atîtea de făcut, timpul zboară! La unu şi cîteva minute era din nou acasă, gata să reînceapă treaba împreună cu ajutoarele sale. Tocmai cînd îşi sufleca mînecile cămăşii, apare în poarta casei, plîngînd, Maria M.

— Tovarăşe profesor, mor de durere, mi-am rupt mîna. Te rog du-mă repede cu maşina la Tîrgu Mureş. Îţi rămîn recunoscătoare. Îţi plătesc benzina.

— Parcă-i vorba de bani acuma. Ia să-ţi văd mîna, Mărie! Adevărat, îi fractură. Necazul e că eu nu pot conduce. Am băut un pahar de vin.

Profesorul nu se lasă în nici un chip înduplecat să plece, cu toate insistenţele femeii. Tot Viorel C. e cel care găseşte soluţia.

— Roagă-te de Floarea (învăţătoare la aceeaşi şcoală), ea are permis şi nu conduce rău de loc.

Floarea acceptă imediat. Profesorul ţine să meargă şi el la oraş:

— Să vă dau o mînă de ajutor la spital, pentru formalităţi.

În autoturism Floarea se aşază la volan, profesorul în dreapta, iar pe fotoliul din spate femeia cu mîna fracturată însoţită de mama ei, Victoria B. Învăţătoarea conduce într-adevăr bine. Foarte prudentă la trecerea prin comune, măreşte uşor viteza pe porţiunile drepte, pentru a scurta chinurile Măriei. Profesorul face totul pentru a abate atenţia rănitei. Ba spune o glumă, ba o vorbă de încurajare, ba comentează cum a fost recolta pe ogoarele negre pe lîngă care trece în goană maşina. Nu reuşeşte însă să atenueze cu nimic suferinţele Măriei.

În sfîrşit, ajung la spital. Medicii acţionează cu promptitudine, injecţiile încep să-şi facă efectul, i se aplică aparatul

gipsat și echipajul e gata de reîntoarcere spre domiciliu. La volan, de data asta, profesorul.

— Efectul unui pahar de vin a trecut de mult, așa că voi conduce eu. S-a lăsat noaptea, pe jos, mai ales pe drumul nostru prin comună, e zăpadă, așa că nu te superi, Floareo, dacă te înlocuiesc la volan?

— Deloc, tovarășe Viorel, e doar mașina dumneavoastră.

Deși vechi mai bine de 16 ani, Wartburgul, întreținut cu grijă, se comportă ca un tînăr armăsar. Viorel C. conduce ca un adevărat profesor nu numai de educație fizică, ci și de conducere auto. Totul e executat impecabil, ca la carte.

Într-adevăr, Viorel C. era un adept declarat și recunoscut al conducerii prudente. Încă din 1978 patrula școlară de circulație pregătită de el cucerise locul întîi pe județ. De atunci ocupase numai locuri fruntașe, iar cu un an în urmă ajunsese și în faza republicană.

Un activist obștesc de frunte pe tărîmul conduitei preventive în circulație. Fiecare șofer avea de învățat ceva de la Viorel C. în domeniul pilotării mașinii.

Și totuși! Și totuși, profesorul a făcut o greșeală elementară o dată în viață. Nu mai mult e nevoie să greșești grav în circulație! Nu a oprit și nu s-a asigurat la trecerea peste pasajul nepăzit. Obișnuința cu drumul străbătut de sute de ori, neatenția generată de discuțiile cu pasagerii din mașină, nu știe nimeni ce s-a întîmplat. Puternica locomotivă Diesel a lovit firavul autoturism lateral, exact cînd acesta a ajuns peste linia ferată. Autovehiculul a fost tîrît în botul locomotivei vreo 20 de metri, apoi proiectat într-o bornă de piatră. În procesul tîrîrii și apoi izbirii de bornă, autoturismul s-a descompus în părțile lui componente. Oamenii, mai întîi striviți de tabla mașinii, au fost apoi ejectați din mașină. Mutilați în mod îngrozitor, au fost găsiți la 5—10 metri de autovehicul. Interesant! Caroseria a fost desprinsă de pe șasiu și aruncată la cîțiva metri. Singurul rămas la locul lui, la volan, a fost

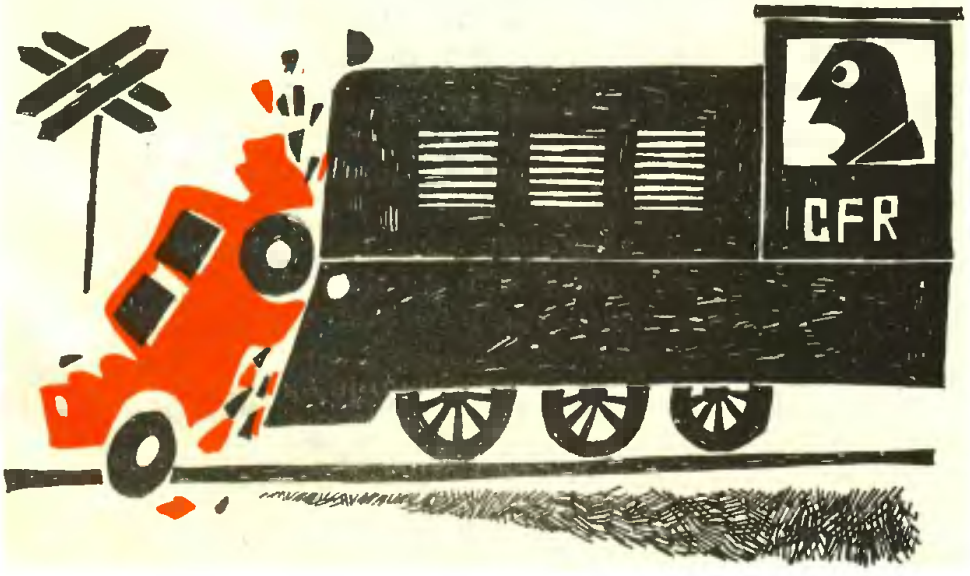

Viorel C. Solitar, privind parcă urmările dezastrului provocat de clipa sa de neatenţie, ciudatul cadavru stă nemişcat cu mîinile încleştate pe volan, în zadarnicul său gest de apărare.

— I-am văzut de la distanţă. Am avut pentru cîteva clipe senzaţia că maşina va opri, deoarece a redus mult viteza. Deodată, însă, a ţîşnit înainte cu putere. S-o fi gîndit că au timp să treacă? Nu ştiu. Mi-am dat seama însă că sînt pierduţi. Nu puteam să mai fac nimic. La lungimea trenului care îl remorcam şi la viteza cu care mergeam îmi trebuia pentru oprire peste 1 kilometru. Pînă la pasaj în faţa mea nu mai erau însă decît cel mult 150 metri.

Cele de mai sus reprezintă declaraţia mecanicului de locomotivă care a intrat în coliziune cu Wartburgul.

23 FEBRUARIE

Duminica aceasta am petrecut-o la ţară. Vorba vine că am petrecut-o. După cele ce am auzit despre vecinii de pe uliţa alăturată celei unde locuiesc ai mei, mi-a cam pierit buna dispoziţie. O înlănţuire de întîmplări cu un deznodămînt de care să nu aibă parte nimeni...

În familia N. din Bolintin Deal domnea atmosferă de optimism şi bună dispoziţie. Firească, dacă ne gîndim că lucrurile decurgeau într-un mod care arăta împlinirea tuturor dorinţelor, putem spune. Capul familiei cîştiga bine, la fel şi fiul său, Gheorghiţă, muncitor într-un domeniu de vîrf al industriei, în electronică. Şi-au cumpărat maşină, iar în urmă cu vreo două luni Gheorghiţă a reuşit să promoveze examenul pentru obţinerea permisului de conducere. Băiatul era în vorbă cu o fată şi peste cîtva timp urmau să facă nunta. Au hotărît ca evenimentul să fie sărbătorit în luna mai, considerată, nu întîmplător, luna îndrăgostiţilor.

Prevăzători şi buni gospodari, cei din familia N. au început pregătirile pentru nuntă încă din luna februarie. Şi-au dorit orchestră de la Constanţa. Ce-i drept, cam de departe, dar, după cum spuneam, îşi puteau permite satisfacerea tuturor dorinţelor.

Sîmbătă, în zorii dimineţii, au pornit la drum pentru tocmirea muzicanţilor. Au fost mai mulţi membri ai familiei care doreau să participe la tratative, dar cum în autoturism nu puteau încape decît cinci persoane, delegaţia „s-a limitat" la tatăl viitorului ginere, ginerele, doi unchi şi un văr al acestuia.

Nimeni, inclusiv şoferul, nu s-a gîndit că pentru un proaspăt conducător auto traseul este mult prea lung, mai ales că se dorea parcurgerea lui dus-întors în aceeaşi zi, că vremea nu era prea favorabilă pentru deplasări automobilistice —

șoseaua avînd pe-alocuri porțiuni alunecoase — și, în plus, că pilotarea unui autoturism încărcat la capacitatea maximă cere un anumit grad de îndemînare și pricepere pe care novicele automobilist nu avea cum să-l fi acumulat în decursul celor cîteva sute de kilometri parcurși, cîți avea la activ.

După cum spuneam, plecarea a avut loc în zorii zilei, pe la 4 dimineața. S-a rulat repede, dacă ținem seama că la opt și jumătate „delegația" a și ajuns la Constanța, în condițiile în care în cea mai mare parte a timpului s-a mers pe întuneric, iar dincolo de Dunăre, șoferul a avut de luptat și cu ceața ce învăluia cu mantia sa greu de pătruns unele porțiuni de șosea. S-a stat foarte puțin în orașul de pe malul mării. Nici măcar o oră, ca șoferul să-și tragă sufletul. Negocierile cu lăutarii au fost scurte, dar rodnice. Le-a condus socrul mare, neîntrecut în astfel de treburi. Cîte învoieli nu a încheiat el, în decursul anilor, în calitate de căruțaș particular?!

La nouă și ceva, Gheorghiță și ai săi s-au așternut din nou la drum. Înapoi, spre casă. În mașină, dispoziția ocupanților era excelentă. Singurul care nu avea putere să participe la veselia generală era viitorul mire. Tocmai el, pentru care se făceau pregătirile de nuntă. Simțea cum treptat îl cuprindea oboseala. Nu condusese în viața lui un autovehicul cîteva sute de kilometri în șir. Se străduia să nu observe neamurile și, mai ales, tatăl său, că îi vine tot mai greu să se mențină la volan.

Aproape de Hîrșova, se pomeni, deodată, nici el nu a știut cum, că mașina o ia către marginea drumului, ajungînd cu roțile din dreapta pe acostamentul acoperit de un strat de zăpadă bătătorită. Avu sentimentul ciudat că îi fuge pămîntul

de sub picioare. Acționă sub impulsul instinctului de a scăpa de primejdie, „pișcînd" frîna și virînd brusc spre stînga. Autoturismul nu-l mai ascultă însă. Trecu într-o secundă pe partea opusă a drumului, izbindu-se în plin cu laterala stîngă în lama unui tractor, folosit pentru degajarea drumului de zăpadă. Pasagerii nu avură timp să realizeze ce s-a întîmplat, atît de rapid s-au succedat secvențele evenimentului. Violența tamponării puse capăt vieții părintelui șoferului și răni grav pe unul dintre unchi. Despre mașină, ce să mai vorbim...

Oricum, nunta nu va mai avea loc în luna mai. Și, sigur, socrul mare va lipsi de la nuntă.

25 FEBRUARIE

Cît de stupid și de tragic se poate încheia uneori o deplasare plăcută cu automobilul, de-a lungul căreia nici un nor nu întunecă bucuriile cotidiene ale unei familii. Și, deodată, un moment de neatenție! Un singur moment ce pune capăt, în mod nemilos, la tot ceea ce a fost pînă atunci frumos și bine.

Soțul, maistru la o întreprindere de foraj, soția, economistă la aceeași unitate. Zi de sărbătoare pentru ea, careia soțul i-a permis pentru a treia oară, în 2 ani, să se atingă de sacrosanctul volan. Șoseaua goală. Ea, mîndră nevoie mare, conduce destul de bine. Au fost la părinții nevestei, care le-au dat în dar o găină adevărată. (Din cele a căror oase îs elastice și pielea îi galbenă ca ceara, cum se zice, o găină originală, de țară.) Au așezat-o la picioarele soțului, care din cînd în cînd o hrănește cu fărîmituri de cozonac, primit tot de la socri.

Spiritul de gospodină chibzuită se trezește imediat în șoferiță.

— Bravo, de-aia ne-a dat mama cozonac cu nuci ca să hrănești tu găina.

— Nu vezi cît de mult îi place, cu ce poftă mănîncă nucile!

— Cred și eu, n-are gusturi proaste.

Micul Adrian, așezat pe bancheta din spate, s-a ridicat în picioare, pentru a vedea mai bine scena. Se amuză de modul cum pasărea se uită fix în ochii bărbatului, cerînd în continuare să guste din cozonac. „Dacă ar da și din coadă, ai zice că e Max (Tekelul familiei) cînd cere un os". Șoferița începe și ea să se distreze. Se apleacă spre soț, să vadă mai bine cum vietatea ciugulește, de astă dată direct din mîinile bărbatului.

Absorbită de ineditul momentului, trage de volan în direcția în care s-a plecat, adică spre dreapta, și răstoarnă mașina. În procesul răsturnării, la viteza de 70—80 kilometri pe oră, este proiectat din autoturism și izbit de un pom micul Adrian, care moare în drum spre spital.

28 FEBRUARIE

Cînd mi s-a povestit această întîmplare, m-am convins încă o dată — dacă mai era nevoie — că fantezia omului nu poate înlănțui atîtea necazuri de cîte este în stare să aducă viața.

La locuințele lui Ion, șofer profesionist, și a viitoarei sale soții se făceau intense pregătiri pentru nunta ce urma să aibă loc peste cîteva zile. De la autobază i se dăduse un scurt concediu de care viitorul mire beneficia din plin. Refuza pe rînd chiar și pe cei mai buni prieteni, care parcă se înțeleseseră să-i solicite tocmai în această perioadă tot felul de rodaje, reglaje, reparații, consultații automobilistice.

— Mă băieți, vă rog să mă înțelegeți măcar acum. V-am ajutat la orice oră din zi și din noapte. Ați venit la mine duminica, de sărbători, m-ați trezit din somn, m-ați sculat de la masă, n-am spus nimic, dar acum mă însor. Nu știu, nu înțelegeți, sau vă faceți numai... și „clienții" plecau. Unii se bosumflau și-i întorceau spatele, iar alții mormăiau ceva, în sensul că Ion s-a făcut al dracului.

Cînd i-a văzut în poartă pe soții V., despre care știa că își cumpăraseră, cu puțin timp în urmă, o mașină de ocazie, Ion a început, cum se zice, să vadă negru înaintea ochilor. Ce-i drept, erau tineri ca și el, aveau doi copii, erau oameni liniștiți, modești, extrem de cumsecade. Bănuia pentru ce îl căutau. Doreau probabil să-i ajute să se mai antreneze, deoarece nu mai conduseseră din clipa cînd primiseră permisele cu scoarțe roz, aproape cu un an în urmă.

— Ioane dragă, ne-am cumpărat și noi un hîrb de mașină, pe măsura posibilităților noastre. După mulțimea de bani pe care i-am cheltuit să ne facem amîndoi șoferi, nu ne-am putut permite să ne luăm una nouă. Știm că te pregătești de însurătoare, dar poate cu noi faci o excepție.

Ultimele vorbe rostite de Ionuț V. aveau tîlcul lor. Anul trecut, cînd și-a cumpărat apartamentul, cei doi soți îl împrumutaseră cu 10 000 de lei, pe care i-a restituit, dar în rate. Stătea în cumpănă. Soția lui Ionuț nu rostea nici un cuvînt, dar i se putea citi în ochi ruga fierbinte ca Ion să dea curs solicitării lor.

— Bine, vom face cîte 3—4 ore de antrenament după-amiezele, zise Ion oftînd.

Sabina, nevasta lui Ionuț, s-a înroșit la față de bucurie, s-a repezit la Ion și a început să-l măgulească cu vorbele:

— Ioane, ești un scump. Toți ne-au refuzat, acum în preajma sărbătorilor, iar tu, uite, îți sacrifici din timpul atît de prețios ca să ne pregătești pe noi. Să știi că nu-ți cerem nimic pe gratis.

— Asta-i bună, parcă de bani îi vorba acum. Chiar mă supărați.

Încă în după-amiaza zilei respective au plecat toți trei spre o comună situată cam la 40 kilometri de municipiu. La volan, pe rînd, întîi Ionuț, apoi Sabina. Făceau cîte 10 kilometri fiecare, după care la volan trecea celălalt. După ce n-ai condus deloc 12 luni și te bazezi numai pe fragilele cunoștințe căpătate în școală, nu-i deloc ușor să te descurci pe un drum dificil de munte, cu curbe ac de păr, cu o mulțime de rampe și pante dure. Deși afară erau doar 4 — 5°, tinerii soți își ștergeau mereu transpirația care le uda fețele.

— Măi băieți, mai aveți multe de învățat. Se vede că n-ați avut un instructor prea ocoș. De știut să vă ia un cartuș de Kent, asta da, a știut.

Mai tîrziu, după ce soții și-au mai „intrat în mînă", atmosfera în mașină s-a destins puțin. A venit vorba despre cei doi copii ai familiei V.

— Mîine Mădălina și Gicu, gemenii noștri, împlinesc 5 anișori. Hai și tu, Ioane, la petrecerea noastră. Ia-o și pe viitoarea ta soață, se va simți bine, sînt sigură.

— Am veni noi cu plăcere, dar știi ce-i pe capul nostru cu pregătirile astea. Vom avea peste 100 de oaspeți!

Timpul trecea zburînd. La munte se înserează mai repede. Sabina, care se afla la volan, reduce viteza și virează la dreapta, intrînd pe un loc de parcare.

— Eu n-am condus niciodată noaptea. Îți cedez volanul, Ionuț, tu ești mai deștept ca mine.

Vădit stingherit, Ionuț trece pe postul de pilotaj. Zicîndu-și în gînd: „Parcă eu mult am mai condus noaptea".

Trebuie să înțelegi psihologia începătorului pentru a realiza stările prin care trecea tînărul șofer. Neîncredere în forțele proprii, frică, inhibiție. Nu atît lipsa de experiență și nepriceperea determina stîngăciile pe care le comit cei cu lămîia pe geam, ci emotivitatea excesivă și teama le sînt cel mai adesea fatale.

De bine, de rău, Ionuț se descurcă. Strînge însă volanul în mîini ca și cum, folosind jargonul instructorilor, vrea să stoarcă untul din el.

Sabina, care ocupă locul din dreapta pilotului, încetează să facă observații critice la adresa stilului de conducere al soțului. Obosită, după cele 8 ore de muncă la țesătorie și după-amiaza petrecută cu îngrijirea pruncilor, adoarme. La cîtva timp, Ion, „instructorul", începe și el să picotească. Înainte de a adormi zice:

— Ionuț dragă, începi să-ți revii. Mergi mai sigur, conduci parcă mai relaxat. Uite, ca să-ți dovedesc cîtă încredere am în tine, mă culc.

Ionuț mai parcurge 5—6 kilometri. Este jenat apoi de luminile unui TIR care circulă din sens opus și, neobișnuit deloc cu particularitățile conducerii de noapte, intră în plin într-un autocamion staționat pe carosabil, dar perfect semnalizat. Sabina și Ion mor pe loc. Ionuț scapă nevătămat. Nici nunta, nici sărbătorirea celor doi gemeni n-au mai avut loc.

Martie

MIROASE A PRIMĂVARĂ!
ATENȚIE
(LA) ÎNCEPĂTORI.

2 MARTIE

Miroase a primăvară. Pe unii, anotimpul ghioceilor îi păcălește cu capriciile lui, prinzîndu-i pe picior greșit. Ca în acest caz, relatat de un mecanic auto, după cele auzite la atelierul unde lucra. Am intitulat cazul: EL, EA, LIMONA ȘI AUTOSTRADA.

El era conducător auto cu vechime de circa 500 de mii de kilometri parcurși; ea era conducătoare auto începătoare, iar Limona era frumoasa lor Dacie 1310, abia ieșită pe porțile renumitei fabrici de autoturisme de la Colibași.

Erau foarte încîntați de limuzina lor, de felul cum aluneca pe șosea și o comparau cu mersul zdruncinat pe care îl suportaseră ani de zile cu vechea lor mașină, pînă cînd au reușit să o cumpere pe „Limona".

După-amiază, cînd s-au așternut la drum, timpul era și nu era înnourat, iar vîntul începuse să sufle destul de tare, motive pentru care ea se temea puțin de „babele" de la începutul lunii martie; se gîndea să nu le facă vreo figură. Avu, totuși, încredere în „Limona" și porni optimistă la drum. Prima verificare tehnică a autoturismului a durat cam mult, aproape cinci ore. Dar soții nu au simțit cum a trecut timpul, bucuroși că mașina nu a pus probleme. Pentru reîntoarcerea spre casă, au ales tot drumul cunoscut: autostrada Pitești — București. Nici nu au ieșit bine din Pitești, că, deodată, au amuțit amîndoi, văzînd ce întorsătură grozavă luase vremea. Dintr-o lapoviță blîndă, ce îi întîmpinase la plecarea din atelier, după 10 kilometri pe autostradă s-au pomenit cu un vifor în toată regula, ce astupa cu zăpadă tot carosabilul. Ce amărîtă devenise ea, cînd vedea ce putea întîmpina frumusețea lor de automobil, după 600 de kilometri ce-i avea la bord. „Va rezista, oare, mașina la valurile năprasnice de vînt ce o biciuiau necontenit din față? se gîndea ea. Ajungem noi să ieșim întregi din aceste valuri nemiloase de vînt?" își întregi temerile. Avea încredere în omul de la volan, în experiența lui, cu toate că uraganul fioros îl făcea să nu fie pe deplin stăpîn pe mașină, mai ales pe peticele de gheață ce se formaseră pe asfaltul autostrăzii.

Deși rulau cu viteză de cel mult 30 km/oră, totuși mersul era foarte anevoios. Nu vedeau nimic din cauza întunericului nopții și a viscolului. Pe la jumătatea drumului viforul se înteți și mai tare, iar pe partea dreaptă și chiar pe mijlocul șo-

selei nu se vedeau decît mașini abandonate în cele mai ciudate poziții, aproape fiecare purtînd urme de ciocnire. O imagine apocaliptică?! Le cam pierise curajul și începură să se gîndească ce au de făcut. Ajutor ori sfaturi nu aveau de unde să primească. Pe drum, ce-i drept, mai trecea, din cînd în cînd, cîte un autoturism. Dar din cauza condițiilor de mers, sub nici o formă nu ar fi oprit vreunul. Ce era de făcut? gîndeau amîndoi. De stat pe dreapta nici vorbă, pentru că imediat te înzăpezeai; de întors nu se putea, în primul rînd pentru că nu aveau pe unde, iar în al doilea rînd nu puteau ști dacă pe partea opusă se putea rula. Neavînd cale de mijloc, au hotărît să meargă înainte, spre casă, cu orice risc; dacă se opreau, rămîneau o noapte întreagă blocați în zăpadă, pe autostradă. Și nimeni nu le-ar fi putut da vreo mînă de ajutor. Deși noua lor mașină rezista cu bine la viforul care se înteția pe măsură ce se apropiau de București, totuși prezența autoturismelor abandonate în condițiile rulării pe un carosabil ce devenise un adevărat patinoar făcea posibilă oricînd ciocnirea cu vreunul din aceste obstacole ce ieșeau în cale la tot pasul. La un moment dat, el nu mai știa ce să ocolească: mașinile sau grămezile de zăpadă? De fapt, nu se putea rula decît pe o singură bandă, cealaltă, situată lîngă fîșia ce desparte sensurile de mers, era complet astupată de zăpadă.

Pe autostradă nu mai era decît vîntul, zăpada în rafale și mașinile abandonate. Au continuat să răzbată printre nămeții de zăpadă. Și, culmea necazului, cînd mai aveau vreo 5 km pînă la București, autoturismul se împotmoli în mijlocul șoselei. Nici chip să fie scos cu ajutorul motorului. Dimpotrivă, roțile din față parcă se afundau și mai mult. Lopată pentru deszăpezire nu aveau, pentru că nici prin gînd nu le-a trecut că „babele" or să fie atît de furioase.

Exista o singură șansă: ea să reușească să împingă mașina, în timp ce el să o strunească cu ajutorul forței motorului. Nici astăzi, după un an de la noaptea aceea de pomină, nu-și dau seama de unde a avut ea atîta putere, încît, opintindu-se, să miște mașina din loc. sălțînd roțile din față din făgașul în care se afundase.

...După șase ore de mers, în condițiile cele mai grele pe care le întîmpinase el, de cînd era conducător auto, au reușit, în sfîrșit, să ajungă acasă. Storși de oboseală și de emoții, au mai avut puterea să se îmbrățișeze de bucurie că sînt din nou la căminul lor. „Ce bine ar fi fost, gîndi el, în timp ce stătea culcat, dacă ar fi existat măcar un singur plug pentru a deszăpezi autostrada. Ce bine ar fi fost să se cunoască condițiile meteo-rutiere de pe autostradă și să se fi oprit toate autoturismele înainte de a se fi hazardat în această deplasare halucinantă, aproape de necrezut, mai ales pentru cei care nu au simțit-o."

Tot culcată, fără să poată adormi, gîndea și ea: „Ce făceam noi, dacă derapam cumva și ne loveam de parapet sau

de cine știe ce? Rămîneam acolo raniți, poate și fără viața Trusă medicală nu aveam încă, iar mijloace de locomoție care să ne fi transportat la un spital lipseau complet; chiar dacă trecea vreo mașină pe lîngă tine tot nu oprea. Dacă atunci cînd «Limona» s-a proptit cu botul în zăpadă nu am fi putut să o scoatem, nu știu ce făceam, că nici măcar îmbrăcați pentru iarnă nu eram. Puteam să stăm acolo toată noaptea, la cîțiva pași de oraș, și să înghețăm".

Adormiră, în cele din urmă, împăcați cu gîndul că e bine cînd totul se termină cu bine.

6 MARTIE

ÎNTREBARE FĂRĂ RĂSPUNS

Auzindu-l și văzîndu-l pe prof. dr. docent Victor Ciobanu la radio și la televizor, vorbind atît de cald și de competent, atît de limpede și de convingător, încerc mai întîi un sentiment de mîndrie, asociind acest mare suflet cu alte nume de imens prestigiu care slujesc cu pasiune și dăruire poporul, sănătatea noastră, nume care au dus faima medicinii românești pe întreg globul.

Auzindu-l explicînd cele mai complicate probleme medicale, fără prețiozități și sofisticări, cu o claritate și o logică uimitoare, nu se poate să nu cazi apoi pe gînduri, să nu-ți propui a-i urma înțeleptele sfaturi.

E greu de înțeles cum, totuși, oamenii care au la dispoziție toate mijloacele de informare în masă, plus spitale, policlinici și alte instalații medicale, să ignore pînă într-atît toate eforturile pe care, de fapt, nu numai medicina, ci societatea le face în folosul lor direct.

Cazul lui Nicolae P. nu e din păcate singurul. La 56 ani obține permisul de conducere, după repetate încercări. „De! Așa-i cînd înveți pilotajul la vîrsta asta", vor spune unii. Da, e adevărat, e mai greu și cu reflexele și cu vederea și cu rezistența la repetarea unor manevre și cu nervii și cu... tot!

Dar cînd ai obținut acest mic, dar atît de rîvnit cartonaș roz, tu, omule, tu, Nicolae P., pe umerii căruia apasă, din momentul primirii acestui drept, o imensă responsabilitate socială și în a cărui fișă medicală este consemnat lapidar, precis „Hipertensiune arterială oscilatorie" și ai peste o sută de kilograme greutate, la nici un metru și cinzeci și cinci înălțime, de ce nu iei măsuri în spiritul recomandărilor profesorului V. Ciobanu, recomandări proliferate de altfel prin mii de alte căi, inclusiv prin sfaturile sintetizate pe care ți le dă repetat medicul policlinicii unde ai sus-menționata fișă?

S-ar zice că lucrînd în domeniul alimentației publice, fiind tot timpul tentat să guste fel de fel de bucate și licori, și asta vreme de 30 și ceva de ani, lui Nicolae i-a fost greu, dar nu imposibil să țină regimul alimentar cuvenit. Cert e că N. P. avea un adevărat cult pentru mese copioase, pentru chiolhanuri. El nu avea liniște, pînă ce nu era literalmente înconjurat de toată gama de farfurii și de sticle (nu goale, bineînțeles).

Cu trecerea anilor, linia graficului ce consemna consumul de licori de către N. P. mergea tot mai sus.

A doua lui pasiune s-a născut din momentul cînd a început să guste satisfacțiile ce ți le dă pilotarea mașinii. Experiența extrem de redusă, stîngăciile evidente, căci nu prea avea el chemare pentru volan, vîrsta, care nu-i mai permitea, oricît ar fi vrut el, să ajungă la performanțele lui Jim Clark, făceau ca Nicolae să fie deseori ținta ironiilor colegilor.

Ținea la mașină ca la ochii din cap.

— Mă Nicolae, la întreprinderea noastră de alimentație publică nu s-a mai pomenit așa ceva. Să-ți solicite șefu' mașina și tu să-l refuzi. Nu știi că la noi e un fel de programare nescrisă? Fiecăruia îi vine rîndul, o dată la două luni, să înmîneze frumușel șefului cheile de la mașină, cu plinul făcut?

— Uite că n-am știut de rînduiala asta abuzivă. Eu îs proaspăt posesor de autoturism. Dar nici pe viitor n-am intenția să i-o împrumut. Și cu asta am pus punct.

Alta din marile plăceri ale lui N. P. era vizitarea meleagurilor natale. Firească pentru orice om dorința de a revedea locurile unde s-a născut și a crescut. În cazul lui Nicolae acest contact periodic cu mama natură avea o nuanță oarecum specifică. Dispunînd de o „sculă" atît de eficientă ca mașina, posibilitatea de a-și vedea rubedeniile se dubla, se tripla, iar aria de cuprindere a localităților din zonă creștea și ea în aceeași proporție. Vizitele se făceau cu temei, nu formal. Dacă într-o comună avea cinci neamuri, asta însemna 5 mese consistente, bine stropite cu vin negru (ăsta, zicea Nicolae, că-i face lui bine) și cu numeroase orătănii sacrificate. Cum, datorită specificului serviciului, 5 zile lucra și 5 era liber, și cum locurile natale nu erau chiar așa departe de municipiul unde muncea, avea posibilitatea să facă destule vizite. Într-un turneu de 3 zile, de pildă, a vizitat o duzină de familii. Nu numai rude, ci și cunoscuți, vecini. Peste tot s-au tăiat orătănii, s-au umplut carafele. Se bucura de simpatie, Nicolae era peste tot primit cu brațele deschise. Colecționar de bancuri și mai ales mare maistru în a le spune. Întotdeauna „atotștiutorul" evenimentelor din municipiu avea ușile deschise chiar și la cei pe care nu-l văzuse în toată viața decît de două—trei ori.

— Măi Nicule, eu nu-s invidios pe tine că tragi cîte 5—6 chiolhanuri pe zi, da' cu tensiunea și cu diabetul tău depistat recent ce te faci? Întrebare pusă de un coleg de serviciu, la care Nicolae a dat un răspuns pe cît de scurt, pe atît de clar (nu însă la fel de înțelept).

— Odată și-odată tot o să mor, măcar să mor sătul.

Așa, de fapt, s-a și întîmplat. Pe cînd se întorcea dintr-un turneu gastronomic în care bătuse toate recordurile (13 mese „masive", fiecare de cel puțin 3 ore, gustările de dimineață și cele dintre mesele de bază), Nicolae, rulînd cu viteză mult peste cea impusă de curbele, rampele, îngustările de drum, ploaia mocănească ce cădea fără întrerupere, a pierdut controlul mașinii, intrînd într-un pom. Skoda s-a făcut praf. Șoferul și cei patru ocupanți (soția și trei prieteni) au murit pe loc. Acul vitezometrului s-a oprit la 112 km pe oră. Rula pe o porțiune dreaptă de 5—6 kilometri. Nu s-a putut stabili: a adormit la volan, a suferit un atac de cord? (Unii medici înclină spre o atare ipoteză. Nu afirmă însă nimeni cu certitudine.)

Sigur e însă că în sîngele lui N.P. nu s-a găsit deloc alcool. Și rudele vizitate afirmă că înainte cu 24 de ore de plecare nu a gustat nici o picătură de vin sau altceva. A plecat la drum, însă, imediat după masa de prînz, care a început la 12 și s-a terminat la 4 d.a.

Nicolae ajunsese în ultimul timp la 115 kilograme greutate. Cu două zile înaintea morții, tocmai cînd era instalat la masă la o rudă, l-a iritat la culme un vecin, care a adus vorba de bolile de nutriție.

— Ce viață rațională, mă Ilie? Na că bazaconiile astea au ajuns și la țară. Apoi, deodată, a trecut la viitorul copiilor. Am trei copii care anul ăsta dau treapta: Mihăiță, pe a doua, și fetele, Angela și Victoria, pe prima. Nu-mi fac probleme. Știu, bine! nu, îi fac picolo pe toți la mine la restaurant. Și uite că nu mai poți dormi din cauza bolilor de nutriție, făcîndu-mi de fapt mie aluzie că-s obez. Fă bine și adu-mi niște „motorină", nu vezi că e pe terminate!

Cred că prezența unor medici pe șosele la punctele filtru (există o oarecare experiență în acest sens) ar fi mai mult decît salutară. Să le explice ei, cei mai competenți, șoferilor, ce înseamnă și ce urmări poate avea acest cocteil periculos dintre vo an și tot felul de boli cronice „colecționate" de șo-

feri, care pun în pericol nu numai viața lor, ci a întregii colectivități. Și o întrebare pe care o pun cei ce l-au cunoscut pe N.P.: Ce vină au cei trei adolescenți că au rămas fără tată și fără mamă, tocmai cînd au nevoie de mai multă îndrumare?

10 MARTIE

Există autobaze-problemă, există școli de șoferi-problemă, după cum sînt, nu spre fericirea noastră, a celor care circulăm, numeroși șoferi-problemă. Se cunosc autobaze unde nu s-a înregistrat nici un eveniment rutier de 10 și chiar de 15 ani, cu șoferi de ispravă, oameni în fața cărora îți ridici pălăria, după cum sînt unități de transport care înregistrează 4—5 accidente grave de circulație și chiar mai multe pe parcursul unui an.

Ce reprezintă noțiunea de șoferi-problemă? E vorba de conducătorul auto — fie el profesionist sau amator — agresiv, veșnic pus pe harță, bețiv, scandalagiu, recalcitrant, oricînd pretabil să pună în pericol circulația rutieră.

O autobază cu mulți șoferi-problemă are, de regulă, și șefi-problemă, ea devenind cu timpul o unitate-problemă. Într-o asemenea unitate, fiecare face ce vrea, pleacă cînd vrea, vine cînd vrea, utilizează ce mașină vrea, iar dacă n-are poftă să plece la drum, șoferul deleagă el, cu de la sine putere, pe cine are poftă.

Iată un caz care susține afirmațiile de mai sus. De fapt chiar de la plecare, din Tîrgu Mureș spre Voivodeni, cursa s-a anunțat cu ghinion. Șoferul Alexandru B. constată că pneul din față stînga are pană.

— Măi nea Vasile, ce mă fac, întîrzii călătorii? se adresează el controlorului tehnic de calitate.

Neavînd altă posibilitate, acesta găsește rapid o rezolvare, dispunînd să se demonteze o roată de la un autobuz care nu era în exploatare. Poți să știi însă ce mistere ascunde un pneu care stă în nemișcare de luni de zile?

În sfîrșit, cu ceva întîrziere, autobuzul pornește în cursă și ajunge cu bine la destinație. Aici șoferul procedează corect, încercînd înainte de a gara autobuzul să mai pornească o dată motorul. Întreaga pricepere a șoferului se izbește, însă, de refuzul categoric al motorului care nu vrea să intre în funcție.

Se mai adună cîțiva mecanici și șoferi care, precum medicii la un consult, pun diagnosticul „insuficientă tensiune la bateria de acumulatori". Soluția: autobuzul să fie remorcat, pentru ca motorul să prindă din nou viață.

— Ioșka dragă, nu vrei tu să remorci, așa, cale de vreo 200 de metri, că altfel nu pot pleca mîine în cursă înapoi spre Tîrgu Mureș? Te-oi omeni, n-ai nici o grijă.

— Nu-i nevoie să-mi dai nimic, Alexandre, ce, pe mine nu mă duce mereu la Tîrg autobuzul ăsta al tău?

Peste noapte, Alexandru, care se culcă îmbrăcat, se trezește de cîteva ori, își ia haina de blană pe el și se urcă în autobuz, pornindu-i motorul.

La 4 dimineața e nevoie de mare efort din partea soției lui Alexandru pentru a-și trezi bărbatul.

— Nu te văd eu conducînd mașina după ce ți-ai pierdut toată noaptea umblînd pe la autobuz.

— Las' că-s obișnuit eu cu de-astea.

— Fă cum crezi, dar eu te-aș sfătui să-l rogi pe Andrei să conducă el pînă la Tîrgu Mureș. Mai bine decît să ți se întîmple vreo nenorocire.

Pînă la urmă Alexandru se lasă convins și îl trezește pe Andrei din somn, solicitîndu-i să conducă autobuzul.

Cine e Andrei? Cumnatul lui Alexandru, cu care de altfel locuiește în aceeași casă. Ce e Andrei? Șofer profesionist la aceeași autobază de care aparține și Alexandru. Se cuvine însă o mică subliniere: Andrei a fost șofer de autobuz, dar în prezent nu mai este decît șofer de serviciu, adică ceva mai mic în funcție, pentru că îi place să cam tragă la măsea. Cum licorile nu se împacă cu pilotarea autobuzului, bine a făcut conducerea autobazei trecîndu-l pe funcția arătată, deși beției nu trebuie să aibă acces pe nici un autovehicul.

Autobuzul se pune în mișcare. Cîțiva călători se miră văzîndu-l la volan pe Andrei și nu pe Alexandru. Unul mai mucalit face chiar o remarcă:

— Măi Andrei, ai ajuns din nou pe autobuz? Ai terminat cu munca de jos? Bravo, mă bucură!

— la te uită, nici nu-i 5 dimineața și mucosului îi arde de bancuri. Vreau însă să nu uiți că am rămas tot șofer, iar tu abia faci ucenicia, așa că mai tacă-ți gura.

Puțin cam nervos, Andrei apasă pe accelerație mai mult decît trebuie, în ciuda drumului sinuos și umed. Depășește un autobuz oprit și cînd să revină pe sensul normal de mers, cauciucul împrumutat explodează. Autobuzul o ia spre stînga, intră într-un parapet și se răstoarnă. Cîțiva pasageri se aleg cu fracturi. Cei mai mulți scapă însă doar cu zgîrieturi. Putea fi însă mult mai rău.

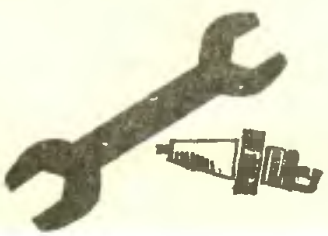

15 MARTIE

Primăvara își face simțită prezența și în circulația rutieră, mai ales la sfîrșit de săptămînă, cînd intensitatea traficului automobilistic sporește vizibil. În prima sîmbătă și duminică a acestei luni s-a degajat, ca element esențial, că oamenii caută să fie, de regulă, disciplinați, preventivi, atunci cînd se deplasează cu mașinile, cu bicicletele sau pe jos. Dovada cea mai elocventă — și cea mai îmbucurătoare — a fost faptul că s-au comis puține evenimente rutiere, deși traficul a fost intens. Poate că vom avea parte de sîmbete și duminici fără nici un fel de evenimente rutiere. Nu este o dorință utopică. Depinde de noi, de cei care ne numim conducători de vehicule sau pietoni, ca să devină cea mai autentică realitate rutieră.

17 MARTIE

Preocupări prea multe nu avea Z.D. Pe la 8 dimineața, era la atelier, unde, nu un lucrător oarecare, ci șef, dădea fiecăruia de lucru avînd grijă ca cei mai „grași" clienți să fie repartizați la oamenii care, după expresia lui, „țin aproape de mine". În timpul orelor de lucru, șeful nu pierdea timpul. Ba mai recepționa cîte un „cartonas" cu țigări, ba cîte o sticluță. Le prefera, bineînțeles, pe cele de formă paralelipipedică, cu lichidul gălbui. Mai gusta din conținutul lor, mai era invitat la restaurantul din apropiere. Oricum, ziua trecea repede. În jurul orei 16 trecea pe la atelier. „Să văd concret ce-a făcut fiecare. Eu controlez, nu ca alții!" A se înțelege prin noțiunea de control, colectarea părții ce i se cuvenea de la cei care, cum spuneau unii (vai, ce expresie dură!), erau mafioții lui.

Apoi, după pauza pentru prînz, pe care uneori îl mai lua și acasă, urma programul de seară. De regulă, participa ca invitat de onoare la mesele oferite de cei recunoscători pentru modul în care li se efectuaseră reparațiile la autoturisme.

— Nu-l duc la restaurant, altă dată se face că nu mă cunoaște și mă repartizează la vreun nepriceput care, nu numai că nu-mi face ce trebuie, dar pe deasupra îmi strică și mașina, ziceau unii din clienții lui Zoli.

Era aproape 5 după-amiază, în toiul unui chiolhan care începuse pe la 12, cînd Zoli își amintește că trebuie să se deplaseze în orășelul vecin pentru a lua de la un client un set de motor.

— Nu pleca, măi Zoli, las' că ți-l aduce el aici. E întuneric, ceață. Pentru 30 de kilometri la dus și tot atîția la întors, îți trebuie 2 ore.

— Nu pot, am promis omului că mă duc. El pleacă cu trenul de seară la București. Cu ce să mi-l aducă, dacă mașina lui e la mine în atelier?

Zoli ia cu el un subaltern, omul de bază al atelierului, se urcă în mașină și pleacă.

— Șefule, las-o mai moale. Nu uita că ești după o juma de glajă de palincă. Cu alte cuvinte, ceață afară, ceață în cap.

— Ia ascultă, mă mînzule, de cînd mă iei tu pe mine la mișto, mă pîrlitule! Am zis eu că ți-ai luat-o-n cap. Am să-ți mai dau lucrări bune cînd mi-oi vedea ceafa fără oglindă.

— Te-ai supărat, șefule, pentru atîta. Recunosc, am făcut o glumă proastă. Te rog frumos să mă ierți.

Șeful tace dînd de înțeles că interlocutorul e pe jumătate iertat. Apoi începe să se plîngă mînzului de ingratitudinea unor lucrători.

— Uite, de pildă, la Pantelimon. Cînd l-am adus la atelier din Moldova, era un amărît. Avea un costum jerpelit și două cămăși. Acum a ajuns un îmbuibat. Gras de plesnește, bine înțolit, casă, mașină, femei gîrlă. Cînd ia cîte un bacșiș bun, se face că nu mă vede. Dar Dumnezeu nu bate cu ciomagul.

— Ce-a fost asta, șefule? Parcă am lovit ceva. Șeful oprește mașina, se duce împreună cu „mînzul" pînă la locul unde zăcea pe asfalt, plin de sînge, un om.

— Nu mai avem ce-i face, a dat ortul popii, zice Zoli.

— Miroase de la o poștă a alcool. Așa le trebuie la beți-vanii ăștia, reflectează tînărul.

Cei doi se urcă din nou în mașină. Zoli demarează puternic.

— Avem interes să ne îndepărtăm cît mai mult de locul ăsta. Ai șters sîngele de pe mașină? Da? Bine!

Nu parcurg nici 3 kilometri și Zoli, care nu mai conducea așa „sigur" ca înainte, ia un pom în brațe, cum se zice în jargonul automobilistic.

— Bine că n-am avut viteză prea mare, că altfel eram alături de cel pe care îl lăsaserăm pe șosea, șefule. Ce facem acum? O luăm pe jos, poate ne ajunge din urmă vreo mașină.

Au avut „noroc". Un TIR a oprit la semnalul tînărului și i-a dus pînă în oraș.

— Ce-ai de gînd, acum, șefule?

— Mergem acasă.

— Și-acolo ce facem?

— O să vezi tu.

Gabi, soția lui Zoli, descuie ușa și abordează o mină mirată...

— Să știi că mîine îi viscol. Cum adică, la 7 acasă? Mare minune.

— Ce face ăl mic, dă din picioare? E nerăbdător să iasă în lume?

— Da, nici nu-ți închipui cît îs de fericită cînd îl simt

— Îmbracă-te, Găbiță scumpă, trebuie să mă ajuți.

— Cum adică, să te ajut, nu înțeleg?

— Am lovit pe unul pe drum, am pocnit zdravăn și mașina. Ce mai, am făcut-o de oaie. În plus sînt și băut. Mergi cu mine și spui că ai condus tu. Doar ai carnet de 3 ani și conduci zilnic.

— Tu ești bolund, Zoli, cum o să fac eu una ca asta?

— Uite ce, eu n-am timp de pierdut. Nu vrei de voie, o să mergi de nevoie.

— Poți să mă omori, eu nu mă duc.

Femeia e hotărîtă. Nu e de acord cu o asemenea regie și pace.

— Haide, cucoană, nu mai fă pe nebuna. Salvează-ți soțul. Ce, vrei să înfunde pușcăria? Mata nu recunoști decît că ai intrat în pom și atît.

Soțul trece la metode mai „convingătoare". Pune în funcție pumnii și picioarele. Femeia se îmbracă plîngînd cu sughițuri. Ajung la locul cu pricina. Zoli cheamă „Circulația". Femeia continuă să plîngă cu capul rezemat de mașină.

— De ce plîngeți? Bine că nimeni n-a pățit nimic!

Nu e nevoie de prea mult timp pentru a demonstra „șefului" șubrezenia planului său.

A doua zi, ca urmare a șocului extraordinar, femeia naște înainte de vreme. Zace și acum în spitalul din localitate.

20 MARTIE

Un tînăr, cînd ne necăjește din cauza vreunei boroboațe, dăm vina pe lipsa de maturitate. Uităm că, de fapt, generația care ne urmează se comportă după cum a fost crescută și educată de către noi, cei care am creat-o...

Deși abia a împlinit 18 ani, Valentin a reușit performanța de a da părinților, rudelor apropiate, precum și profesorilor, maiștrilor — care s-au ocupat de instruirea lui în școala profesională de mecanici și conducători auto — apoi conducerii șantierului unde a fost repartizat, mai multe probleme decît elevii dintr-o clasă întreagă. Absențe nemotivate cu zecile, o colecție rar întîlnită de note proaste, arogant și obraznic cu colegii și chiar cu instructorii etc.

Cînd ți-e lumea mai dragă, Valentin dispare. Unde? Nu se știe. Examenul de șofer l-a luat, dar după repetate încercări. Să fie clar, pe Valentin îl ajută mintea și e cît un munte, dar, cum zice el, are zilele lui proaste.

— Măi băieți, povestește el colegilor, mă cuprind deodată, așa, nitam-nisam, două dorințe: ori de a sta întins — de preferat la aer curat pe iarbă, nu în casă — ori de a o lua razna, încotro văd cu ochii. Ce să fac, n-am voință ca voi. Pentru mine chiar și patru ani de muncă sînt mult prea mult.

Exasperat de „stilul de muncă" al tînărului, maistrul își propune să mai aibă o ultimă discuție cu Valentin înainte de a-i face propunerea de desfacere a contractului de muncă.

— Mă Valentine, păcat de tine, mă. Prost nu ești deloc, chipeș, solid de ai putea ridica în spate basculanta asta de lîngă noi. De ce nu vrei, mă, să te pui pe treabă, să înveți ca lumea meseria asta? Ai putea cîștiga bine aci. Uite, colegii tăi la ce salarii bune au ajuns. Ce ai de gînd?

Așa de frumos i-a promis Valentin maistrului că de „mîine" se va schimba radical, încît dacă nu erai în temă cu ce-i putea pielea lui Valentin, te podidea plînsul.

S-a angajat la fel de frumos și față de șoferul pe lîngă care fusese repartizat ca ajutor, care și el, exasperat de modul agresiv de conducere a lui Valentin, tocmai venise să ceară conducerii șantierului să-l ia de pe mașină și să fie dat undeva la atelier.

A doua zi, însă, năzdrăvanul de ceas n-a sunat suficient de tare și Valentin s-a trezit abia la 9. Mai bine-zis a fost trezit. Visa tocmai că fusese pe șantier, privea la un muncitor care lucra cu un ciocan pneumatic. „Groaznic zgomot mai fac sculele astea", își zicea el. În realitate erau bătăile în geam, tot mai insistente, ale unchiului său — și el șofer profesionist.

— Mă Valentine, fericit mai ești, mă! Tu poți dormi și lîngă o mașină de tăiat lemne fără să te deranjeze.

— Lasă astea, unchiule, scoate mai bine ceva de mîncare din tolba dumitale, că te văz că vii din comună. Nu vezi ce ghinionist sînt? După ce am întîrziat la serviciu, am rămas și fără mîncare. Abia după ce mănînc îmi spui ce te aduce pe la mine. Mie cînd mi-e foame, sînt surd.

Unchiul venea cu o propunere care l-a entuziasmat la culme pe Valentin.

— Eu n-am B-ul și m-am gîndit să conduci tu mașina pînă la frate-miu, la Tulcea.

— Unchiule, hai să te pup. Ce bucurie mi-ai făcut. O să vezi ce nepot iscusit ai. Merg și repede și bine.

Pînă la locul unde era garată noua și strălucitoarea Dacie 1310 au ajuns în cîteva minute. Niciodată nu făcuse asemenea cros. Nerăbdarea, curiozitatea îl transformaseră într-un veritabil Zatopek.

— Hai, iute, îmbrățișarea, ce vă tot moșmondiți atîta? Au luat loc în mașină unchiul, soția acestuia și un copil de 7 ani.

Dacia mînca pămîntul, nu alta. Din sută Valentin n-o scotea deloc. Curios, în loc să-l tempereze, unchiul, cu atîta experiență de viață, șofer cu sute de mii de kilometri parcurși, ce-i drept nu pe autoturisme, totuși la volanul unei mașini surîdea satisfăcut de calitățile mașinii. „Bună Dacia asta. Parcă te unge pe suflet cînd vezi cum înghite kilometrii."

N-a terminat bine vorba că Valentin, angajat într-o depășire, iese cu roțile din stînga pe acostament, se sperie, intră

într-un puternic derapaj, după care mașina, necontrolată, izbește puternic autoturismul depășit la nivelul portierei stînga față, proiectîndu-l într-un pom. Apoi Dacia revine pe traiectoria normală, șoferul reușind să oprească pe dreapta drumului, cam la 70 metri de locul impactului.

Opresc și alte mașini, șoferii coboară și fug spre locul unde epava (în care cu greu mai puteai recunoaște o Ladă 1200) era înfiptă în pom. Oamenii nu mai au cui să acorde primul ajutor, căci toți cei trei ocupanți sînt morți.

Unul din piloții unei Skode, depășită și ea cu cîțiva kilometri mai în urmă de Valentin, povestea indignat: „Eram la barieră vreo 20 de mașini înainte, cum e și firesc una după alta. Cînd s-a ridicat cumpăna, dumnealui, care era ultimul la rînd, ne-a depășit pe toți, intrînd pe sensul opus, gata, gata să se ciocnească în plin cu un tractor. Noroc că tractoristul, om cu scaun la cap, a oprit".

Bilanțul: 3 oameni morți, trei femei văduve, 7 copii rămași fără tată.

Șoferul mașinii, aruncat literalmente de pe șosea, care nici nu visa că i se poate întîmpla așa ceva, urma să-și sărbătorească în seara respectivă, împreună cu familia și prietenii, ziua de naștere!

24 MARTIE

CÎND DRUMUL ÎNCEPE SĂ VORBEASCĂ

M-am născut acum 10 ani. Nu sînt deloc bătrîn și aș rămîne mult timp tînăr, dacă toți oamenii m-ar respecta și s-ar purta civilizat cu mine. Stăpînii mei fac tot ce pot să arăt bine, curat, aranjat, iar amortizoarele mașinilor să nu sufere cîtuși de puțin cînd rulează pe asfaltul meu. Ce bine mă simt cînd oamenii mă laudă: „Ăsta da, mai zic și eu drum. Nici nu simți cînd mergi pe el".

Mai sînt, ce-i drept, și frați de-ai mei care se plîng că sînt rău tratați de stăpînii lor.

— Ne lasă cu gropile pînă se fac aidoma unui crater de vulcan, iar noroiul acoperă complet indicatoarele, să nu-și dea seama omul la timp de pericolele care-l pîndesc. Atunci cînd protestăm, părinții noștri (vitregi, la drept vorbind) ne iau la rost. „N-au decît să meargă mai atenți, mai încet, că doar asta le recomandă toată ziua la radio șoferilor."

— Da, dar uite că ieri, încercînd să ocolească o groapa pe care a observat-o tîrziu, un automobilist a intrat pe sensul opus, tamponîndu-se bot în bot cu altul. Ce m-au mai ocărît! Cică eu sînt vinovatul principal și au să mă dea în judecată

pe mine, drumul. Dar ce vină am eu? Că doar nu pot să mă repar singur; eu n-am oameni, n-am materiale, n-am nimic.

— Ăstora să le spui că-s căscați, neatenți, n-au decît să reducă viteza.

— Unii mă persiflează, zic că așa cum arăt acum, plin cu denivelări și gropi, sînt numai bun ca remediu pentru eliminarea mai rapidă a pietrelor din rinichi. Care va să zică am ajuns un fel de medicament, tratament. Ăștia cu litiază renală, cum i se spune corect în limbaj medical, or fi avînd dreptate. Am auzit că unii se urcă chiar în căruță și merg pe drumuri cu gropi să scape mai repede de cariera din rinichi. Dar ce te faci cu cei suferinzi, cu răniții transportați cu salvările, cei pentru care orice hurducătură e un chin, o suferință? Unde mai pui că șoferii, trebuind să mîne mai încet, întîrzie cu bolnavii la spital, iar pentru aceștia o secundă pierdută poate să însemne moartea! Aici stăpînul n-a mai avut ce zice, a spus doar atît:

— Nu te mai văicări atîta ca o babă, am să te repar și pe tine.

Adevărul e că și unii oameni, fie ei automobiliști, căruțași ori pietoni, tare urît se poartă cu noi. Eu pur și simplu nu-i înțeleg. După ce merg pe panglicile noastre de asfalt sau de beton, îi ajutăm să ajungă la vreme acasă (că marea majoritate sîntem în stare bună), fără hurducături — nu ca pe vremuri, cînd se mergea cu diligența zile întregi — ne strică cu bună știință. Uite, colega mea, autostrada, plîngea cu lacrimi zilele trecute.

— Mi-au instalat acum cîțiva ani niște telefoane — zicea ea. La început nu mi-am dat seama pentru ce trebuie telefoane pe cîmp, dar apoi am văzut cum oamenii se folosesc de ele. Ba unul, care a rămas în pană, și cerea ajutor să-l remorce, ba altul, care adormise la volan și trecuse pe sens opus, unde intrase într-un camion, și solicita salvarea că i se rănise copilul.

— Ei și ce-i cu telefoanele astea? întreb eu.

— Cum ce să fie? Mi le-au furat de trei ori pînă acum. Da, da, trei rînduri de telefoane, cum le instalau stăpînii noștri, cum răuvoitorii le furau.

— Dar ce fac, soro, cu ele?

— Știu eu, cred că le vînd la fier vechi; dar cît iau pe ele? Cîțiva lei. Mai curînd, am impresia că fac asta din dorința de a distruge, de a face rău. Nu se gîndesc la un singur lucru, că, odată și odată, ar putea fi nevoiți să apeleze și ei la telefonul pe care îl smulg din cutia lui, ca niște vandali. În aceeași categorie de oameni inconștienți aș putea să-i încadrez și pe cei care smulg de pe surioarele noastre mai mici, dar atît de folositoare — indicatoarele — folia reflectorizantă. Păi cînd e cîte o noapte de-ți bagi degetele în ochi, cine te mai ajută nu numai să scapi de pericol, pur și simplu să ajungi acasă? Mai zilele trecute pe un loc de parcare... apropo, ce ți-e și cu parcările astea: mă doare sufletul cînd văd cum unii

scot din mașini toate resturile, toate gunoaiele și ni le lasă nou, că bine zicea ziarul acela — înfățișînd și o caricatură sugestivă. „Dacă veți proceda așa (ca cei din poză, care aruncau resturile peste tot) în curînd vă veți petrece weekendul într-o ladă cu gunoi". Alții scrijelesc mesele și scaunele de lemn, cu cuțitele. Chipurile să le rămînă inițialele drept amintire. Barbar obicei! Dar să revin la parcare. Stăteau doi șoferi și discutau. Parcă mă ungeau pe suflet.

— Frățioare, să știi că acum cîtva zile, pe ceața aia ca laptele, dacă nu dădeam peste un indicator reflectorizant, nu mai nimeream eu acasă, la Bolintin, cît îi hăul.

— Așa-i, ai dreptate. Mi s-a întîmplat și mie cu marcajele. Tot pe ceață. Ce mai, dacă nu mă ghidam după marcajul central, nimeream pe sensul contrar într-un ditamai mastodontul.

— Prin ce necaz am trecut însă zilele trecute! continuă drumul să povestească. Unul, cu un camion, transporta niște fier-beton pentru construcții: în loc să-și fi montat un peridoc, lăsă sîrmele să mă zgîrie. Mă durea sufletul,nu alta,cînd vedeam ce răni adînci lasă în șosea neglijentul de șofer. Dar lucrurile nu s-au oprit aici. Să vezi ce întîmplare teribilă, mi-a destăinuit un alt coleg din țară, atunci cînd am avut și noi consfătuirea aceea pentru schimb de experiență. Era într-o după-amiază, un șofer, la volanul unui agabaritic, știi, mașinile acelea care merg cu utilaje la diferite fabrici din țară, este oprit de un picher, unul din bunii noștri prieteni care ne spală, ne curăță și cîteodată ne vindecă chiar rănile. Omul îi zice politicos șoferului:

— Vedeți că nu puteți trece cu încărcătura dv. pe pod. Riscați să loviți tablierele și iese mare dandana.

Ce crezi că îi răspunde celălalt, în loc să-i zică mulțumesc?

— Mai du-te tu undeva cu tablierele tale cu tot, nespălatule! Prietenul meu a rămas înmărmurit. Știi foarte bine doar, podurile sînt trup din trupul nostru. Picherul fuge după colos, strigă, dar nu-l mai ajunge. Privește doar cum podul este lovit și se surpă în rîu cu mașină cu tot. N-a murit nimeni, dar paguba a fost mare de tot. Nu mai spun că luni de zile mașinile au fost nevoite să folosească un drum ocolitor, mult mai lung. Eu cred că pînă la urmă tot oamenii vor fi aceia care să-și facă ordine. Cel ce nu va înțelege de vorbă bună să fie pedepsit aspru. Pentru că, la urma urmei, cei care ne strică, ne distrug, sau nu ne întrețin cum trebuie o fac în paguba tuturor.

Iarăși un tînăr mi-a chinuit sufletul. Păcat de acești neastîmpărați. Că inteligenți sînt. Pricepuți, așișderea. Frumușei, ce să mai spun, foc! Uneori scapă însă hățurile. Și atunci, mai mare necazul pe capul bieților părinți...

Pe măsură ce Paulică învăța tot mai rău și colecția lui de note sub 5 se mărea văzînd cu ochii, absențele de la cursuri se înmulțeau, iar în palmaresul de năzdrăvănii se înscriau noi episoade, de natură să îngrijoreze serios conducerea liceului. Nu, însă, și pe părinții săi, și în special pe tatăl său, mai puțin preocupat de situația școlară și de comportamentul fiului. Nu e, din păcate, nici primul, nici ultimul caz, cînd unii părinți adoptă astfel de atitudini.

„Cu cuțitul la os", conducerea școlii dă alarma părinților: „Vă rugăm insistent, veniți la școală, să discutăm situația fiului dv. și să stabilim ce-i de făcut". Apelurile repetate rămîn însă fără răspuns.

Tatăl, în schimb, se face că nu vede cînd băiatul șterpelește cheile mașinii și face turul marelui oraș (conducînd fără permis) în timpul orelor de curs, ba mai mult, luînd pe postul de pasager admirator și alți elevi, care trag și ei chiulul, cot la cot cu Paulică.

Cînd se văd, seara, tînărul pilot clandestin se laudă cu succesele obținute în timpul zilei.

— Să vezi, babacule, ce viraje fac. Ca și cascadorii. Cu depășirile n-am treabă. Deunăzi l-am depășit pe unul cu lămîia pe geam. Am trecut pe lîngă el la cîțiva centrimetri. S-a speriat și a intrat apoi pe acostament să-și revină. Cred că-l apucase inima.

Fiindcă feciorul învață la un liceu cu profil auto, s-ar lăsa să se înțeleagă că elevul face acrobație pe mașinile grele ale școlii. Tatăl zîmbește însă satisfăcut pe sub mustață, el știe care e mașina maltratată, dar nu zice nimic. Doar prietenilor le povestește cînd se întîlnesc la o bere.

— Mă fraților, am colindat pe „Tiruri" toate drumurile Europei, ba și pe ale Asiei și Africii, am la volan cîteva bune milioane de kilometri, cu mașina mică mă joc, știți foarte bine, dar pe fiu-meu, mă, nu-l întrec, deși n-are încă permis. Vreau să fac din el un as al volanului, chiar dacă mai neglijează el școala!

— Fii atent, Costică, mînjii ăștia au toți impresia că-s cei mai grozavi șoferi și oricînd pot să facă vreo prostie.

— Cu al meu e altceva, Florine, ăsta are șoferia în sînge, e plin de talent și foarte sigur pe volan.

Colegul tace și dă din umeri gîndind: „Dacă mai spun ceva are impresia că-s invidios, că băiatul meu nu face încă pregătire pentru „B".

După două săptămîni de la această discuție, tatăl, îmbătrînit cu 10 ani, în haine cernite, își primește prietenii, care, cu cuvinte simple, pornite din suflet, încearcă să-l mîngîie și

să-l încurajeze după pierderea suferită. Neadresîndu-se cuiva anume, privind spre geam, în gol, repetă aceleași cuvinte cu o voce care abia se aude: „Eu l-am omorît pe Paulică, eu și nimeni altul."

Băiatul a încercat să repete figura cu începătorul. Subtilizase dublura cheilor, căci pe cele originale le luase în ziua aceia taică-său, s-a urcat în Dacia și a pornit-o spre școală. În fața liceului îl așteptau cei trei colegi, cărora le promisese o cursă pe șoseaua de centură. Doi dintre băieți nu cunoșteau performanțele lui Paulică. Erau curioși să-l vadă ce poate.

Paul se descurcă bine prin aglomerație, respectă stopurile, trecerile de pietoni.

— Trebuie, mă, să circulăm în oraș ca pe ouă. Dacă dau ocazia să fiu oprit și întrebat de acte, m-am ras. Fiți și voi cît mai serioși, încetați cu bancurile și cu hlizeala.

Băieții ajung în sfîrșit pe șoseaua de centură.

— Aici pot să mă desfășor în voie — zice Paul. Din spatele nostru a țîșnit unul cu o Dacie galbenă. Cred că merge cu peste sută. Ce, mașina mea nu știe ce-i 130 pe oră?

— Paul a demarat puternic după mașina galbenă. Era greu să-l ajungă. Totuși s-a apropiat mult de ea. Cînd mai avea circa 100 de metri pînă la mașină, i-a apărut în față o denivelare. Paul a încercat s-o ocolească. Apoi nu știu ce s-a mai întîmplat. M-am trezit pe iarbă. Eram toți trei doar zgîriați. Mare noroc am avut. Am fugit repede spre mașina răsturnată lîngă linia ferată. L-am scos pe Paulică de la volan. Era însă mort.

Este relatarea lui Mircea, băiatul care ocupa locul din dreapta șoferului și care a văzut cel mai bine filmul accidentului.

Completez secvența pe care n-a putut-o sesiza Mircea. Pilotului nu i-a reușit încercarea de a ocoli groapa. A pierdut

controlul mașinii, ajungînd cu ea pe cîmp, trecînd apoi peste hîrtoape, mușuroaie, șanțuri, i-a proiectat pe pasageri din mașină, iar apoi, nimerind în niște traverse, autoturismul a făcut un fel de triplu salt, ajungînd cu roțile în sus.

31 MARTIE

Ultima zi de martie. S-a terminat cu ghioceii. Se înmulțesc, în schimb, automobiliștii. Am auzit azi la radio că luna aceasta au obținut permis de conducere peste zece mii de persoane. E ceva! Măcar de-ar conduce fiecare ca la examen. Că n-ar mai fi accidente. Unii, însă, uită repede lecția despre prudență și își închipuie că din moment ce au permisul în buzunar, conducerea mașinii nu mai ridică probleme. Eroare, adeseori fatală!

Pentru sezonul de primăvară, casele de modă, revistele de specialitate anunță, cu lux de detalii, ce și cum se va purta: materiale, culori, croieli etc. La fel ca în domeniul modei vestimentare, și în circulație există o modă, care se poartă nu de două, trei luni, ci de cîțiva ani (și se va mai purta mult); aceea a permisului de conducere. Nu în toate cazurile, dorința de obținere a acestuia e legată de necesitatea strictă ca X sau Y să aibă carnețelul roz. Discuția se poartă în familie cam așa:

— Ionească, care e așa și pe dincolo, cum și-a scos carnet? Dar nevasta lui Popescu, care nici măcar nu știe să se îmbrace, cum l-a luat din primul foc? Cu ce sînt eu mai prejos decît ele?

— Bine, nevastă, du-te la examen, n-am nimic contra, zice bărbatul care dorește să aibă liniște în casă.

Amaliei R., funcționară într-un mare municipiu transilvănean, după o dispută de genul celei de mai sus, i-au trebuit exact 12 luni să devină șoferiță. Pe la mijlocul cursurilor, instructorul i-a spus:

— Doamna Amalia, sînteți tare emotivă și vă consumați groaznic pentru toate fleacurile. În plus, se mai întîmplă, și asta-i grav, să confundați frîna cu accelerația. Uite, azi nu era să intrăm în stîlp dacă nu interveneam eu? Deși vedeați că ne apropiem de pericol, dumneavoastră accelerați, în loc să reduceți viteza.

A venit și ziua mult visată cînd soții R. au intrat în posesia unei frumoase Dacii 1310. Amalia nu mai condusese deloc din clipa primirii permisului. Trecuseră de atunci 4 luni. Cu stîngăciile inerente perioadei de acomodare, Amalia a condus vreo 300 de kilometri, pînă cînd, într-o sîmbătă dimineața, le-a venit, ei și unei bune prietene, ideea de a pleca

să-și cumpere niște stofă de mobilă dintr-un alt oraș, situat cam la 350 de kilometri.

— Ce v-a venit așa, deodată, cu stofa asta? Aveți nevoie de ea urgent? Apoi eu am o mulțime de treburi la fabrică, care nu suferă amînare, încearcă soțul să-și convingă soția de a replanifica deplasarea.

După ce folosește un arsenal de argumente, de fapt reproșuri de genul: „Așa îmi faci întotdeauna cînd am și eu o inițiativă"; „Mă ții toată ziua în casă ca și cum aș fi o sclavă". Amalia îi întoarce spatele. E rîndul prietenei, Corina, tînără, frumușică, să intre în acțiune, dar cu alte arme.

— Hai, Octave, fii înțelegător; s-o vedem și noi pe Amalia la volan; uite, George vrea s-o mai învețe cîte ceva pe nevastă-ta la drumul ăsta. Faptul că are permisul anulat nu-l împiedică să-i dea sfaturi, nu?

Poți să reziști, cînd ești în vădită minoritate și cînd ai o nevastă care nu cunoaște ce înseamnă „nu se poate"?

În mașină iau loc cele două cupluri, plus Cristian, băiatul în vîrstă de 16 ani al familiei R.

Traseul, de altfel destul de greu, de munte, este parcurs sub semnul bunei dispoziții generale. Deși la șes, totul e verde, înflorit, pe aici e încă iarnă. Acostamentele, și chiar unele porțiuni de șosea, sînt acoperite de apa provenită din topirea zăpezii. În curbe, Amalia ajunge frecvent pe sensul opus, iar la depășiri e nevoie de intervenția promptă a lui George ca mașina să revină normal pe sensul de mers.

George n-a plecat chiar așa dezinteresat la acest drum lung. Bijutier de meserie, certat cu legea nu o dată, are la el cîteva „piese" frumușele (care e mai greu să le plaseze în orașul de domiciliu) și pe care încearcă să le ofere ori de cîte ori fac cîte o haltă mai de durată. E refuzat însă sistematic. „Pe un lănțuc ca ăsta, precum firul de ață, ceri mata 2 000 lei, se poate, dom-le?" îl apostrofează o femeie.

Au ajuns la destinație, au cumpărat stofa, au respirat aer curat de munte, s-au distrat și, după o noapte de odihnă bună, pe care le-a oferit-o micul, dar cochetul hotel, au pornit-o spre casă. Doar un mic incident le-a atenuat puțin buna dispoziție, atunci cînd au fost opriți și li s-a atras atenția că numărul nu-i „bun" pentru duminica aceea și că trebuie să-și amîne plecarea.

Amaliei i-a sărit repede mustarul.

— Lasă istericalele, omul are dreptate — a intervenit soțul — mergem la hotel și mai petrecem o noapte, doar ziceați că pentru odihnă facem călătoria, nu?

Înainte de punerea în mișcare a mașinii, omul în uniformă albastră mai face o remarcă:

— La experiența dumneavoastră de cîteva luni, nu găsiți că-i imprudent să plecați într-o călătorie atît de lungă cu 5 persoane în mașină? Vă recomand viteză redusă și multă atenție, ați văzut cum e drumul!

A doua zi, pe la 11, autoturismul pornește din nou spre casă. Aceeași bună dispoziție, aceeași atmosferă de vacanță stimulată de palinca băută la gustarea de dimineață de cei doi bărbați și de soția lui George. Amalia n-a sorbit decît o cafea tare.

În apropierea ieșirii în drumul național, cei de pe bancheta din spate consultă harta. Are loc o dispută în legătură cu traseul cel mai scurt către casă. Vorbește toată lumea odată. Amalia întoarce capul să vadă pe hartă traseul optim. Pierde pentru cîteva clipe din vedere drumul. Rulează cam cu 40 de kilometri pe oră. Intervine pentru șoferiță un moment de derută. Observă pe șoseaua principală un autotren frigorific apropiindu-se de intersecție și, concomitent, triunghiul cu vîrful în jos al unui „Cedează trecerea". Emotivitatea excesivă, lipsa de experiență își spun cuvîntul. În loc să apese pe frînă — avea posibilitatea să oprească — apasă pe accelerație. Micul automobil intră cu 60 de kilometri pe oră sub partea laterală a enormului autovehicul greu.

Degajarea drumului, desfacerea autovehiculului încleștat în autotren, scoaterea celor 4 cadavre (cu ajutorul aparatului de sudură cu care s-a tăiat epava) a durat aproape jumătate de zi. A rămas în viață doar Cristian.

Iată ce se poate întîmpla, cînd ignoranța e alimentată de oamenii în aparență cu putere de discernămînt, care consideră pilotarea mașinii un lucru extrem de simplu și la îndemîna oricui, iar condusul mașinii o distracție ca oricare alta.

Aprilie

VERDELE OPTIMIST
AL PEISAJULUI
INVITĂ LA DRUMEŢIE.

1 APRILIE

Sfîrșitul braconierului — întîmplare pe care am aflat-o tocmai în ziua de 1 aprilie — nu e păcăleală vînătorească. Din păcate, este un caz real. E trist să auzi despre oameni în toată firea lăsîndu-se pradă unor slăbiciuni, pentru a-și satisface capricii mărunte ce îi costă pînă la urmă viața...

— Cînd îi văd pe ăștia cu motoretă, umblînd noaptea fără lumini, mă înfior, mi se face părul măciucă. Eu, unul, am farurile bine puse la punct, reglate și, vorba aia, merg pe patru roți, nu pe două. Totuși, pe întuneric, micșorez serios viteza. Ba, mai mult, noaptea, cînd plouă și asfaltul e umed, nici nu plec cu mașina.

— Măi Ștefane, vezi tu, unii nu sînt ei chiar așa înapoiați să nu-și dea seama de pericolele care îi pasc, cînd merg fără lumină. Au ei alte motive.

— Care?

— Uite la Pișta. Nu există săptămînă să nu puște ba un căprior, ba un mistreț. Aduce apoi noaptea vînatul pe amărîta lui de motoretă, cu luminile stinse.

— O fi avînd autorizație?

— Pe dracu, autorizație, face braconaj. Dacă le-ar împușca legal, de ce să se ferească de lume?

Într-adevăr, Pișta se ocupa cu braconajul. Știa pădurea ca pe propriul lui buzunar. Fiecare cărare din Bucin, fiecare tufiș îi erau cunoscute. De mic copil bătuse munții în lung și-n lat. Vară de vară se angaja la culesul de zmeură, mure, afine. Atunci a început el să deslușească tainele vieții animalelor sălbatice. Se culca la pămînt și-și ținea respirația, să nu fie observat de sălbăticiuni. Dar cu ce minuni îi era răsplătită răbdarea. Ce splendidă era defilarea cîrdurilor de căprioare și cele de mistreți, spre locurile de adăpare. Micuțul Pișta cunoștea toate intimitățile pădurii. Se îndrăgostise de pădure, de animale, de vegetația ei luxuriantă. Acum, la maturitate, experiența copilăriei îl ajută mult. Mergea întotdeauna la sigur. Niciodată nu venea acasă cu tolba goală. Ar fi vînat el mai mult, că putea, dar firava-i motoretă nu duce prea mare greutate. Pișta era un singuratic. Cîte invitații nu primea, din partea altor vînători?

— Hai, mă, dă-ne o mînă de ajutor. Noi știm să ochim foarte bine, dar n-avem în ce trage. Nu știm ca tine misterele pădurii.

Pișta găsea totdeauna tot felul de scuze, ba că are treabă, ba că nevasta ori soacra e bolnavă etc.

Prietenii, vînători, și-au dat seama că-i duce cu vorba.

— Mă băieți, ăsta le face de unul singur. Ne trage pe sfoară. Mai ieri, cînd i-am făcut o vizită inopinată, a împins discret cu piciorul sub pat niște piei, care erau la vedere. Braconează, ăsta-i secretul.

Pișta își făcuse un obicei. Pleca pe înserate. Demonta pușca, o băga în raniță, termina „treaba" în cel mult două ore și pe la miezul nopții era acasă. „Prepara" vînatul, îl tranșa, ascundea frumușel pieile și se culca. A doua zi se prezenta inocent la serviciu și la întrebările colegilor, vînători, care, curioși, îl chestionau despre succesele cinegetice răspundea invariabil, ca în cunoscutul banc:

— Aia a fost vreme de ieșit din casă?

În marțea care urma, tînărul braconier, conform programului, se întorcea din „zonă".

Nu-și pierduse timpul nici de data asta. Un căprior frumos, băgat într-un sac acoperit cu fîn, dădea impresia că Pișta aducea ceva nutreț pentru animale.

Cînd să intre în sat, un grup de oameni discuta cu animație chiar pe marginea șoselei.

— Nu-i bine să mă vadă. Unul din ei e tocmai Mihai, mort după vînătoare, dar care n-a împușcat nimic de un an.

Pișta stinge luminile și mărește viteza. Dacă-i dai bice, Mobra ia ușor 60 pe oră. Tulburat, inhibat, ferindu-se de ochii oamenilor, braconierul nu ia în seamă indicatorul „curbă deosebit de periculoasă", care semnifică un viraj strîns la stînga. Intră cu roata din față într-un parapet de beton. Motoristul este proiectat cu capul într-un stîlp. Moare pe loc. Balotul se desface și căpriorul se dezvăluie privirilor într-o poziție de somn liniștit, fără frică de arme, de gloanțe, de vînători.

5 APRILIE

Am primit de la un fost coleg de liceu aceste rînduri. Știind că țin un jurnal rutier, m-a rugat să le consemnez în cuprinsul său. Ceea ce am făcut cu plăcere...

Primăvara a apărut sfioasă și discretă pe meleagurile mureșene, de parcă i-a fost teamă că va lua pe nepregătite oamenii, după o iarnă destul de aspră și mai ales destul de capricioasă. Deși ceva mai tîrziu decît era cazul din punct de vedere calendaristic, anotimpul liliacului, al mieilor și al însămînțărilor și-a făcut, pînă la urmă, simțită prezența, bucurînd deopotrivă tineri și vîrstnici, copii și bătrîni. Mai presus de toate, încîntînd automobiliștii. Sîmbăta după-amiază, șoselele județului Mureș, mai ales cele de interes turistic, cunosc animația specifică sezonului cald.

...De la Tîrgu Mureș către Reghin și zona Gurghiului, către Bălăușeri, Sovata și munții Bucinului au circulat cîteva sute de autoturisme, transportînd voie bună, plăcere a întîlnirii cu natura și destindere după o săptămînă intensă de muncă.

Aparatele radar nu consemnează multe și — îndeosebi — substanțiale depășiri ale limitelor maxime legale de viteză. O face, în schimb, un tînăr. După lăsarea serii, pe șoseaua Tîrgu Mureș-Luduș, se crede participant la un raliu automobilistic, rulînd cu 90 și chiar cu 100 de kilometri pe oră. Nu este ușor să fie ajuns din urmă și oprit — în interesul lui și al siguranței rutiere — de către patrula de circulație. A creat cîteva autentice momente de suspense, demne de cele mai palpitante filme de aventuri.

...Un test în rîndul automobiliștilor arăta că imensa lor majoritate au cunoștințe de tehnică auto. Un progres. Dar e loc și de mai bine... Ca și în domeniul folosirii centurii de siguranță.Pentru că nu e suficient că mașina a fost dotată cu centură. Ea trebuie și purtată.Cîțiva conducători auto, rugați să-și prindă centura de siguranță, s-au văzut în postura deloc plăcută de a nu ști cum se mînuiește (!)

...La Tîrgu Mureș nu a fost semnalat nici un accident grav. Nu au lipsit, însă, unele evenimente ce se puteau încheia cît se poate de tragic... Pe str. Libertății, un pieton, în stare bahică avansată, se angajează în traversare. Într-un mers pronunțat sinuos, dar, totuși, pe trecere marcată! Din depărtare se apropie un autoturism. Șoferul nu reduce viteza, deși îl obliga regulamentul, izbindu-l pe pieton și luîndu-l pe capotă. Omul cade inert de pe mașină, ca un sac cu făină și... miracol: nu are nimic. Apropo de pietoni. Pe drumul ce străbate comuna Daneș, în timp ce un automobilist este nevoit să frîneze destul de brusc pentru a feri o bătrînă ce traversa agale șoseaua, aceasta se lamentează: „De m-ar păli odată o mașină!“ După cum se vede, există moduri diferite de a aprecia rostul autovehiculelor.

...Greu de închipuit pînă unde ajunge uneori ușurința unor șoferi. Un autofurgon staționează într-o porțiune de drum în pantă. La volan... un copilaș! Singur, ba sucind volanul, ba umblînd pe la manete. Mă uit în cabină și constat că frîna de mînă nu este trasă. Mă cam furnică pe spate gîndul că copilul poate scoate maneta din treapta de viteză și mașina să o ia la vale. Pînă la urmă apare tăticu! Nu prea realizează pericolul la care își expuse fiul, în vîrstă de doi ani.

8 APRILIE

DE NECREZUT, DAR ADEVĂRAT

Întîmplările de pe drum sînt de multe ori de domeniul fantasticului. Începînd cu roata care se desprinde de la autocamion și se duce ca o nălucă — aidoma unei rachete teleghidate — la 200 de metri pe cîmp și lovește un bătrîn, ce prășește liniștit porumbul, fără să-i treacă prin cap că la o așa distanță de șosea l-ar putea paște vreun pericol, și pînă la micul autoturism, care, după o suită de derapaje, viraje, frînări, se „cocoață" în pom la 2 metri înălțime, precum un puști la cules de fructe, totul pare de necrezut.

Accidente pricinuite de ceea ce se cheamă în termeni consacrați „neatenția la volan" sînt și ele de o mare diversitate.

...Un medic își transporta mama bolnavă de la Deva la Cluj-Napoca. Bătrîna dormitează pe fotoliul din dreapta șoferului, iar doctorul fumează. La un moment dat scapă țigara pe podea. Trebuie să subliniez că „vraciul" întotdeauna a fost un „anti-talent". A avut pînă acum trei mașini și pe toate le-a făcut praf. Ca prin minune întotdeauna a renăscut ca pasărea Pheonix.

Se apleacă, și cu mîna dreaptă dă să ridice țigara, dar în același timp menține mîna stîngă pe volan. Căutînd un punct de sprijin și uitînd pentru cîteva clipe că volanul nu-i manetă de viteză ca să stea fix, ci se învîrte, trage de el spre dreapta. Mașina intră într-un viraj strîns, volanul se „înnoadă" și micul autoturism ajunge mintenași pe o rînă de i se vede toată burta. Șansa doctorului nostru că, știindu-se fără chemare la volan, mergea totdeauna încet, așa că răsturnarea se produce la o viteză redusă.

Văitîndu-se, bătrîna este scoasă din mașină doar cu cîteva zgîrieturi. Medicul iese singur din Moskvici fără nici o vătămare.

În timp ce-și liniștea mama și-i administra un sedativ, oamenii, care își păsteau animalele pe izlazul din apropiere, se adună să privească ce s-a întîmplat.

— Baciule, să-ți spun pe aia dreaptă. E prima dată cînd văd cum arată o mașină cu podeaua în sus.

— Hai, mă fraților, să-i dăm omului o țîră de ajutor.

Mașina nu-i prea grea, iar brațele oamenilor sînt puternice. În mai puțin de două minute, mașina e așezată pe roți, dar, curios, e boțită tare pe toate părțile.

Cînd o vede, doctorul se ia cu mîinile de cap.

— Ce-mi făcurăți, fraților, ce-mi făcurăți? Ce, măi oameni buni, ați crezut că mașina mea îi clătită, de-o întoarserăți pe toate părțile?

Ce se întîmplase? În loc s-o pună simplu pe roți, oamenii au mai învîrtit-o o dată, reușind să boțească zdravăn atît acoperișul, cît și cealaltă parte laterală. Noroc că medicul, primar-chirurg (și nu rău deloc), nu era chiar așa lipsit de bani.

11 APRILIE

Unde n-aș putea umple jurnalul numai cu gesturi ca cele ale lui Gheorghe? Asemenea episoade aș transcrie ziua și noaptea, numai să le cunosc...

— Bariera era închisă de vreo 10 minute. Fac drumul ăsta de ani de zile și știu că urmează să treacă acceleratul de Drăgășani. Îmi venea în minte că, de fapt, acum trebuie să sosească de la Sibiu și nepotul meu, Doru. Ca să vezi, uitasem! La bariera de la Găneasa se strîng de obicei multe mașini, așa că nu era nimic deosebit faptul că din sens opus, dinspre Craiova, se apropia o autodubiță. Neobișnuit era altceva: mașina venea cu viteză mare și dădea continuu semnale sonore, iar farurile îi erau aprinse. Mai avea doar 100 metri pînă la barieră și viteza dubei în loc să scadă creștea. „Au rămas fără frîne", mi-am zis. Cobor repede din mașină să văd ce se întîmplă. La ultima curbă, înainte de trecerea peste drumul de fier, viteza mare a autovehiculului îl împiedică pe șofer să se înscrie în viraj. O ia de-a dreptul peste șanțul șoselei, pe care îl sare întocmai ca un schior țîșnit de pe o trambulină, trece ca o nălucă printr-o vie, apoi din nou peste niște șanțuri, după care parcurge o vale, nu prea mare, dar destul de înclinată ca să sporească și mai mult viteza mașinii.

Omul, coborît din mașină, și el șofer profesionist la o unitate de transport din Balș, reușește să observe sfîrșitul periplului.

— Am crezut că dubița se va înfige în talazul căii ferate și se va răsturna aidoma unui avion care capotează, la o aterizare forțată, dar nu s-a întîmplat așa. La capătul pantei a dat peste o ridicătură de pămînt ce a avut rolul să propulseze autovehiculul exact pe terasamentul căii ferate...

Ascultîndu-l pe Gheorghe, nu puteam să nu remarc precizia și acuratețea limbajului, fără divagații și detalii de prisos, așa cum povestesc în cele mai multe cazuri martorii oculari ai unor fapte. Și șoferul își continuă relatarea, parcă de necrezut:

— Curios, nimeni nu părăsește autovehiculul. Nu cumva s-or fi deschis ușile și ocupanții au fost semănați pe traseul parcurs?

— Oricum, nu-i timp de întrebări și de formulat ipoteze. Pericolul ca duba să fie lovită de tren și spulberată e iminent. Gheorghe își leapădă haina, o întoarce iute pe dos, gîndindu-se că albul căptușelii e mai ușor de observat și o ia la fugă pe terasament, în direcția din care venea trenul.

— Nu-i ușor să fugi printre traverse, pe piatră spartă. N-ai același spor ca atunci cînd fugi pe iarbă. M-am împiedicat de vreo două ori, am căzut, mi-am zdrelit genunchii, fugeam mereu pentru a reuși să opresc trenul, la distanță cît mai mare de obstacolul ivit atît de neașteptat pe calea ferată. A apărut și trenul. Era și timpul! Semnalele pe care le făceam nu păreau a fi înțelese de mecanic. Nu-i simplu să oprești un tren care aleargă cu 100 km pe oră. „Nu mai e nimic de făcut", mi-am zis. Părăsesc terasamentul și cobor spre un ogor semănat cu grîu din apropiere, privind cu groază la ce se va întîmpla. Scrîșnetul puternic de frîne întîi mă surprinde, apoi începe să-mi dea speranțe. Pînă la autodubă mai sînt circa 300 de metri, 200, 100, trenul încă rulează destul de repede. Apoi, parcă după un teribil efort, reușește să oprească la cîțiva metri de dubiță. Mecanicul coboară de la postul său. Între timp, abia trăgîndu-mi sufletul, ajung și eu la locul cu pricina. Culmea, mașina e plină de oameni care continuă cu disperare să tragă de ușile blocate probabil din cauza trecerii peste hîrtoape — pentru a se elibera din capcana în care

se află. Cu ajutorul unei bare de fier, pe care ne-o dă un ceferist, reușim să-i scoatem din mașină pe șofer și pe cei peste 12 pasageri ai săi. Nu le vine să-și creadă ochilor că sînt în viață.

Îmbrățișează cu toții pe salvatorul lor și pe mecanic. Plîng, rîd, vorbesc toți odată. Unul mai hîtru, care își revine printre primii, după teribila încercare, spune:

— V-am zis că fiind 13 la număr, o să avem ghinion, uite așa s-a întîmplat.

Mecanicul se apropie de Gheorghe, se vede că a început să-și revină și el după cele petrecute.

— Tovarășe, nu știu cum te cheamă, ce meserie ai, dar află că ești un adevărat erou.

Gheorghe se îmbujorează ușor la față, vădit stînjenit.

— Exagerați, tovarășe mecanic, n-am făcut nimic deosebit. Oricine proceda la fel. Poate că, fiind și eu șofer, mi-am dat mai ușor seama de pericol.

Un accident grav, cu tot cortegiul lui de urmări, a fost evitat. Viața a 13 oameni a fost salvată datorită unui om simplu, mic de statură, dar cu suflet mare, care, printr-un gest de profundă omenie, a prevenit o catastrofă.

16 APRILIE

În întreprinderea unde lucrez sînt multe femei. Marea majoritate au copii. Responsabilul cercului A.C.R. m-a rugat să le prezint o scurtă expunere pe teme de circulație. Am intitulat-o:

ACCIDENTELE RUTIERE ȘI COPIII

Mult aș fi dorit ca noțiunile de mai sus niciodată să nu se asocieze în fapt. Pentru că nici un accident rutier nu este mai dureros și mai stupid decît accidentul cu victime în rîndul copiilor. Poate că nu ar fi rău dacă fiecare conducător auto, după ce a primit permisul, ar vizita secția de ortopedie a unui spital de copii. Să vadă o fetiță care se joacă numai cu un braț cu păpușa, celălalt braț fiind în ghips. Sau să-i iasă în cale un prichindel, sprijinindu-se într-o cîrjă. Sînt imagini care trebuie nu să ne emoționeze — cu toate că nu poți să nu te impresionezi văzîndu-le — ci să determine, să ne oblige la o conduită în circulație de natură să ne protejeze de pericolul comiterii accidentelor. Iar pe copii de efectele acestora.

...Există o sumedenie de cauze, factori, împrejurări, situații de care depinde producerea accidentelor rutiere cu victime printre copii. Cunoaștem — în calitate de conducători auto — aproape toate aceste cauze, factori, împrejurări, situații, dar nu întotdeauna acționăm în concordanță cu realita-

tea lor. Sau nu acționăm cît ar fi necesar. Începînd cu neamenajarea unor locuri de joacă, chiar cînd există spațiul necesar, continuînd cu lăsarea copiilor fără supraveghere — deși sîntem acasă — și terminînd cu exemplul negativ al comportării noastre, al adulților, în traficul rutier.

— Hai să traversăm repede, zice mama, trăgîndu-și copilul de mînă.

— Dar e pe roșu, mamă! vine replica micuțului, crezînd că mama nu a observat interdicția semaforului.

— Ei, asta-i acum! Mă înveți tu pe mine cum să traversez!

Între timp au ajuns pe trotuarul opus și mama a uitat episodul. Nu și copilul, care rămîne în dilemă: „Doar ieri mi-a spus să nu traversez pe roșu!"

A doua zi, cînd mama a venit disperată la spital, anunțată de o vecină că băiatul a fost accidentat, acesta, cu fața și corpul bandajat de nu i se vedeau decît ochișorii, se scuza, tot el, printre sughițuri și lacrimi: „iartă-mă, mămico, am vrut și eu să fac ca tine, să trec strada pe roșu..."

...De-a lungul ultimilor ani s-au comis cîteva zeci de accidente în condițiile în care mama și-a chemat copilul aflat pe partea opusă a șoselei ori a străzii, fără să se asigure — ea, adică mama — dacă se apropie vreo mașină. Și mașina a apărut, ca din senin, strivind sub roțile ei trupul plăpînd al copilului. Al copilului care s-a grăbit să dea ascultare chemării mamei. Ce pedeapsă poate fi mai grea decît povara de a ști că ți-ai băgat sub autovehicul propriul copil?!

...Dornici să se fălească cît sînt de curajoși, copiii se expun, nu rareori, primejdiei accidentului rutier, sărind înaintea unor mașini în mers, pentru a speria — chipurile — șoferii ori pentru a arăta copiilor din jur că pot traversa strada în fugă, la mică distanță de autovehiculul ce se apropie vertiginos. Iată doar unul dintre multele motive pentru care orice conducător auto, cînd observă copii în apropierea drumului, este dator să reducă viteza și să-și sporească atenția. Au fost și situații, îndeosebi în mediul rural, cînd un grup de copii se

juca de-a v-aţi ascunselea pe lîngă şosea şi unul dintre ei s-a pitit sub un podeţ, sărind pe carosabil exact în faţa automobilului.

...Foarte periculoase pot fi şi cazurile cînd copiii sînt lăsaţi singuri în maşină. „Îi place să se joace cu volanul. Nu-i nimic grav, că doar la pedale nu ajunge şi nici să pornească nu poate", zic respectivii adulţi, convinşi că fac o plăcere copiilor în felul acesta. Ei omit însă că maşina este într-o pantă, cu maneta schimbătorului de viteză introdusă într-o treaptă, iar copilul, tot mişcînd maneta, îl scoate din viteză. Ce urmări decurg de aici nu-i greu de presupus.

...Multă atenţie se cere şoferilor de autovehicule grele cînd pun în mişcare mastodonţii, după ce au staţionat pe undeva în oraş sau într-un sat. De ce? Deoarece, nu o dată, copiii şi-au găsit locul de joacă exact printre roţile unor asemenea autovehicule şi, nefiind observaţi de şoferi la pornirea de pe loc, n-au mai putut fi salvaţi.

...Ne este încă dat să vedem autoturisme în care copiii sînt aşezaţi pe bancheta din faţă. Uneori singuri, alteori în braţele mamei, bunicii sau ale unchiului. Cică nu vrea copilul să stea pe bancheta din spate! Concesii, justificări ce nu ţin seama de ceea ce poate urma. O frînă bruscă, un viraj luat în scurt, pentru evitarea ciocnirii maşinii cu cine ştie ce obstacol apărut instantaneu şi iată copilul de pe bancheta din faţă proiectat violent în torpedou sau pur şi simplu catapultat din autovehicul, trecînd ca fulgerul prin parbriz. Au fost şi cazuri cînd cel aflat la volan, întinzînd braţul pentru a proteja copilul să nu cadă de pe bancheta din faţă, a scăpat maşina de sub control, izbindu-se de un copac.

...Cea mai frecventă cauză de accidentare în circulaţie a copiilor o constituie însă surprinderea acestora de către maşini în timp ce traversează instantaneu strada — ori drumul — în fugă. Aproape că nu există zi în care să nu se petreacă asemenea cazuri dureroase, iar în zilele de la începutul vacanţelor frecvenţa acestui gen de accident rutier este foarte ridicată. Paradoxal, cei care suferă cel mai mult de pe urma acestor accidente sînt cei care poartă cea mai mică parte din vină, adică copiii. Pentru că, orice am zice, nu ei sînt vinovaţii, de vreme ce pînă la 5—6 ani nici nu realizează noţiunea de pericol. Şi chiar după această vîrstă sînt prea însetaţi de viaţă, de mişcare, de bună dispoziţie, pentru a nu uita, uneori, de rigorile disciplinei rutiere. Trebuie ca noi, adulţii, să-i ocrotim, să-i protejăm, să-i prevenim. Oprindu-i, la timp, de la o traversare periculoasă — chiar dacă nu sînt copiii noştri — reducînd viteza la minimum cînd trecem pe lîngă ei cu autovehiculul, constituind mereu un model de conduită ordonată în circulaţie. Spre binele lor şi al nostru!

21 APRILIE

Atîta timp cît omul stăpînește băutura, adică bea cu măsură, mai treacă-meargă. Cînd, însă, alcoolul ajunge să-l bea pe om, e jale. Ca în cazul de mai jos.

...Nevestei i-a spus că lucrează în schimb prelungit.

— Adică, cum, mă Gelule, e schimbul ăsta prelungit?

— Pui și tu niște întrebări de te doare capul. Parcă n-am mai lucrat așa și pînă acum. Muncesc 8 ore, fac o pauză de o oră, două, pun capul jos, la dormitorul special amenajat, apoi îmi continui munca.

Pentru Gelu, noțiunea avea un înțeles special. După 8 ore, de pildă, în schimbul II — al treilea urma la „Continental", „Zori de zi", „Armonia" etc. și apoi după un atît de delicios schimb de noapte, pe la 6 dimineața — Gelu dădea un telefon soției și o anunța că uzina îl solicită și la programul de dimineață

— Sînt epuizat, dragă Mirela, nu mai pot, n-am închis un ochi, dar n-am ce face. Nu pot să-l refuz pe director, cînd îmi spune: Numai tu, Gelule, poți să rezolvi niște probleme atît de dificile, ajută-mă.

„Directorul" nu era altul decît Ionel, prietenul său de șpriț, care îl convoca la locuința lui să continue programul terminat fortuit prin închiderea restaurantului.

De data asta cele două prietene, frumușele foc, una de 25 și alta de 26 de ani, așteptau odihnite în fața restaurantului ieșirea celor doi colegi.

— Nu sînteți obosiți, băieți? După 8 ore la uzină și apoi încă 8 la seara asta „Maramureșană", la care voi, „trădătorilor", nu ne-ați invitat și pe noi, trebuie să fiți praf.

— Auzi, dom-le, ce jignire. În timp ce voi veți pregăti frumușel de mîncare, noi dormim puțin, facem un duș și sîntem gata pentru reînceperea programului. Uite ce licoare e în damigeană! Nu uitați că n-avem decît 30 de ani.

Totul s-a desfășurat ca la „carte". Fetele au fost conduse la „Avicola", unde lucrau, și băieții s-au îndreptat spre uzină, pentru a intra în adevăratul program de lucru.

— Mă Nelule, fain ne-am distrat. Și ce bine rezistăm. Imaginează-ți, cu micile pauze pentru odihnă, sîntem în șprițuri aproape de 12 ore. Păcat că acum începe plictiseala. Iarăși o să ne mustruluiască maistrul. Dă-ți seama ce randament o să dăm.

Cu tot perdaful pe care l-au primit de la șefi, pentru ziua omorîtă la atelier, unde cei doi tineri dormeau în picioare, culmea, la terminarea lucrului au pornit-o din nou spre restaurant.

— Măi Gelule, păcat să nu vedem orchestra asta venită de la Cluj. Nu stă la noi decît trei zile.

Într-adevăr, formația în cauză a dat un program excepțional. Au găsit prieteni, prietene, s-a băut amestecat votcă, vin, bere. Spre dimineață, cei doi amici aveau maratonul parcurs.

pupîndu-se, felicitîndu-se reciproc pentru performanţele realizate.

— Nelule, trebuie să-ţi dau,din păcate,o veste proastă.

— Ce veste, mă? întreabă mirat Gelu, trezindu-se parcă din starea bahică în care se afla.

— Nu te speria, nu-i nimic deosebit; trebuie doar să fim la program la ora 6. Azi ni se schimbă turele.

— Mă, să fiu al dracului, mai aveam juma de oră, şi pînă la uzină e cale de 10 kilometri. Ce mai, hai iute, cheamă fetele, că doar n-o să le lăsăm în stradă, şi pe cai.

— Gelule, nu prea te văd eu în postură de pilot, după atîtea ore de nesomn şi atîtea băuturi cu care te-ai delectat.

— Ţi-aş spune eu ceva, dar mi-e de urechile fetelor astea. Cum adică? Dacia mea, care aleargă precum Hondele şi Yamahalele din „Visul de argint al alergătorului“, mă ascultă perfect şi cînd sînt beat!

Pe străzile înguste ale municipiului a început o cursă care nu se deosebea prea mult de scenele din filmul evocat de Gelu... Viraje pe două roţi, depăşiri pe muchie de cuţit, pietoni şterşi pe zebre, feţe de trecători înspăimîntate de figurile micuţului autoturism de culoarea untului. Dacă nu se îngrijea de familie, Gelu se ocupa în schimb de maşină. „Ea e adevărata mea nevastă. Mă scoate din toate încurcăturile“, spunea el adesea. Pe o străduţă de 6 metri lăţime, să te angajezi într-o dublare fără să fii sigur că sensul opus nu-ţi dă probleme, e un act cu adevărat iresponsabil.

— Ai putea fi mai atent, mă Gelule. Ce vrei să ne facem praf?

— Mă, da fricos mai eşti!

Fetele, care îşi împărtăşeau impresiile de la „seara Clujeană“, nu prea erau atente la discuţia care avea loc între pilot şi pasagerul din faţă.

Gelu s-a angajat într-o nouă depășire. De data asta dubla un autobuz. Din față se apropia un „Roman-articulat". În mod normal, pe strada respectivă abia încăpeau două autobuze. De fiecare dată cînd treceau unul pe lîngă celălalt, micșorau substanțial viteza. Unde să mai încapă printre ele și un autoturism? Pilotul „Romanului" a tras mult pe dreapta, s-a urcat pe trotuar, dar degeaba. Micuța Dacie 1100 a fost prinsă între cele două autobuze ca într-o menghină. Niciodată nu mi-a fost dat să văd o mașină transformată în bucăți de mărimea unei panglici cu care fetele își leagă părul. Cei patru pasageri nu numai că au fost sfîrtecați, dar și hainele lor au devenit niște zdrențe. Epava mașinii a fost expusă în centrul orașului. Pe postament, o simplă inscripție: „Așa se întîmplă cînd alcoolul îl bea pe om" și cînd aș adăuga eu unii oameni vor să ia cît mai mult de la societate și să-i dea în schimb cît mai puțin posibil.

23 APRILIE

Am primit de la Pitești, zilele trecute, o scrisoare. Cel care scrie, nu are nici un fel de pretenție. Nu vrea, cum se întîmplă de obicei, bani pentru pagubele pricinuite prin accident. Dorește un singur lucru, să arate neomenia unui șofer de autoturism. Să nu credeți că e vorba de lipsa de înțelegere a unui participant la circulație, nemotorizat, față de unul motorizat, de invidia unuia care circulă pe „două roți" și care e expus frigului, ceții care pătrunde în oase, ploii, tuturor vitregiilor naturii, față de unul care se deplasează în siguranță, confortabil, la căldură, ascultînd în liniște radioul ori casetofonul. Nu, e vorba de un biciclist, care în același timp e și automobilist. Doar atît că lui îi place să facă drumul de acasă la locul de muncă și înapoi pe bicicletă. Nu neapărat din considerente de economii (se înțelege, deloc lipsite de importanță). Nu, e vorba de plăcerea simplă, sănătoasă, de a se deplasa cu bicicleta.

Aș vrea să adaug, se asemenea, că nu-i în cauză un om care ar putea să fie acuzat de neînțelegerea corectă a unor fenomene în legătură cu circulația rutieră ori de subiectivism. Respectivul cunoaște bine normele rutiere și e, aș putea spune, un pasionat al studiului cauzelor evenimentelor rutiere.

Descrierea accidentului în care a fost implicat, fără voia sa, mi se pare extrem de clară și competentă, la fel ca și concluziile. Să-i dăm însă cuvîntul:

— Imaginați-vă o Dacia 1 300 în mare viteză, apropiindu-se de o coloană de mașini, în momentul cînd, din sens invers, veneau două căruțe și încercînd să realizeze o depă-

șire „în bloc" prin dreapta caruțelor, în sensul lor de mers. În asemenea condiții, este lovit în plin un biciclist, care circula regulamentar în spatele căruțelor, în momentul cînd șoferul, care executa această spectaculoasă depășire, reintra pe partea carosabilă a șoselei. Viteza a fost suficient de mare pentru ca biciclistul să ajungă pe capota mașinii, iar de aici asemenea unui cascador, să aterizeze în picioare, nu departe de mașină, mirat că s-a ales doar cu o sperietură zdravănă și o contuzie la piciorul stîng.

Biciclistul respectiv, scrie mai departe autorul, este cel care semnează aceste rînduri.

Deși abaterea conducătorului auto de la regulile elementare de circulație și ale bunului simț, ne scrie inginerul, este evidentă și în principiu este recunoscută de șofer, aspectul inuman de aici începe.

— La spital, radiografiile la piciorul stîng, unde lovitura părea a fi fost mai puternică și unde aveam atunci dureri mai pronunțate, au exclus existența unei fracturi, ceea ce m-a bucurat. În ciuda faptului că mergeam greu și începeau să apară și alte dureri, n-am scos certificat medical. Eram fericit că am scăpat dintr-o întîmplare ce se putea sfîrși tragic, doar cu atît. Am cerut numai șoferul vinovat să-mi repare bicicleta. Pînă la urmă, cel în cauză mi-a lăsat 200 de lei. „Ocupă-te dumneata de reparația bicicletei și zi mersi!" „Pentru ce să zic mersi, că am îndrăznit să circul corect pe drum?" „Văz, zice el, că ai și un picior vătămat. Zi repede cît mă costă. Mă grăbesc, n-am timp pentru fleacuri". „Nu vă costă nimic!"

Acum, după ce s-au scurs cîteva zile, timp în care s-au accentuat durerile și la piciorul drept și va trebui să fac noi radiografii, ca să nu mai vorbesc de alte dureri și șocul psihic suferit, mă gîndesc cum pot exista și astfel de oameni? Eu nu-l voi da în judecată, chiar dacă pînă la urmă ar fi necesară o spitalizare sau un concediu medical.

Mi-e penibil să solicit un drept prin lupta cu nimicnicia unui om, dar îmi stăruie întrebarea: Este posibil să existe astfel de oameni? Oare chiar să nu-i fi licărit în priviri bucuria că un om a rămas teafăr, în urma acelui gest necugetat pe care numai un dement l-ar fi făcut? Îmi place să sper că nu sînt mulți oameni de acest fel și de aceea vă scriu rîndurile de față, dorind să roșească puțin cînd va citi scrisoarea mea.

Exact așa cum ne scrie autorul s-au petrecut lucrurile. Nu e nici o exagerare. Dar mai e ceva de adaugat, postscriptumul scrisorii: „Au trecut 5 zile de la acest accident și n-am fost o singură dată sunat la telefon să fiu întrebat cum mă simt. Ceea ce mi se pare încă un gest ce nu poate fi calificat".

„Dacă fac cutare ori cutare lucru, cît îi amenda, cît se plătește? Dacă lovesc pe cineva și pînă la urmă se constată că n-are nimic serios, cît se plătește?" Nu vă mirați, stimați citi-

tori, da', asemenea întrebări, din păcate, se mai pun și azi. Sînt puțini cei care le pun, dar totuși sînt. Cu alte cuvinte, cel mai important lucru este „cît costă"? Cît costă viața or sănătatea unui om, cît costă o încălcare grosolană a disciplinei în circulație, ori o abatere elementară de la regulile de conviețuire socială? Nu exclude, deci, cel în cauză posibilitatea săvîrșirii unei asemenea întîmplări care frizează bunul simț, civilizația, omenia. Vrea să știe doar atît, cît îl costă? Ca și cum ar cumpăra un obiect oarecare.

Imediat după instituirea regulii de a circula în zilele de duminică în funcție de caracterul par sau impar al numărului mașinii, unii șoferi puneau întrebări: „Ce amendă ne dă daca încălcăm această regulă?" Răspunsul era și este: „nici o amendă!" „Cum adică, se poate fără nici o amendă?"

Da, se poate. Lucru demonstrat de imensa majoritate a automobiliștilor care respectă din bun simț, din sentimentul înaltei conștiințe civice, această regulă și multe altele.

26 APRILIE

Zilele trecute am asistat la o dispută între doi automobiliști despre prezența femeilor la volan. Au adus argumente pro și contra. La despărțire, am avut impresia că fiecare a rămas cu părerea lui.

Am reflectat asupra discuției, aducîndu-mi aminte de vară-mea, Mirela...

Ne-am obișnuit ca femeile să-și aibă locul în toate sectoarele de activitate, indiferent de dificultățile pe care le întîmpină în munca lor de zi cu zi. Am urmărit cu admirație o emisiune la televizor în care s-a văzut că și la noi există femei curajoase și îndemînatice, care reușesc cu succes să se ia la întrecere cu bărbații, așa cum au făcut-o participantele la un raliu auto ce s-a desfășurat anul acesta în țara noastră. Demne de laudă au fost, mai ales, învingătoarele, femei ambițioase, care, prin curajul, măiestria și calmul dovedit, au demonstrat că sînt în stare nu numai să învîrtească crătițile și să mînuiască cu succes mașinile de spălat, de călcat și aspiratoarele, ci și să stăpînească, cu aceeași reușită, zecile de cai putere ale automobilelor, cîștigînd un concurs ce avea probe cu care nu se mai întîlniseră. A fost un concurs în care s-a cerut nu numai conducerea cu pricepere a automobilului, ci și executarea unor treburi gospodărești. Le-am admirat mult și am zis „bravo lor că sînt la înălțimea bărbaților, și uneori chiar mai mult".

Și ea, Mirela, este o femeie ambițioasă. A făcut și face multe lucruri bune, în calitate de cercetător științific și de

gospodină. A rîvnit mult ca să învețe să conducă autoturismul. Mai ales de cînd, într-un concediu de odihnă, aflîndu-se într-o comună de pe valea Bistriței, a văzut-o pe Măria — o țărancă slabă, dar inimoasă, cu un băiețel de 2 ani și o fetiță de 12 ani — care, cu picioarele goale, se urca la volanul unei Dacii brec și mergea de minune pe drumurile de munte, deloc bune de circulat; și mai mult a admirat-o cînd a văzut că Măria a fost sculată în toiul unei nopți și a dus-o de urgență pe Leana lui Gheorghe la spitalul din oraș, căci trebuia să nască. Mult a ambiționat-o această curajoasă femeie pe Mirela și la întoarcerea acasă s-a și apucat să învețe conducerea autovehiculului.

Greu i s-a părut la început conducerea mașinii, supunînd-o la trudă serioasă; cîtă transpirație și cîtă răbdare i-au trebuit pînă a învățat să stăpînească bolidul. O avea mereu în fața ochilor pe Măria, care conducea cu atîta dibăcie și stăpînea mașina de ziceai că s-a născut cu volanul în mîini. Cît de greu învăța ea să conducă, ea care trecuse prin atîtea și atîtea examene, dintre care cel mai dificil îi era acest examen, pe care urma să-l dea.

Mult a mai plîns cînd, mergînd pentru prima dată la examen, a fost respinsă pe motivul că nu stăpînea manevrele de poligon; a plîns și a doua oară cînd, din nou, a fost picată, dar ambiția nu a lăsat-o, dînd examen și a treia oară. De data aceasta a reușit și nimeni nu era mai mîndră și mai fericită ca ea că poate, la fel ca Măria, să conducă mașina. După ce s-a văzut cu permisul luat, Mirela a crezut că a trecut peste toate obstacolele și problemele ce le întîmpinase la învățarea conducerii auto. Nu a avut răbdare ca, încetișor, alături de un bun conducător auto, să-și controleze reflexele, să verifice cît de bine stăpînește cele învățate în conducerea autovehiculului. La numai o lună de cînd luase permisul, s-a încumetat să plece la un drum mai lung, avînd lîngă ea o persoană care habar n-avea de conducere auto.

După circa 150 kilometri, Mirela, care se credea de-acum o Mărie, se pomeni deodată că dintr-un șanț îi sare un Lăbuș în față. Se sperie, pierde controlul asupra volanului și se trezește cu Lada ei, nou-nouță, făcută praf într-un gard.

A scăpat, ca prin minune, întreagă, numai cu fracturi la un braț.

Bine ar fi dacă toți începătorii, fie femei, fie bărbați, înainte de a se încumeta la drumuri lungi, și-ar verifica treptat îndemînarea și reflexele în conducerea auto și abia apoi și-ar da drumul în valul, adeseori atît de înșelător, al șoselei.

29 APRILIE

Un fel de fapt divers, care putea să aibă un deznodămînt tragic.

...Un camion rulează spre locul unde cei doi oameni cocoțați deasupra încărcăturii trebuie să descarce pietrișul respectiv. Dormitează tolăniți la soare, pe o prelată, care-i ferește de asperitățile pietricelelor. Asfaltul fiind neted, nici nu simt că merg cu mașina, parcă ar fi în aer.

În cabină, tînărul șofer fixează o întîlnire cu o la fel de tînără pasageră, îmbarcată în camion după sistemul „la-mă, nene". Foaia de parcurs, așezată pe bord, e luată de o rafală de vînt și expediată pe podea. Instinctiv, șoferul se apleacă s-o recupereze. El nu face greșeala întîlnită în astfel de cazuri de a roti volanul, deși de data asta, apropiindu-se o curbă, trebuia făcută o asemenea manevră. Volanul ținut fix nu schimbă direcția puternicei mașini. Ea își continuă mersul înainte izbindu-se violent de un mal. Cei doi încărcători, luați prin surprindere, sînt catapultați aidoma unor piloți care părăsesc avioanele avariate. Aterizează la vreo 15 metri, exact pe niște tufe, care amortizează șocul. Coboară năuci din pomișori și cîteva minute în șir nu realizează ce s-a întîmplat. Tînăra se ține de genunchiul cu care s-a lovit în bordul mașinii. Șoferul arată spre piept, cu care a intrat în volan, iar cei de sus, de pe deal, dezmeticiți, privesc în jos spre cei doi tineri și spre mașina înfiptă cu botul în malul argilos.

— Ce-i, mă Vlăduț, ții cu tot dinadinsul să ne faci parașutiști? Prima probă o trecurăm cu bine. Ce, tu nu mai vezi unde-i drept și unde-i curbă? Ori te-ai apucat să faci amor în mers. Măcar să fi oprit mașina. Noi tot dormeam sus pe încărcătură, așa că nu vedeam nimic.

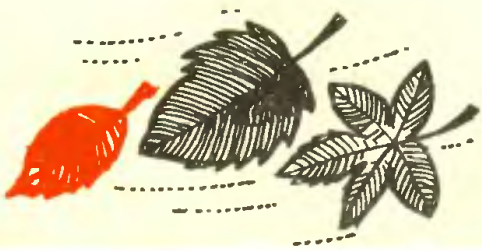

Mai

UN FIR DE LILIAC
PENTRU FIECARE
CONDUCĂTOR AUTO
CARE A PREVENIT
UN ACCIDENT DE CIRCULAȚIE.

3 MAI

Aflîndu-mă într-o stație PECO, am asistat la un test fulger efectuat de activiști ai A.C.R. printre automobiliști. Recitesc însemnările din carnet:

— patru din zece chestionați nu știau unde se află recipientul cu lichidul de frînă;

— cinci deținători de „Dacia" au indicat cinci valori diferite referitoare la nivelul presiunii în pneuri;

— la întrebarea: „Unde trebuie așezat triunghiul reflectorizant în cazul cînd mașina este defectă?", răspunsurile au fost: „La 30 metri de mașină"; „La 50 metri, dar numai dacă mașina este pe carosabil"; „Distanța la care se pune depinde de condițiile de vizibilitate"; „Cel din față la 30 metri, cel din spate la circa 100 metri" și așa mai departe. Partea interesantă a fost faptul că 60% din automobiliști nu aveau triunghiuri reflectorizante (!);

— dintre cei care au aparate de radio în autoturism, jumătate ascultă radioul numai cînd circulă în afara orașului, o treime doar în cazurile cînd sînt singuri în mașină, iar doi automobiliști au declarat că nu ascultă radioul decît noaptea;

— unanimitate de opinie în privința stînjenirii serioase a vederii de către becurile nereglate ale farurilor. La controlul luminii farurilor, stupoare (!): 50% dintre autovehicule nu le aveau reglate corespunzător.

7 MAI

Un cunoscut, originar de prin părțile Crișanei, pasionat automobilist, mi-a istorisit cum a fost la nunta de la Hidișel...

Automobilul, acest copil răsfățat al circulației, este folosit pe zi ce trece tot mai divers. Nici nu poți bănui pînă unde merge fantezia oamenilor. Deunăzi, pe portbagajul unui autoturism se aflau trei stupi de albine. În alt caz, tot în același loc, se afla instalată o întreagă mobilă de sufragerie, din nuiele împletite. Pe alt portbagaj se răsfățau, cu alură aristocratică, două fotolii Ludovic al XIV-lea.

Cît despre participarea autoturismului în momentele de bucurie ori de tristețe ale oamenilor, ce pot spune, decît că

este întotdeauna prezent. La nunți, la sărbătoarea nașterii copiilor, la aniversări ori la înmormîntare nu poți să nu observi cel puțin cîteva turisme.

Și la nunta lui Vasile I., din Hidișel-Bihor, s-au adunat destule mașini. Unele cu stăpîni experimentați, altele avînd șoferi cu mai puțină experiență. Se găseau acolo și autoturisme cu teama în suflet, deoarece piloții lor, cam zănatici, le creaseră perspectiva de a fi făcute oricînd țăndări.

Pe la ora 17, a ajuns, la volanul unei curățele Skoda, și vărul mirelui, Nelu T. Noul venit, care cu o noapte înainte nu dormise decît 2—3 ore, nu se arăta prea amator să guste din feluritele licori care se găseau din belșug pe masa frumos aranjată.

— Bine, mă Nelule, pentru ce ai venit la nuntă, să ne strici dispoziția cu mutra ta posacă?

— Stai, mă, puțin, să mă dezmeticesc. Eu am fost la o petrecere, care s-a terminat la 4 dimineața.

— Atunci drege-te, ce mai aștepți?

Decana de vîrstă a nunții era Maria C., în vîrstă de 82 de ani.

— Am venit, maică, cu drag la nunta ta. Mi-ai fost chiriaș 12 ani și tare bun ai fost cu mine.

— Îți mulțumesc, mamă Mărie — îți spun așa, pentru că mie mi-ai fost o adevărată mamă — că ai venit, să fii alături de noi, la bucuria noastră.

Spre deosebire de Nelu, care toată noaptea n-a băut decît 2—3 sticle de bere, Alexandru, nepotul bătrînei, a intrat în „probleme" de cum a călcat pragul casei. Mai întîi țuică, apoi vin, coniac, bere. Apoi circuitul era reluat. Ce mai, spre dimineață era făcut praf.

— Uite, zicea el printre sughițuri, de fapt aci sînt două nunți, pentru că eu văd doi miri și două mirese.

Atmosfera de veselie, de animație care domnea la nuntă, zgomotul strident produs de combina muzicală, melodiile ritmate care loveau în timpane ca niște ciocane, o obosiseră pe bătrînică, în ciuda începutului ei pronunțat de surzire.

— Maică, nu mai pot, nu mai am 20 de ani și nici măcar 50. Eu vă las cu bine și vă mulțumesc mult. Dar unde-i nepotu-meu?

— Alexandru? Uite-l, mamă Mărie, colea în colț, e puțin cam tuflit.

— Aoleu, ce mă fac, maică, ăsta nu-i în stare să stea în picioare, darmite să conducă mașina. Cine mă duce acasă?

S-a oferit imediat Nelu T., care abia aștepta un prilej să se retragă. Era prea obosit. Nu-i ardea de petrecere.

Mașina s-a pus în mișcare. La volan Nelu, bătrînica în dreapta, iar în spate, culcat pe banchetă, nepotul, proprietarul mașinii. După nici un kilometru, nepotul a început să sforăie.

La intrarea în municipiu, ceasul arăta 4 și jumătate. Aci, oboseala, peste care s-au adăugat cele cîteva sticle de bere

băute de șofer, avînd printre altele și rol de somnifer, și-au spus cuvîntul. Nelu a ațipit, iar mașina a luat-o spre trotuar, înfigîndu-se cu partea dreaptă într-un stîlp de beton. Proiectată puternic cu capul în parbriz, bătrîna este rănită grav. Curios, Nelu nici nu se uită la victimă, coboară de la volan și pleacă spre centrul orașului.

Între timp, mașina avariată este găsită de miliție. Bătrîna își dăduse sufletul. Dacă se intervenea imediat, poate era salvată.

Se fac investigații pentru găsirea șoferului dispărut.

— Păi mașina asta a plecat aseară la Hidișel, la nuntă, spune un vecin. O conducea nepotul ei.

La nuntă se stabilește că la întoarcere, la volan, nu mai era nepotul ei, ci Nelu T.

În sfîrșit, pe la 9,00 șoferul se prezintă la miliție.

— Eram buimăcit, mi-era frică. Am plecat să mă schimb, căci ploaia îmi udase complet hainele. De fapt, m-am dus să dau și telefon la salvare.

— Și ați dat?

— Nu, probabil că în zăpăceala aceea am uitat. De întors la mașină, nu m-am mai întors, e adevărat. Mi-era frică.

Un amănunt. Cînd lucrătorul de miliție a găsit femeia moartă pe locul din dreapta, s-a uitat firesc și spre bancheta din spate.

— La început am crezut că-i un rănit. Mi-am dat seama apoi că-i un om beat.

Zguduitura puternică, zgomotul produs de geamurile sparte, nu l-au putut trezi din beție pe Alexandru. Abia după ce s-a insistat minute în șir, el a deschis ochii.

— Lăsați-mă să dorm, ce-aveți cu mine? Vin imediat la dans. Numai să mai ațipesc puțin.

9 MAI

Veneam de la Sibiu împreună cu un coleg de serviciu. Drumul pe valea Oltului a fost splendid. Decorul de mai ne-a încîntat privirea și ne-a desfătat sufletul. La intrarea în Rîmnicu Vîlcea, pană! O fisură la capacul delcoului. Colegul se oferi să meargă pînă în oraș să cumpere un capac. Cît am stat la punctul de control al traficului, așteptîndu-l, am asistat la o scenă pe care nu puteam să nu o reții.

— Tovarășe conducător auto, vreți să aveți amabilitatea să-mi prezentați documentele pentru mărfurile transportate?

— Da, poftiți avizul de expediție.

Hîrtia emisă de o bază sportivă montană atestă că în autovehicul se transportă materiale sportive. În timp ce lucrăto-

rul de miliție examinează documentul, șoferul, un tînăr înalt, bine făcut, de vreo 30 de ani, dă semne de neliniște.

La început se face roșu, apoi fața îi devine albă, pentru ca în final să prindă culoarea galben-pai.

— Nu înțeleg de ce mă țineți atît de mult, ce vi se pare neclar? Am omis să vă mai spun că în mașină am și niște butoaie cu substanțe toxice. Dar să știți că am forme și pentru ele. Poftiți, vă rog, să le studiați, că timp văd că aveți berechet, zice malițios șoferul.

— Cum adică, transportați la un loc substanțe toxice și materiale sportive?

— Nu vă faceți dumneavoastră griji pentru asta. Ce credeți că sînt inconștient? Substanțele toxice sînt ambalate la mare fix. Mai concret, îs băgate în niște butoaie zdravene de metal și au sigilii pe ele. De aceea, de fapt, și ușile sînt sigilate. la uitați-vă la plumburile astea!

Cînd milițianul se apropie de ușă, șoferului îi sări mustarul.

— Să nu cumva să mă puneți să desigilez ușile, că răspundeți! În plus, putem infecta zona cu gaze provenite de la substanțele din butoaie. Vă asumați un mare risc!

— Eu nu v-am cerut să scoateți sigiliile. Voiam doar să mă uit la ele. Dar, curios, observ că în loc de sigilii, sînt lipite pe uși niște bucăți simple de plumb.

Șoferul ridică mîinile în sus și se retrage cu spatele către ușa din metal a autofurgonului.

— Să știți că nu vă permit să vă apropiați mai mult de mașină. Deschiderea ușilor de către un profan înseamnă pericol pentru populația din jur și eu n-am poftă să contribui la o asemenea imprudență.

— Nu înțeleg de ce vă agitați așa. Dar să știți că modul cum vă comportați mă face curios. Vă rog să deschideți ușile!

Țipete, amenințări, istericale.

— Să știi că am să te reclam, trece șoferul la persoana a doua. Să vezi ce o să pățești. Ce faci e un abuz.

La insistențele omului în uniformă, șoferul, care nu conține cu amenințările, deschide, în sfîrșit, ușa.

— Nu vă urcați în mașină că acolo s-ar putea să rămîneți. Gazele sînt foarte toxice.

Ochii obișnuiți cu lumina puternică a zilei nu reușesc să deslușească prea mare lucru în semiobscuritatea din interiorul mașinii. Apoi încărcătura începe să capete contur. Dar nici urmă de butoaie.

— Nu văd recipientele și nici nu sesizez mirosul de gaze. În schimb, simt altceva, un miros de piei netăbăcite.

— Da, aveți dreptate, în fundul caroseriei sînt și două butoaie. Se confundă la culoare cu pereții autofurgonului. Îmi cer scuze. Trebuie să fie tare grele.

— Aș, de unde! Sînt goale. Încercați și dv., îl invită lucrătorul de miliție pe șofer. Gazele s-or fi volatilizat pe drum.

Da' cu pieile astea ce-i? Nu mi-ați spus nimic. Aveți forme?

Șoferul încearcă să se justifice. Începe să se bîlbîie.

— Nu-i nici o neregulă, să știți. E marfă de stat și merge de la o cooperativă la alta. Dar, ia stați puțin, că eu am acte și pentru piei.

Dezinvolt, șoferul scoate din buzunar un nou document care atestă că, într-adevăr, transportă piei pentru prelucrare, de la o cooperativă din București la alta din județul Vîlcea.

— M-ați făcut să pierd timpul de pomană, tovarășe milițian.

Cel pus la punct cu atîta aplomb nu se pierde însă cu firea:

— Vreau totuși să numărăm pieile. Aducem doi martori și începem imediat operațiunea.

Din nou invective, amenințări, țipete. Fața șoferului e congestionată, buzele îi tremură, gesticulează încontinuu.

— Nu înțeleg de ce sînteți atît de nervos. Dacă totul e în regulă, fiți liniștit, nu vi se întîmplă nimic.

— Cum să nu-mi fac probleme, dom-le, dacă mă ții aici de o oră? Puteam să fiu de mult la destinație. Și dumneata puteai să te ocupi de circulație în timpul ăsta, nu să șicanezi lumea!

Începe numărătoarea pieilor, șoferul face din nou fețe-fețe, dar pune capul în jos, transformîndu-se într-un blînd mielușel, cînd 47 de piei de toată frumusețea se dovedesc a fi plus.

— Vă rog să înțelegeți și dumneavoastră, mai facem și noi cîte un ciubucel.

Un ciubucel, ce-i drept, în valoare de cîteva zeci de mii de lei.

Întortocheate sînt cîteodată căile autofurgoanelor TIR, inscripție pe care unii caută să o folosească în dublu scop: ca mijloc de protecție împotriva controalelor și ca formă de camuflare a unor bunuri (spus elegant) de proveniență dubioasă ori (mai direct) furate ori delapidate.

12 MAI

Motoul zilei: cu motocicleta nu e de glumit!

...Conducea dezinvolt motocicleta cu ataș. Se simțea bine, rulînd cu viteză destul de ridicată. Era mîndru că poate să-și etaleze prietenei sale măiestria de motociclist. La drept vorbind, era departe de ceea ce se cheamă un as, dar el, în sinea lui, se considera satisfăcut că a ajuns să aibă motocicletă proprie și că nu a făcut accidente. Era încrederea omului care depășise pragurile începutului motociclistic și care, neîntîlnind încă vreun moment cu adevărat critic, socotea că stăpînește pe deplin vehiculul.

Plimbarea cu prietena era agreabilă, cu singurul neajuns că nu puteau întreține ca lumea conversația. Trebuia cînd el să se aplece spre ea —, care ședea în ataș — cînd ea să se ridice puțin, ca să se înțeleagă. Preocupat de acest lucru, îl surprinse total nepregătit lătratul furios al unui cîine, care, parcă din senin, se năpusti dinspre dreapta către ataș. Vrînd să se ferească, trase brusc ghidonul spre stînga. Se năpusti — fără să vrea — peste un motociclist, care își vedea liniștit de drum pe sensul opus. L-a lăsat fără viață!

15 MAI

DIN IMPRESIILE UNEI CONDUCĂTOARE AUTO ÎNCEPĂTOARE

Deși am dat „semnul" jos de aproape un an, mă consider încă începătoare în ale conducerii auto. Vorba proverbului: „omul cît... conduce, învață". În timpul celor 30 000 de kilometri pe care i-am parcurs, m-am convins că regulile, indicatoarele, semnalele în materie de circulație constituie cu adevărat un cod, care trebuie bine cunoscut și aplicat, în egală măsură, de toți partenerii traficului rutier. Este un limbaj care, ca orice limbaj, trebuie însușit și folosit ca mijloc de comunicare, de înțelegere între interlocutori, în cazul nostru între participanții la circulație.

M-am convins că acest cod este unul dintre cele mai clare și mai logice dintre cîte limbaje artificiale există și că alcătuirea și perfecționarea lui a constituit un proces în timp și, la modul propriu, în spațiu, proces ce continuă și astăzi. Am înțeles că dacă acest cod ar fi respectat de toți pietonii și conducătorii de vehicule n-ar mai exista accidente de circulație.

Am înțeles, de asemenea, că, deși clar și logic, acest cod lasă uneori loc interpretărilor, deci subiectivismului între participanții la trafic. De pildă la locurile de traversare, în cazurile cînd pietonul așteaptă pe trotuar — neîndrăznind să treacă strada, pentru că se apropie mașina — apostrofînd șoferul, iar șoferul nu oprește, pentru că socotește că nu trebuie să acorde prioritate unui pieton aflat — încă! — pe trotuar.

Mi-am dat seama că cel mai important lucru este să nu se producă accidente. Am reținut această cerință de la început și am făcut întotdeauna tot ce am putut pentru a nu ajunge la accident.

Am profitat cît mai mult de anul de conducere cu semn de începător pe parbriz. Am observat că, datorită semnului de începător, mă bucuram de mai multă îngăduință din partea celorlalți conducători auto (pentru că primul lucru pe care îl vedeau era „lămîia" și nu faptul că la volan e o femeie) și chiar... din partea agenților de circulație. Această atitudine m-a încurajat și, departe de a profita de situația mea „privilegiată", mi-am dat toată silința să nu greșesc, să conduc mai bine, să fiu și eu îngăduitoare. Pentru că în circulație, ca în orice alt domeniu al relațiilor dintre oameni, contează mult să fii civilizat, îngăduitor, calm, modest.

La început de tot mi-a fost foarte greu, deoarece deprinderile de conducere, deși formate, nu erau consolidate. Sincer vorbind, simțeam că eram slabă în conducerea mașinii, mai bine zis încercam un sentiment de nesiguranță.

Nu mi-a fost niciodată rușine cu semnul de începător, ba, dacă aș fi putut, mi-aș fi pus două „portocale" pe parbriz și

două pe geamul din spate, ca să se vadă că sînt „foarte începătoare". Nu mi-a fost teamă să recunosc că am greșit, atunci cînd comiteam vreo greșeală. Această poziție a mea m-a scutit de multe neajunsuri, de expresii „dulci" sau... de amenzi. Nu m-au necăjit nici „așii", care treceau pe lîngă mine vîrtej, făcîndu-mi semne de „compătimire", nici Trabanturile, care-mi sfidau Dacia 1300, și nici măcar motoretele care mă depășeau. Le făceam semne de salut sau bezele (sîc!), ei zîmbeau și... poate se jenau de atitudinea lor.

În fața agenților de circulație am avut comportamentul normal al unui om civilizat și demn, comportament ce implică sinceritate și corectitudine. Și am avut bucuria să constat că și ei — în marea lor majoritate — răspund cu aceeași conduită cînd recunoști că ai greșit sau ceri în mod sincer (nu umil sau, dimpotrivă, impertinent) explicații, în dorința de a ști ce ai greșit pentru a nu repeta; te alegi, în cel mai rău caz, cu o amendă, dacă nu cu o invitație la vizionarea unor filme de circulație sau pur și simplu cu o atenționare.

Am profitat cît mai mult de anul de conducere ca începătoare — după cum spuneam — din mai multe motive. Am căutat să conduc cît mai mult și în toate condițiile, pentru a-mi perfecționa tehnica de conducere incluzînd aici și familiarizarea cu felul de comunicare între șoferi. Am circulat pe toate străzile, arterele și intersecțiile complicate ale urbei noastre, ghidîndu-mă după principiul că dacă nu ai curajul de la început să exerciți „meseria" la care îți dă dreptul permisul obținut, mai tîrziu va fi mult mai greu și nu te vei mai bucura de nici o îngăduință din partea nimănui. M-am informat despre magazinele de piese auto, locurile și persoanele care îmi pot servi la diverse operații pe care le-ar necesita mașina (spălat, vulcanizat, înlocuirea unor piese etc.).

Mi-am format unele opinii și în ce privește codul de circulație și modul de comportare al conducătorilor auto unii față de alții. M-am convins că șoferii profesioniști sînt mai solidari între ei decît cei amatori. Pe de altă parte, șoferii — fie

profesioniști, fie amatori — se consideră o categorie diferită de cea a pietonilor, fapt real, dacă nu ar fi văzută dintr-un unghi negativ, ducînd la opoziție — în loc de colaborare — între cele două categorii. Permiteți-mi în această idee să reiau și eu — cum au făcut-o atîția alții înaintea mea — ideea că dacă fiecare conducător de vehicul și pieton ar fi conștient (în fapt, nu numai declarativ) de responsabilitatea pe care o are ca participant la trafic, accidentele s-ar reduce aproape la zero. Este, oare, atît de utopică, după cum cred unii, circulația fără accidente? Răspunsul îl las la aprecierea dv.!

În fond, direcția către care se îndreaptă civilizația este — între altele — scurtarea distanțelor, comunicarea mai rapidă și mai eficientă între oameni. Se impune, deci, înmulțirea mijloacelor de transport. Existența însăși a mașinilor, înmulțirea numărului lor, înseamnă un grad sporit de confort și de civilizație, un nivel tot mai ridicat de viață. Nu trebuie să se înțeleagă de aici că deținerea unei mașini asigură posesorului statutul de om civilizat. Să fim noi sănătoși! După cum, nepotrivite, ca să nu zic mai mult, sînt și remarcile malițioase de prin tramvaie, troleibuze sau autobuze, de felul: „Dacă nu-ți convine, ia-ți mașină mică"; „Dacă nu-ți place, mergi cu taxiul" etc.

Oricînd ai ceva de învățat. Și oricît de bine crezi că te descurci la volan, oricînd pot apărea situații care să-ți pună la încercare îndemînarea. Nu am considerat niciodată că pe drumul acesta pot merge cu ochii închiși, pentru că îl știu bine, de cînd tot circul pe el. Și bine am făcut, pentru că la una din deplasările la țară, rulînd pe șoseaua ce o știam de cînd am venit pe lume, m-am trezit cu o porțiune de vreo 100 de metri acoperită cu polei. Mașina a intrat puțin în dans, dar am reușit să o redresez mulțumită celor învățate de la instructorul meu: „la derapare, să uitați că aveți frînă!". Am fost curioasă să aflu cum a apărut acolo poleiul, deoarece nu plouase și nici vreo apă nu este prin apropiere. Așa am aflat despre curenții rătăcitori de aer, care pot crea, în condiții de temperatură scăzută, polei pe sectoare scurte de drum.

Cînd voi ajunge la 100 000 de kilometri, voi reciti cele ce am scris acum. Sînt sigură că unele lucruri îmi vor stîrni zîmbete indulgente, iar altele sentimente de nostalgie. Nu numai pentru cei cîțiva ani ce vor trece pînă atunci. Ci, pentru că, atunci voi fi și eu o veterană în ale volanului.

19 MAI

Instructorul care m-a învățat să conduc, m-a sfătuit nu demult să imprim pe bandă relatările duminicale pe teme de circulație, transmise la radio. Conțin unele aspecte interesante și nu pe toate le poți reține din audiția — unică — ce îți oferă radioul. Banda, în schimb, poate fi reaudiată de cîte ori vrei...

O viziune optimistă asupra circulației înseamnă să admiți și să te conformezi realităților rutiere, și anume faptului că pe fîșia îngustă numită șosea există suficient spațiu de deplasare pentru toți beneficiarii drumului, fie șoferi, fie pietoni, în măsura în care înțeleg nu să se tolereze, ci să se respecte reciproc.

Putem consemna cu satisfacție că este tot mai mare numărul celor care acționează în spiritul acestei viziuni. De la an la an se remarcă mai multă maturitate, mai multă înțelepciune și spirit de răspundere din partea celor aflați la volan, ca și din partea celor care merg pe jos. Dovada cea mai îmbucurătoare a acestei conduite o avem în zilele cînd nu se comite nici un accident mortal de circulație. Din păcate, deocamdată, sînt puține aceste zile. Dar dacă avem în vedere că acum cîțiva ani nu erau deloc, iar acum apar cam în fiecare lună măcar o dată, de două ori, putem privi cu optimism viitorul siguranței rutiere.

Sînt participanți la trafic care cred și acum că producerea sau evitarea unui accident depinde în exclusivitate de întîmplare. Nu am să neg că, uneori, întîmplarea are rolul ei. De pildă, în cazul cînd dintr-o mașină făcută praf, ocupanții apar nevătămați, încît te minunezi pe unde au ieșit, nemaivorbind de întrebarea: cum de au rămas în viață?

Nu este însă rodul întîmplării un accident comis din cauza oboselii excesive, cînd cel de la volan — pe al cărui permis de conducere nici nu s-a uscat bine cerneala — străbate sute de kilometri fără să se oprească, numai ca să ajungă cu un ceas mai devreme pe litoral. Adevărul este că se pun pe seama întîmplării multe aspecte, mai mult sau mai puțin vizibile la prima vedere, dar fiecare cu însemnătatea sa, de care se cere să țină seama conducătorul auto sau pietonul. Un detaliu, cum ar fi presiunea în pneuri ori modul de așezare a bagajelor — mai ales cînd autoturismul este supraîncărcat — poate genera într-o curbă, luată cu viteză ceva mai ridicată, deraparea mașinii, cu tot cortegiul urmărilor ce decurg din pierderea controlului asupra volanului.

Unii conducători auto au o viziune îngustă despre reciprocitatea în circulație. Să luăm, spre exemplu, următorul caz: recomandîndu-li-se să aprindă lumina de întîlnire a farurilor pentru că se lasă amurgul, sînt unii care recurg la banala replică: „de ce să aprind farurile, din moment ce văd bine?“ Aceștia nu țin seama de faptul că nu este suficient să vezi tu — mai mult sau mai puțin — bine. Foarte mult con-

tează să fii observat — tot atît de bine — de partenerul de drum. Este un aspect care, pentru unii, constituie un detaliu lipsit de importanță. Iar cînd se conving de însemnătatea lui, adeseori este prea tîrziu.

Conduita preventivă recomanda ca în circulație să ai înțelegere, dar nu încredere în ceilalți. În completarea acestei idei, o altă cugetare, tot în spiritul conduitei preventive, afirmă: „Fii prudent și pentru alții!". Măcar și pentru faptul că unii conducători auto trăiesc cu ideea că: „mie nu mi se poate întîmpla nimic rău". O viziune, pot spune, pozitivă pînă la un punct, și anume pînă la încrederea în capacitățile proprii și respingerea sentimentului de frică, de conducere a autovehiculului în stare de tensiune pe motiv că oricînd se poate ivi un pericol. Viziunea „mie nu mi se poate întîmpla nimic rău" devine nocivă, cînd cel de la volan își supraestimează forțele proprii și subestimează rigorile circulației rutiere. Tipic pentru această mentalitate periculoasă sînt automobiliștii care nu se simt bine pînă nu l-au depășit pe cel aflat înaintea lor, numai pentru a le arăta cît sînt ei de „ași". De fapt, acești conducători auto sînt robii vanității, ai egocentrismului, trăsături peste care se poate trece în convieţuirea de toate zilele, nu însă și în circulație, unde asemenea manifestări constituie fermentul multor accidente dintre cele mai grave. Pentru că ambiția de a depăși cu orice preț s-a încheiat nu o dată cu ciocniri violente între autovehicule, cu vieți pierdute și mașini distruse.

Nu ar fi just dacă am vedea circulația numai prin prisma unor atare conduite. Cînd am ajuns la stadiul în care regulile de circulație încep să fie învățate în mod organizat în grădiniță și, în medie, fiecare al șaselea adult din țara noastră este de pe acum posesor al permisului de conducere, avem dreptul să privim cu încredere evoluția comportării omului în traficul rutier.

Am în vedere în acest sens și acei sute, mii, de eroi anonimi ai șoselelor, cei care prin acțiunile lor de ultim moment reușesc să evite tragedii rutiere.

Asemenea episoade sînt numeroase și puține din ele, din păcat, reușim să le cunoaștem. De aceea vorbeam de eroi anonimi ai șoselelor, eroi care merită toată admirația și recunoștința noastră.

Alături de faptele acestor minunați oameni, progresele marcate pe linia unei comportări rutiere civilizate se constituie în tot atîtea premise pe calea unei circulații fără accidente, fără traume fizice și psihice, circulație în care să poți trăi sentimentul tonic că pornind cu bine la drum, ajungi, în mod cert, cu bine la destinație!

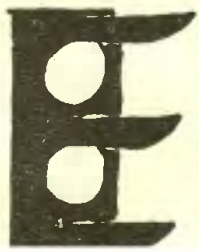

24 MAI

Circulația rutieră este o bogată sursă de inspirație pentru realizarea unor filme. Am îndrăznit și eu să scriu o mostră de scenariu, pe care să o arăt unui regizor. Poate o să-i placă. Cine știe?

Există două modalități de abordare în filme a subiectelor de aventură: parcurgînd, împreună cu eroul, momentele succesive ale evenimentelor acțiunii sau tratînd retrospectiv evoluția lucrurilor.

În cele ce urmează, voi încerca să prezint un caz, strict autentic, într-o manieră retrospectivă. Să încep, așadar, cu finalul.

În prima secvență deslușim, la lumina farurilor unui autovehicul, o bicicletă cu roțile îndoite brutal, căzută pe marginea carosabilului unui pod metalic. Vocea crainicului ne anunță că ne aflăm pe podul rutier de peste rîul Prahova, situat pe drumul național Ploiești—Tîrgoviște, și ne găsim în seara unei zile de sfîrșit de mai.

Din primele cercetări rezultă că biciclistul a fost lovit violent și pe neașteptate din spate, coliziunea provocîndu-i leziuni grave. Nu se știe autorul accidentului. Urmele, destul de slabe, de pe bicicletă, natura leziunilor suferite de biciclist și nivelul la care se găsesc pe corpul lui par să indice că accidentul a fost provocat cu un autoturism Dacia 1300. La locul accidentului, nici un fel de urme de la autovehicul: de frînare, vreo peliculă de vopsea ori vreun ciob de far sau de parbriz. Nimic. Și nici un martor ocular.

...La amiaza zilei accidentului, după cum se derulează filmul, Ion D., operator la o întreprindere de anvelope, s-a prezentat la lucru, urmînd să execute serviciul în schimbul doi. Nici nu intră bine în uzină, că dă ochii cu șefa laboratorului unde muncea.

— Ce ai, tovarășe? Ori nu ți-e bine, de mergi așa, cam nesigur, și ești atît de roșu pe obraji? îl întrebă șefa, mai mult îngrijorată decît curioasă.

— Ce să am? N-am nimic, răspunse evaziv Ion D., căutînd să evite privirea șefei. Așa vi se pare dumneavoastră.

— Ba nu mi se pare deloc, veni prompt replica. Miroși de la o poștă a alcool. Nu este prima dată cînd te prezinți în starea asta la lucru. Eu nu te mai primesc la serviciu și te poftesc să pleci acasă.

— Pentru o sută de votcă faceți și dumneavoastră atîta caz, căută Ion să-și îmbuneze șefa. Văzînd însă că ea rămase neînduplecată, plecă.

Acasă se apucă să remedieze o pană la autoturismul său. De necaz, mai bău încă două sticle cu vin.

— Fricoasa, se lamentă el în gînd. Se sperie de orice fleac, de parcă de la un pic de băutură nu aș mai putea lucra. Numai de-al dracului nu mă las. Îi arăt eu, chiar acum, de ce sînt în stare.

Ambiționat de puterea perfidă a alcoolului, Ion se suie la volan și pornește spre un sat vecin. Are și nu are acolo treabă. Vroia însă cu orice preț să fie la volan. Ajuns în sat, se oprește la bufet și se „ajustează" cu 200 de biter.

— Habar n-au cei de la întreprindere de ce sînt în stare, reflectă între două înghițituri, înciudat că nu are cui să se plîngă. Ei știu una și bună: să nu bei! De parcă ei ar da cu piciorul băuturii.

Se „afumase" bine cînd a părăsit localul și s-a suit în mașină. Pornește, dar șoseaua începe parcă să joace înaintea sa. Se căzni să meargă drept, trăind cu impresia că, în bătaia luminii farurilor, drumul îi fuge din față. Are o senzație de ameteală care îl zăpăcește. După nici doi kilometri parcurși, ajunse din urmă biciclistul. Nu-l zărește, nereușind să-l distingă din cauza succesiunii rapide a stîlpilor de susținere a arcadei podului.

La început nu-și dă seama ce s-a întîmplat. Aude o lovitură înfundată undeva prin regiunea parbrizului și a capotei motorului, dar nu realizase care este cauza. Se dă jos și abia atunci îl vede pe biciclist trîntit pe trotuarul ce mărginește carosabilul podului. Nu mișca.

Cuprins de o spaimă lașă, Ion D. o ia din loc.

— Pe întunericul ăsta nu m-a văzut nimeni, se încurajează în gînd, în timp ce gonește nebunește înainte.

La un moment dat se oprește.

— Unde merg eu? Dacă miliția e pe urma mea? Mai bine mă întorc acasă. Acolo e cel mai sigur. Ascund mașina în garaj, mîine o repar și gata!

Zis și făcut. O ia înapoi. Ajungînd la o intersecție, unde trebuia să vireze la stînga, se pierde; autoturismul, scăpat de sub control, se oprește în șanț.

A fost găsit în mașină, căznindu-se să o scoată din șanț. Era jalnic și dezgustător în postura aceea, nici beat, nici treaz, mimînd în chip ridicol că nu știe despre ce este vorba.

Cu această imagine s-a încheiat filmul nostru în care secvențele, planurile și racordurile au înfățișat scurta, dar dureroasa aventură a unui individ ros de ambiția prostească de a-și pune mintea cu băutura și cu volanul în tentativa, de atîtea ori eșuată lamentabil, de a le împăca.

28 MAI

UN EROU LA VOLAN

Nu cred că există șofer care să nu știe (chiar să fie convins) că esențialul în conducerea auto este să te ferești de necazurile care ți le-ar putea provoca alți parteneri de circulație (nu neapărat șoferi, tractoriști, bicicliști, căruțași, dar chiar și pietoni), mulți dintre aceștia avînd deseori imprudența de a-ți apare la cîțiva metri în fața mașinii. Ca să nu vorbesc de trecătorii distrați, care au intrat nu o dată cu capul în partea din spate a mașinilor în mers, fără ca pilotul să aibă nici cea mai mică posibilitate să evite o asemenea secvență, inspirată parcă din filmul „Un om trece prin zid".

Ce-i drept, avem încă destui confrați în ale volanului, care se bazează în exclusivitate pe prudența, pe reflexele, pe experiența, aș spune chiar pe înțelepciunea celor cu care împart panglica îngustă de asfalt. Nu-i mai puțin adevărat că, deși îngustă, generoasa șosea e totuși destul de lată pentru șoferi, care, atunci cînd pilotează mașina, fac și un lucru extrem de important: gîndesc.

...Viorel C., elev la un curs de specializare din București, după terminarea liceului, primește cu o zi înainte permisul de conducere. Însoțit de încă trei tineri, rulează la volanul Moskviciului de culoarea oului de rață (cumpărat de tătucu) pe traseul București—Pitești—Sibiu (via Transfăgărășan).

Timp frumos, soare, șosea netedă ca palma, corect marcată, cu alte cuvinte condiții perfecte pentru circulație.

L-am văzut pe pilot la ieșirea din Pitești, un tînăr cu obrajii de culoarea mărului domnesc, cu sprîncene frumos arcuite. Dacă nu te uitai foarte atent la dînsul, ziceai că e o domnișoară.

Tînărul cu obrajii rumeni explică, în timp ce autoturismul se afla la 10 kilometri de Curtea de Argeș, celorlalți băieți, comenzile mașinii, performanțele ei, susținînd faptul că ia ușor 120 pe oră. În procesul demonstrației, pilotul trebuie să depășească un autocamion, oprit pe dreapta drumului din

pricina unei pene la motor. Se angajează în depășire, făcînd totul cum l-a învățat instructorul la școală, mai puțin „banala" asigurare că din sens contrar nu se apropie nici o mașină. A mai făcut el așa și nu s-a întîmplat nimic. Iată însă că de data asta dinspre Curtea de Argeș rulează un autocamion cu remorci. Între autoturism și mașina grea nu-s în clipa aceea nici 30 metri. Situația e disperată. Rumenul pilot e blocat, pierdut. Deși profani în conducerea auto, tinerii pasageri amuțesc așteptînd cu sufletul la gură să vadă ce o să se întîmple.

Șoferul autocamionului ia însă rapid decizia salvatoare. Calm, el rotește ușor volanul spre dreapta, ieșind cu două roți pe acostament, iar cu celelalte escaladînd șanțul șoselei. Norii de praf, stîrniți de trecerea mașinii pe partea neasfaltată, reduc vizibilitatea aproape la zero. Șoferul autocamionului, un tînăr de 25, de la o autobază din Pitești, își continuă mersul. Rulează mai departe și autoturismul. Mîinile tînărului șofer tremură pe volan. A redus mult viteza. Colegii nu scot o vorbă.

— Viorel C., ați mai condus vreodată mașina pe un drum de munte sau măcar așa pe vreun deal? Aveți așa, în linii mari, idee despre ce înseamnă Transfăgărășanul, cu pante și rampe dure, cu zeci de curbe ac de păr?

— Cum adică ac de păr? Eu am întrebat pe tăticu', care e director (nu uită să sublinieze acest lucru), cum e drumul și el mi-a zis că-i bun, asfaltat, fără gropi. „Du-te, băiete, o să vezi ce frumos îi pe acolo."

— Mircea R., ați salvat viața a patru oameni, dînd dovadă de o prezență de spirit excepțională și de o iscusință rar întîlnită. Cum apreciați cele întîmplate?

— Ce să vă spun. Aproape zilnic mi se întîmplă așa ceva. Ce-i drept, nu situații atît de periculoase ca cea de azi.

Mircea R., om modest, corect, unul dintre cei mai buni șoferi la autobaza unde lucrează, consideră întîmplarea ca un fapt divers. Un erou al drumurilor. Cîți oameni n-a salvat el de la moarte? Oameni, la care, deseori, atîrnă mai greu în balanță cîteva secunde, decît propria lor viață.

Iunie

SĂ VENIŢI CU BINE
DIN CONCEDIU,
CEI DRAGI VĂ AŞTEAPTĂ!

1 IUNIE

GÎNDURI DE ZIUA COPILULUI

Mingea a fost și rămîne o mare atracție pentru cei mici și, de multe ori, pentru cei mari. De cîte ori nu ni s-a întîmplat ca o minge, ajunsă din greșeală în preajma noastră, oricît am fi fost de indispuși, nu am rezistat tentației de a o izbi cu piciorul sau cu mîna ca să o expediem acolo de unde venise, în mijlocul copiilor.

Mingea a devenit un miracol nu numai pentru băieți, ci, aproape în aceeași măsură, și pentru fete. De multe ori lasă păpușile și ies în curte sau în alte locuri să joace volei, baschet sau, uneori, chiar fotbal.

Pentru Sănducu, mingea era prietenul de joacă nelipsit.

Era legat mult de ea, văzîndu-se de pe acum, pe la 5 anișori ai lui, mare fotbalist. Nu se despărțea de minge nici în pat, adormind cu ea în brațe.

Nu o dată s-a scris și s-a spus că acolo unde există o minge, este exclus să nu apară și un copil. Conducătorii auto, în special, cunosc foarte bine acest lucru, pentru că l-au întîlnit destul de frecvent. Dar fapte ca cele petrecute cu un conducător auto profesionist și cu Sănducu, mai rar.

El, omul cu experiența celor 15 ani de conducerea mașinilor grele, pilota cu îndemînare și prudență autovehiculul de tonaj mare, gîndindu-se la copiii lui: la Geta, care mai avea un an pînă va da treapta întîi; la Nelu, care e în clasa a șaptea și merge mai greu cu învățătura, și la micuțul Gigel, care va trebui să înceapă și el școala. Rulînd tot așa, cu ochii la șosea și cu gîndurile lui, pe cînd trecea printr-o comună, se pomeni deodată, la circa 100 de metri înaintea lui, cu o minge. Bineînțeles că s-a ivit și stăpînul mingii: Sănducu. Conducătorul auto, om cu experiență la volan, a încetinit mersul și atenția i s-a îndreptat spre marginea șoselei, unde se oprise Sănducu. Stătea și privea mingea. Poziția copilului îl făcuse pe șofer ca, încet, să-și continue mersul, în speranța că Sănducu nu se va duce după minge. Dar, stupoare!, cînd mașina mai avea doar vreo 20 de metri pînă să treacă peste minge, Sănducu, văzînd pericolul în care se afla mingea lui iubită, se repezi să o salveze, precum se repede o leoaică să-și salveze puii, ajungînd la mingea care se afla în mijlocul străzii, la doi pași de mașină. Conducătorul auto, înmărmurit de această întorsătură a lucrurilor, a avut totuși tă-

ria să apese brusc pe frînă şi să oprească la milimetru de Sănducu şi de minge.

Cînd coboră din maşină, lac de sudoare şi furios la culme, de-abia stăpînindu-se să nu dea în copil, zîmbetul candid al acestuia, bucuros că a reuşit să-şi salveze nepreţuita lui minge, l-a dezarmat complet, făcîndu-l şi pe el să zîmbească. Abia mai tîrziu, cînd se dezmetici, şoferul se felicită că a ştiut să iasă cu bine dintr-o situaţie grea. Se urcă la volan gîndindu-se la ce s-ar fi putut întîmpla dacă el se pierdea în acel moment şi nu reacţiona cu sînge rece? Ce ar fi rămas din acel băieţel drăguţ, cu faţa luminată de satisfacţia salvării mingii? Ce avea să se întîmple cu soţia lui, mamă a trei copii, cînd ar fi aflat despre accident? Ce avea să fie cu părinţii lui Sănducu, care nu îl aveau decît pe el? „Ce bine e să fii prudent, reflectă şoferul, atunci cînd, pe marginea şoselei, vezi copii. Niciodată nu ştii ce le trece prin minte."

Ajuns acasă, conducătorul auto îşi îmbrăţişă mai mult ca de obicei soţia şi îşi sărută mai cald copiii.

Nu le spusese de ce. Nici ei nu l-au întrebat.

Sînt în viaţă gesturi care nu au nevoie de explicaţie!

5 IUNIE

DIN POVESTIRILE UNEI BARIERE C.F.R.

...Simpatici şi în acelaşi timp destoinici băieţii ăştia de la linii şi instalaţii C.F.R.; se îngrijesc permanent de întreţinerea mea şi a suratelor mele. Unde mai pui că sînt continuu preocupaţi şi de perfecţionarea vieţii noastre. Zic ei: „să asigurăm

un indice cît mai înalt de siguranţă la pasajele C.F.R., atît pentru trenuri, cît şi celor care traversează, pe şosele, drumul de fier".

Au trecut vremurile cînd ceferistul de la barieră ne sălta în sus cumpenele învîrtind la manivelă. Dacă era vorba de vreo linie dublă, pe care treceau în ambele direcţii cîteva zeci de garnituri pe zi, avea ce învîrti la manivelă bietul paznic de barieră. Cît era ziulica de mare, îl puteai vedea, aidoma ca la scosul apei din fîntînă pentru adăparea unei cirezi, cum tot lăsa şi cum tot urca deloc uşoarele bariere.

Acum sîntem automate, comandate de la distanţă, chiar de tren, atunci cînd se află la cîţiva kilometri faţă de locul unde sîntem amplasate.

Roţile locomotivei apasă pe un fel de dispozitiv şi din clipa aceea ochii noştri roşii — aşa ca un fel de semafor — încep să clipească, iar dispozitivele noastre sonore capătă glas, avertizînd că trecerea peste linii este interzisă. Trenul care se apropie nu mai merge cu 20 pe oră ca pe vremuri, ci cu peste 120 de kilometri pe oră. Ce satisfacţie încercăm, atunci cînd vedem cît sîntem de folositoare, atît pentru trenurile care trec grăbite prin dreptul nostru, cît şi pentru cei care aşteaptă, în siguranţă, trecerea rapidelor, acceleratelor, curselor şi garniturilor încărcate cu tot felul de mărfuri necesare oamenilor.

Să nu credeţi însă că dacă lucrăm la C.F.R., totul merge ca pe roate. Sînt unii, zic eu mereu prietenilor mei de la căile ferate, care pur şi simplu nu sînt teferi. „Adică cum, dom-le, vezi trenul apropiindu-se cu viteză, mai are doar 200—300 de metri pînă la trecerea la nivel, adică locul unde lucrăm noi, şi tu, cu tractorul ori cu maşina mică, te strecori printre semibarierele mele, făcînd slalom, iar la cîteva secunde mai, mai, să-ţi şteargă portbagajul sau remorca cum trece în zbor trenul? Îmi îngheaţă inima nu alta."

Cînd, cîte unul din inconştienţii ăştia e interpelat, pe drept cuvînt, de şoferul care, de partea cealaltă a barierei, aşteaptă cuminte ridicarea cumpănelor, ce credeţi că se întîmplă? Unii se fac că n-au auzit, plecînd mai departe, alţii îl înjură şi îl bruftuluiesc pe cel nevinovat, iar alţii îl persiflează: „uite unde s-a găsit moralistul. Ce, te plăteşte C.F.R.-ul să faci ordine la barieră?" Ori, „viaţa mea a fost în joc, nu a dumitale".

Pentru a salva un autocamion încărcat cu oameni, care se întorcea de la cîmp, pe care era cît p-aci să-l ia în plin, mecanicul unui tren rapid a pus o frînă atît de puternică încît scrîşnetul prelung s-a auzit la cîţiva kilometri. La toate ferestrele trenului au apărut capete speriate, bagajele au căzut jos de la locul lor, călătorii de pe culoar s-au prăbuşit unul peste altul, copiii au început să plîngă etc.

Şi astea toate pentru ce? Pentru că tovarăşul şofer, cu chef fiind, n-a avut răbdare să aştepte nu mai mult de 10—15 secunde, pînă trecea trenul şi s-a băgat printre cumpenele

semibarierelor, în timp ce cooperatorii din caroserie bateau darabana cu pumnii în cabină și strigau: „trenul, mă Vasile!", doar, doar șoferul se va trezi la realitate. Apoi tot Vasile cu gura: „Asta-i culmea, eu vreau să vă duc cît mai repede la casele voastre și voi îmi reproșați că vreau să vă omor. Frumoasă recompensă, n-am ce zice." Mecanicul, coborît de pe locomotiva electrică, nici n-a apucat să deschidă gura că Vasile i-a și luat-o înainte: „Și voi cu trenul, unde vă tot grăbiți atîta? Mergeți ca niște năluci cu 200 pe oră; ce, la voi nu-i radar?" Cred că vorbea nu șoferul, ci vinul care-l băuse, de fapt, pe șofer. Ce-i drept nu l-am mai văzut de atunci pe Vasile la volanul mașinii, cică i-au anulat permisul și bine i-au făcut. Putea să provoace o catastrofă? Putea!

Deși cei care urmează să treacă peste linii sînt avertizați clar, de la distanță, prin panouri mari că se apropie de un loc periculos și în consecință să fie atenți, nu trece o săptămînă fără ca vreun netot să nu-mi rupă cîte o cumpănă. Parcă mi-ar rupe o mînă. Vine ceferistul, cînd cel vinovat nu e laș și rămîne la fața locului, și întreabă: „Dumneavoastră n-ați văzut semnalizarea reflectorizantă care arată de la distanță că vă apropiați de un pasaj C.F.R., n-ați văzut lumina roșie intermitentă, n-ați auzit semnalul acustic care se aude, vorba aia, din comuna vecină?"

„N-am văzut, n-am auzit nimic, să vă spun drept, eu vorbeam cu colegul meu cum să mai întărim echipa noastră de fotbal din comună, care e în «C», să nu ne mai facă de rîs în campionatul viitor. Că abia am scăpat de retrogradare".

Și cînd te gîndești că fiecare cumpănă lovită, scoasă din funcțiune, oprește automat toate trenurile pe întregul sector. Cîte pagube pentru economie datorită întîrzierilor, cît timp pierdut pentru oameni, care așteaptă în trenuri reluarea călătoriei.

Ce, e nevoie ca la fiecare pasaj să fie cîte un paznic pentru ca niște reguli elementare să fie respectate? Mă surprinde cum nu se gîndesc unii în primul rînd la propria lor persoană pe care și-o riscă ca pe-un nimic.

Mă duce mintea să propun instalarea unui dispozitiv special pentru indisciplinații ăștia. Cel care e pe cale să treacă printre semibariere, ori să-l lovească cumpăna, ori să primească, așa, un pic de curent electric, nu prea puternic, care să nu-l vatăme, dar să-l piște serios, aducîndu-l la realitate. Să nu-l lase să se sinucidă și să ne ferească pe toți de catastrofe.

Da, da, fac neapărat propunerea asta la consfătuirea noastră, a instalațiilor de la trecerile la nivel C.F.R.

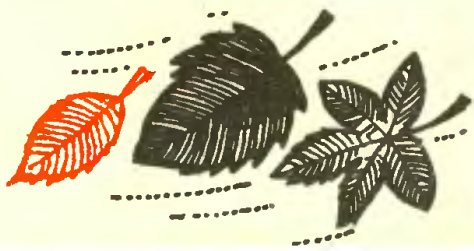

8 IUNIE

CU ORICE PREȚ, NUMAI ÎN FRUNTE!

Este bine cunoscut faptul că examenele psihologice efectuate personalului care lucrează în domeniul transporturilor feroviare sînt foarte serioase. Ele constituie rezultatul firesc al unei bogate tradiții și îndelungate experiențe. Acest lucru se va vedea concret și clar în cazul lui A.C., despre care concluziile specialistului sunau așa: „Emoțional este dezorganizat. Observă corect, dar nu reușește să acționeze la timp. Ușor instabil, intră în situații critice și se redresează foarte greu".

Cel în cauză, șeful unei mici gări de pe valea Mureșului, în ciuda concluziei de mai sus, care îl marca vizibil, a dovedit totuși multă perseverență în învățarea pilotajului auto. Nu s-a descurajat deloc nici la prima examinare (8 august), cînd ofițerul i-a spus: „manifestați nesiguranță în conducere, iar în situații dificile vă pierdeți", și nici la a doua (20 august), atunci cînd comisia n-a fost deloc mai îngăduitoare.

„Chit că mă prezint la examen de 10 ori, nu mă las pînă nu iau permis". Abia în octombrie, insistentul candidat a căpătat dreptul de conducere a autovehiculelor. A mai trecut un an pînă ce A.C. și-a adăugat la calitatea de șofer amator și pe cea de posesor de autoturism.

Nota în carnetul de bord, cu o meticulozitate caracteristică ceferiștilor, toate deplasările făcute, chiar și pe cele scurte de 5—6 kilometri. Nu numai kilometrii parcurși, dar și benzina consumată și sumele plătite la stațiile PECO. De exemplu: deplasare la Toplița. La plecare X km, la sosire Y kilometri. Înainte de a pleca în călătoria spre Aiud, experiența la volan a lui A.C. era cam de 4 000 kilometri rulați. Din jurnalul rutier al șoferului rezultă că în lunile sezonului rece nu condusese deloc mașina.

— Mă nevastă, uite mîine e sîmbătă și am liber; ce-ar fi să plecăm azi după-amiază pînă la Alba și duminică seara să ne întoarcem acasă?

Deși l-a însoțit literalmente în toate deplasările făcute, Letiția, soția pilotului, nu era prea încîntată de mașină.

„Alexandru e cam imprudent — se destăinuia unei vecine — nu-mi place felul lui de a conduce și în primul rînd ambiția asta a lui de a nu suferi pe nimeni în față. Vrea să-i depășească pe toți. N-are încă experiență și tare mi-e frică! Știi ce mi-a spus zilele trecute? «Pur și simplu fac alergie cînd văd pe cineva în fața mea».

Au plecat spre Aiud, așa cum plănuiseră, după ce au umplut portbagajul cu bidoane goale. În mașină, alături de pilot (53 de ani), a luat loc ginerele, Viorel (27 de ani), iar pe fotoliul din spate Letiția (47 de ani), Steluța, fiica acestora (27 de ani), și un nepoțel, Adrian, de 4 ani.

Erau întrunite toate condițiile pentru o călătorie agreabilă. Timpul însorit, cald, fără zăpușeală, șoseaua uscată și în

bună stare, ca să nu mai vorbim de paleta de nuanţe de verde ale cîmpurilor şi pădurilor, care odihneau şi încîntau totodată privirea.

Cînd au ajuns în apropiere de Cîmpia Turzii, un agent de circulaţie face semn de oprire a autoturismului. După salutul de rigoare se adresează zîmbind şoferului:

Aveţi maşină nouă, frumoasă, ar fi păcat s-o şifonaţi. Cu cîteva clipe mai înainte aţi făcut o depăşire cam pe muchie de cuţit. Ce interes aveţi să daţi emoţii pasagerilor, cu atît mai mult cu cît sînteţi cu familia? Vă cunosc, sînteţi doar din judeţul nostru.

Alexandru a mulţumit şi a pornit mai departe. Drumul de la Turda la Aiud nu e deloc uşor: rampe şi pante dure, curbe ac de păr, unele complet lipsite de vizibilitate, aliniamente, la marginea cărora se deschid rîpe adînci, într-un cuvînt un drum care se cere abordat cu cea mai mare prudenţă.

După circa 30 de minute de la convorbirea cu omul în uniformă albastră, autoturismul a dublat o Dacie galbenă, apoi imediat, după un vîrf de pantă, un autobuz. Se apropia o curbă fără prea mare vizibilitate. Pilotul se angajează în dublare, deşi nu poate observa cum trebuie sensul opus. E prea tîrziu să se replieze din nou pe dreapta. Intră în plin într-un autocamion care rula din sens contrar. Coliziunea e năprasnică. Şoferul şi tînărul din dreapta sa sînt ejectaţi din maşină după deschiderea violentă a uşilor din faţă şi mor pe loc, iar cei 3 ocupanţi ai banchetei din spate sînt proiectaţi peste spătarul fotoliului din faţă, sparg cu trupurile lor parbrizul şi sînt aruncaţi din maşină, apoi izbiţi de partea dinainte a autovehiculului greu. Şoferul acestuia, văzînd situaţia deosebit de primejdioasă creată de automobilist, s-a

oprit.

— M-aș fi dus cît mai mult pe dreapta, dar unde? În spatele parapetului se deschidea hăul unei rîpe adînci, de cîțiva zeci de metri. N-am avut altceva mai bun de făcut decît să mă opresc.

Un asemenea accident, în care pasagerii din spate să fie aruncați prin parbriz și striviți de altă mașină, se întîmplă odată la 10 ani.

După nenorocire, o bătrînă, rudă cu familia care și-a pierdut viața în accident, se tînguia: „Mașină i-a trebuit lui Letiția? Nu era mai bun trenul? Doar aveau cu toții permise gratuite pe C.F.R. Ce mă fac acum cu cinci sicrie?"

Fiul rămas în viață al soților C. și-a pierdut tatăl, mama, sora, cumnatul și pe băiețelul la care ținea atît de mult. Și toate astea numai pentru că Alexandru C. nu suferea ca, pe drum, cineva să ruleze în fața sa. Și cînd te gîndești că pe șoselele țării rulează sute, mii de șoferi la fel de intoleranți.

12 IUNIE

CE BINE CĂ NU POT VORBI CAII

Mulți din cei care intrau în bufetul de la periferia orașului se opreau cu admirație în dreptul celor doi cai albi, priponiți în apropierea intrării în local. Dacă n-ar fi fost mașinile parcate pe platforma betonată și costumele contemporane ale clienților localului, clădirea joasă a bufetului, acoperită cu stuf, îmbrăcămintea haiducească a ospătarilor și cei doi cai albi de la intrare, aminteau pregnant de atmosfera din reușitele filme de aventuri, avînd protagonistă pe Marga Barbu.

— Uite, mă, ce mîndrețe de cai, ce ținută falnică, ce cap splendid. O pereche de cai ca ăștia fac mai mult ca un turism. Eu am crescut la țară și întotdeauna am iubit caii.

— Nu sînt numai frumoși, dar și moderni, pentru că nu consumă benzină.

După acest schimb de cuvinte, cei doi studenți intră rîzînd în local.

Aproape nimeni nu observă modul cum sînt priponiți caii. Nu se sesizează nici șoferul autobasculantei, care, după ce bea un pahar cu apă minerală, se urcă la volan și pornește mașina.

Frumoșii căluți, care fuseseră legați de partea din spate a celei de a doua remorci a autovehiculului, o pornesc cuminte după autovehicul. Ciudat convoi, basculanta cu două remorci încărcată cu pietriș, avînd în urmă pe cei doi bidivii. Rarii trecători de la ora aceea tîrzie priveau cu curiozitate la trapul celor doi cai care își reglau viteza din mers, în funcție de aceea a basculantei.

— Măi Marine, așa ceva n-am văzut în viața mea. Ce-o fi făcînd oare cu caii zănatecul ăsta de șofer? Să-l ajute în caz că rămîne în pană?

— Păi dacă-i mai aleargă mult așa, îi omoară. Multe ciudățenii sînt pe lumea asta!

Convorbirea are loc între doi muncitori care se îndreptau spre uzină pentru a intra în schimbul III.

— Cînd am ajuns la locul de descărcare a pietrișului, un coleg vine la mine rîzînd: „Ce, măi Ilie, ți-ai cumpărat cai?"

— Ce cai, mă, ce-ai înnebunit? Decît să faci glume proaste cu mine, mai bine ai trage mașina de acolo să-mi golesc și eu remorcile. Și așa am întîrziat cu o cursă.

— Nu glumesc deloc, vino să-i vezi legați de remorcă.

Colegul meu, cunoscut că se cam ține de șotii (într-o zi i-a uns unui alt șofer scaunul din cabină cu cremă de ghete), începe să mă enerveze.

— Dacă tu ai timp de bancuri proaste, eu n-am. Hai lasă-mă-n pace.

— Ți-e greu să cobori din cabină și să faci cîțiva metri? Hai să-i vezi!

Mă uit la fața lui Mitică, care a devenit serioasă, și cobor cu neîncredere din mașină. Să cad jos cînd văd, într-adevăr, cei doi cai nădușiți, remorcați cu hățurile lor de piele de a doua remorcă. Cineva a vrut să rîdă de mine? Ce s-o fi întîmplat? Dar mă gîndesc că e greu de presupus că cineva a făcut o glumă. Dacă nu mergeam încet, din cauza încărcăturii mari, și în locul meu era vreun zurbagiu de șofer care nu scotea mașina din 70 pe oră?

Între timp se reclamase furtul cailor. Erau căutați peste tot.

Cei doi tineri, proprietarii animalelor, care veniseră călare din comuna învecinată la bufet, după vorbele lor, să bea ceva mai de soi după zaibărul sorbit acasă, erau destul de „obosiți", vorbeau greu de tot.

— Lăsarăm caii în curte. I-am priponit de o remorcă și am intrat în local. Cînd ieșirăm ne îndreptarăm spre locul unde i-am lăsat. la caii de unde nu-s.

Ilie a pus mai întîi cîte o pătură pe spatele celor doi cai, uzi de transpirație, apoi a anunțat miliția.

— Unde i-ați găsit?

— Păi unde?! Erau legați de cea de a doua remorcă.

Nici ofițerului de serviciu, așa cum n-am crezut nici eu, nu i-a venit să creadă la început povestea cu caii.

— Noi eram convinși că mașina, după cum era parcată, va rămîne toată noaptea acolo. Știam că mulți șoferi în tranzit garează mașinile și se culcă peste noapte la căsuțe. Și apoi, ați văzut și dumneavoastră, eram cherchelițti. Vă mulțumim că ne-ați găsit căluții. Ce spuneam bătrînilor cînd ajungeam acasă?

14 IUNIE

...Zi frumoasă de duminică estivală. Familia a ieșit, in corpore, la pădure. Tata, mama și cele două fetițe. Mașina este lăsată la umbra unor copaci, cu portierele deschise larg. Să se aerisească interiorul, sau, după cum i se mai spune, habitaclu. Toată lumea s-a simțit bine, încît timpul a trecut pe nesimțite. Plecarea spre casă a debutat într-un climat de bună dispoziție. Abia au pornit, însă, că tatăl, aflat la volan, exclamă: „Nu știu ce mi se strecoară pe picior". Ridică precipitat cracul pantalonului și constată, cu un sentiment amestecat de repulsie și de groază, că un șarpe i se încolăcise deasupra gleznei. Nu are tăria să oprească mașina. Aceasta o ia razna și se izbește violent de un copac, punînd brutal capăt unei duminici ce începuse sub auspicii promițătoare.

18 IUNIE

Nu de puține ori viața înlănțuie fapte într-un mod care depășește imaginația. N-aș fi crezut că poate fi adevărat un episod ca cel pe care l-am aflat în aceste zile, dacă nu mi i-ar fi povestit chiar cel care a fost la fața locului...

La fel ca în multe sate din țară și gospodarii din Plosca (Teleorman) obișnuiesc să-și facă în curțile lor, îndeosebi pe marginea cărărilor, de la poartă pînă în dreptul intrării în casă, un fel de bolți, construite dintr-un schelet metalic, pe care întind viță de vie. Vara, e o adevărată delectare să-ți petreci clipele de răgaz la umbra deasă a acestor tuneluri vii. Strugurii, expuși la soare din toate părțile, se coc bine, iar recoltele, de regulă, sînt bogate.

La o asemenea plantație visa de mult Mihai M., tractorist la cooperativa agricolă din comună. Avea de vreun an un colac de sîrmă, aruncat prin șopron, dar tot a amînat întinderea lui pentru a transforma sîrma în bare longitudinale cerute de tehnica unei asemenea construcții.

În ziua aceea terminase treaba mai devreme și s-a gîndit că-i momentul potrivit să înceapă construirea boltei. Cum n-avea cine să-l ajute la pregătirea sîrmei, toți vecinii fiind plecați pe cîmp, s-a apucat singur de treabă. Să întinzi cu propriile tale forțe aproape 150 de metri de sîrmă, cu diametrul de 6 milimetri, este ca și imposibil. Capacitatea inventivă a lui Mihai s-a materializat însă imediat. A fixat un capăt al colacului de sîrmă de cîrligul de remorcare al tractorului, iar celălalt de tulpina unui pom, suficient de groasă pentru a rezista efortului. Mihai a pornit apoi tractorul, căutînd să-i imprime un mers cît mai lin, fără smucituri care ar fi putut rupe metalul laminat. Treaba mergea bine, iar tractoristul era mai

mult decît mulțumit de modul cum se derula operațiunea. N-a trecut mult și lentul, dar puternicul autovehicul a trecut peste șosea trăgînd după el sîrma care se îndrepta văzînd cu ochii.

— Mă Mihai, ia oprește tu puțin, să-ți spun eu ceva, se adresă tractoristului un coleg de-al său, care tocmai trecea pe șosea prin dreptul locului unde se desfășura sîrma.

Mihai a redus viteza tractorului așteptînd să audă ce dorea să-i spună cel ce se apropia de autovehicul.

— Spune, dom-le, mai tare, că nu te aud.

Omul se străduia vizibil să depășească zgomotul făcut de motorul tractorului, dar nu prea reușea. Curînd începu să țipe:

— Fii atent să nu intre vreunul în sîrma ta și să-și frîngă gîtul.

Mihai oprește tractorul și solicită interlocutorului să vină mai aproape de autovehicul.

— Mai durează cîteva minute și termin, mai am de mers vreo 50 de metri și sîrma e întinsă. Nu cred să fie cineva atît de căscat încît să nu vază sîrma!

— Treaba ta!

— Las'că nu se întîmplă nimic. La urma urmei, să meargă și șoferii cu atenție.

Tractorul și-a continuat drumul, înaintînd cu mersul său uniform prin miriște, iar colegul lui Mihai (și el tractorist) s-a îndreptat spre sediul C.A.P., vorbind de unul singur. „Tare mi-e frică că ăsta o să dea de bucluc".

N-a trecut nici un minut de la terminarea convorbirii între cei doi tractoriști și un șuierat asemănător zgomotului produs de un reactor supersonic, cînd se îndepărtează, spintecă văzduhul.

Cei doi copii, Marius, de 13 ani, și Lucian, în vîrstă doar de 3 anișori, au căzut loviți ca de trăsnet. N-au mai avut timp nici să țipe. Forța imensă a sîrmei întinsă la maximum și apoi destinsă extrem de rapid a zdrobit mai întîi țeasta lui Marius

și apoi a zburat în viteză spre micuțul și firavul pieton, pe care l-a lovit în spate, proiectîndu-l cu capul într-un pom. Amîndoi băieții, care veneau acasă de la bunici, mergînd corect pe potecă, au murit pe loc.

— Nu rulam cu viteză mare, deși șoseaua era aproape goală. Am văzut tractorul, dar nu mi-am dat seama că trage după el o sîrmă. De fapt, soarele îmi bătea în față. N-aveam cum să observ, la 50 centimetri deasupra șoselei, de la distanță, sîrma de culoarea asfaltului. Cînd am văzut-o, la 5 — 6 metri, era deja prea tîrziu. Nu mai puteam opri. Cui să-i dea prin cap că inconștiența poate merge atît de departe, încît cineva să întindă peste șosea o sîrmă ca și cum ar vrea dinadins să dea loc unei nenorociri.

Aceasta a fost, pe scurt, declarația șoferului autoturismului care a căzut în capcana întinsă pe șosea.

Un om inconștient, tractoristul, tată și el a doi copii, trimite la moarte două ființe nevinovate.

23 IUNIE

Vara aceasta ține să debuteze promițător din punct de vedere al circulației: în ultimele 24 de ore nu s-a comis nici un accident cu urmări mortale.

De am avea parte de cît mai multe asemenea zile! Și nu numai vara.

26 IUNIE

Multe am văzut și am auzit despre fapte petrecute în circulație, dar întîmplare ca aceasta, care să se deruleze în numai cinci minute, mai rar.

— Greu e fără mama, tăticule, nu-i așa? Trebuie să le facem noi singuri pe toate și pînă la urmă le mai facem și prost. Reflecția aparține lui Vlăduț, un băiețaș de 8 ani, a cărui mamă e internată într-un spital din București.

Ziua în care tatăl, inginer la un combinat chimic, l-a anunțat pe Vlăduț că mîine vor pleca la București s-o aducă acasă pe mămica, a fost o adevărată sărbătoare pentru toată familia, inclusiv pentru bunici.

— O văd în sfîrșit pe mămica, fac o plimbare lungă cu mașina și, în plus, tata mi-a promis că îmi cumpără la Bucu-

rești cîteva jucării la care eu de mult visez, se destăinuia Vlăduț prietenilor săi de joacă.

Drumul l-a încîntat mult pe copil. Nu era prea cald, iar de jur împrejur, după ploaia căzută în ajun, totul era verde. Cînd inginerului a început să-i facă mizerie mașina, proasta dispoziție a tatălui s-a transmis și celui mic. Motorul a încetat să funcționeze exact cînd erau pe autostradă, în dreptul zonei împădurite.

— Sîntem pe banda a II-a și aci e periculoasă oprirea. Vlăduț, jos din mașină! Și hai s-o împingem. Să ajungem cu ea în afara șoselei.

Imaginea tatălui, de 2 metri înălțime, și a puștiului de-o șchioapă, crea ilaritate.

Ocupanții mașinilor care reduceau viteza în momentul trecerii prin dreptul autoturismului rămas în pană se distrau la vederea curiosului cuplu împingător. „Un om și un sfert putere". „Uite, mă, pe «Pat și Patachon» în viziune modernă". „Ăla mic se opintește, iar cel mare cam chiulește", erau remarci maliționse adresate celor doi aflați în dificultate.

Ce poate însemna o fracțiune de secundă în viața unui om se va vedea din cele ce urmează. La un moment dat inginerul se uită în spate. De fapt un gest de precauție, mai mult decît salutar în astfel de situații.

— Măi Vlăduț, mastodontul ală care dă să ne ajungă nu prea arată că intenționează să reducă viteza. Ce-ar fi să ne retragem?

Tatăl nu mai așteaptă răspunsul puștiului. Îl ia de mînă și amîndoi o pornesc în fugă spre liziera pădurii. Autotrenul se apropie amenințător de micuțul autoturism. Ulterior, șoferul „uzinei pe roți" avea să declare:

— M-am angajat în depășirea celor doi motocicliști care rulau pe banda I. N-am observat din vreme autoturismul care „călărea" marcajul de delimitare a celor două culoare. Cînd l-am văzut era tîrziu. Ne mai despărțeau 3 — 4 metri. L-am luat în bot și l-am tîrît, frînînd circa 100 de metri. Mă gîndeam cu groază ce se întîmplă cu pasagerii mașinii transformată într-un morman de fiare vechi...

Apoi cuplul format din autotren, avînd în bot autoturismul, a lovit din spate o motocicletă, pe care a împins-o alți 60 de metri.

În procesul acestui lanț de coliziuni, probabil, un rezervor de benzină a fost spart. Se produce instantaneu un incendiu care cuprinde cele trei autovehicule. Cu toată intervenția operativă a pompierilor, nimic nu mai poate fi salvat. În cîteva minute autotrenul, încărcătura lui, autoturismul și motocicleta se transformă în scrum.

Din fericire nimeni nu e nici măcar rănit ușor. Toți scapă nevătămați, chiar și motociclistul și soția acestuia care, după șutul primit de motocicletă, sînt proiectați la 15 metri, exact... pe o parcelă semănată cu lucernă. Cad la fel ca și săritorii cu prăjina... pe o saltea moale. Se ridică din iarba

grasă, care a jucat rolul unui amortizor, și nu le vine să creadă că sînt întregi.

— Ca să vezi, Mitică, nu ni se întîmplă nimic 5 000 de kilometri (veneau dintr-o excursie petrecută în R. D. Germană) și ne înecăm ca țiganul la mal, tocmai cînd să intrăm acasă în București, remarcă soția motociclistului.

Vîlvătaia avea să se întindă și spre liziera pădurii. Iau foc circa 40 de arbori, însă pompierii reușesc să creeze un semiinel de protecție care împiedică extinderea incendiului.

Din momentul producerii primei coliziuni și pînă cînd incendiul a mistuit cele 3 mașini, totul a durat... 5 minute.

30 IUNIE

Ce repede trece timpul. Am și ajuns la jumătatea anului! Din păcate, însă, nu pentru toți automobiliștii care au pornit să parcurgă zilele acestui an. Ca în cazul de mai jos...

— Cînd mă gîndesc la anii liceului, dragă Cleopatra, la cît eram de fericite în zilele puține care mai rămăseseră pînă la terminarea clasei a 12-a, parcă nu-mi vine să cred că de atunci au trecut 20 de ani. Firele albe ne-au inundat părul. Mă cuprinde nostalgia. Dar, oricum, am rezolvat ceva. Tu, di-

rectoare de fabrică, cu atîtea răspunderi. Eu, șefă de serviciu la o mare uzină. Avem copii buni, soți la fel de buni. Mi-e frică să nu mă apuce plînsul, cînd se va striga, ca de obicei, catalogul.

Convorbirea avea loc între două foste colege, în ajunul plecării lor, împreună cu soții, la cea de-a 20-a aniversare a absolvirii liceului.

Sîmbătă seara, după festivitatea care avusese loc dimineața, au participat la banchetul splendid organizat. S-au schimbat impresii, s-a făcut haz de unele întîmplări din timpul liceului, s-au depănat amintiri. Au fost și momente triste, cînd a venit vorba de cei doi absolvenți decedați prematur. Cancerul nu iartă pe nimeni!

Întrucît una din familii avea la mașină număr impropriu pentru duminica respectivă, cele două cupluri au hotărît să plece în zorii zilei de luni, pentru a ajunge la locurile de muncă la ora de începere a programului.

Chiar de la start urmează o cursă contracronometru. Cei doi apasă la maximum pe pedala de accelerație, în ciuda ceții care reducea considerabil vizibilitatea și a aglomerației tipice dimineții de luni.

— Te rog să reții, Mircea, trebuie să facem 120 de kilometri cam într-o oră și un sfert. Eu am ședință exact la 8.

— Și ce dacă întîrzii și tu jumătate de oră!

— Nu pot, că vin tovarăși de la centrală.

— Atunci hai să dăm bice cailor!

La circa 20 kilometri de la punctul de plecare, Lada 1500 trebuie să depășească un tractor, rămas în pană pe partea dreaptă a drumului. Obstacolul îi apare pilotului în față destul de brusc, datorită vitezei mari și ceții; virează la stînga în ultima clipă, fără să se mai poată asigura că sensul opus e liber. Situație clasică de accident. Din sens contrar se apropie, tot cu viteză neadecvată condițiilor de circulație, o altă mașină. Coliziunea frontală este năprasnică: doi oameni, Mircea C. și pilotul care circula din sens opus, își pierd viața pe loc. Alți doi pasageri sînt răniți grav.

Accidentul mai avu o secvență. În spatele autoturismului Lada 1500 circula o Dacie. Fiind ceață, șoferul rula în plasa autoturismului din față.

— Mă ghidam după luminile ei de poziție. M-a surprins frîna brusc pusă de șoferul din față. Am frînat și eu, dar fără rezultat. Mi-am dat seama apoi că mașina ocolește un obstacol și de pericolul care s-a ivit, dar era prea tîrziu. Neavînd distanță suficientă, m-am izbit în plin de cele două autovehicule, după ce ele au intrat în coliziune.

Curios, șoferul care venea din sens opus avea toate condițiile să evite coliziunea. Lățimea șoselei îi permitea să se replieze pe partea dreaptă, fără pericol. El n-a schițat însă nici cel mai mic gest pentru a evita accidentul. Nici măcar n-a frînat.

Colegul de serviciu al șoferului decedat de pe Dacie re-

flecta cu amărăciune:

— Eram amîndoi în prima zi de concediu. Mergeam la pescuit. De două zile ne pregătisem tot felul de undițe și cîrlige; știți, sîntem tare pasionați după pescuit. Ce-i spun eu Milicăi, soția lui Petrică? Are 4 copii, săracul, și nevastă-sa nu lucrează; că doar eu l-am îndemnat să mergem la baltă.

Mircea C. n-a ajuns la ședință, ci în mormînt. Soția sa, după frumoasele clipe petrecute la aniversarea absolvirii liceului, are ambele picioare fracturate și vor trebui multe luni pînă să se vindece. Cele două fete, una de 12 și alta de 14 ani, cu haine cernite, se descurcă cum pot, dar vin zilnic la spital.

Iulie

CĂLDURĂ...
CA ŞI CIRCULAŢIE RUTIERĂ,
CÎT TOT ANUL
LA UN LOC.

2 IULIE

Nu odată, urcîndu-mă într-un autobuz, troleibuz ori maxi-taxi, atenţia mi-a rămas aţintită asupra omului de la volan. A omului căruia i-am încredinţat viaţa pentru zece minute sau o jumătate de oră. L-am privit cum se concentrează asupra conducerii, cum opreşte şi porneşte de zeci de ori, manevrînd, cu aceeaşi mişcare stereotipă, butoanele pentru deschiderea şi închiderea uşilor, cum apasă cînd pe acceleraţie, cînd pe frînă — de sute de ori — şi m-am întrebat: „oare la ce se gîndeşte el, cînd se află la volan?" Deoarece, om fiind, trebuie să se gîndească la ceva. Şi în acelaşi timp să fie atent şi la maşină, şi la conducere, şi la circulaţie şi la cîte altele. Mai cu seamă cînd îl pune la încercare vitregia timpului. Şi, totuşi, nu puţini dintre ei au tăria să calmeze ieşirile nervoase ale cîte unui pasager, necăjit din cine ştie ce cauză, să nu lase lîngă uşă copiii cu ghiozdanele în spate, aflaţi în drum spre şcoală, să explice unei bătrîne venite din provincie pe unde să o ia, după ce va coborî, ca să ajungă la spitalul mult căutat.

Într-una din zilele de iulie, călătoream cu un autobuz articulat pe una din magistralele Capitalei. Lume multă, atmosferă bine încălzită, aş zice chiar încinsă. Domnea, însă, buna dispoziţie, deoarece majoritatea călătorilor se îndreptau către ştrand. Eu mă aflam în faţă, aproape de şofer, şi l-am putut vedea bine. Era un om cam de treizeci şi cinci de ani, îmbrăcat îngrijit, cu o înfăţişare plăcută. Conducea degajat, sigur pe el; se vedea că îşi simte maşina, iar ea, la rîndul ei, i se supunea cu plăcere, precum calul cînd este bine stăpînit.

Un zgîlţîit serios, însoţit de o bubuitură puternică, ne scutură deodată pe toţi. Nu mi-am dat seama pe loc ce s-a întîmplat. Am reuşit să mă apuc de bară şi să văd şoferul cum făcea eforturi aproape supraomeneşti pentru a menţine cu volanul direcţia de mers a autobuzului, care părea că turbase, de tot vroia să o ia spre stînga. Exact unde circulaţia era mai intensă.

A reuşit să-l oprească în cele din urmă. Nu aş putea să vă spun ce distanţă am parcurs şi nici cît timp a trecut. Mi s-a părut însă foarte mult. Cînd am coborît, ne-am dat seama că explodase cauciucul din faţă. Şoferul, lac de sudoare, albit la faţă, cred că abia acum începea să realizeze tot ce a făcut pentru a înlătura pericolul. Zic asta, deoarece s-a aşezat pe marginea trotuarului, apucîndu-l pur şi simplu tremuratul. De

parcă îl cuprinse frigurile. Noi, călătorii, l-am privit neputincioși. Eram și noi emoționați. O tînără, cred că abia terminase liceul, s-a aplecat și l-a sărutat. Simplu, fără efuziuni și fără să-i spună ceva. A fost expresia cea mai directă, mai simplă și mai caldă de a exprima recunoștința noastră, a tuturor celor care am trecut, împreună cu el, prin acele momente de emoție.

5 IULIE

Duminica asta am avut posibilitatea să iau cunoștință, la intervale de una-două ore, despre ceea ce se întîmplă pe șoselele țării.

În primele ore ale dimineții, acalmie pe cele mai multe artere. Circulația a fost intensă în a doua jumătate a zilei de sîmbătă, pînă seara tîrziu; au rulat mașini și noaptea, în special pe drumurile ce duc către litoral, iar acum, cînd soarele se ridică treptat de la orizont, liniște. Pe ici, pe colo, cîte un autoturism.

...Apropo de azi-noapte. Cu prilejul unui test alcoolscopic nocturn, efectuat la Galați, șapte conducători auto au înverzit fiola. Oamenii veneau de la petreceri, nu au rezistat tentațiilor lui Bachus și nici puterea de a se abține de la volan nu au avut-o. De-acum, timp de trei luni, au devenit conducători auto... pasivi. Adică fără permis.

...În decursul nopții, pe porțiunea ieșeană a drumului european 20, în comuna Cristești, radarul a numărat 382 autovehicule (trafic, nu glumă!). 17 conducători auto s-au putut convinge că radarul acționează nu numai ziua. Un automobilist de Suceava, oprit deoarece circula cu 85 kilometri pe oră, nu a putut prezenta permisul de conducere pentru simplul motiv că i-a fost reținut în ziua precedentă la Constanța: nu acordase prioritate unor pietoni aflați pe trecerea marcată. Regretabil că nu a tras învățămintele cuvenite, obligînd agenții de circulație să-i aplice — ulterior — în permis și un avertisment moral sub forma ștampilei radar.

... Radarul a îngăduit și constatări pozitive. La Tîrgu Mureș, pe str. Gheorghe Doja, și în comuna Curcani, situată pe drumul național 4, județul Călărași, din 87 și, respectiv, din 120 automobiliști, cîți au circulat într-un sens între orele 6 și 9 dimineața, nici unul nu a încălcat limitele legale de viteză. La Sălișteț, județul Sibiu, din 182 conducători auto doar unul singur a contravenit regimului legal de viteză: un conducător de motoretă! Probabil că a vrut să se remarce și el într-un fel.

... Un test alcoolscopic, efectuat în apropiere de Băile Felix, în zorii zilei, a identificat 17 automobiliști aflați sub influ-

enţa licorilor. Zece dintre ei erau din alte judeţe (Maramureş, Alba, Buzău, Satu Mare etc.). „Înţelegem, au zis agenţii de circulaţie, că aţi venit la noi pentru cură. Dar nu înţelegem să fie cură alcoolică şi încă la volan..."

...Între timp, valorile de trafic au înregistrat creşteri pronunţate, după cum s-a anunţat de pe valea Prahovei, din zona Dumbrăvii Sibiului, a Păltinişului şi a Cincişului de lîngă Hunedoara, de pe drumul ce leagă Oradea de Stîna de Vale şi de peştera Urşilor, de asemenea de pe şoselele Bucureşti — Urziceni şi Galaţi — Tecuci.

În staţiunile balneoclimaterice şi în zonele de agrement din jurul marilor centre urbane locurile de parcare s-au umplut cu autoturisme, toate spaţiile fiind ocupate. Unii automobilişti au început să gareze pe străzile şi aleile destinate plimbărilor pietonale. Nu e bine. Sînt invitaţi să-şi mute maşinile. Neavenit şi nociv este şi procedeul deţinătorilor de autoturisme care tocmai aici au găsit prilejul să spele maşinile, poluînd apele, mai mult sau mai puţin limpezi, ale rîurilor şi bălţilor.

...La Ploieşti, din 112 conducători auto, testaţi la regulile de circulaţie din cauză că au comis uneie abateri în zilele precedente, doar 53 au întrecut procentajul de promovare a examenului. Nu strică să mai punem mîna pe regulamentul de circulaţie. Nu pentru un eventual examen. Ci, pentru că, după cum spune o veche cugetare: „Uitarea este legea memoriei!"

...Se mai găseşte şi cîte un autoturism rătăcit, care nu a fost supus verificării tehnice anuale. Este vorba despre un braşovean, depistat pe undeva pe lîngă Adjud. Maşina prezenta serioase defecţiuni la sistemele de direcţie şi de frînare, încît continuarea deplasării nu poate fi permisă. Ceea ce n-a făcut la timp şi acasă, va trebui să facă acum, suportînd, bineînţeles, şi rigorile legii. Este bine, totuşi, că a fost oprit înainte de a fi prea tîrziu.

... Vremea nu stă pe loc. S-a făcut după-amiază și, după o scurtă pauză, la ora prînzului, arterele rutiere cunosc — și suportă — animația automobilistică a celor care au pornit spre casă. Iarăși, ca și dimineața, alături de cei mai mulți, care rulează ponderat, încadrîndu-se disciplinat în coloană, cîte unul, nerăbdător, vrea să o ia înainte cu tot dinadinsul, sfidînd totul și pe toți, numai să fie în frunte. O frunte iluzorie, pentru că, vrînd-nevrînd, revine tot în coloană. Aproape de Vălenii de Munte, un prahovean, care gonea cu 100 kilometri pe oră, abia a putut fi oprit. Culmea: avea permisul de conducere reținut în vederea anulării pentru comiterea unui accident de circulație. Un autentic pericol public! În apropiere de Românași, județul Sălaj, doi automobiliști, unul din Satu Mare și celălalt din Baia Mare, au trebuit opriți pentru a li se reaminti că în localitate viteza maximă este de 60 kilometri pe oră. Ei rulau cu 85 kilometri pe oră!

La Cluj-Napoca, un sondaj ad-hoc a relevat că 70% dintre mașini sînt dotate cu centuri de siguranță. Dar, vai!, doar unul din cinci automobiliști le foloseau. Centura de siguranță este un obiect de al cărui serviciu este bine să nu trebuiască să beneficiezi. Dacă, însă, o singură dată s-a ivit această necesitate și tocmai atunci ai neglijat să o folosești, urmările pot fi cît se poate de tragice.

Încet-încet s-a lăsat seara. Șoferii prudenți au redus viteza, pentru că vizibilitatea, chiar la lumina celor mai puternice faruri, este, oricum, mai scăzută decît cea din cursul zilei. Mulți au ajuns acasă înainte de a se înnopta. Ceilalți, pe înd. Cu mai multe sau mai puține satisfacții, în funcție de măsura în care dorințele și speranțele față de modul cum vor petrece această zi le-au fost împlinite.

9 IULIE

Tare trist e, uneori, sfîrșitul, cînd omul nu are simțul măsurii. Cînd întinde prea mult coarda...

Dăbulenii, Mîrșanii, Potelu și alte comune din sudul Olteniei sînt cunoscute în toată țara pentru calitatea superioară a legumelor pe care le produc, pentru priceperea și hărnicia grădinarilor din aceste locuri.

Adesea, locuitorii de pe aceste meleaguri pornesc cu mașinile încărcate să-și desfacă produsele în orașele din centrul și nordul țării.

Ilie B, din Dăbuleni, avea un ARO 240 de toată frumusețea, cu numai 2 500 de kilometri la bord. Robustă și puternică, mașina zburda ca un armăsar pe cele mai dificile drumuri, chiar pe cele grele de munte. Ilie își făcuse planul să

facă transport de roșii tocmai la Deva. Nefiind posesor de permis, rugase un prieten, șofer și mecanic priceput în același timp, să conducă el mașina.

După ce au venit din schimbul doi de la uzină, s-au apucat de sortat roșiile și de încărcat lăzile în mașină. Au terminat pe la 12 noaptea.

— Iliuță, tu nu te simți obosit? Dimineață ai lucrat la grădină, apoi 8 ore de muncă la fabrică. Nu te-ai așezat jos o clipă și începurăm imediat cu căratul roșiilor. Lucrezi neîntrerupt de 16 ore.

— Nu te îngriji tu de mine, eu am să mai pun capul jos în mașină. Problema e, tu cum te simți? O să poți conduce atîția kilometri? Pînă la Deva e distanță, nu glumă.

— Mă și superi, zău, Ilie. Mergi prima dată în mașină cu mine? Nu fusesem împreună de atîtea ori cu Orbete cu de-ai lui Barbălată? M-ai văzut vreodată dînd semne de osteneală?

— Asta nu, ce-i drept, confirmă Ilie.

Pe la 12 și jumătate noaptea, mașina, tixită cu lăzi, cu plinul făcut, se pune în mișcare. Motorul ARO-ului parcă ar duce un fulg, nu 1 200 de kilograme.

Dimineața, exact la ora cînd piața geme de lume, cei doi olteni ajung la destinație. Șoferul dă să descarce lăzile, dar e oprit de Ilie.

— Nu te grăbi, Mărine, stai pe loc. Să vedem mai întîi prețurile.

Ilie face un tur să se documenteze „cum e piața", favorabilă sau nu prea.

— Mărine, aci nu-i de noi. O luăm din loc spre alte piețe, cu prețuri mai bune Doar nu-s nebun să dau frumusețe de roșii pe nimic.

— Cum nimic, Ilie? Te-ai uitat bine pe etichete, prețurile îs destul de bune.

— Tu le știi pe ale tale, eu pe ale mele.

Au colindat cu ARO-ul piețele de la Simeria, Orăștie, Sebeș, după care s-au întors înapoi, pe valea Jiului, oprind la Hațeg și apoi la Petroșani.

— Ce dracu făcură ăștia de ieftiniră roșiile atîta, mă Mărine?

— Chestia îi foarte simplă. Veniră buluc toți de pe la noi să vînză roșii, la pomul lăudat.

— Și acum ce-ai de gînd, Ilie?

— Foarte simplu, le duc înapoi acasă. Decît să le dau la prețul ăsta, mai bine le arunc în Jiu!

— Bine, mă, da benzina, timpul nostru pierdut nu-l pui la socoteală?

— Nu-ți fie frică, pe tine te plătesc așa cum ți-am promis.

Făcînd o mină ce exprima totala sa nedumerire, Marin apasă pe accelerație și virează spre defileul Jiului.

— Treaba ta — zice el în gînd — sînt doar roșiile tale. O să ajungi cu ele bulion acasă.

Trecuseră aproape 24 de ore de cînd cei doi nu mai în-

chiseseră un ochi. Șoferul, totuși, nu dădea semne de oboseală. De mic copil făcuse sport. Acum juca mijlocaș în echipa de fotbal a comunei. Antrenamentul își spunea cuvîntul.

Pe la 4 încep primele semne de oboseală; pilotul reduce viteza autovehiculului fără să-și dea seama, pleoapele i se fac tot mai grele, manevrele nu mai sînt atît de bine sincronizate. Ațipește pentru o fracțiune de secundă și se trezește cu mașina pe stînga. Are timp s-o redreseze.

— Eu nu mai pot, Ilie, opresc pentru o oră. N-ai văzut? Era să ieșim din șosea.

— Ai 200 în plus dacă ajungem dimineață acasă. Doar nu vrei să duc bulion în loc de roșii.

— Văz că altceva n-am de făcut. Hai mai departe, răspunde pilotul scoțînd un oftat.

Acel „mai departe" n-a însemnat decît 1 000 metri. Mărin, ajuns la capătul puterilor, ațipește, mașina o ia brusc spre stînga și intră în plin într-un stîlp de susținere a rețelei electrice de înaltă tensiune, pe care îl retează exact cum ar despica un karatist o bucată de scîndură. Apoi, avînd în bot stîlpul sfărîmat, ARO-ul, transformat în buldozer, preface în așchii un gard și intră în cerdac lipindu-se, literalmente, cu botul de geamul casei.

— Ce spaimă am tras, cînd am văzut botul mașinii în fereastră. Buimaci de somn, am crezut la început că pe cerdac a pătruns un bivol ori ceva, un animal sălbatic, care ne privește amenințător de afară, relata, ulterior, stăpîna casei. Ce ți-e și cu șoferii ăștia. Intră în case, în curți, în grădini, pe trotuare. Unde mai ești în siguranță?

Pilotul a murit pe loc, strivit de volan. Ilie s-a ales doar cu leziuni ușoare, iar mașina a ajuns armonică. Cît despre roșii, drumul fiind în pantă, au luat-o la vale, ca niște rulmenți. S-au oprit în albia unui pîrîu, ducîndu-se, cum se zice, pe... „apa sîmbetei".

13 IULIE

Nu este pentru prima oară cînd am prilejul să aflu că orice gest de ușurință, de neatenție la volan poate avea urmări dintre cele mai neplăcute. Pe șoseaua Slobozia—Urziceni, un automobilist a vrut să-și pună punga cu cireși între banchetele din față. Intenționa să facă două lucruri dintr-o dată: să conducă și să mănînce. A fost de-ajuns să ia mîna de pe volan doar cîteva secunde, scotocind prin pungă, pentru ca mașina să-i scape de sub control și să se izbească de un stîlp. Soția automobilistului și încă un pasager au plătit cu viața nesăbuința conducătorului auto.

Un caz similar în județul Gorj. Tot cu un automobilist. Luase patru pasageri de ocazie. Pe drum s-au iscat unele neînțelegeri asupra prețului pentru transportul efectuat. Unul din pasageri a vrut să-i bage șoferului niște bani în buzunar, acesta a ripostat, și uite așa mașina a luat-o razna, tamponîndu-se de un copac. Unul din ocupanții autoturismului a decedat!

17 IULIE

Dacă intersecțiile ar putea vorbi, multe ar mai spune. Și bune și rele. Ca, de pildă, aceasta...

Sîntem o familie enorm de mare. Specialiștii au reușit să ne clasifice în funcție de numeroase criterii: după formă, mărime, după gradul de modernizare etc. Unele sîntem în formă de X, altele de Y, de T etc. Sîntem și numeroase intersecții modernizate. Ele nu se mai numesc simple încrucișări, ci au primit alte nume sofisticate ca, de exemplu, noduri de circulație. În ele converg o mulțime de străzi largi, dar, curios, nimeni nu se încurcă atunci cînd pătrunde în aceste gigantice încrucișări, și asta pentru că oamenii, cei care ne-au creat, au gîndit și rînduit bine lucrurile. Cum spun specialiștii, tendința este ca noi să fim treptat sistematizate, să ni se sporească capacitatea și gradul de siguranță. Sîntem mîndre cînd, peste trupul nostru, trec zeci de mii de mașini, tramvaie, biciclete, fără necazuri, fără blocaje, fără pierdere de timp.

Cînd sîntem incluse în categoria punctelor periculoase, încercăm un sentiment de frustrare. Cum adică sîntem periculoase, cînd rolul nostru dimpotrivă este să-i ajutăm pe oameni să ajungă mai lesne spre locurile unde doresc, să nu ocolească inutil, să nu piardă timpul, care, în epoca în care trăim, devine din ce în ce mai prețios? Bineînțeles că unii au încercat să ne explice în ce sens sîntem considerate puncte periculoase: adică atunci cînd se apropie de noi, oamenii să fie mai atenți; nu numai cei din automobile, ci și pietonii. E și firesc ca atunci, cînd se apropie de noi, omul de la volan să reducă viteza, să se asigure și, dacă e nevoie, chiar să oprească, să țină seama de indicatoare, de marcaje, pentru a nu intra în coliziune cu alte autovehicule.

Cică în zona intersecțiilor au loc cele mai multe accidente. E adevărat, au, pentru că unii sînt indisciplinați, nu respectă dreptul altora de întîietate, nu reduc viteza; într-un cuvînt, dau dovadă de lipsă de educație, de civilizație.

Doar e clar ca lumina zilei că printr-o intersecție nu pot trece toate mașinile, din toate direcțiile, deodată. Chiar și prin cele mai modeste surioare de-ale noastre, care n-au nici

măcar cel mai simplu pavaj și nu sînt prevăzute cu indicatoare de prioritate ori de pierderea priorității, există, totuși, o rînduială, și anume trece întîi cel ce vine din dreapta. Așa că, o spun încă o dată, această calificare, mai bine-zis repros, că sîntem periculoase ni se face pe nedrept.

Cum adică, frățioare, să încurci, tu, să treci prin noi, fără să reduci viteza, fără să fii sigur că poți traversa în siguranță prin încrucișarea respectivă?

Deunăzi, într-o intersecție, unul cu o mașina de toată frumusețea, nouă, nouță, și-a făcut-o praf, izbindu-se de un camion care venea pe artera prioritară. Omul de pe mașina grea, care circula cu viteză redusă, a încercat să evite coliziunea, dar n-a putut să se ferească de nebun. Tot el se tînguia: „Uite în ce hal a ajuns mașina mea cea nouă". Păi dacă nu-i cap vai de mașină!

Pe măsură ce-au trecut anii, ne-am echipat, așa cum arătam mai sus, tot mai bine: cu semafoare mai moderne, cu lumini vizibile, indicatoare și marcaje reflectorizante, pentru ca oamenii să nu se rătăcească, să nu-și piardă timpul căutînd străzi, localități. Cît de neglijent, de urît, se poartă unii cu această frumoasă și utilă zestre: ne sparg semaforul, ne rup stîlpii, ne cojesc folia reflectorizantă, așa, numai din răutate, să strici, să distrugi, parcă ei nu s-ar folosi de serviciile noastre.

Alții, cu mașini mari, nu se asigură că pot trece fără să lovească instalațiile noastre. Zilele trecute, într-o mare încrucișare, un gigant pe roți s-a înțepenit într-un portal, știți de-alea de care sînt prinse indicatoarele de orientare. Au trebuit cîteva ore pînă cînd, cu mari eforturi, s-a deblocat intersecția. Bineînțeles că ceilalți conducători auto au trebuit să ocolească încrucișarea respectivă, pierzînd timp, consumînd benzină ori motorină în plus, întîrziind cu mărfurile la uzine etc. Într-un cuvînt, nesăbuința unui șofer a provocat pagube de sute de mii de lei. Cînd a fost întrebat de ce nu a trecut corect de indicatorul care îi preciza că mașinile mai înalte de 3,7 m nu pot trece, șoferul a răspuns cu indiferența „sînt asigurat la ADAS, n-am probleme". Cu alte cuvinte, nu-mi pasă de pagube, de necazurile pe care le-am pricinuit altora.

Rolul nostru, al încrucișărilor, nu va scade în viitor, ci va crește. Ne vom strădui, cu ajutorul oamenilor, al constructorilor, al proiectanților, inginerilor — cei mai buni prieteni ai noștri — să fim tot mai frumoase, mai funcționale și în acest fel să-i ajutăm pe beneficiarii noștri, oamenii, să circule mai bine și mai sigur; cît despre necivilizați și indisciplinați, se vor convinge și ei, pînă la urmă (la nevoie pe pielea ori pe banii lor), că nu le vrem răul, ci dimpotrivă...

21 IULIE

Se spune că orice valoare este rezultatul unei comparații. Că frumosul nu e altceva decît reversul urîtului. Așa o fi. Este, totuși, dureros că trebuie să se iveaască cîte un act de bestialitate ca să prețuim cu adevărat omenia.

Aleea dintre blocuri este goală la ora aceea tîrzie de noapte. Luminile caselor care străjuiesc panglica de asfalt, plină de autoturisme parcate, sînt stinse, cu excepția locuinței de la parterul unui bloc, unde domiciliază Lucian C., maistru constructor. În apartament, forfotă specifică oamenilor treziți brusc din somn și care, pînă se dezmeticesc, se încurcă unii pe alții căutînd cîte ceva. Mezinul maistrului, în vîrstă de 5 anișori, are 40° C. Lucian se îmbracă repede, iese iute din casă cu intenția de a cere ajutor unui cunoscut, medic, care locuiește la distanță de cîteva blocuri. Mergînd cu capul plecat, preocupat de suferința copilului, reușește să se ferească, în ultima clipă, de o Dacie galbenă care ia curbele în maniera cu care se merge la un circuit de viteză. Curios, deodată mașina frînează brusc, ușile din spate se deschid și din ea este aruncat ceva, aidoma unui balot, care în cădere face un zgomot înfundat. Apoi autoturismul dispare în noapte.

Lucian este destul de aproape de mașină pentru a observa în linii mari semnalmentele șoferului, ale însoțitorului său și ultima cifră a numărului de pe tăblița albă a autoturismului. Oprirea și apoi demarajul puternic al mașinii nu i se par firești. O ia la fugă pe urma autoturismului, dar nu reușește să observe decît virajul acestuia pe una din străzile cartierului vecin. Se reîntoarce la „obiectul" aruncat din mașină. Rămîne înmărmurit cînd acesta se dovedește a fi o femeie de 40—45 de ani, plină de sînge amestecat cu praf și cu hainele în dezordine.

Lucian alarmează vecinii, le spune pe scurt despre ce-i vorba și, cu ajutorul unei ambulanțe chemate prin telefon, femeia este transportată la spitalul județean. Trei zile se zbate această ființă între viață și moarte. Lucian merge zilnic la spital să se intereseze de soarta femeii.

— Dacă o aduceaţi cu o întîrziere de 15—20 de minute femeia nu mai era acum în viaţă. Omenia pe care aţi dovedit-o şi faptul că nu v-aţi pierdut capul a salvat femeia de la moarte.

— Dar şi dumneavoastră, tovarăşe doctor, împreună cu echipa, care n-aţi închis un ochi zilele astea, ca să ne daţi acum vestea cea bună: că femeia e în afară de pericol. Vă mulţumim din tot sufletul!

De remarcat că Lucian, asemenea unui comandant, după ce a asigurat trimiterea victimei în spital, în ciuda orei tîrzii de noapte, a organizat un fel de „scotocire" a cartierului învecinat pentru a afla pe cît posibil şi alte date despre maşina infractoare.

— Ştiam că n-am şanse să aflu prea multe în plus, totuşi am cerut ajutorul unor colegi de şantier. S-au cam burzuluit ei că i-am sculat din somn, dar pînă la urmă s-au dus. Unul din ei mi-a povestit apoi că a văzut maşina galbenă cu cei doi tipi în faţa unei locuinţe din cartierul vecin. Cînd s-a apropiat însă la vreo 50 de metri de maşină, aceasta a dispărut.

Am relatat toate aceste date echipei de cercetare, sosită între timp la locul faptei.

După cîteva zile, ofiţerul de miliţie, cu care eram în contact permanent, ne spune că maşina n-ar fi străină de cartierul nostru.

— Oare din autoturismele cunoscute de noi că parchează pe străzile şi aleile din împrejurimi nu lipseşte nici una, Ghiţă? îl întreabă Lucian într-o seară pe prietenul şi vecinul său de apartament, posesor şi el de maşină.

— Lucian, îmi puneam şi eu întrebarea asta. Parcă nu-l mai văd de vreo trei zile pe ăla care venea cu maşina (culoarea tot Dacia 1300 galbenă!) întotdeauna după miezul nopţii şi ne trezea pe toţi cu trîntitul uşilor.

Datele furnizate ofițerului sînt de excepțională importanță. Dacia galbenă este identificată. Proprietarul își schimbase, din motive lesne de înțeles, locul de parcare al mașinii într-un garaj, situat pe o stradă dintr-o suburbie a orașului.

La început, Ovidiu V., posesorul mașinii, adoptă o atitudine arogantă. Ridică chiar tonul, se înfurie cînd este întrebat despre traseul parcurs și modul cum și-a petrecut noaptea cu pricina.

— Examinați, dom-le, mașina cu toate lupele pe care le aveți în trusa dv. Mie să-mi aduceți probe, nu să mă învinuiți, așa aiurea. Să știți că eu nu înghit chestii din astea. Am să vă reclam.

Autoturismul e examinat milimetru cu milimetru. Nu se găsește nici măcar o zgîrietură, nici cea mai mică urmă de revopsire. Infructuoasa cercetare face ca posesorul mașinii să zîmbească ironic:

— Hai, domnilor, mai aveți mult? Am treabă.

Cînd se trece la verificarea interiorului autoturismului, mai cu seamă a părții din spate, Ovidiu începe să dea semne de neliniște. Buzele i se usucă, o paloare ușoară i se așterne pe față.

Se găsesc cîteva picături de sînge uscat pe bancheta din spate. La prima vedere nu se observă nimic. Culoarea lor e foarte aproape de cea grena a tapiseriei mașinii.

— Cum explicați existența urmelor de sînge, care, bineînțeles, va fi recoltat și supus analizei de laborator?

— Ce să mai spun. M-ați prins!

Ovidiu, împreună cu nedespărțitul său prieten de chefuri, Carol K., se întorcea în noaptea cu pricina de la o petrecere care începuse la patru după-amiază și se terminase la două noaptea.

— N-am văzut femeia, eu vorbeam cu Carol. Am lovit-o în timp ce traversa strada. N-am fugit. Intenționam s-o ajutăm, dar nu voiam să ajung cu ea la spital, să nu se observe că-s băut. Ce să-i faci, mai bea omul, nu? Am urcat-o în mașină și am pornit spre apartamentul meu. Voiam ca împreună cu soția și prietenul meu să-i dăm noi primul ajutor. Între timp mă gîndeam că n-o să mai miros chiar așa tare a băutură. Plănuisem apoi s-o duc la spital. Tocmai cînd o scoteam din mașină, femeia a început însă să țipe.

— Asta scoală tot cartierul, îmi zice prietenul meu.

— Și atunci ce ați făcut?

— Am dat-o jos și am plecat.

— Mai corect, ați aruncat-o din mașină ca pe un obiect oarecare și ați fugit.

Ovidiu lasă capul în pămînt. În momentul cînd cei doi infractori au încercat s-o scoată pe Genoveva Z. din mașină, aceasta, avînd fracturi deschise la mîini și la picioare, a început să țipe de durere și să ceară apă.

Ce s-a întîmplat ulterior se cunoaște.

Cine este Genoveva ? În vîrstă de 45 de ani, muncitoare,

mamă a 6 copii, a venit dintr-un oraș situat la 200 de kilometri să-și vadă sora bolnavă de cancer, internată la o clinică din localitate. N-a vrut să rămînă în gara pînă dimineața și a pornit-o încet spre spital.

Față în față: omenia, bunătatea, splendida solidaritate umană cu bestialitatea, lașitatea care, din păcate, mai sălășluiesc în unii din semenii noștri.

23 IULIE

UN EPILOG FERICIT

La volanul autovehiculului gigant, Gheorghe F., șofer la un trust de construcții industriale, urmărește cu o privire care „vede în toate direcțiile" panglica șoselei, aparatura de bord, autovehiculele care vin din sens contrar, cele care rulează în plasa sa, ba chiar și pe tînărul care e pe cale să se hazardeze într-o dublare ce riscă să-l expedieze direct în botul autotrenului ce circulă din față. Scoate brațul stîng și-l avertizează să reintre pe dreapta. Șoferul se astîmpără și trece în spatele imensului autovehicul încărcat cu o cabină metalică grea de 9 tone.

Se vede culmea Feleacului, un fel de placă turnantă rutieră a Ardealului. Aici, fiecare șofer de autovehicul greu oprește, își revizuiește mașina și, după ce primește indicațiile milițianului, începe operațiunea cea mai de răspundere: coborîrea.

— Nu-i deloc simplu să duci la vale o mașină care cîntărește 15—20 de tone. E ca și cum ai coborî peretele stîncos al unui munte cu două ranițe încărcate ochi, în spate, se destăinuia șoferul ajutorului său, în timp ce gigantul pe roți cobora, în viteza a II-a, primele curbe ac de păr în direcția spre Cluj-Napoca.

Autotrenul a ajuns la primele intersecții ale drumului Feleacului cu străzile din municipiu, unde panta continua să fie foarte accentuată.

— Mai avem puțin și ajungem în oraș, nu-i așa, nea Gheorghe? se adresează tînărul ajutor șoferului.

Curios , de obicei sfătos, pilotul nu-i răspunde. Se schimbă la față.

— Traiane, îi pericol mare. M-a lăsat frîna!

— Mai apasă, nea Ghiță, poate ține la repetări.

— Ține-te bine de bord, pustiule, să nu zbori afară în caz de pericol.

Uriașul autovehicul, cu încărcătura lui enormă, prinde viteză din ce în ce mai mare. Face un zgomot asurzitor rulînd peste pavajul din piatră cubică. La volan, Gheorghe încearcă

o ultimă soluție pentru reducerea cît de cît a vitezei mașinii. Trage cu putere frîna de mînă. Se aude curînd un pocnet sec.

— S-a rupt cablul, Traiane! Încerc imposibilul. Să mă strecor printre mașini pînă mă pot opri.

Șoferul aprinde luminile, deschide fereastra cabinei, scoate brațul, începe să gesticuleze și să strige:

— Pericol, pericol, la o parte. O curbă la stînga luată cu brio în ciuda vitezei, apoi una la dreapta realizată magistral. Depășește o căruță fără s-o atingă. Strigă, strigă întruna. Trecătorii privesc cu răsuflarea la gură cum se strecoară autovehiculul printre mașinile ce circulă din cele două sensuri.

— Dacă intră în casa de la prima curbă, o face zob, așa cum s-a mai întîmplat acum cîțiva ani. Probabil c-a rămas fără frîne, se adresează un student colegului său în timp ce, oprit pe loc, urmărește cu atenție evoluția autotrenului transformat în mașină de formula unu.

Autovehiculul gigant își continuă nebunească cursă. Pietonii și bicicliștii se feresc îngroziți din calea masei enorme de metal, care coboară panta dură cu cel puțin 70 km pe oră. Mașina e controlată încă, cu ajutorul volanului, de către pilot.

În mintea șoferului toate se succed cu o nemaipomenită repeziciune. „Volan ușor la dreapta, acum să depășesc căruța. A înnebunit, ce face ăsta?" Pilotul observă un autoturism încărcat cu pasageri care, în pofida semnului de oprire la intersecție, pătrunde din stînga pe drumul principal, riscînd să-l blocheze. Distanța pînă la autovehiculul ușor se micșorează. Nu mai sînt decît 50 de metri. Cu sînge rece, pilotul găsește într-o fracțiune de secundă soluția salvatoare. Intră într-o alveolă a unei stații de oprire a autobuzelor, mărind distanța laterală față de Dacie, și trece literalmente la nici un sfert de metru pe lîngă botul mașinii condusă de inconștientul pilot.

La ieșirea din alveolă, remorca autotrenului, aflată într-un puternic balans, șterge un biciclist care se dezechilibrează, cade la pămînt și se accidentează. Bătrînul de 70 de ani este transportat urgent la spital.

Cursa de neimaginat continuă. Autovehiculul este la mică distanță de o mare intersecție. Semaforul arată culoarea roșie pentru autotrenul care se apropie ca o nălucă. Trecătorii, conducătorii de autovehicule au fost însă preveniți. Culoarul este liber. Toți se dau la o parte. Autotrenul trece aidoma unui tren rapid printr-o neînsemnată gară de cale ferată. Se oprește apoi mai departe, la vreo 250 de metri, parcă obosit de atîtea isprăvi făcute într-o zonă unde, potrivit lexiconului tehnic, strada se află în palier, adică este absolut orizontală.

Cu șoferul nu se poate vorbi vreme de 15 minute. Se uită la mașină, la cei din jur, privește în depărtare la panta pe care a coborît-o aidoma unui schior de mare performanță, aflat la o cursă de slalom uriaș.

Pietonii, care au văzut de pe trotuar manevra de evitare a autoturismului, coboară în fugă și se strîng în jurul „eroului zilei". Îl îmbrățișează, îl felicită. Aprecierile devin mai zgomotoase cînd se află că autovehiculul greu a fost pilotat absolut fără frîne.

— Bine că nu s-a întîmplat nimic, atît a răspuns Gheorghe F. celor care l-au admirat și l-au felicitat pentru modul în care a evitat o groaznică catastrofă rutieră.

Bătrînul biciclist e în afară de orice pericol. În curînd va ieși din spital.

26 IULIE

Am profitat de această duminică frumoasă de vară ca să fac o deplasare cu mașina la un loc plăcut de agrement, aflat nu departe de oraș. Am reținut două întîmplări pe care mă grăbesc să le încredințez jurnalului meu cît timp le am proaspete în memorie.

...O femeie între două vîrste pune în funcție tot arsenalul de argumente pentru restituirea permisului. Soțul stă resemnat în dreptul portbagajului, fără să spună un cuvînt.

— Adică cum, pe un drum cu patru benzi, 100 de kilometri pe oră înseamnă viteză?

— Nu e vorba de 100, ci de 120 pe oră și, în plus, ați trecut de 4—5 ori pe sensul opus. În loc să așteptați cu răbdare degajarea benzii a doua, dumneavoastră depășiți coloana de mașini rulînd periculos pe sensul contrar de mers, creînd panică în rîndul șoferilor care erau obligați să se replieze pe culoarul unu.

— Avem o fată grav bolnavă la spital.

— Da, dar nu mergeați la spital; v-am văzut apoi la masă, la Românești. Ce se întîmpla dacă ajungeați la restaurant cu 10 minute mai tîrziu? Dispărea restaurantul?

— Nu vă înțeleg, dumneavoastră, cei de la circulație, aveți principala menire să faceți traficul cît mai fluent. Am trecut pe partea opusă tocmai să nu creez dopuri, ambuteiaje. De fapt, să știți că adevărul e altul. Nici nu mi-am dat seama că trec pe sensul opus. Eu m-am aplecat să-l salut pe tovarășul inspector de la sector, știți, de la noi, de la învățămînt. Fiind profesoară la sectorul respectiv, trebuie să fiu atentă cu cei de care depind, nu?

— Bine, dar dacă cel care rula pe sensul opus saluta și el pe cineva, fără să fie atent la mașina dumneavoastră, ce se întîmpla?

— Tare sînteți prăpăstioși, tovarășu maior. Puneți mereu în față răul, parcă șoferii nu sînt și ei oameni. Trebuie să se

ajute și ei între ei. Ce, dumneavoastră nu sînteți șofer, nu mai greșiți cîteodată?

...Mă uit prin oglinda retrovizoare. Din spate se apropie o Dacie 1310. La volan, un tînar de circa 25 de ani. În dreapta sa, o fată. Nu-i dai mai mult de 18 ani. Pare o elevă în ultima clasă.

Mașina zboară, nu alta. Rulează cu cel puțin 120 de km pe oră. Drumul spre Constanța e aglomerat. Mașini de toate soiurile. De la tractoare la masivele autotrenuri, care duc mărfuri pe litoral și în port.

Tînărul se angajează într-o depășire. Se bazează pe viteza mare de rulare, care considera el că îi va da posibilitatea să dubleze rapid mașina din fața, căci din sens opus circula un autocamion. În ultima fracțiune de secundă Dacia cu număr de Cluj se repliază în spatele celui pe care avea intenția să-l dubleze. E oprit de echipajul circulației. Cel care vine din sens opus s-a retras deja pe acostament. Din norul imens de praf pe care l-a stîrnit, intrînd pe panglica de pămînt neacoperită cu asfalt, se zărește, coborînd din mașină, un om cam de 50 de ani, livid la față. Cîteva secunde tace, uitîndu-se la tînărul clujean.

— Dom-le, dacă vrei să te sinucizi, du-te pe cîmp, sînt destui pomi. De ce să ne trimiți și pe noi pe lumea ailaltă?

— De fapt, unde vă grăbiți? intervine agentul de circulație.

— Orice om vrea să se aranjeze cît mai repede, cînd ajunge pe litoral.

— Condiția de bază să se poată aranja este să ajungă la destinație. Or, cum circulați dumneavoastră, nu există această garanție. Ce ocupație aveți?

— Am terminat facultatea chiar anul ăsta. Sînt medic, iar dînsa, prietena mea, e studentă în anul III, tot la medicină. Mașina e a tatii. Ce profesie are? Ca și mine, medic, la Spitalul de urgență. Sigur că meseria lui are tangență cu circulația. Doar toată ziua taie, coase și repară la oase. Dacă am avut cu el discuții pe tema riscurilor de accident? Bineînțeles că am avut. Ni s-au predat și la facultate chestiile astea. Știți

și dumneavoastră cum e. Una-i teoria și alta-i practica. Dacă puteam să fac accident? Bineînțeles. Dar pînă la urmă cineva tot te ferește. Dacă toți s-ar baza pe prudența altora ce s-ar întîmpla? Bineînțeles că ar fi tare rău. Pe mine vă rog însă să mă iertați!

Scuză puerilă, ca atunci cînd un copil se adresează mamei: „Mămico, te rog iartă-mă, n-am să mai fac altă dată".

29 IULIE

Cîteodată simt nevoia să port un fel de dialog cu mine însumi. Să-mi confrunt părerile despre ceea ce văd pe stradă ori pe șosea — scenele atîtor întîmplări legate de comportarea rutieră a oamenilor. Reflecțiile din seara aceasta le-am intitulat:

DEPĂȘIRI FĂRĂ ROST.

Există depășiri necesare și depășiri care nu sînt necesare. Nu trebuie să ne mire această clasificare a depășirilor din moment ce sînt automobiliști care se angajează în dublarea unor autovehicule în condiții cu totul inoportune, încît ție, care ai onoarea să vezi desfășurarea manevrei, nu-ți rămîne decît să te întrebi: „Oare își dă seama acest om de ceea ce face?". Nedumerire legitimă și firească cînd conducătorul unui autoturism, aflat într-o coloană de autoturisme, coloană ce se întinde, hăt, pe mulți kilometri, vara, pe șoseaua Constanța — București, de pildă, deci aflat într-o asemenea situație, în loc să ruleze cuminte în limita vitezei medii a coloanei, se lansează să depășească succesiv o mașină, două, trei, după care revine... tot în coloană.

Poate fi considerată necesară, ca să nu spunem normală, o asemenea depășire?

Ce-i pasă protagonistului că partenerul de șosea, înaintea căruia a reintrat în scurt în coloană, a trebuit să frîneze brusc ca să nu-l tamponeze. Nu-l interesează nici măcar soarta celor aflați în mașina sa; adică viața celor ce depind acum de el, chit că printre ocupanți sînt și doi copii care, dacă ar dispune de putere decizională, cu siguranță că nu l-ar întovărăși pe zelosul automobilist, chiar dacă ar fi părintele lor. Culmea ironiei este că, dacă apuci să-l întrebi de ce și unde se grăbește, primești un răspuns ce te lasă fără replică: „nu mă grăbesc nicăieri, dar nu mă las pînă nu sînt în frunte!".

Insolența unora merge pînă acolo încît nu se sfiesc să treacă pe contrasens, încălcînd grosolan cele două linii continue, atunci cînd ajung din urmă un autoturism pe

banda a doua, autoturism ce rulează cu viteza legală maximă, dar nu s-a dat la o parte destul de repede din calea lor. Ce contează pentru ei semnificaţia marcajului? Ce importanţă are pericolul pe care îl creează, de parcă şoseaua ar fi domeniul lor privat, unde nimeni n-are voie să se amestece.

N-au decît să se ferească ceilalţi de ei, pentru că ei îşi permit orice! În oraş, de exemplu, se suie pe trotuar pentru a depăşi şirul de maşini oprit momentan din cauza unei defecţiuni survenite la un troleibuz. În afara localităţii nu se tem să tripleze, adică să depăşească pe cel aflat în executarea acestei manevre. Pentru că, vedeţi dumneavoastră, aceşti falşi temerari ai şoselelor nu sînt ca toţi ceilalţi conducători auto. Adică raţionali, cumpătaţi şi prudenţi. Nu. Ei sînt un altfel de soi, chipurile curajoşi. De fapt, însă, indivizi care bravează pentru a-şi satisface vanitatea. Meschină şi măruntă, ce le alterează judecata, făcîndu-i să se izbească, cu toată puterea vitezei celor 100 de kilometri pe oră cu care circulă, de camionul ce rula pe sensul contrar.

Abia atunci, după violentul impact, se liniştesc. Pe deplin şi ireversibil. Nenorocirea este că şi alţii îşi pierd viaţa de pe urma nesăbuinţei lor.

August

ZILELE
SÎNT ÎNCĂ MAI LUNGI
DECÎT NOPŢILE.
TIMP SUFICIENT
PENTRU AUTOMOBILIŞTI!

4 AUGUST

Ştiindu-ma amator să aflu cazuri interesante din circulaţia rutiera, un redactor de la un cotidian dintr-un judeţ mi-a povestit cele ce urmeaza...

Pe lînga Constantin A., cazut pe asfaltul drumului, au trecut mulţi.

— Am trecut şi eu, relateaza ulterior Nicolae B, muncitor la ferma Castelu. Am crezut că-i un beţiv şi mi-am continuat drumul.

— Bine, chiar daca era vorba de un beţiv trebuia scos din calea maşinilor. Totuşi e vorba de un om, nu?

— Aveţi dreptate, fără îndoială, cu atît mai mult cu cît pînă la urmă am aflat, că în drum spre ferma la care lucra, omul a făcut o criză de epilepsie şi a căzut jos pe şosea. Din urmă, m-a ajuns, apoi, Alexandru, tractorist la noi în comună.

— Cine-i beţivul ăsta, mă Niculae? m-a întrebat mecanizatorul, după ce a oprit tractorul.

— Nu ştiu, mă Sandule, nu m-am uitat la el.

— Hai că mă urc şi eu în cabină, mai schimbăm o vorbă pe drum. Picasi la ţanc cu tractorul tău.

Pe la 5,30, autobuzul care face legătura între Castelu şi Constanta se opreşte la circa 50 metri de locul unde zăcea, pe şosea, Constantin A. Şoferul, ager la vedere, extrem de atent, sesizează din vreme prezenţa pe şosea a unui obiect nedefinit.

— Nu mi-am dat seama la început ce-i: om, animal, vreun sac cazut din vreo maşina? Mi-am zis că-i mai bine să opresc. Cam la vreo 2 minute după ce-am oprit, a trecut pe lînga autobuz un turism. Eu, împreună cu călătorii — coborîseram cu toţii din autobuz — i-am făcut semn şoferului să oprească. Acesta a oprit. Şi şoferul autobuzului continuă: Am ajuns la locul cu pricina. Era un bărbat de vreo 45 de ani, căzut pe asfalt cu capul într-o parte plin de noroi şi de zgîrieturi pe faţă. Nu mirosea a băutură. Lîngă el, sînge. După poziţia picioarelor, se vedea bine că-s rupte.

L-am întrebat pe Vasile, căci el, consăteanul nostru, se afla la volan.

— Ai trecut peste el, mă Vasile?

— Nu, nea Mircea, cum să trec. Am văzut de la distanţă ca-i un om. Dacă treceam peste el ce, mai opream? Mă duceam tot înainte. L-am ocolit prin stînga.

— Vasile, tu mergi mai repede, vorba aia, ești turism. Hai să-l urcăm cu grijă în mașină și să-l duci tu la spital. Omul văd că mai suflă. Poate îl scapă doctorii!

— Nea Mircea, nu-l duc, am să-ți spun de ce. Mata probabil nu știi, dar eu n-am permis și nu vreau s-o încurc. Pe aici treacă, meargă, mai conduc eu așa. Dar la Constanța nu ține.

Mircea a găsit pînă la urmă o mașină care l-a dus pe rănit la spital, dar prea tîrziu. Bietul om a murit pe drum.

S-au făcut cercetări timp de 3 zile, pentru aflarea autorului accidentului. Vasile era prezent peste tot, printre curioși, trăgînd cu urechea la ceea ce spunea lumea, dar mai ales la vorbele celor care făceau ancheta.

Treburile le-a încurcat mult nea Mircea, împreună cu călătorii lui, care, tot timpul, au susținut sus și tare că Vasile n-are nici o vină, că el a oprit mașina la semnalul lor, și cu toții s-au apropiat de omul căzut pe șosea, constatînd că probabil o mașină trecuse peste el, deși văzuseră cu toții că Vasile oprise mașina la circa 50 metri după victimă.

Abia cînd partea de dedesubt a autoturismului a fost cercetată cu mare migală și s-au găsit urme de sînge și de păr, provenind de la victimă, Vasile a recunoscut:

— Da, mergeam cam repede și nu am văzut omul căzut decît tîrziu. Nu mai aveam ce face, am trecut peste el. Am oprit, la strigătele oamenilor. Mă gîndeam că mi-au luat numărul și oricum pînă la urmă tot mă găsesc.

Mircea:

— Nu eram sigur că Vasile a trecut ori nu peste victimă. De ce să-i mai complic situația și așa destul de complicată, mă gîndeam eu. Îi dovediseră doar că condusese fără permis. Îmi dau seama acum că am făcut o prostie. Ce să-i faci, omul cît trăiește învață. Abia după ce a plecat Vasile de la locul faptei, atunci dimineață, și ne-am uitat mai bine la cel aflat în pragul morții, ne-am dat seama că omul nu era altul decît Constantin, vecinul lui Vasile, vorba aia, îi desparte doar un gard de nuiele. Culmea, știa și el bine că bietul om face din cînd în cînd crize de epilepsie.

7 AUGUST

Tot traversînd strada prin același loc am ajuns să ne cunoaștem bine și, cu timpul, să ne împrietenim. Încît nevoia pasajului de traversare pentru pietoni de a mi se destăinui mi s-a părut firească. N-am șovăit nici un moment să-i acord spațiul necesar...

Mi se spune „Zebră", deși numele meu corect și oficial e „Trecere pentru pietoni", dar acest lucru nu mă deranjează

cîtuși de puțin; ba, dimpotrivă, parcă mi se pare mai intim, mai tandru, pentru că zebra e un animal blînd, cuminte și foarte drag copiilor: întotdeauna se opresc îndelung să-l privească la grădinile zoologice.

Bineînțeles că, aidoma zebrelor, la cele naturale mă refer, și nouă Zebrelor de pe asfalt ne place să fim în permanență curate, îngrijite și, mai ales, respectate de oameni: atît de cei care merg în automobile cît și de către pietoni.

Unii susțin că automobiliștii, fiind mai mult în mașină, n-ar mai avea nevoie de noi, Zebrele, și de aceea ne privesc cam de sus. E adevărat că se uită la noi de sus, mai ales cei care conduc mașini mari și sînt cocoțați în cabinele lor (precum marinarii aflați în gabii). Cît ar fi ei de ași, iar mașinile lor de elegante, și indiferent dacă stau în autoturismele lor 20 de ore din 24 (că pe unii parcă i-ar fi făcut mamele lor în mașini și nu mai știu deloc merge pe jos), tot mai au încă nevoie de noi, măcar cînd traversează strada să-și cumpere o pîine.

Cea mai mare fericire o încerc atunci cînd reușesc să-i protejez pe pietonii care traversează pe spinarea mea, cînd trecătorii merg frumos în grup, iar mașinile, ca la un semn magic, se opresc cuminți dînd întîietate pietonilor. Îmi crește parcă inima cînd șoferii, cu un gest politicos, dau de înțeles

pietonilor că pot traversa în siguranţă şi cînd, drept răspuns, trecătorii le mulţumesc conducătorilor auto printr-un zîmbet ori printr-un semn prietenos cu mîna. Da, atunci eu, Zebra, realizez de fapt o punte de înţelegere, de respect între toate categoriile de participanţi la circulaţie.

Uf, cît îmi sînt însă de antipatici cei ce mă ignoră, cei ce nu mă respectă, cei care fug printre maşini în loc să beneficieze de serviciile mele, că doar, vorba aia, sînt gratuite. Îmi vine să strig la ei: «Veniţi la mine, pietoni, aci sînteţi în siguranţă, de ce vă puneţi viaţa în pericol?» Şi cînd te gîndeşti că unii traversează strada la 10—20 metri de mine. Majoritatea lor sînt tineri. «Bine, mă, copii, n-aveţi decît 20 de ani şi aţi şi început să obosiţi? Ce-o să vă faceţi la bătrîneţe? Parcă aţi fi cărat pietre de moară toată ziulica şi nu vă mai duc picioarele". În realitate, unii din ei bat toată ziua bulevardul, fără nici un rost. Lenea îi apucă însă tocmai atunci cînd trebuie să treacă strada.

Bineînţeles că sînt şi cazuri cînd unii abuzează de rolul meu. Dar să fiu mai explicită. În mod ostentativ, cîte unii trec agale şi chiar se opresc să citească ziarul. Alţii îşi găsesc locul cel mai potrivit să poarte discuţii exact pe spinarea mea, iar maşinile se adună şi dintr-un sens şi din altul, aşteptînd ca respectivii să-şi termine convorbirea. Oare de ce nu se gîndesc că a doua zi, aflîndu-se în autobuz sau troleibuz, în drum spre serviciu, vor fierbe de indignare dacă în faţa maşinii în care se află se va petrece o asemenea scenă. Ei uită o zicală simplă, dar înţeleaptă a poporului nostru: „Ce ţie nu-ţi place, altuia nu-i face".

Piloţii autovehiculelor care nu mă respectă, de fapt nu se respectă pe ei înşişi, dovedesc cît de certaţi sînt nu numai cu regulile de circulaţie, ci şi cu cele ale elementarului bun simţ. Parcă politeţea trebuie să se manifeste numai atunci cînd mergi în vizită, la serviciu, ori eşti în tren, în tramvai etc. nu şi pe stradă? Doar tabla maşinii n-are rostul să blindeze ori să acopere obrazul unor şoferi, care dau buzna peste pietoni, cînd aceştia se află sub ocrotirea mea. Ce urît lucru să bagi spaima în bătrîni sau în copii atunci cînd ei trec corect pe Zebră. Se strîng neputincioşi pe dungile mele albe pînă trec nepăsători cei cu obrazul mai gros ca tinicheaua maşinilor lor.

Cînd asemenea fapte sînt observate de agenţii de circulaţie, să te ţii ce scuze încep să debiteze. „Pietonii erau departe. Nu i-am observat. Zebra e decolorată şi nu mi-am dat seama că e trecere de pietoni". Parcă politeţea trebuie impusă prin amenzi. E însă aci o deosebire: cel ce intră într-o încăpere şi nu zice bună ziua, deşi dovedeşte că nu are cei 7 ani de-acasă, nu omoară pe nimeni. Atunci cînd şoferul intră însă pe Zebră, fără a acorda prioritate, dovedeşte, bineînţeles, şi el că stă rău cu politeţea, dar fapta lui creează un grav pericol. Şi nu puţini — din păcate — au fost aceia care aflîndu-se sub protecţia mea şi-au pierdut viaţa sub roţile maşinilor.

Atunci încerc cel mai teribil sentiment de supărare, de mîhnire, de regret că nu i-am putut apăra pe oameni.

Sînt optimistă totuși pentru că tot mai mult sînt cei ce mă îndrăgesc și mă respectă. Unii țin la mine așa deschis, cu adevărat prietenește. Altora, ce să-i faci, le-a fost impus respectul pentru mine prin măsuri de constrîngere. Măcar dacă ar învăța cu ocazia asta să-și păstreze mai bine carnetele cu scoarța roz.

10 AUGUST

Totul e bine, cînd se termină cu bine...

Conferința fusese ascultată cu mult interes. La sfîrșit, aplauzele prelungite au răsplătit autorul interesantei expuneri. „Cooperatorii mei cred că nu au audiat în viața lor o conferință atît de captivantă și de documentată. Curios, deși tema a fost destul de pretențioasă, totuși au ascultat expunerea cu sufletul la gură, deși mulți dintre ei sînt oameni cu o pregătire generală modestă". Pe bătrînul profesor, care ținuse în viața lui mii de expuneri, îl impresionase, îl emoționase chiar francheța și sinceritatea auditorului, exprimate în numeroasele întrebări ce îi fuseseră puse. Crezuse, la un moment dat, că nu se va putea face înțeles, dar auditorul l-a ajutat să depășească cu bine acel moment psihologic dificil.

Președinta cooperativei meșteșugărești, o femeie plinuță, cam de 45 de ani, era mai mult decît mulțumită de modul cum îi reușise acțiunea. Continua să laude talentul oratoric al invitatului și să-i mulțumească pentru onoarea pe care le-o făcuse acceptînd să vină în mijlocul lor.

— Vă rog să poftiți în mașina mea. Nu pot să vă las să mergeți, cale de 20 de kilometri, cu autobuzul, pe căldura asta.

Bătrînul, puțin jenat de avalanșa de laude care nu se mai termina, refuză deplasarea cu autoturismul.

— Nu vreau să vă deranjați pentru mine, să vă întrerupeți munca, tovarășe președinte. Sînt obișnuit să merg cu autobuzul, iar căldura nu mă supără, sînt îmbrăcat subțire.

„Nu-mi prea inspiră încrederea femeia asta și nu știu de ce. Poate din cauză că vorbește prea mult. Sau, știu eu, pentru că se înroșește pînă în vîrful urechilor, una-două. Asta arată că-i excesiv de emotivă, iar emotivitatea nu-i bună la volan. O știu, deși nu sînt șofer și nici n-am intenția să devin". Astea erau gîndurile profesorului la ieșirea din sala unde ținuse conferința.

Tocmai cînd avea impresia că președinta renunțase la planul ei, femeia îl luă de braț și se strînse lîngă el.

— Tovarășe profesor nu se poate, să mă refuzați. Să știți că mă supăr! zice ea, ducînd arătătorul ei grăsuț în dreptul

nasului, întocmai ca un copil răsfăţat. Aaa! Poate aveţi îndoieli cu privire la modul cum conduc? Nu vă faceţi probleme. Semnul de începător nu spune întotdeauna totul. Toată lumea susţine că sînt un adevărat talent. Aşa cum sînteţi dumneavoastră un as al oratoriei, aşa sînt eu asă la volan. Dar o să vă convingeţi imediat.

Profesorul se urcă cu vădită strîngere de inimă în maşină. Ocupă fotoliul din spate. Servieta, plină cu cărţi voluminoase, din care citase la conferinţă de cîteva ori, o aşează lîngă el. În frumoasa limuzină se călătoreşte cu adevărat confortabil. Femeia, afişînd o atitudine de sportivă, îşi pune mănuşile pe mînă şi demarează puternic spre oraş. În timpul conducerii maşinii, povesteşte tot felul de întîmplări de la cooperativă şi din comuna unde aceasta îşi are sediul. Face mai întîi o trecere în revistă a celor din conducerea cooperativei, caracterizînd succint pe fiecare în parte. Prezintă apoi realizările cooperativei, subliniind cît de mult s-a dezvoltat în ultimii ani, datorită în special ei. Apoi trece la problemele comunei, neuitînd să îngroaşe defectele primarului.

— Eu altfel aş conduce comuna asta, dar... ce să mai vorbim!

În timp ce pilotează maşina, îşi întoarce mereu capul către profesor pentru a-l convinge şi prin expresia feţei cîtă dreptate are. Ba chiar şi gesticulează cu ambele mîini, desprinzîndu-le de pe volan. Profesorul se gîndeşte. „Asta mai mult vorbeşte decît conduce. Cum o fi putînd? În loc să se uite la drum, priveşte mai mult la mine. Oare să-i spun ? Cu ce drept? Nu sînt nici măcar şofer."

Se apropie oraşul. Animaţia şoselei creşte. Treptat maşinile devin o coloană neîntreruptă. Curios, femeia continuă să vorbească. Îl chestionează pe profesor:Cîţi ani are, este căsătorit, are copii, dar nepoţi, munceşte mult, scrie etc.

O bubuitură puternică întrerupe pe profesor, care îşi depăna tocmai autobiografia, în timp ce şoferiţa, atentă mai mult la „romanul" vieţii interlocutorului, uitase aproape că e la volan..

Solida „Volgă" intrase într-un autobuz oprit în staţie. Şocul puternic trimite peruca femeii exact în spaţiul destinat micilor bagaje, de lîngă geamul din spate al autoturismului. Cioburile de la parbrizul spart provoacă şoferiţei cîteva zgîrieturi. Primul lucru pe care-l întreprinde femeia, după ce se dezmeticeşte, este să-şi caute peruca. O găseşte, dar din cauza grabei şi a emoţiei şi-o aşază strîmb pe cap. Profesorul, speriat la culme, nu realizează la început ce s-a întîmplat. Ridică capul spre şoferiţă, care nu mai seamănă deloc cu femeia instalată iniţial la volanul maşinii.

— Ce s-a întîmplat cu dumneavoastră? Aşa vopsită pe faţă şi cu părul ăsta răvăşit...

— Curios, nici dumneavoastră nu mai vorbiţi aşa clar ca înainte.

— Cum să vorbesc dacă mi-a zburat proteza din gură.

Am să încerc să mi-o găsesc prin mașină. Nu conduceți chiar așa de grozav cum spuneați.

Soseşte miliţianul. Femeia, după ce se uită chiorîş la profesor, îşi revine repede. Debitul verbal chiar îi sporeşte. Începe să-i povestească omului în albastru cum a nimerit în autobuz. Dar nu intră direct în subiect. Îl prezintă mai întîi pe profesor, explică tema conferinţei, succesul înregistrat etc. Au trecut zece minute şi şoferiţa n-a ajuns încă la episodul cu tamponarea. În spatele maşinii avariate s-a format coloană.

— Faceţi bine şi trageţi mai întîi maşina pe acostament şi apoi îmi spuneţi mai departe.

— Tovarăşe miliţian, voiam să vă mai spun totuşi ceva.

— Vă rog!

— Ştiţi ce senzaţie am avut cînd m-am izbit de autobuz?

— Ce senzaţie?

— Am crezut c-am murit!

12 AUGUST

Mult mă mai mîhnesc teribilismele pe cît de puerile, pe atît de lipsite de sens, ale cîte unui tînăr, dornic să se afirme cu orice preţ.

Să luăm, de exemplu, conducerea maşinii; este nu numai o problemă care ţine de pricepere, de tehnică, aşa cum gîndesc şi susţin mulţi, ci, aş spune înainte de toate, o chestie de civilizaţie, de politeţe, de bun simţ. Bineînţeles că nu neg cu nimic rolul imens al experienţei, al priceperii, al cunoaşterii maşinii.

Aşa cum omul a învăţat (şi mai învaţă încă) să se folosească de cuţit şi furculiţă, de periuţa de dinţi, de săpun, iar apoi să manipuleze aparate de uz casnic, întîi simple de tot şi apoi pe cele ultrasofisticate din zilele noastre, tot aşa el a învăţat să se folosească de automobil. Cu deosebire că manipulînd defectuos domesticile dispozitive, el se poate cel mult frige ori tăia la deget, pe cînd folosirea anapoda a autoturismului îl poate costa viaţa lui, a familiei, a celor din jur.

O brută care-şi terorizează familia, brutalizează şi maşina, brutalizează circulaţia prin tot felul de încălcări grosolane care seamănă panică în rîndul partenerilor de drum, ori prin invectivele care sînt mai nocive decît dioxidul de carbon emanat de eşapamente.

Un slogan al traficului spune foarte înţelept despre omul de la volan: „Aşa cum trăieşte, aşa şi conduce".

În loc să te înjure prin viu grai, bădăranul te înjură cu maşina, depăşindu-te şi băgîndu-te în şanţ, trimiţîndu-ţi lumina proiectorului în ochi, stropindu-te din cap pînă în picioare.

Nu trebuie să fii mare cunoscător în ale automobilului pentru a realiza că a rula nonstop 10—12 ore, cum fac unii în sezonul vacanțelor, e un act de inconștiență, de ignoranță, de lipsă de civilizație, care frizează bunul simț și nu numai atît, pe cînd a-ți planifica rațional o călătorie e în primul rînd o problemă de igienă. Așa cum omul știe să-și întrețină curat capul, să-și curețe hainele și să se odihnească atunci cînd e obosit, tot așa el știe, sau trebuie să învețe să știe, să se oprească spre a se odihni pe parcursul călătoriei cu mașina. Și aici încă o deosebire. Dacă într-o zi s-a delectat, văzîndu-l pe Maradona, strecurîndu-se ca un spiriduș spre poarta adversă și s-a culcat în loc de 10—11 seara, să zicem, la 1, ce riscă? Să moțăie a doua zi în tramvai și la lucru. Bineînțeles că e rău. Dar de aici și pînă la a conduce moțăind e diferență mare, riscul căpătînd proporții catastrofale.

— Eu sînt șofer profesionist, învățat cu greul, tăbăcit prin ploi și vînt, deși nu am decît 25 de ani, obișnuia adesea să afirme Dorin, șofer la o autocoloană din județul Arad.

— Mie îmi place să risc, căci niciodată riscînd n-am pierdut.

— Cum adică, Dorine? Ce vrei tu, de fapt, să spui cu riscul ăsta?

— Să fiu mai clar! Plec diseară de aici, din Mangalia (convorbirea avea loc dimineața la plajă), și pe la maxim 9 sînt acasă la Arad.

Ideea că automat toți șoferii profesioniști trebuie să fie și buni șoferi amatori, idee pe care o vehiculează unii, e falsă. După ce o viață întreagă ai pilotat un mastodont lent, care se comportă total diferit la viraje, la accelerații, în pante, rampe etc., nu-i chiar așa de simplu să te adaptezi cerințelor unui iute, sprinten și riscant autoturism, care, asemenea unui cal nărăvaș, nu suportă să fie brutalizat. Dacă patrupedul își manifestă nervozitatea ridicîndu-se pe picioarele din față (și din spate) în sus, autoturismul, mintenaș cu roțile în sus.

Dorin, plecat conform planificării la ora 22 din Mangalia, nu prea se simțea în apele lui. Nu se obișnuise încă cu drumul lung și cu frînele Daciei 1310. Ba țîșnea ca din pușcă, ba ajungea, cînd frîna mai brusc, și el și prietena sa, cu capul în parbriz.

La oboseala fizică acumulată pe plajă se adăuga tot mai mult cea nervoasă, ca urmare a neobișnuinței cu mașina, a luptei cu somnul, care lua proporții o dată cu fiecare kilometru parcurs. Monotonia autostrăzii, care altădată nu punea probleme șoferului, transformă tot mai mult deplasarea într-un calvar.

Îl chinuia și gîndul la ce va spune fata, în caz că el, care se lăudase peste tot ce teribil e la volan, va întrerupe călătoria ca un neputincios. Ea, care nu pierdea nici o ocazie să-l persifleze, mai ales cînd era în grup. Va umple tot Aradul cu povestea abandonului. Și-o imagina pe Geta, cu gropițele ei în obraz și ochii ei negri, care luceau parcă și mai tare cînd

rîdea de el. „Nu se poate, merg înainte.“ Fata se culcase pe bancheta din spate.

— Vezi ce faci. Ca să-ţi dovedesc cîtă încredere am în arta ta de piiotaj, uite mă culc. Noapte bună!

„Na, mă lasă acum şi singur.Pe autostradă, în apropiere de Piteşti, am avut deodată impresia că dintre arbuştii din centrul şoselei se strecoară o turmă de oi. Am frînat brusc să le feresc. Mi-am dat seama că aţipisem. Geta s-a trezit, dar am liniştit-o repede.“

— Noroc că am fost atent, altfel era să cosesc pe unul care a traversat şoseaua.

— Bravo, Dorine, am spus eu că eşti un pilot nemaipomenit. Dar frînează şi tu mai cu milă.

„Data viitoare ce mai mint?mă gîndeam eu. Mi s-a întîmplat încă de trei ori pînă la Craiova să aţipesc. De fiecare dată m-am trezit pe acostamentul opus. Noroc că la ora aceea şoseaua era absolut goală. La ieşirea din Craiova parcă m-am mai înviorat puţin. Am deschis geamul să pătrundă în maşină roua dimineţii. Soarele începuse să-şi trimită razele în parbriz, dar sclipirea lui şi lumina puternică parcă îmi măreau starea oboselii. Ajunsesem la epuizare. Mă gîndeam că în timpul zilei lupta cu somnul va fi mai uşoară, deoarece circulaţia te solicită mai mult.

Am auzit apoi ţipete, larmă mare. Aţipisem din nou. Zgomotul m-a trezit brusc. «Criminalule», strigau oamenii. Oare la cine strigă, nu cumva oi fi lovit pe cineva? Treaz complet, poate chiar prea treaz, cobor iute din maşină. Lîngă roţile din faţă, două trupuri inerte. Băieţi tineri de vîrsta mea. Veneau de la muncă din schimbul trei. I-am lovit pe la spate. N-au mai avut cum să se ferească. Greu poţi să presupui că cineva care rulează pe dreapta, poate ajunge să cosească

oamenii, care circulă corect, pe poteca situată pe stînga în afara asfaltului."

Aceasta este relatarea lui Dorin, făcută după accidentul în care şi-au pierdut viaţa doi tineri. De regulă, cei care adorm la volan se autopedepsesc intrînd în pomi, în ziduri, în parapeţi. Rar supravieţuieşte cineva.

Povara de pe conştiinţa lui Dorin e încă mai cruntă decît grozăvia accidentelor în care oamenii dispar în cîteva clipe.

20 AUGUST

Circulaţia rutieră se dovedeşte o sursă inepuizabilă de subiecte capabile să ilustreze cele mai neaşteptate atitudini ale oamenilor. N-aş fi notat acest caz cutremurător — zic eu — pentru a arăta lipsa de limite a cinismului unora, dacă nu ştiam că este autentic.

— George, eşti singurul meu băiat. Am muncit, m-am lipsit de multe pînă să te văd inginer. Ştiu, o să mă acuzi de egoismul ăsta părintesc. Poate că ai dreptate. Trăim singuri de atîţia ani. Eu ţi-am fost şi tată şi mamă. E adevărat, îmi va fi foarte greu să rămîn singur. Dar nu ăsta este motivul principal. Femeia asta nu-i pentru tine. Uite la ea, cum îi umblă ochii. Şi-apoi, cînd începe să vorbească, nu se mai opreşte. Nu că-i mai mare ca tine cu 5 ani, sînt multe cupluri în situaţia asta şi se împacă de minune. Măi, George, într-un cuvînt, prea-i unsă cu toate alifiile.

— E o fată bună, tată, ce vrei, ăsta-i temperamentul ei. Nu toată lumea poate fi aşa liniştită şi calmă ca noi doi. Apoi... nu-i lipsit de importanţă că are un apartament cu 3 camere în centrul Bucureştiului şi un 1310!

— Ce să-ţi zic, maşină şi apartament. Astea-s trecătoare. Voi să vă înţelegeţi bine, ceea ce nu prea văd. Fă cum crezi că-i mai bine, băiete, ai doar 26 de ani. Cu plecatul la mare, nu-s încă hotărît. Ce să vă încurc şi eu acolo, un bătrîn. Rămîn acasă.

— Tată, te rog mult, vino cu noi şi să nu mai spui că la 60 de ani eşti bătrîn. Nu vezi cum arăţi, ca un flăcău, înalt şi bronzat.

Tatăl stă cîteva clipe în cumpănire şi se declară de acord, dar cu o singură condiţie.

— Merg cu voi, dar dacă nebuna mînă aşa ca data trecută, mă dau jos, mă urc în tren şi mă întorc la Bucureşti.

— Nu, tată, îţi promit că o temperez.

Plecarea are loc a doua zi dimineaţă, devreme.

— Uite, măi băiete, cum a început să se micşoreze ziua. Abia am intrat în a doua jumătate a lui august şi la ora asta este încă întuneric, remarcă tatăl.

Mariana, „instruită" în ajun de George, e sobră, reținută, conduce cu prudență, vorbește puțin.

— Mă, Mariana, fii și tu mai veselă. Ție îți șade bine numai cînd spui bancuri, cînd vorbești mult și cînd rîzi. Apropo, de ce te alintă la birou spunîndu-ți Woody?

— Știi prea bine, pentru că pentru mine nu există problemă nerezolvabilă.

După ce trec Dunărea, soarele începe să dogorească puternic. Conducerea devine anevoioasă. Fata n-are prea multă experiență. Vreo 10 000 kilometri. Se vede că a obosit puțin după cum îi mijesc ochii, dar pilotează, totuși, fără greșeli. Tînărul are permis de 6 ani, dar n-a condus decît de vreo 2—3 ori și atunci în București, pe străzi periferice, fără aglomerație.

„Pe aci drumul e drept, nu-i prea aglomerat. Ce-ar fi să-i cer volanul? Doar ea m-a îndemnat de atîtea ori să conduc, să folosesc mașina fără nici o jenă. Dar dacă va face haz de eventualele mele stîngăcii?" Aceasta era lupta ce se dădea în sufletul lui George. Pînă la urmă inginerul se decide:

— Mariana, ce-ar fi să te mai odihnești puțin și să trec eu la volan?

— Gînd la gînd cu bucurie. Tocmai mă gîndeam să-ți propun să te mai antrenezi și tu. N-am stabilit că la voiajul de nuntă conducem cu rîndul?

Autoturismul e tras pe acostament și la volan ia loc George. O ușoară paloare trădează emoția prin care trece. Pentru a nu fi nevoit să facă depășiri, conduce cu 40—50 kilometri pe oră. Stă cuminte în spatele tractoarelor, camioanelor. Doar cîte o căruță îndrăznește să depășească și atunci cu mare timiditate și hiperprudență.

— Iubitul meu, în felul ăsta nu mai ajungem la hotel nici la 5 după masă. Uite, la fel ca la volan ai fost și cu mine: ezitant. A trebuit eu să te încurajez mereu. Las' că mai facem noi amîndoi școală la București. Oricum, șoseaua București — Constanța nu-i locul cel mai potrivit pentru perfecționarea conducerii auto.

La volan trece din nou „Woody", concomitent debitul ei verbal sporește. Povestește, rîde, evocă întîmplări de la serviciu, se întoarce către tatăl lui George, pentru a-i explica cît e de pedant șeful ei de serviciu, ba vrea chiar să-i arate și „moaca" acestuia în diverse ipostaze.

— Mariana, vezi că intri în ăla din față, strigă, la un moment dat, George.

— L-am văzut, Georgică, l-am văzut, nu-ți fă tu griji cînd conduce fata ta.

E o expresie șoferească, un jargon „a înnoda volanul". Așa a făcut Mariana, bracînd puternic pe dreapta, pentru a nu lovi căruța dinaintea ei.

Mașina se răstoarnă, George este ejectat din mașină și se alege cu numeroase fracturi. După 2 ore moare la Spitalul din Hîrșova. Tatăl scapă cu cîteva zgîrieturi.

— Ghinionul meu, n-am fost atentă. Mi-am omorît viitorul soţ. Nu cred să-i supravieţuiesc.

A doua zi dimineaţa femeia vorbeşte la alt mod:

— La volan era inginerul George D., logodnicul meu. N-avea experienţă. Conducea slăbuţ. Tocmai îi arătam cuiburile de berze, cînd a „înnodat volanul" şi ne-am răsturnat.

— În zona în care circulaţi nu erau cuiburi de berze, iar logodnicul dumneavoastră a fost aruncat din maşină de pe locul din dreapta şi s-a zdrobit de pomi. Medicul care v-a examinat a găsit pe pieptul dumneavoastră urme care atestă că v-aţi lovit de volan. Cum vă explicaţi?

— Eu vă sfătuiesc să nu vă luaţi după ce am spus aseară. În starea în care mă aflam, puteam să declar orice. Cît despre urme, ele provin de atunci cînd am căzut peste soba de aragaz din bucătărie.

Bietul tată n-a mai rostit un cuvînt din momentul accidentului. La fel de pedant ca în trecut, păstrează intactă camera de fecior a lui George, care i-a fost atît de drag.

25 AUGUST

FAŢETE ALE LAŞITĂŢII

„Cetăţenii care cunosc ceva în legătură cu împrejurările în care a fost accidentat, pe strada Liliacului, Constantin G., în vîrstă de 84 de ani, sînt rugaţi să comunice deîndată datele respective, la telefonul... 62.52", cam aşa suna textul anunţului publicat în ziarul local.

Locuitorii municipiului mai sprijiniseră şi în alte rînduri acţiunile pentru descoperirea autorilor unor accidente, care fugiseră de la locul faptei, evenimente în care iţele fuseseră şi mai rău încurcate ca de astă dată.

În ciuda lunii de vară, timpul se răcise substanţial. De la aproape 30° , mercurul termometrului ajunsese la 14°. Cu cîteva ore mai înainte, o furtună extrem de violentă făcuse ravagii în oraşul din vestul ţării. Plopii căzuţi pe stradă parcă fuseseră tăiaţi cu ferăstrăul. Bucăţi de ţiglă, amestecate cu scînduri şi resturi de tablă smulse de pe acoperişuri, zăceau pe caldarîm. Băltoace mari acopereau o bună parte din asfaltul drumului. Deşi nu era decît 7 seara, parcă ar fi fost 12 noaptea. Un cer de plumb, cu vînt ce se intensifica odată cu trecerea fiecărui minut, prevestea un al doilea uragan.

În asemenea împrejurări fusese doborît la pămînt bătrînul pensionar, cu ani în urmă cel mai bun tîmplar de mobilă din localitate.

Puţinii trecători din zona unde se întîmplase accidentul, şi aceia adăpostiţi de rafalele reci de ploaie, nu auziseră decît

un zgomot surd (ca și cum ai arunca un sac din căruță) și niște vaiete. Ferindu-se de apa băltoacelor, proiectată de roțile mașinilor spre trotuar, cei cîțiva pietoni care auziseră bufnitura, s-au precipitat spre mijlocul străzii. Bătrînul, care zăcea pe asfalt, respira sacadat. Din colțul gurii se prelingea o șuviță de sînge. Obrazul, plin de zgîrieturi și echimoze, avea o paloare cadaverică. Deasupra urechii o bucată de piele îi fusese smulsă cu păr cu tot.

După cîteva minute, cineva dintre pietoni își declină calitatea de medic și cere să i se facă loc, spre a se apropia de cel căzut.

— Nu mai e nimic de făcut, bătrînul a murit.

Se stabilește că e vorba de un autoturism Dacia 1300, de culoare albă.

Marcel I., unul din marii specialiști ai municipiului în probleme de acustică, citește și el anunțul din ziar și imediat se gîndește la fratele său mai mic. Prîslea, alintatul familiei, tehnician la una din marile uzine din oraș, din fire cam zurbagiu, se afla, mai ales de cînd își cumpărase mașină, în centrul atenției fratelui său cel mare.

— De cîte ori citesc despre cîte o poznă în ziar, mă duce gîndul iute către Liviu, povestea el a doua zi, în laborator, unor colegi de serviciu. Multe mi-a mai făcut băiatul ăsta, mai ales după moartea părinților. Nu-i vorba, că-l scăpaseră ei din mînă înainte. Au fost așa cîteva episoade mai marcante în viața lui. Primul, cel cu bișnițarii. Liviu al meu ajunsese un fel de mîna a doua de intermediar și toată ziua fuma doar Kent, umbla numai prin localuri, iar cu serviciul terminase. Mai bine zis terminaseră ei cu el, desfăcîndu-i contractul de muncă. Cîtă bătaie de cap să-l angajez din nou. Un an a stat în banca lui. Povestea cu bișnița era de domeniul trecutului. Apoi a dat-o pe băutură. Ce-am mai tras și cu asta pînă am reușit să-l aduc, cît de cît, pe linia de plutire. Dar... ia să văd dacă Liviu a citit anunțul. Întîmplător Dacia lui e tot albă.

— Liviule, bună, mă. Ai citit anunțul din ziar, la rubrica „Aflăm de la miliție"?

La celălalt capăt al firului, Liviu:

— Citit, citit, știi că sînt, frățioare, la curent cu presa. Da' de ce mă întrebi?

— Uite, așa, într-o doară.

— Dacă mașina mea e în regulă? Bineînțeles! Cred că nu mi-a furat-o nimeni. E-n garaj de-o săptămînă. Eu merg pe jos. Nu m-ai criticat tu că dau semne de obezitate?

„E cam ciudată vorbirea lui Liviu. Avea parcă puțină emoție în glas. După program îi fac o vizită frățiorului meu. E mai sigur așa, pe văzute."

La ora cinci și-un sfert, Marcel era deja acasă la fratele său. Nu vrea să intre direct în problemă.

— Măi Liviule, știi că eu îs pieton convins. N-am calități de șofer, nu mă duc la examen. Vreau neapărat să-l văd pe

ăla micu, care e după operație. Nu vrei tu să mă duci pînă la spital? O să se bucure că te vede. Știi doar cît ține la tine, cu toată soneala ta.

— Mi-ar face mare plăcere să mergem, dar nu pot. Chiar acum 10 minute am împrumutat mașina lui... (parcă Liviu căuta la repezeală un nume pe care nu-l găsea așa repede) Ioșka. Îl cunoști, e colegul meu de serviciu. Cel cu nevasta bolnavă.

— Păi ăștia n-au plecat la Boghiș, în Sălaj, la băi?

— Și eu, parcă m-am prostit. Am greșit, a venit Ludovic și mi-a luat-o să-i regleze direcția. Știi doar că-mi mînca cauciucurile pe față. Și chiar dacă mașina ar fi aci, tot n-aș putea merge după 200 grame de coniac pe care l-am băut la masa de prînz.

— Uite ce, Liviule, nu mai face pe prostul. Mie să-mi spui unde-i mașina.

— Hai, dom-le, în garaj, să te convingi că nu-i.

— Ăsta nu-i un bun argument. Mă Liviule, jumate din părul ăsta alb mi l-ai făcut tu. Dar mai am încă destulă putere să te bat măr.

Liviu, mai întîi, adoptă o atitudine de reflecție. Se vede că nu-i încă hotărît să spună adevărul. Apoi, deodată, cu nonșalanță începe să vorbească.

— În fond eu n-am nici o vină. Conducea soțul Mirelei. Făcusem împreună o escapadă. La treburi de-astea se și bea. El băuse mai puțin și s-a așezat la volan. Eu am adormit imediat. Ploua. Pe mine, atmosfera asta ploioasă mă trage imediat la somn. Habar n-am, nu știu nimic. L-o fi lovit pe bătrîn. Nu zic nu.

Pe mașină s-au găsit numeroase urme, inclusiv piele și păr de pe capul victimei.

La început, Ioan V. neagă totul. Că nici nu l-a văzut în ziua aceea pe Liviu. Apoi, în fața probelor:

— Da, eu am condus . Băusem și mă grăbeam spre casă. Mirela mă aștepta de vreo 7 ore. E însărcinată, n-am vrut s-o supăr. Ploua tare, nu l-am văzut pe bătrîn.

— Unde lucrez? La salvare, sînt învățat să merg repede! Dar n-ai învățat, Ioan V, să fii om.

„Să nu fiu descoperit, să nu pățesc EU nimic, asta-i cel mai important, restul nu mai are nici o valoare.“ Iată esența concepției acelora care lovesc și fug. În nouă din zece cazuri de acest gen, viața dezordonată, excesul de băutură sînt factorii dizolvanți ai palidelor rămășițe de sentimente omenești ce sălășluiesc în asemenea elemente.

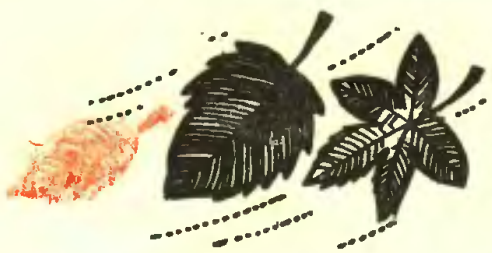

26 AUGUST

Era într-o duminică de vară matură, cînd, cu ocazia sărbătorii noastre naţionale, toate autoturismele aveau voie să circule. Mă nimerisem să rulez tocmai într-o asemenea zi pe şoseaua ce duce spre litoral. Nu aş fi vrut, deoarece ştiam ce mă aşteaptă, dar n-am avut încotro. Trebuia să mă achit de o obligaţie de familie, făcînd o vizită într-o localitate situată în apropiere de Slobozia.

După cum am prevăzut, drumul era foarte aglomerat, maşinile rulînd într-un continuu du-te-vino. Singurul mod raţional de a înainta era să te încadrezi în coloana aproape nesfîrşită ce se forma şi să rulezi, cu răbdare şi atenţie, în ritmul vitezei şirului de maşini.

Din cînd în cînd, monotonia traficului era întreruptă de un automobilist nerăbdător care, cu orice preţ — şi, mai ales, cu orice risc — se angaja în depăşiri. Nu conta pentru el că se găsea pe o porţiune de şosea cu linie neîntreruptă, că din sens opus era avertizat cu farurile de partenerii de drum care abia reuşeau să se ferească din calea lui; se băga cu nonşalanţă în dublări chiar şi în curbe, de aveai impresia că îşi caută sfîrşitul.

Mă cuprinse un fel de silă văzînd cu cine trebuie să împărţim şoseaua. Dar n-aveam ce face. Individul făcea parte din tagma noastră, a conducătorilor auto, şi trebuia să-l suportăm.

L-am pierdut din vedere, căci nu mi-am pus în gînd să mă ţin de el. Ar fi fost o curată nebunie. La o barieră, însă, l-am zărit printre maşinile oprite. Era cu vreo cinci automobile înaintea mea. „Iată pentru ce şi-a pus viaţa în joc", reflectai fără să vreau. Avînd timp, m-am dat jos de la volan şi m-am apropiat de individul cu pricina. Voiam să-l văd mai de-aproape, pe el şi maşina lui. Părea un om normal, cu toate că o observare mai atentă releva aerul plin de sine, savurîndu-şi superioritatea închipuită, cu care îşi hrănea vanitatea. Autoturismul, aidoma lui, atrăgea atenţia printr-o policromie lipsită de gust, îngrămădeala de culori şi de dungi neputînd acoperi semnele de neglijenţă în întreţinerea maşinii. Pe aripă, stratul de vopsea era pe-alocuri coşcovită, pe o portieră o înfundătură pronunţată deforma linia caroseriei, iar cauciucurile, ce să vă spun, aduceau a sfere de biliard, într-atît aveau suprafeţele de lucioase.

După ridicarea barierei, ne-am pus în mişcare şi, culmea!, mă trezesc foarte repede în spatele antipaticului ins. Rula cu cel mult cincizeci pe oră. Bineînţeles că fiecare automobilist trebuia să-l depăşească. Ceea ce nu era uşor. Deoarece, după cum vă spuneam, şirul de maşini venea aproape neîntrerupt din sens opus. Cred că trăia sadica plăcere de a crea dificultăţi circulaţiei sau, mai ştii?, vroia să se remarce mereu cu cîte un mod de comportare ieşită din comun.

M-am angajat și eu în depășirea lui, beneficiind de un scurt răgaz în care nu venea nici o mașină din sens contrar. Și, ca un făcut, tocmai cînd mă lansasem, exact atunci se trezi el să apese pe accelerație. În fracțiunea de secundă cît am fost la nivelul volanului lui, am reușit să-i zăresc zîmbetul diabolic, de fapt un rînjet că m-a pus în dificultate. Pentru că, între timp, se ivi un autoturism care se apropia vertiginos. Spre norocul meu, am avut suficiente rezerve de energie în motor ca să-l pot, totuși, devansa, cu toată opoziția lui evidentă de a mă stînjeni, mărind pe cît putea viteza. Nu l-a ajutat, însă, rabla.

Nu sînt ranchiunos de felul meu. Nu m-am bucurat niciodată de răul altora. Mărturisesc, însă, că atunci am simțit un sentiment de satisfacție cînd, de bine ce îl depășisem, privind prin oglinda retrovizoare, văzui cum mașina lui începe, deodată, să danseze, desenînd o traiectorie sinuoasă dintr-o parte în alta a șoselei. Mi-am dat seama că suferise o explozie de cauciuc. Am oprit ceva mai încolo, pentru că, abia după cele văzute, am realizat prin ce primejdie trecusem cu cîteva minute în urmă. Vă dați, nu-i așa, seama, ce s-ar fi întîmplat dacă explozia de cauciuc se producea în timp ce eu mă aflam în depășirea acelei mașini?

27 AUGUST

Fiul meu a fost în concediu cu autoturismul nostru. A făcut o deplasare de peste 1 500 km prin diferite zone ale țării. Cu experiența lui de automobilist de peste doi ani, a reținut mai multe gesturi de solidaritate rutieră.

Iată cîteva dintre ele:

— în vreo trei cazuri, șoferii unor camioane de mare gabarit, în spatele cărora rula, neavînd curajul să-i depășească datorită vizibilității limitate în adîncime din cauza sinuozității șoselei, i-au făcut semn cu brațul stîng că îi poate depăși;

— un tractorist rutierist s-a oprit din mers pentru a da la o parte o piatră destul de mare, ce fusese lăsată pe drum, după ce a servit drept piedică pentru oprirea unui autovehicul rămas, probabil, în pană;

— un automobilist a împrumutat roata sa de rezervă unui partener de drum pentru a-și continua călătoria, acesta urmînd să restituie roata cînd va ajunge la destinație;

— la intrarea într-un municipiu se desfășura un control filtru, în cadrul căruia se efectuau alcoolteste în rîndul șoferilor. Agentul de circulație i-a spus fiului meu, constatînd că nu a înverzit fiola, că este al optzecelea conducător auto care, în decurs de două ore, nu se afla sub influența băuturilor alcoolice.

30 AUGUST

Cînd un răufăcător a fost prins și este adus în fața justiției pentru nelegiuirile comise, ne cuprinde un sentiment firesc de satisfacție. Ce se poate spune, însă, cînd un șofer — om de treabă de felul său — ajunge să-și încarce conștiința cu atîtea nenorociri, cîte a provocat cel despre care va fi vorba în cele ce urmează?

...Ploaia rece, căzută pe asfaltul fierbinte la fel ca și cum ai turna apă pe niște pietroaie încinse la o saună, provocase o ceață atît de densă, încît abia puteai să vezi ceva la 15—20 metri în față. Autobuzul, în urcare, înainta greoi pe serpentine. Volanul trebuia bine stăpînit pe șoseaua îngustă de munte, ca autovehiculul să „încapă" pe drum la curbele extrem de strînse. Muncitorii, care urmau să intre în schimbul de noapte la mină, discutau de-ale lor. Nu-și făceau probleme cu drumul, cu mașina, cu șoferul. Prea de mult îl știau pe Enache ca om priceput și de nădejde.

Într-o zonă de îngustare a drumului, șoferul frînează brusc, trimițîndu-și pasagerii cu capetele în spătarele fotoliilor din față.

— Ce-i Enache, s-a întîmplat ceva?

Enache ori n-aude, căci minerii ocupă locurile din spate și sînt destul de departe de postul de pilotaj, ori nu-i arde să le răspundă. Oprește autobuzul și coboară jos.

— Era să ne facem praf. De unde atîta inconștiență, nu știu? Lasă autobasculanta în drum și pleacă. Nici tu semnalizare, nici tu șofer. Parcă a pus-o de-a curmezișul dinadins să omoare oamenii.

Autobuzul își reia mersul spre mină. În pofida dificultăților de pe drum, oamenii ajung fără întîrziere la lucru. Cei din schimbul de după-amiază se îndreaptă spre autobuz. Cîteva grupuri atrag atenția prin veselia de care sînt cuprinse.

— Bucură-te și tu, Enache, cu noi.

— Mă, nu care cumva ați golit niscaiva sticle? Că atîta vă trebuie.

— Na că ne-a și luat în primire cu prelucrarea. Ce, omul dacă-i vesel trebuie să fie neapărat beat, mă Enache? Sîntem veseli pentru că mîine avem două evenimente mai aparte. Cornel, șeful nostru de echipă, se însoară, iar Gheorghiță, prîslea nostru, sărbătorește nașterea fetiței. Să vedem cum ne organizăm să facem față și colo și colo, că nu puteau să decaleze și ei datele?!

— Mă iertați, băieți, n-am vrut să vă stric dispoziția. Sînt ca întotdeauna alături de voi și la bucurie și la necaz.

— Așa te vrem Enache, acu mai vii și tu de-acasă.

În autobuz voioșie mare. Se continuă glumele, se fac urări, iar cei doi, roșii la față de emoție, abia dacă pot scoate din cînd în cînd cîte o vorbă.

O femeie doar nu participă la veselia generală. Stă retrasă pe un fotoliu din partea din spate a volanului autobuzului.

Din cînd în cînd, cîte unul din pasageri, toți colegii ei de muncă, se apropie de ea, se așază pe unul din scaunele din apropiere și îi rostesc cuvinte de încurajare.

— Lasă, Marie, o să fie bine, măi fată. Toate se rezolvă pînă la urmă. Știi doar că avem doctori buni. O să se facă bine. Nu mai fi nici tu așa prăpăstioasă.

Femeia nu răspunde nimic. Își șterge doar cu batista lacrima care se prelinge pe obraz.

Într-un tîrziu, se mută de pe scaunul ei alături de șofer.

— Iartă-mă, Enache, știu că pe toți i-ai ajutat. Dă-mi și mie măcar un sfat, ce să fac, cum să mă descurc. Știi că am patru copilași. Doi din ei sînt internați la spital. Cel mare, Mircică, trebuie operat. Femeia izbucnește în plîns... Iar despre Tudor mi-au zis ieri că are cancer. Spune-mi, nea Enache, ce mă fac? Nu pot lipsi de la serviciu, că de aici mănînc pîine.

Șoferul, vădit tulburat, nu știe la început ce să-i răspundă. Ce să facă, cum s-o ajute pe biata Maria? E groaznic să ai soțul bolnav de cancer, doi copii bolnavi grav la spital, pe care trebuie să-i vizitez aproape în fiecare zi și, în plus, să mai ai doi acasă, unul de 2 și altul de 4 ani. „Cum s-o ajut, ce să fac pentru ea?", astea sînt întrebările cu care își chinuie mintea Enache. „Pînă găsesc vreo soluție, măcar s-o încurajez puțin pe biata femeie." Își împarte atenția între drum și interlocutoarea din dreapta sa. Femeia începe să se mai liniștească puțin. Și pasagerii, care în majoritatea lor cunosc necazurile Mariei, din decență, au încetat cu rîsul și cu glumele.

Pe fața șoferului se vede deosebita sa frămîntare lăuntrică. Se întoarce din nou spre Maria, pentru a-i spune ceva. Exact în momentul cînd pînă la blestemata de basculantă nu sînt decît cîțiva metri. Ceața a acoperit-o, iar el pur și simplu a uitat de ea. Cînd o observă e prea tîrziu. Întoarcerea bruscă spre stînga a volanului n-are nici un efect. Autobuzul intră în plin, cu toată forța, în perfidul obstacol. Partea din dreapta față a autobuzului e spulberată. În trupul Mariei se înfig părțile proeminente ale benei autobasculantei. Moare în drum spre spital. Cornel, șeful de echipă, suferă o fractură a coloanei vertebrale. Nu se știe dacă va scăpa cu viață, iar prîslea se alege cu ambele picioare fracturate. Unul din picioare e atît de zdrobit, încît probabil va trebui amputat.

Soțiile colegilor de muncă se ocupă, pe rînd, de cei doi copii ai Mariei, rămași acasă, iar la spital, la căpătîiul lui Mirciulică, veghează, prin rotație, cîte o prietenă a celei decedate. Puștiul a fost operat și se simte mai bine. Starea frățiorului mai mic s-a îmbunătățit, de asemenea, în mod vizibil. Pot însă toate acestea să înlocuiască o mamă?

Deși n-a pățit nimic, Enache e moralicește un infirm. „Am nenorocit patru familii. Cum am putut eu, șofer bătrîn, uita de autobasculantă?"

Septembrie

VARA
PREDĂ TOAMNEI
ŞTAFETA RUTIERĂ!

3 SEPTEMBRIE

Nu am putut rezista tentației de a intervieva o mașină. Cum am făcut? Simplu. Am rugat-o pe cea care parchează adeseori în fața casei noastre să-mi împărtășească cîte ceva din viața ei. Iar ea mi-a răspuns cu amabilitate. Pot spune că i-a făcut chiar plăcere că a avut și ea cui să-și spună necazurile...

„Sînt extraordinar de fericită și încerc un adevărat sentiment de satisfacție, cînd ajung la destinație; îi văd pe stăpînii mei, după o săptămînă de muncă, mulțumiți că pot să se odihnească acolo unde le place lor, printre brazi ori pe malul mării. La început am avut noroc de un șofer bun: mă curăța, mă întreținea, cum se spune, ca la carte. Întotdeauna arătam frumoasă și roșul meu 25 era la fel de strălucitor ca atunci cînd m-am născut la uzina din Pitești.

La drum nu mă forța niciodată. Cînd discuta uneori probleme tehnice cu prietenii, și ei automobiliști, stăpînul meu, care îmi era de fapt cel mai bun prieten, le spunea: «Luați aminte, roșioara mea n-a știut ce înseamnă mai mult de 80 de kilometri pe oră și de aceea merge atît de bine. În cei trei ani, de cînd am cumpărat-o, am atins cu ea doar de cîteva ori 90 pe oră și atunci numai la depășiri».

Ghinionul și traiul meu amar au început din momentul în care prietenul meu și-a cumpărat o mașină nouă și pe mine m-a vîndut.

După atîtea mii de kilometri parcurși, încălțămintea mea s-a deteriorat serios, iar tălpile s-au subțiat la jumătate. Șoferul s-a făcut că nu vede. «Lasă că mai țin», zicea el. Mie, în schimb, mi se făcea inima cît un purece cînd mă alerga cu 100 pe oră. Mă gîndeam ce vom păți cu toții în caz că una din ghetele mele uzate ar face explozie.

Se știe că viața noastră, sîngele nostru, e uleiul. Fără un ulei bun, schimbat la timp, putem să ajungem oricînd la infarct, în limbaj strict tehnic la griparea motorului.

Abia cînd dădeam alarma și beculețul roșu începea să clipească, semnalizînd că prețiosul lichid a ajuns la limita critică, atunci catadicsea șoferul meu să-mi schimbe uleiul. Cel pe care îl scotea era negru, negru ca ambalajele de la filme foto.

Un șofer înțelept, prieten cu stăpînul meu, care asista la scoaterea uleiului vechi, îi zicea: «Mă Petrică, fraier mai ești; tu nu-ți dai seama că după 10 000 de kilometri rulați, uleiul

nu mai are nici un fel de proprietăți de ungere. Pe tine te văd grijuliu cu sănătatea ta. Deși ai doar 40 de ani, iei zilnic cîte o pastilă de Propanolol care, pe lîngă multe efecte pozitive, previne și infarctul. Dar de mașină de ce nu ți-e milă, Petrică, că doar ai dat bani pe ea? Și o să mai dai pentru că un infarct de motor te mai costă cîteva miare.»

Acum sufăr și de un reumatism groaznic, mă dor toate articulațiile, pentru că Petrică nu mă menajează deloc: cînd merge pe drumuri proaste, cînd intră cu mine în gropi, cînd trece peste șanțuri, exact parcă aș fi un tanc. Păcat că nu pot să-i strig: «Petrică... eu n-am șenile, bre!».

Cel mai mult mă dor, săgetîndu-mă parcă în inimă, intrările la parcare, pe trotuare, cînd șoferul meu dă buzna cu 40 de kilometri pe oră peste bordurile înalte. E și firesc ca încălțămintea mea să geamă de durere atunci cînd cordurile din pneuri se slăbesc sau se rup.

Cît sînt de reumatică, mi-e frică să n-ajung într-o zi să nu mă mai țină picioarele și să-mi pierd direcția. Mi-e groază numai cînd mă gîndesc la ipoteza asta.

La drumuri lungi agresivul meu de șofer nu mă scoate din sută. De fugit, ce-i drept, deocamdată, nu sînt așa bătrînă, mai pot alerga, dar goana asta continuă simt cum îmi scurtează viața. Fug, fug ca o bolundă, întrec toate mașinile, deși eu aș vrea să merg cuminte, în coloană, cu suratele mele. Pînă la urmă, cursa noastră contra cronometru e stopată la o barieră. De ce om fi alergat atîta fără rost, nu știu, fiindcă toți cei pe care i-am depășit, începînd cu surioara mea cea mai mică, motoreta, și pînă la gigantul meu frate, autotrenul, ne-au ajuns și stau acum înșirați în spatele nostru? Cred că Petrică e dominat de o idee fixă, să nu care cumva să fie depășit de vreo mașină. Hotărît lucru, șoferul meu trebuie văzut neapărat de un psihiatru.

Cîte observații nu primește Petrică ăsta al meu, care, m-am convins, că e cam «sony», de la șoferii cărora nu le dă întîietate, de la pietonii pe care-i fugărește pe zebră, de la trecătorii pe care-i stropește din cap pînă-n picioare (și ăsta e un fel de sadism), ca să nu mai vorbesc de milițieni, care, pe drept cuvînt, au început să-l considere ca pe un pericol public. De aceea are, cred, cea mai bogată colecție nu din București, ci din țară de ștampile și consemnări în carnetul de conducere.

De cînd am plecat de la bunul meu stăpîn, aspectul meu exterior e într-o stare jalnică. Roșul meu 25 a rămas o amintire, căci predomină petele de toate culorile (semne de bună purtare!) și chitul care-mi ascunde rănile. Nu numai că am «șters» alte mașini ori parapeți, care, evident, au lăsat urme pe trupul meu, dar, odată, cînd rulam cu 100 pe oră pe ploaie torențială, Petrică nu m-a mai putut stăpîni și am intrat într-un coșcogeamitea pom.

Cît îi el de sonat, totuși are noroc. Nu-și pusese centurile, zice că-l incomodează la schimbatul vitezelor. Am luat în

braţe pomul, iar el a trecut prin parbriz şi a aterizat undeva, pe ogorul ud de ploaie ca un burete. Credeţi c-a păţit ceva? Aş! S-a ales doar cu cîteva zgîrieturi.

Eu în schimb m-am ales cu fractura motorului, a punţii din faţă şi cu alte numeroase echimoze şi zgîrieturi. Trei luni m-am zbătut în atelierele de la Pantelimon, între viaţă şi moarte, dar iscusiţii mecanici şi electricieni m-au făcut din nou maşină. Realmente m-au întinerit cu 10 ani. Parcă aş fi fost într-o clinică de geriatrie. Aud că zănatecul meu stăpîn vrea să mă vîndă: cică nu mai are încredere în mine. Parcă eu, da? Petrică a apăsat nebuneşte pe acceleraţie. Sper să dau peste un stăpîn mai bun, că prea mult m-a chinuit şoferul ăsta al meu. Ştire de ultimă oră: cu o maşină împrumutată, cît eram în «spital», Petrică a făcut un alt accident. De data asta n-a scăpat fără o colecţie de fracturi. Poate i-a venit mintea la loc."

6 SEPTEMBRIE

...Se deplasau în voie bună în călătoria de agrement, ocazionată de sfîrşitul săptămînii. El, soţul, la volan; ea, soţia, pe bancheta din dreapta. Vorbeau despre una-alta, lucruri mai mult sau mai puţin importante. Soţul conducea degajat, dornic să se destindă şi să prindă cîte ceva din peisajul colinar atît de odihnitor la vedere ce înconjura regiunea. Într-un moment, pe cînd depăşea o căruţă, centura de siguranţă i se suci. Rugă soţia să i-o decupleze, în timp ce continua să conducă maşina. Cu privirea aţintită asupra ei, căci nu reuşea să desprindă repede centura, nu observă că autoturismul începe să o ia razna, respectiv că se îndreaptă spre sensul opus de mers. Sens pe care se apropia un automobil. Conducătorul acestuia, speriat de trecerea maşinii pe partea sa şi, pe deasupra, funcţionîndu-i lampa pentru semnalizarea schimbării de mers spre stînga, nu găsi nimic mai nimerit decît să treacă şi el pe partea opusă. Gest falimentar, mai cu seamă pentru că viră brusc, pierzînd astfel controlul asupra maşinii. O bufnitură înfundată şi zgomotul tablei violent torsionate vesti izbirea automobilului de un pom. Şi, aproape ca întotdeauna, persoana care plăti cu viaţa această înlănţuire bizară de fapte, a fost tocmai cea care nu avea nici o vină, respectiv soţia automobilistului. Şezuse în faţă, pe bancheta din dreapta.

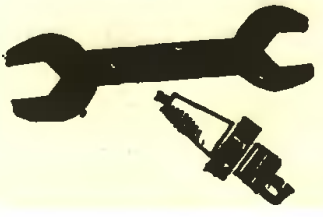

8 SEPTEMBRIE

Imprudențele nu sînt recomandabile în nici o împrejurare. Cu atît mai puțin la volan. Este constatarea la care am ajuns — încăodată — după cele ce am aflat în cadrul unei dezbateri consacrate comportării în circulația rutieră, ce a avut loc cu automobiliștii din instituția unde lucrez.

...În județul Buzău, pe un drum local, ziua în amiaza mare — era ora 11,30 — Marin S. circula cu un autoturism din Brăila. Observă de la distanță că pe marginea șoselei este oprită o autodubă, din care au coborît cîteva persoane ce traversau șoseaua pentru a bea apă de la fîntînă. Motiv mai mult decît suficient pentru orice conducător auto să reducă substanțial viteza și să-și sporească serios atenția. Nu însă și pentru M. S. Se apropie de locul cu pricina de parcă nu s-ar fi întîmplat nimic: adică fără cea mai elementară măsură de precauție în dozarea vitezei. Imprudența nu a rămas fără urmări: unul din ocupanții autodubei, angajat în traversare — ce-i drept, imprudentă — s-a ivit inopinat în fața turismului. Acum suferă pe patul unui spital, iar automobilistul regretă — tardiv — că nu a fost prudent.

...Un caz mai interesant de conduită și imprudență în județul Suceava. Un autocamion se angajează în depășirea unei motorete. Nu revine pe dreapta după depășire, deoarece în fața șoferului autocamionului au apărut două vaci care traversau șoseaua. Oricum, șoferul reduce viteza. Conducătorul motoretei nu sesisează că autocamionul își continuă deplasarea pe partea stîngă și nici faptul că reduce viteza. Continuă să ruleze nepăsător. Cînd a ajuns paralel cu fața autocamionului, una din vite — speriindu-se — s-a întors și a lovit motoreta. Cel aflat la ghidon s-a dezechilibrat, a căzut pe carosabil, capul fiindu-i strivit de roata exterioară din dreapta spate a camionului.

11 SEPTEMBRIE

SENECTUTEA LA VOLAN

Ca să devii conducător auto trebuie să ai 18 ani, cel puțin. Adică să fii major. Responsabil de ceea ce faci și răspunzător de faptele tale. Dar, mai ales, să fii capabil să te stăpînești. Ceea ce nu este chiar atît de ușor, mai cu seamă la volan fiind. Căci volanul își are tentațiile lui. Pretinde și privațiuni. Spre exemplu, să nu te lași furat de beția vitezei și să reziști tentațiilor dionisiace. Există, oare, conducător auto, care, măcar o dată în viață, nu a apăsat pînă la fund pe pedala de accelerație, lăsîndu-se cuprins de acea stare de bea-

titudine ce ţi-o dă doar goana maşinii pe şoseaua goală, trăind realmente senzaţia că înghite kilometri? Problema este să ai tăria să te trezeşti la timp. Să-ţi spui: „Stai! Ajunge! Revino-ţi în fire".

Lucrurile se petrec aproximativ la fel şi în privinţa consumării licorilor lui Bachus. Cu deosebirea că, în acest caz, trebuie să dispui de la început — şi nu pe parcurs — de puterea să alegi între două alternative: ori nu bei şi porneşti la drum ori bei şi amîni plecarea!

Cu cît înaintezi în vîrstă, cu atît devii, în mai mare măsură, capabil să fii stăpîn pe tine, să te împotriveşti excceselor. Maturitatea, în gîndire şi în faptă, îşi spune cuvîntul! Calitate foarte importantă pentru un conducător auto. Atît de importantă, încît, din această cauză sau — în tot cazul — una dintre cauze, nu este limitată etatea pînă cînd poate fi deţinută calitatea de conducător auto.

Totul e ca omul să fie sănătos, rezistent la eforturi şi capabil să răspundă solicitărilor volanului. E drept că nu se aseamănă condiţiile în care s-a condus autovehiculul acum patruzeci de ani şi astăzi. La fel de adevărat că nici omul care conduce maşini de patruzeci de ani nu se simte acum la fel ca în urmă cu patru decenii. Cît ar avea de bună starea de sănătate. De bună, pentru vîrsta celor aproape şaptezeci de ani.

Recunoaştem că pilotează autovehiculul ponderat, chiar grijuliu. Nu se abate de la reguli, este atent, concentrat numai asupra conducerii, uneori cuprins de teama de a nu se întîmpla ceva. De cele mai multe ori îl găsim la volanul unui automobil de asemenea înaintat în vîrstă. Care răspunde la comenzi aproximativ cu promptitudinea stăpînului său. Dar, între ei, adică între autovehicul şi deţinătorul lui, înţelegere deplină, mai bine zis menajare reciprocă. Nici unul nu-l suprasolicită pe celălalt!

Pornesc la drum la ore numai de ei ştiute. Cînd circulaţia este mai rară şi problemele traficului mai puţine. Rulează lent, fără grabă. Nu au veleităţi să depăşească neapărat pe

cel din fața lor. Mai degrabă se lasă depășiți; numai să nu indispună pe nimeni. Circulă cît mai aproape de dreapta, ca să nu ocupe spațiu în plus.

La vale nu gonesc. Au grijă să coboare încetișor — încetișor. Îndeosebi în serpentine. În final, reușesc să ajungă cu bine pînă jos. Eliberați de chingile văii ceva mai înguste, dînd de cîmpie, demarează și ei, dar fără excese bineînțeles.

Se înțeleg foarte bine. Omul simte mașina. Chiar dacă nu mai aude perfect, deslușește orice sunet suspect al motorului, suspensiei sau al altor părți ale automobilului. Și știe din primul foc unde să pună mîna. Îndemînarea îi joacă cîte o dată feste. Cînd trebuie, de pildă, să pună un șurubel în ghivent. Îi mai scapă. Nu se enervează, însă. O dată cu vîrsta, a învățat să aibă rezerve. În toate și de toate. La energia mașinii, în dozarea timpului și a spațiului, în stabilirea regimului de viteză și așa mai departe. Dispune și de un bagaj bogat de sfaturi. Și de vorbe blînde. Cu care dezarmează și pe cel mai agresiv partener de drum.

Și mașina își cunoaște foarte bine stăpînul. Îi este supusă, și devotată: s-a modelat de-a lungul anilor, după chipul și temperamentul acestuia. Nu iese din ritmul lui. Are grijă să-l ducă la destinație cu bine. Mîndria și grija ei cea mai mare este să nu rămînă în pană. Pînă acum a reușit să nu se facă de rușine și e mulțumită de performanțele ei.

Dar cum vine toamna și se strică timpul își răresc deplasările, iar în sezonul de iarnă evită să iasă în afara orașului. De ce să se expună? Cu vreo doi ani în urmă era să o pățească. Cedînd insistenței unui nepot de frate, l-a transportat la o nuntă, ce a avut loc într-un sat la vreo două sute de kilometri. Călătoria, la ducere, a decurs bine. La înapoiere, i-a prins însă un viscol. Și trebuiau să ajungă acasă. Că era și cu soția și cu copilul nepotului. Nu puteau rămîne pe cîmp. De atunci s-a jurat că iarna nu mai pleacă la drum. „La nevoie trenul, taică, că doar nu ne-a făcut mama în mașină!..."

Pînă acum, după cum vă spuneam, lucrurile decurg mulțumitor. Să vedem cum va fi de acum înainte. Cîtă vreme puterile îi permit să se țină bine la volan, va mai conduce. Cînd și timpul este frumos. După aceea, va trage pe dreapta. Mai ales că are destui în familie care au mașină. Și-l iau cu plăcere cu ei, că știe să creeze bună dispoziție. Și apoi, se pricepe la automobil. Așa, încît, de circulație nu se va despărți. Nici nu vrea. Face parte din viața lui: drumul, mașina și, mai ales, oamenii de pe șosele. A împărțit cu ei prea mulți ani, cu bucuriile și cu necazurile inerente celui aflat la volan, ca să se poată despărți. Nu concepe să nu se mai întîlnească, să se revadă, măcar din cînd în cînd...

15 SEPTEMBRIE

SĂ NU MORI CU DREPTATEA DE PARTEA TA!

Vasile plecase bine dispus la drum. Deplasarea în renumita zonă viticolă prevestea posibilitatea procurării cîtorva litri de vin de soi, ce face cinste în orice casă. A ajuns repede la destinație și își termină, de asemenea, repede treaba. Bun meseriaș, Vasile repară degrabă aparatul de proiecție al căminului cultural.

— Ai vreo damigeană în mașină? îl întreabă directorul căminului cultural. Meriți și tu un pahar de vin. Ți-l dau eu cu plăcere, că ai făcut treabă bună. Știu că la volan nu bei, dar diseară sînt sigur că o să mă pomenești, cînd vei gusta vinul ăsta.

Bineînțeles că Vasile avea la el o damigeană. O umplu și porni satisfăcut înapoi spre oraș. Pe drum, nu-l răbdă inima să nu ia doi pasageri de ocazie. „Să mai contribuie și ei la benzină", se scuză în sine.

Ajunse din urmă două automobile străine. Șoferii rulau cu viteză prudentă, pentru că pe șosea era oarecare aglomerație.

— Ce ți-e și cu străinii ăștia, se irită Vasile. Să am eu mașină ca a lor, n-aș scoate-o din 120! Dar nici așa nu mă las.

Se avîntă dezinvolt în depășirea primului autoturism, aruncînd o privire sfidătoare celui de la volan, apoi, fără să-i pese de nimic, se angajă și în dublarea următorului. Observă tîrziu Dacia 1100 ce venea din sens opus, încît încercarea disperată de a reveni pe dreapta se dovedi tardivă și fără efect. Coliziunea frontală între cele două autoturisme fu violentă, curmînd pe loc viața a trei oameni: o pasageră din mașina lui Vasile, șoferul și soția sa din mașina nevinovată. Nevinovată doar din punct de vedere legal. Altminteri nu, pentru că cel aflat la volanul acesteia, dacă ar fi avut tăria să părăsească carosabilul — și avea loc pe acostament — evita impactul. Și rămînea în viață! Nu el provocase pericolul și, deci, avea tot dreptul să-și vadă de drum. Uneori, însă, nu e suficient să ai dreptate, ca să-ți salvezi viața. În ce-l privea pe Vasile, în virtutea profesiei sale văzuse cam toate filmele de circulație ce s-au realizat în ultimii ani. I-au reținut atenția mai ales scenele tari.

— Caută să ne sperie cu filme de-astea. Parcă eu nu știu cum se fac! Ehei! Conduc de patru ani și nu m-a oprit nici un agent de circulație, așa că, să fie ei sănătoși cu filmele lor cu tot, îi spusese deunăzi unui operator, în timp ce asista, într-un cinematograf, la proiectarea unui film.

Deși nu văzuse pe peliculă atîtea imagini rutiere ca Vasile, totuși, mînat de bun simț și stăpîn pe sine, șoferul unui autobuz din părțile Bucovinei reuși să evite o izbire violentă a unui autoturism, neezitînd să intre în șanț. Ce se întîmplase? Pe o șosea străjuită de nămeții adunați în grămezi și învăluită de mantia albicioasă a ceții, greu de pătruns cu pri-

virea, un automobilist se încumetă în primejdioasa manevră de depăşire a unui autovehicul de marfă. „Ăsta nu-i întreg la minte, gîndi şoferul camionului dublat, dacă în asemenea condiţii se bagă în depăşire." Nu apucă să-şi termine reflecţia că din sens opus apăru instantaneu, ca într-un film de aventuri, ditamai autobuzul. Autoturismul nu mai avea cale de scăpare. Şi totuşi, după cum spuneam mai sus, minunea s-a întîmplat. Mulţumită şoferului de pe autobuz, preocupat nu de dreptatea sa, ci de contracararea pericolului, nesăbuinţa automobilistului s-a încheiat doar cu avarierea uşoară a maşinii. Încolo nimic. În afară de spaimă, bineînţeles. Ce bine e cînd ai posibilitatea să mulţumeşti celui care te-a salvat să treci cu bine peste un moment critic pe care l-ai creat singur şi cît este de trist cînd alţii constată că cineva a murit cu dreptatea în mînă!

19 SEPTEMBRIE

Este uimitor cît de multă imaginaţie — din păcate, uneori nedorită — au unii şoferi!

...Zilele trecute un autoturism semăna cu un prunc bine înfăşurat în scutecele lui. Deasupra maşinii şedea cocoţat un coşcogeamitea şifonier cu patru uşi. Ca să nu se prăbuşească în timpul mersului, era legat cu funii care înfăşurau autoturismul pe dedesubt. Înălţimea maşinii practic se dublase. O rafală ceva mai puternică de vînt putea, bineînţeles, ranversa maşina, aducînd-o cu roţile în sus.

...Pe la Buzău am observat o modă nouă: maşinile mici, cînd transportă runtaşi, au montată pe capota motorului o păpuşă. Pentru stabilitate, picioruşele îi sînt lipite pe tablă cu un adeziv puternic, iar corpul şi mîinile îi sînt ancorate cu tot felul de sfori de axul ştergătoarelor de parbriz. Construcţia e pe undeva asemănătoare cu cea a marilor poduri suspendate. Silueta jucăriei, înaltă de mai mult de jumătate de metru, şi păienjenişul de sfori acoperă parbrizul, lăsîndu-i şoferului, pentru a supraveghea drumul, o suprafaţă de geam ceva mai mică decît o minge de polo.

— Nu vă împiedică la condus „construcţia" asta? a fost întrebat unul dintre şoferi. Răspuns:

— Ştiţi dumneavoastră că la nuntă totul trebuie să fie frumos, inclusiv maşina...(!).

...Pilotul unei Skodiţe transporta în portbagajul maşinii, amplasat după cum se ştie în faţă, un... pat. Capota era ridicată aproape la maximum, aşa că şoferul nu mai dispunea decît de un dreptunghi de dimensiuni ceva mai reduse ca acelea ale unei ambrazuri. Din pricina aceasta, conducea într-o poziţie aproape verticală. Doar cu vîrfurile pantofilor

controla — un fel de-a spune controla —, căci în realitate abia dacă atingea uşor pedalele de acceleraţie, de frînă şi ambreiajul.

— Dacă în faţa maşinii e un canal fără capac, ori sare la mică distanţă un copil, ce vă faceţi?

— Sper să nu fiu chiar aşa ghinionist şi apoi să ştiţi că azi m-am însurat şi mă mut la locuinţa neveste-mi. Are tot felul de mobilă, dar un pat bun, solid, banal, dar strict necesar într-un menaj, n-are. Aşa că am găsit cu cale să-l aduc pe al meu din locuinţa mea de burlac.

...O Volgă are circa 1,60 m de lăţime, dar proprietarul ei îi mărise această dimensiune la aproape 3 metri.

— Păi să vedeţi dumneavoastră, scîndurile care nu au mai avut loc pe portbagajul de pe acoperiş, le-am băgat în maşină şi cum, din cauză că sînt lungi, n-au încăput, le-am pus şi eu de-a latul, ce să fac.

— Bine, dar în acest fel puteţi să-i cosiţi pe toţi cei care trec pe lîngă dumneavoastră (scena avea loc pe un drum în afara localităţii), inclusiv pe pietonii şi bicicliştii care circulă pe acostament!

— Să nu fim chiar aşa prăpăstioşi, oamenii se feresc şi ei!

...Un autocamion răsturnat în apropierea şoselei. Din fericire numai avarii. Şoferul şi însoţitorul său sînt uşor zgîriaţi, dar îngrozitor de speriaţi. În imediata apropiere a maşinii ranversate, un viţel ce pare a face şi el parte din echipaj, se uită mirat la partenerii de călătorie, de parcă ar spune: „Ce făcuraţi, oameni buni, de ajunserăm în poziţia asta ingrată?"

— Cum de v-aţi răsturnat? îl întreabă cetăţenii curioşi pe şofer. Vreo defecţiune tehnică?

— Nu, dom-le, e altceva. Ne-a pus dracu' să băgăm în cabină un juncan. La început a fost liniştit, dar apoi, probabil speriindu-se de ceva, a început să se zbată, să sară peste noi de parcă a intrat dihania în el. Am încercat noi să-l potolim, dar nimic. „Opreşte, mă Vasile, că ăsta ne loveşte mai rău ca la box, mă!" mi-a spus colegul. N-am mai avut timp să opresc. Animalul şi-a băgat o copită între spiţele volanului şi ni l-a blocat. N-am mai putut învîrti volanul şi maşina s-a dus pe cîmp, ajungînd în poziţia pe care o vedeţi.

— Dar de ce nu aţi transportat viţelul în caroserie?

— Păi, vedeţi dumneavoastră, colegul meu trebuia să-l supravegheze acolo sus. Şi i-a fost greu, nu s-a urcat, iar eu, prostul, i-am făcut pe voie.

...Alt conducător auto profesionist şi-a umplut cabina cu cărămizi. A lăsat liber doar postul de pilotaj, unde s-a strecurat cu greu. La primul viraj mai strîns, cărămizile au alunecat spre şofer, lovindu-l şi provocîndu-i numeroase fracturi. Noroc că şoseaua era la acelaşi nivel cu terenul din apropiere şi maşina cu pilotul rănit nu s-a răsturnat.

...Nu trebuie să fii prea mare specialist să-ţi dai seama că maşina, acest modest, eficient şi ascultător cărăuş (cînd te porţi cum trebuie cu el) poate deveni o unealtă primejdioasă atunci cînd e folosită anapoda. Înainte de a fi tehnică, problema pusă în discuţie e, în primul rînd, o chestiune de educaţie şi civilizaţie.

22 SEPTEMBRIE

O deplasare automobilistică la sfîrşit de săptămînă trebuie să fie un prilej de plăcere, de bună dispoziţie şi de amintiri plăcute, atît pentru cei care se află la volan, cît şi pentru cei care îi însoţesc, îmi spunea ieri seară instructorul de la şcoala de şoferi, care mă învăţase să conduc. Lucrurile decurg în acest fel în multe cazuri. Unii automobilişti, însă, parcă dinadins îşi transformă călătoria într-o sursă generatoare de stresuri, judecînd după cum conduc şi, în general, după cum se comportă pe parcursul drumului. De pildă, cei care nu suportă să ruleze înaintea lor nici o maşină. Care fac orice, adică claxonări, semnalizări cu luminile şi chiar depăşiri pe muchie de cuţit numai să se vadă în capul coloanei. Nu contează că pe şosea este aglomeraţie, că şirul de autovehicule este neîntrerupt şi pe un sens şi pe altul. Nu contează prezenţa altora şi nici faptul că fiecare este îndreptăţit să aibă un loc pe şosea. Totul este ca ei, egoiştii, vanitoşii să-şi croiască cu orice preţ un loc în faţă. Unii dacă ar putea, ar folosi lama unui buldozer ca să te dea la o parte de pe drum cu maşină cu tot.

În apropierea unui post de control, un autoturism oprește pe șosea și la volan are loc un schimb de locuri între soț și soție. Agentul de circulație face semnal de oprire. Soțul, aflat pe locul din dreapta, se adresează, bine dispus, omului în uniformă: „știți, venim de la o petrecere. Eu am băut, așa că acum conduce soția mea. Are și ea permis și n-a pus picătură de alcool pe limbă". Nu se știe dacă soțul cunoștea sau nu că soția a consumat și ea băuturi alcoolice. Agentul de circulație și-a zis că este mai bine să se convingă personal; și doamna a înverzit fiola, încît, dumnealui și cu dumneaei au continuat deplasarea cu taxiul.

Sînt unii care trăiesc cu falsa iluzie că dacă au luat cîteva ore la școala de șoferi și au învățat să pornească mașina de pe loc, să apese pe accelerație și să țină direcția cît de cît, știu să conducă autoturismul. Restul, pînă la desăvîrșire — o desăvîrșire departe de realitate — se poate obține cu vărul, sau cumnatul — că are și el permis — făcînd împreună cîteva ore la volan. Erori falimentare și nu de puține ori fatale. În primul rînd, pentru că poți fi un bun șofer, dar să nu știi să înveți pe alții conducerea auto. Ca în fotbal, unde nu toți marii fotbaliști au devenit antrenori celebri, și invers. În al doilea rînd, pentru că, adeseori, vărul sau cumnatul au ei înșiși nevoie de a mai fi învățați. În al treilea, și nu în ultimul rînd, pentru că pilotarea în siguranță a unui automobil depinde de foarte multe lucruri importante, în ciuda aparențelor pe care nu oricine știe a le transmite. De exemplu, poziția ce trebuie avută în postul de pilotare. O cerință esențială a conducerii. Și dacă apuci să o înveți greșit, foarte greu se corectează mai tîrziu. De regulă, deficiența însoțește omul toată viața. De pildă, cei care șed ghemuiți, aplecați pe volan, strîngîndu-l de parcă ar vrea să-l frîngă. Este o manieră greșită de pilotare, rigidă, care împiedică conducătorul auto să acționeze prompt și sigur. La fel de eronată și atitudinea flegmatică a celor care, vara, conduc doar cu un braț, pe celălalt lăsîndu-l atîrnat în afara portierei, într-o poziție de boemă neglijență. Unii au rămas din această cauză fără braț. Nu mai vorbesc de imprecizia și întîrzierea acționării volanului într-un moment critic, cum ar fi apariția neașteptată a unui copil pe partea carosabilă.

24 SEPTEMBRIE

Cît trăiești, tot auzi și înveți. N-aș fi crezut că pot afla atîtea lucruri de la un șofer de taxi în decurs de nici o jumătate de oră, cît a durat cursa.

Cît de interesantă și pitorească este atmosfera din gări, mai ales din cele mari. Ce-i drept, acum a rămas doar nostalgia locomotivelor cu aburi, a dispărut mirosul fumului care învăluia stațiile, au dispărut felinarele și minusculele vagoane cu bănci de lemn.

Totuși și gările moderne de azi au farmecul lor. Lume multă, pestriță, grăbită; chemări, strigăte, sărutări de bun venit sau de rămas bun, stocuri de valize, copii care privesc mirați în jurul lor o lume nouă pentru ei, oameni care dormitează pe bănci în așteptarea plecării etc, etc.

Pentru unii, gările și în special cele cu trafic intens, prezintă însă un interes cu totul aparte.

Stau lîngă mașinile lor de toate mărcile: Dacii, Skode și chiar Trabanturi veghind, cu un ochi spre „ieșire" și cu celălalt atent, la potențialii „inamici", care ar putea să le întrerupă, în chip neplăcut, bănoasa îndeletnicire de taximetriști care lucrează pe cont propriu.

— Vă văd cu bagaje multe și cu copilașii ăștia obosiți. Unde mergeți? În Drumul Taberei? Știu cartierul, cum să nu, nu vă iau decît o sută de lei. Cum, e mult? Nu vă gîndiți și dumneavoastră, benzina, uzura mașinii, apoi timpul meu pierdut. Mai sînt și riscuri. Da, da, pot rămîne și fără permis! Renunțați? Rău faceți. Înghesuiți-vă în tramvai, dacă vă convine. Din cauza dumitale am pierdut alți călători, care erau dornici să meargă cu mașina mea.

În sfîrșit, „taximetristul" găsește alt client care nu se tîrguiește.

— Dumneavostră așteptați aci cu valizele, mă întorc în 20 de minute cel mult — își asigură pilotul un alt client — și așa

nu cunoașteți Bucureștiul, pe care eu îl știu ca pe propriile mele buzunare.

Provincialul e curios din fire, în cele mai multe cazuri.

— Ce clădire s-a ridicat aci, tovarășe șofer? Dar parcului ăsta cum îi mai spune acum?

Pilotul răspunde cu amabilitate. În tarif intră și oficiile de ghid.

— Nu vă supărați că vă întreb, dar ce meserie aveți, că vă văd cu număr alb?

Aici șoferul devine ursuz.

— Ce, n-aveți cumva încredere în mine? Sînt contabil, dar mai vin din cînd în cînd pe la gară să vă dau dumneavoastră și altora o mînă de ajutor, să ajungeți mai repede acasă, la rude...

Jenați, ori zîmbind cu tîlc, pasagerii nu mai cer alte explicații.

Inginerul Radu A., de la o cooperativă meșteșugărească, face „gara" aproape în fiecare zi.

— Eu nu plec cu mai puțin de 400—500 pe seară. Benzina mă costă maximum 100 de lei, se destăinuiește el unui cunoscut. Tu de ce nu faci la fel, că timp ai berechet și mașina-i încăpătoare?

Cînd e prins cu mîța în sac, dă din colț în colț.

— Sînt verii mei de la Craiova. Acum 5 minute au sosit cu trenul.

— Ce veri, dom-le, că mata vii în fiecare seară la gară, intervine un ceferist. Numai săptămîna asta ai cărat de la gară vreo 50 — 60 de persoane. Te pomenești că toți ți-or fi veri. Și culmea că vin cu toate trenurile, din toate direcțiile.

— Spune, mă Ilie, nu ești tu din Băilești, nu ești vărul meu?

Cel întrebat, ușor dezorientat, stă în cumpănă, nu știe ce să facă.

— Pot să văd buletinul dumneavoastră?

— Nu-s, tovarășe, oltean, eu îs de la Bacău și am venit cu mama soacră la spital.

Alt cărăuș, economist la un institut de învățămînt superior, își instruiește viitorii pasageri, tineri cam de 23 — 25 de ani.

— Vă văd pe amîndoi bruneți, semănați chiar binișor cu mine, că și eu îs cam oacheș. Vedeți că s-au înmulțit controalele. Dacă vă întreabă, spuneți așa, cu convingere, că sînteți frații mei mai mici și veniți în delegație la București.

— Păi noi venim pentru prima oară în București, la niște rude.

— Ei, parcă ăștia intră în toate amănuntele. Ați înțeles? Atunci bine, pornim.

În dreptul pieții Matache „taximetristul" e oprit.

— Actele!

— Da, poftim, tovarășe milițian: permisul și talonul mașinii? Mai doriți ceva?

— Cine sînt dînşii?

— Fraţii mei, cine să fie. Nu se vede? Semănăm. Dacă au acte? Bineînţeles, doar n-o să plece la aşa drum lung tocmai din Suceava fără acte. Numele ne sînt diferite. Sîntem din taţi vitregi. Vorbiţi, mă, şi voi, ce staţi ca nişte stane de piatră? Ce, v-a intimidat tovarăşul miliţian? Doar şi el e om ca noi, că n-o fi ca în filmul ăla, vreun „superman".

— Hai să lăsăm glumele, tovarăşe şofer. Eu sînt plutonierul Pantazi, iar colegul meu e sergentul major Ionescu, amîndoi de la Circulaţie. Ne-am gîndit să vă facem o surpriză, recunoaştem, nu prea plăcută. Poate să fie învăţătură şi pentru alţii.

Ce-i drept, ace se găsesc pentru toate felurile de cojoace.

28 SEPTEMBRIE

Astăzi am participat la o şedinţă organizată de serviciul circulaţie cu şoferii care au contravenit normelor ce reglementează viteza de deplasare a autovehiculelor. Am fost şi eu unul dintre contravenienţi. Ce-i drept, pentru prima oară. Sper că şi pentru ultima oară. Mai ales după cele ce am auzit: excesul de viteză constituie cauza — directă sau indirectă — a circa 70% dintre accidentele rutiere. Enorm, zic eu. Judecînd, însă, după exemplele ce ne-au fost prezentate, nu mă mai mir.

... Pe o şosea din judeţul Prahova, circulînd cu viteză mare, o automobilistă depăşeşte brusc o motoretă. Nu reuşeşte să se redreseze şi pătrunde într-o staţie de autobuze, lovind două femei dintre care pe una mortal. În judeţul Arad, conducătorul unui autobuz se apropie de un tractor cu remorcă oprit pe marginea drumului. Nu ia nici o măsură de precauţie şi se pomeneşte cu un copil înaintea maşinii, apărut inopinat dintre tractor şi remorcă. Se pierde, ajungînd în şanţul din stînga şoselei. Din nefericire, n-a reuşit să evite lovirea copilului şi, pe deasupra, a provocat moartea uneia dintre pasagerele din autovehicul.

... Un caz tipic de accident pe fondul vitezei imprudente, un accident ce putea fi uşor anticipat şi, deci, prevenit, s-a petrecut lîngă Bacău. Un cetăţean, posesor al permisului de conducere din 1976, dar care n-a pilotat vehicule de patru ani, porneşte la drum, în concediu, cu o maşină împrumutată. În loc să ruleze prudent, ponderat, măcar pînă cînd îşi redobîndeşte cît de cît reflexele şi dexteritatea — ceea ce înseamnă un rulaj de cîteva sute de kilometri — uşuraticul automobilist demarează de la început puternic şi nici nu apucă să iasă bine din oraş că pierde controlul direcţiei, deşi se

afla pe un sector de drum în aliniament, izbindu-se de un copac. Trei vieţi pierdute este bilanţul acestui eveniment datorat, prin excelenţă, după cum am spus, superficialităţii, aş spune iresponsabilităţii în conduita rutieră.

Expunerea s-a încheiat cu următoarea cugetare inspirată din conduita preventivă: priceperea în conducerea autovehiculelor se măsoară în kilometri parcurşi fără evenimente rutiere!

Octombrie

STRUGURII S-AU COPT.
E VREMEA
LUI BACHUS!

1 OCTOMBRIE

DIN LUMEA CIRCULAȚIEI ADUNATĖ...

... La volanul unui autoturism, oprit la un control filtru, în brațele lui tăticu, un băiețaș de vreo șapte ani.

— I-am promis că dacă mănîncă fără mofturi, îl las să conducă puțin mașina, sună justificarea — mai mult decît puerilă — a părintelui.

— Ce aveți sub cisternă, tovarășe conducător auto?

— Un rezervor de rezervă. Știți, să nu rămîn pe drum în pană de motorină.

Pînă la urmă s-a constatat că era un recipient racordat la cisternă, în care șoferul înmagazina laptele sustras.

... De neînchipuit pînă unde merge ușurința unor automobiliști: defectîndu-i-se pompa de alimentare cu benzină, conducătorul unui autoturism și-a suit tovarășul de drum pe capotă, i-a dat canistra plină în mînă — ca să realizeze căderea liberă a carburantului — și a circulat în această postură pînă a fost oprit. Spre norocul lui, și al partenerilor de drum, nu a apucat să ruleze nici un kilometru.

... În cîteva cazuri, ca să-și facă „curaj", unii candidați s-au prezentat în stare bahică la examenul pentru obținerea permisului de conducere auto. Comentariile sînt de prisos!

4 OCTOMBRIE

Două evenimente similare din punctul de vedere al cauzei, al modului de desfășurare și al implicațiilor. Le-am reținut în jurnal pentru că arată elocvent de cît de puțin depinde, adeseori, siguranța deplasării cu automobilul, respectiv reversul ei, accidentul.

...— Ne întorceam de la București, unde fusesem cu sora mea pentru rezolvarea unei probleme legată de o moștenire. Știți dumneavoastră, chestiunile de felul ăsta au multe chițibușuri. Formalități peste formalități, într-un cuvînt multă alergătură și bătaie de cap. Ieșisem din oraș, nu prea aveam viteză, cînd, deodată, am văzut prin parbriz, în față, la mică distanță, un buștean imens. Apoi o bubuitură groaznică de parcă mașina a făcut explozie. Instinctiv, am lăsat cu repezi-

ciune capul jos, aproape sub volan. Asta m-a salvat pe mine de la moarte, dar nu și pe soră-mea.

Într-adevăr, sora șoferului, atentă la explicațiile pe care i le dădea fratele, privea spre interlocutor și nu spre drum. Buștenii din mașina care staționa pe șosea au pătruns prin geamul din față și au ieșit prin cel din spate, transformînd-o într-un fel de remorcă oarbă, agățată în spatele mașinii trăgătoare, cu roțile la aproape jumătate de metru de sol. Cînd pilotul autovehiculului specializat în transportarea buștenilor, fără să realizeze ce s-a întîmplat, s-a urcat în cabină și a introdus maneta în viteza întîi, dînd să plece, a observat doar că pentru a porni e nevoie să accelereze mai mult decît de obicei, iar în spatele mastodontului se aude un zgomot de parcă autocamionul ar trage după el un morman de tinichele.

— Am dat-o dracului, numai o pană îmi trebuia mie acum!

Coboară din cabină, îndreptîndu-se spre spatele autocamionului. Rămîne literalmente înmărmurit în fața teribilului spectacol.

— Cred că nu mai e nimeni viu în mașina mică.

Curînd aude niște zgomote de parcă cineva ar mișca în autoturism. Curios, portiera se deschide cu ușurință și șoferul, pitit sub volan, un om solid ca înfățișare, în jur de 50 de ani, coboară (mai bine zis sare) de la postul de pilotaj, viu și nevătămat.

— Măi frate, cum ai intrat mă în mine, că aveam și luminile aprinse și steguleț?

Buimăcit, pilotul nu poate da pentru moment nici un răspuns. Abia mai tîrziu, după ce se învîrte de cîteva ori în jurul mașinii și zărește pe locul din dreapta cadavrul mutilat al surorii, șoferul realizează ce s-a întîmplat și dă echipei de cercetare explicația la care am făcut referire.

...Pe o altă șosea a țării, în apropiere de capitala Băniei, șoferul unei Dacii, 80 la sută atent la povestirea picantă a partenerei de drum așezată în dreapta sa și numai 20 la sută la șosea, nu observă la timp o căruță cu lemne și încearcă, în extremis, depășirea atelajului, în timp ce din față se apropie, circulînd regulamentar, un autovehicul. Manevra nu-i reușește. Acroșează bărbatul care însoțește căruța semnalizată cu felinar. Lovit în plin, moare după cîteva ore la spital. Un lemn dislocat din căruță în procesul coliziunii zboară de la locul lui și penetrează parbrizul omorînd pasagera, tocmai în momentul cînd rostea ultimele cuvinte ale poantei bancului ascultat cu atîta atenție de pilot.

Sfatul adresat șoferilor care parcurg mari distanțe, de a discuta cu pasagerii, pentru a fi feriți de tentațiile lui Morfeu, își păstrează întreaga actualitate și valabilitate. Convorbiri, însă, de genul celor citate mai sus, care distrag atenția piloților, în condiții de noapte ori de șosele pe care în orice moment poate apare o capcană, fie sub înfățișarea unei porțiuni

de drum acoperită cu polei, gheață, fie sub forma unei neașteptate curbe ac de păr, ori, ca în exemplele de mai sus, o căruță sau un camion încărcat cu bușteni, sînt mult decît contraindicate.

În cazul mașinii mici trase în țeapă, de pildă, pilotul a uitat să treacă de pe faza de întîlnire pe cea de drum și greșeala i-a fost fatală, deoarece nu i-a dat posibilitatea să vadă la vreme periculosul obstacol.

9 OCTOMBRIE

Azi am venit acasă cu mașina, abia cumpărată, a unui coleg. Văzînd că pilotează periculos de degajat, l-am invitat la mine și i-am povestit tragica întîmplare a unui automobilist.

...Pitorescul drumului de la Moisei la Salva este mult gustat de turiști. Toamna, mai ales, cînd pădurile din jur încep să se coloreze, vezi frecvent pasagerii autoturismelor oprite pe marginea șoselei, contemplînd paleta de auriu, galben, roșu de toate nuanțele, culori pe care atît de frumos știe să le îmbine generoasa noastră mamă: natura.

În ziua aceea, șoseaua nu oferea nimic din farmecul obișnuit al zilelor frumoase de octombrie. O ceață densă ascundea privirilor pădurile de pe o parte și de alta a șoselei, iar ploaia măruntă, rece, te pătrundea parcă și în oase. În plus, mîzga, o pastă lipicioasă, făcea ca drumul să nu fie numai unît dar și periculos.

Dacă o îmbolnăvire gravă a unei rude apropiate, survenită brusc, nu impunea deplasarea șoferului amator I.G. în județul vecin, acesta s-ar fi odihnit, împreună cu soția și copiii, acasă, la Borșa, citind ori vizionînd un film bun care tocmai rula la cinematograful din localitate.

Șoferul nu prea avea chef de vorbă. La întrebările soției scotea cu greu cîte un „da" sau „nu". Discuția lîncezea și, în curînd, în mașină nu se mai auzeau decît vocile celor doi copii. Băiețașul, de 9 ani, încerca să-i explice surioarei sale de numai 5 anișori mecanismul literelor, dar aceasta nu prea îl asculta, preferînd să-i pregătească un pătuț confortabil păpușii cumpărate de mămica în ajun.

Pe nesimțite, șoferul imprimă mașinii o viteză nepotrivită pentru carosabilul lunecos și vizibilitatea destul de redusă.

— Ceața m-a înșelat. Nu mi-am dat seama că virajul e atît de strîns. Cînd am încercat să reduc viteza a fost prea tîrziu, declară ulterior șoferul. Mașina a rupt parapetul de beton al șoselei, ca și cum ai frînge o surcea. După penetrarea parapetului, a aterizat în albia rîului, rămînînd cu roțile în sus. Sălăuța e un rîușor extrem de pașnic în timpul verii, cînd apa formează o panglică îngustă, care abia e văzută de pe șosea.

Primăvara şi toamna, după ploi abundente, e însă înfricoşătoare. Învolburată, întunecată, formînd vîrtejuri, apa repede a rîului era în ziua aceea de-a dreptul primejdioasă.

Întîmplarea, numai întîmplarea, a făcut ca şoferul şi ceilalţi ocupanţi ai maşinii să nu sufere, după isprava făcută de autoturism, nici cea mai mică vătămare. Cum maşina avea tendinţa să alunece spre mijlocul rîului şi să fie prinsă de curentul rapid al apei, şoferul a realizat imediat pericolul. El încearcă să deschidă uşa din spate, în dreptul căreia se găsea cel mai neajutorat membru al echipajului, fetiţa. Portiera deformată refuză, însă, să se deschidă. Tatăl sparge atunci geamul portierei în intenţia de a împinge copilul afară. Reuşeşte să prindă în mînă picioruşul Danielei. Apoi, încet, corpul fetiţei se strecoară prin spărtură, spre exterior.

Cine să-şi dea seama că imediat lîngă maşina răsturnată, apa e destul de adîncă şi curentul suficient de puternic pentru a smulge trupul firav al fetiţei din mîna tatălui?

— M-am pomenit la un moment dat cu ghetuţa copilului în mînă. Nu ştiam ce s-a întîmplat. Vuietul apei a acoperit probabil ţipetele Danieluţei. Am ieşit afară din maşină şi am mai zărit cîteva clipe, printre valuri, rochiţa fetiţei. M-am aruncat în apă, încercînd, prin înot, să-mi salvez copilul. Vîrtejurile apei şi tot felul de crengi şi rădăcini care pluteau deasupra ei mă împiedicau însă cumplit. M-am pomenit apoi prins într-un fel de cascadă, izbit cu capul de pietre. Cînd am ajuns într-un loc unde apa era mai liniştită şi mai puţin adîncă, m-am uitat în lungul apei, însă nu am mai zărit fetiţa. O înghiţiseră valurile. În fugă m-am îndreptat spre locul unde era răsturnată maşina. Începuse să plutească uşor pe apă. Am reuşit apoi să scot cu greu din autoturism soţia şi pe băieţaş. Dacă mai întîrziam cîteva minute îi pierdeam şi pe ei.

N-am să uit niciodată prin ce coşmar am trecut. Sîntem cu toţii zdrobiţi de durere. S-a căutat peste tot, dar nu s-a găsit cadavrul copilului. N-am nici ce îngropa.

În momentele acelea groaznice, cînd Danieluţa a fost prinsă de curent, ea îşi strîngea în braţe păpuşica. Apoi, cînd mîinile neputincioase ale copilului s-au destins, păpuşa a început să plutească singură. A fost găsită la 2 kilometri de locul nenorocirii.

...O CABINĂ FĂCUTĂ CIUR

Autostrada București—Pitești, la 2—3 kilometri de podul peste Argeș, pe sensul dinspre citadela chimiei spre capitală. Vreme urîtă, frig pătrunzător și o ceață densă, de nu vezi nici la 20 de metri. Cîțiva oameni se muncesc să readucă în poziție paralelă cu axul șoselei un ditamai tren rutier, încărcat cu țevi, care s-a așezat în diagonală. Colosul se încăpățînează însă, făcînd zadarnice încercările repetate de a-l determina să iasă din poziția de „cîș" care ocupă banda I și chiar o porțiune din culoarul II.

Deodată o bubuitură groaznică, zgomot de geamuri sparte, de scrîșnet de metale care se lovesc între ele, țipete, într-un cuvînt un vacarm nemaipomenit, tipic coliziunilor între coloșii motorizați.

Lucrurile se clarifică imediat.

Un autotren, venit dinspre Pitești, a intrat în partea din spate a mastodontului. Țevile au străpuns parbrizul, au trecut prin cabină și apoi au penetrat mai departe peretele acesteia înfigîndu-se în ouăle stivuite frumos în caroseria autoizotermei. O omletă pentru un întreg regiment.

— Grigore, o făcurăm de oaie, îi zice șoferul autovehiculului-obstacol ajutorului său. Nu cred că a mai rămas vreunul viu în cabina străpunsă de zece țevi lungi de 12 metri.

Cînd, din mașina făcută sită, coboară înspăimîntați doi oameni, unul mai tînăr și altul cu părul cărunt, Grigore se repede la ei și începe să-i pipăie.

— Sînteți răniți, v-a lovit vreo țeavă, aveți ceva fracturi? Răspundeți odată, nu ne mai perpeliți atîta!

— Pe dracu, n-avem nimic, dar am tras o spaimă de moarte. Și tu, mă mînzule, doar ți-am spus nu odată pe drum, mergi, Marcule, mai potolit, nu vezi ce „lapte" e afară. Tu, nu și nu. Din 70 n-ai mai scos-o. Îți place ce-ai făcut? Parcă ne-am întoarce de pe front, așa arată mașina.

— Nea Nae, bine că sîntem noi vii, că mașina se repară.

Ce i-a salvat de la moarte pe ocupanții cabinei? Faptul că volanul era dispus pe dreapta ca la mașinile englezești și țevile au pătruns pe stînga. Capul ajutorului de șofer a fost astfel ocolit. Bine, veți spune, dar titularul cum a scăpat, că doar el ocupa în cabină locul din stînga? Din întîmplare scaunul nu era ocupat de nimeni.

Șoferul, fiind frig, se culcase să se încălzească jos, pe carcasa de deasupra motorului, dispus la astfel de mașini sub cabină.

15 OCTOMBRIE

CE BINE CĂ A FOST DOAR UN VIS

Doi încercători de prototipuri, de la uzina din Colibași, primiseră sarcina să urmărească comportarea la drum a unui nou tip de carburator. Încercările se făceau ziua și noaptea, la șes, la deal, pe șosele muntoase, în condiții de temperatură și umiditate diferite etc.

În noaptea aceea se aflau pe autostradă. Se făcuse 3. Virgil trage pe un loc de parcare.

— Mihai, dragă, eu depun armele, nu mai pot. Îmi ajung 10 ore de mers continuu. De vreo două ori mi s-au închis ochii și dacă nu-mi reveneam rapid, mă trezeam pe cîmp cu roțile în sus. Decît să se întîmple nu știu ce minune, mai bine dorm o oră, două.

— Exact asta voiam să-ți propun și eu.

Cele două mașini sînt așezate una în spatele celeilalte, se deschid puțin geamurile, căci atmosfera continua să fie plăcută și la ora aceea tîrzie. Șoferii înclină mai pronunțat spătarele scaunelor și adorm imediat.

Nu trec nici 20 de minute și deodată din mașina lui Virgil se aud niște țipete înfiorătoare.

Mihai, buimac de somn, speriat la culme de țipetele pe care le aude, sare repede de la locul lui și se îndreaptă spre Dacia lui Virgil.

Îi trec prin minte fel de fel de ipoteze; cine știe, pe cîmp, aici, departe de orice așezare omenească, l-or fi atacat niscaiva derbedei, s-o fi speriat de vreun animal care s-a apropiat de mașină, că prin pădurile din apropiere fauna-i bogată. Vorba aia, să-ți apară așa, netam-nesam, niște coarne de căprior prin geam, nu-i deloc un lucru obișnuit, ori poate i-o fi venit rău. Oricum, dacă țipă, are nevoie de ajutor. L-a prins frica și pe Mihai. Nu-i trebui decît cîțiva pași (căci Mihai e un găligan de 1,95 m) și e în dreptul portierei mașinii lui Virgil, care continuă să țipe și să se zbată.

— Pomul! Ce mă fac, intru în el. Nu pot, nu pot vira, s-a blocat direcția, gata, m-am făcut praf...!

— Mă Virgil, băiatule, ce-i cu tine, ce s-a întîmplat? Ți-e rău cumva? Nu pricep nimic. În timp ce vorbește, își scutură zdravăn de umeri colegul.

Buimac, acesta se trezește din somn.

— Unde sîntem, ce s-a întîmplat, Mihai?

— Tu mă întrebi ce s-a întîmplat? Urlai de parcă erai în mîinile canibalilor. Am impresia c-ai visat urît. Aoleo, ce m-ai speriat.

— Da, mă, așa-i. Visam că aținisem la volan. Apoi, parcă m-am trezit, dar direcția blocată m-a expediat direct într-o plută și mașina s-a făcut țăndări. Izbitura de pom a coincis probabil cu zgomotul făcut de tine la intrarea în mașină. Ce bine că totul a fost doar un vis.

Suprasolicitarea fizică și mai ales nervoasă își spun cuvîntul. Chiar și cînd e vorba de cei mai mari ași ai volanului. De reținut că cei doi aveau la activ, fiecare, cîte 3 milioane de kilometri rulați.

17 OCTOMBRIE

...O COLIZIUNE NEOBIȘNUITĂ.

Un Mercedes 280S gonește în noapte dinspre Pitești spre București, cu peste 150 kilometri pe oră.

— L-am văzut, e de culoare oliv. Se plimba prin Pitești. Ce mai, mașina arată bine de tot. La volan era un om de vreo 50 de ani.

— O fi el Mercedes, dar merge prea repede. O explozie de pneu e puțin probabilă, alte probleme pe autostradă, mai ales la ora asta tîrzie, nu are. Mă gîndesc doar la o singură chestie. Ieri mi-a apărut pe șosea, tăindu-mi calea, un porc mistreț. Un colos, mă Aurele, cred că avea peste 200 de kilograme. Dacă îl luam în bot, adio cu Skodița mea. Abia am avut timp să frînez.

— Și ce naiba caută la 3 noaptea pe șosea mastodonții ăștia, nea Sică? Ce, le arde de plimbări nocturne? Ei nu dorm?

— Nu, uite că e toamnă și preferă să doarmă ziua, iar noaptea își umplu burțile cu porumb. Cum traseul din pădure, unde își au domiciliul, spre lanurile cu porumb trece peste autostradă, uite că poți să ai deloc plăcuta surpriză să te întîlnești nas în nas cu ei.

Convorbirea începuse între șoferul unei autospeciale de intervenții la sonde și ajutorul lui, imediat ce fuseseră depășiți de Mercedes. Discuția între cei doi reîncepe în momentul cînd omul, tînărul ajutor, începe să picotească.

— Nu dormi, mă prîslea, că mă molipsești și pe mine.

— Uite, maistre, îmi pun niște proptele din bețe de chibrituri la pleoape și să vezi că rezist. Dar ce văz în față, meștere? E Mercedesul oliv și cineva, probabil șoferul, care se agită în jurul mașinii. Ce s-o fi întîmplat?

Autospeciala depășește cu viteză mică eleganta mașină și intră pe acostament, cei doi coboară și se apropie de autoturism, neînțelegînd încă mobilul stării de agitație a șoferului. Mașina pare întreagă. Abia cînd îi examinează fața își dau seama că bolidul s-a lovit de ceva. Masca e șifonată complet și intrată puternic în ventilator. E clar, mașina trebuie remorcată. Dar de ce s-a lovit? Șoferul Mercedesului, galben ca ceara, răspunde la întrebare printr-un semn cu degetul îndreptat spre dreapta șoselei.

Nu se observă la început natura obstacolului: niște saci, un morman de nisip, de criblură?! E ceva gri închis, nedefinit. Abia cînd cei doi se apropie își dau seama că e vorba de un mistreț uriaș. Nu mai mișcă. Mercedesul i-a venit de hac, așa cum putea să-i vină și el autoturismului, dacă acesta nu avea un șasiu atît de solid.

Încă un motiv care pledează pentru viteză ponderată, chiar cînd rulezi pe autostradă, timpul e frumos, șoseaua uscată, mașina e în perfectă stare și nimic nu pare să impieteze deplasarea.

18 OCTOMBRIE

Iarăși un caz de neatenție la volan, soldat cu urmări dureroase. Spun iarăși din ciudă, pentru că luna asta am mai avut prilejul să consemnez astfel de întîmplări. De data aceasta nu aș fi ocupat spațiu cu descrierea lui, dacă nu mă frapa povestea calului și a stăpînului său...

Murgu este un cal de 3 ani, cuminte, rezistent și ascultător. Îi place în mod deosebit să „stea de vorbă" cu stăpînul său, căruia îi recunoaște ușor vocea. Este deosebit de flatat mai cu seamă cînd, după ce termină o treabă grea, Mihai, tînărul său stăpîn, îl laudă și-i mulțumește pentru efortul făcut, dîndu-i o bucățică de zahăr. Să-l vezi atunci cum ciulește urechile și cu ochii lui mari, vii și inteligenți, se uită la Mihai parcă spunîndu-i: „Cît de mult te iubesc eu pe tine, bunul meu Mihai".

Tocmai o asemenea „convorbire" avea loc între stăpîn și cal, după ce căruța, încărcată cu lemne, trasă de Murgu, parcursese o porțiune grea de urcuș, cînd o lovitură puternică se aude în spatele căruței și apoi alta, surdă, imediat în apropierea patrupedului. Autovehiculul, autor al celor două lovituri, rămas fără control, urmînd o traiectorie sinuoasă, se în-

depărtează spre partea stîngă a șoselei. Lui Murgu, înhămat, îi vine extrem de greu să se miște. Reușește, totuși, să se întoarcă cu capul către Mihai, căzut pe asfaltul șoselei. Sforăie ușor și se apropie cu botul de victima care zace pe drum, plină de sînge, cu oasele zdrobite.

Oamenii care s-au apropiat în fugă de locul accidentului, au relatat: „Calul era agitat, speriat și își lăsa botul în jos, vrînd parcă să-l ajute pe tînărul său stăpîn. Atît l-am mai putut auzi pe Mihai: «Vă rog să aveți grijă de ai mei și de Murgu. Să nu-l bată, că el înțelege totul de vorbă bună». La unii ne-au dat lacrimile. Îl știam cu toții pe Mihai, abia terminase armata. Făcea în cooperativă orice muncă cu plăcere. Harnic și respectuos cu toată lumea, îi plăceau tare mult animalele, dar mai ales caii. De Murgu era nedespărțit. Uite, acum, trebuie să îngropăm un băiat de 20 de ani. Și asta pentru ce? Pentru că un șofer a circulat neatent".

Iordan B., autorul accidentului, făcea o cursă de agrement pe unul din drumurile Moldovei. Alături de el, Aurelia, prietena sa, iar pe fotoliul din spate o colegă a acesteia, Mihaela. Discuția, la început pașnică, liniștită, luase o întorsătură destul de neplăcută.

— Mă ții de 4 ani încurcată, uite, în curînd am 30 de ani și nu te hotărăști de loc. Mereu îmi faci promisiuni, ba luna asta, ba luna viitoare facem nunta. Mi-am refăcut analizele de trei ori. Asta nu mai poate continua.

Lui Iordan, care pînă atunci a ascultat fata fără să spună un cuvînt, îi sare deodată mustarul:

— De cînd am plecat de acasă, mă ții numai în reproșuri. Parcă n-ai cunoaște altă discuție decît asta. Îmi vine să înnebunesc!

Atunci intervine și Mihaela:

— N-ai deloc dreptate, Iordane. Își varsă și ea amarul. Nu poți s-o duci cu zăhărelul ani de zile. Putea să se mărite pînă acum de cîteva ori.

— Aha! V-ați coalizat contra mea amîndouă.

În clipa cînd a rostit „amîndouă", Iordan întoarce capul spre Mihaela, pierzînd de sub controlul privirii imaginea șoselei. Exact în acel moment, autoturismul intră cu partea din dreapta în buștenii din căruță. Pilotul observă totuși pentru o clipă căruța încărcată cu lemne, dar nu mai poate face mare lucru. Trage de volan puternic spre stînga, însă nu mai reușește să evite impactul cu căruța. Un lemn pătrunde prin geam retezînd literalmente capul Aureliei. În procesul manevrei disperate de evitare a unei coliziuni în plin, este trîntit la pămînt Mihai, care moare în brațele tovarășului său de muncă și căruia îi adresează ultima sa rugăminte.

Și doar căruța era vizibilă, felinarul aprins, iar lemnele proaspăt tăiate, cu diametrul de 40 — 50 de centimetri, formau niște discuri albe care se vedeau de la distanță destul de mare. În secțiune, culorile alb cu galben contrastau puternic, atrăgînd atenția asupra obstacolului mobil.

Șoferul încearcă să dea vina pe „orbire". Chipurile, cineva din sens contrar i-a băgat faza mare în ochi. Acest deziderat esențial al traficului rutier modern: „Supraveghează în permanență drumul. Fii atent la orice detaliu care ar putea impieta siguranța deplasării, mai cu seamă noaptea, cînd la orice pas poate apare o capcană", e considerat de unii ca un sfat desuet, bun doar pentru începători, dar nu pentru șoferi ca Iordan, care are permis de conducere de 10 ani!

21 OCTOMBRIE

Ieri am fost la spital, să vizitez un șofer care a avut un accident, alegîndu-se cu fractura unui picior. El mi-a vorbit despre cîte a pătimit colegul lui de cameră, iar eu m-am gîndit să le transcriu.

— Ne vedem diseară la cămin. La repetiție. Pe urmă rămînem puțin la dans.

— Bine, Ionele. Numai vezi să nu întîrzii.

Și fata privi lung după el, pînă ce autobuzul, cu care plecă în oraș, se îndepărtă pe șoseaua dreaptă, scufundîndu-se în neantul orizontului.

A avut o zi ușoară. Ceea ce însemna că a putut termina lucrul pînă la sfîrșitul programului. Nu odată, cînd mai aveau puțin să termine, venea cîte un client, cu automobilul șifonat ușor, și voia cu orice preț să i se repare atunci, acolo, pe loc. Degeaba căutau, el și colegii lui, să-i explice că tinichigeria auto are, și ea, legile ei, că nu se poate îndrepta tabla așa dintr-o dată. Chiar dacă pare o nimica toată îndoitura.

În sfîrșit, în ziua aceea nu au avut parte de asemenea solicitări. Încît, la sfîrșitul programului, puteau pleca la fix.

„Nici nu mai aştept cursa, îşi zise în gînd. Iau o ocazie şi pe la opt sînt acasă. La opt jumătate, la cămin. Mă văd cu Lenuţa şi... va fi bine".

Abia apucă să ajungă la şosea, că, spre norocul lui, se opri lîngă el un camion. La volan, un consătean:

— Hai, Ionele, că te duc acasă pe gratis. Îţi fac cinste cu o cursă, îi zise vesel, parcă prea vesel, şoferul.

În cabină mai erau doi băieţi, încît au trebuit să se înghesuie serios ca să încapă toţi.

Era, însă, lucrul care-l deranja cel mai puţin pe Ionel.

Pe măsură ce înaintau, îl necăji tot mai mult purtarea şoferului. La început crezu că e pus pe şotii, după cum conducea. Nu i-a trebuit mult ca să se dumirească. Se afla sub influenţa alcoolului.

— De fapt, unde mergi la ora asta de seară cu camionul? îl întrebă pe şofer.

— Cum unde? răspunse acesta cam ofensat. Acasă. Am luat maşina de la coloană şi mîine o duc înapoi. Ce-i cu asta? Am băut şi cîteva sticle cu bere, dacă vrei să le ştii pe toate. E bine?

Nu era bine. Ionel se simţea umilit. Şi cam timorat. Ar fi vrut să coboare. Dar întîlnirea cu Lenuţa îl făcu să renunţe. Camionul continuă mersul său destul de şerpuitor pe şoseaua goală.

Cum de apăru în întuneric ditamai mastodontul nu avu timp să constate. O izbitură violentă fu urmată imediat de o durere ascuţită la picioare. Nu ştia ce este cu el. Nu putea coborî din cabină. Nu-l ascultau picioarele. Îl năpădi plînsul. De durere şi de necaz.

...A trecut un an de atunci şi Ionel este tot la spital. Acum nu mai plînge. Ba încurajează chiar colegii de cameră, cîntîndu-le. Are o voce plăcută şi ştie multe cîntece. A pus pe versuri propriile suferinţe. E ca o baladă. O baladă rutieră. Ascultînd-o, nu poţi să nu te cutremuri.

Pentru faptul că cel care a compus-o are puterea să transmită tărie şi optimism. După ce a rămas fără un picior. După ce nu va mai putea exersa meseria pe care o învăţase. După ce sînt minime şansele să beneficieze de vreo despăgubire. Pentru că a fost o cursă nelegală, iar şoferul fusese beat. Iar el, Ionel, nu avea ce căuta în această maşină.

Doar şoferul, ce îi va putea asigura din munca sa. Că mai are de despăgubit şi pe ceilalţi doi băieţi care au fost în camion; că şi ei s-au ales cu vătămări grave.

Peste toate acestea Ionel are puterea să treacă. Este tînăr. Altceva îl doare. Lenuţa nu a venit şi nu vine să-l vadă. Îşi dă seama că nu are de ce să fie supărat pe ea. Aşa e viaţa. Poate că s-a măritat între timp. Nu are curajul să o întrebe pe mama. Nici ea nu a adus vreodată vorba despre Lenuţa.

Ionel nu abdică în faţa greutăţilor pentru că este tînăr şi iubeşte viaţa. Va trebui să o reia de la început. De fapt, a şi

reluat-o. Din moment ce a găsit în el resursele de a-și pune în valoare talentele de rapsod popular. Balada lui o atestă fără echivoc.

24 OCTOMBRIE

VIEȚI IROSITE

O bătrînă de circa 70 de ani, pe patul unui spital. Are numeroase fracturi, dar se pare că perioada critică a trecut. Medicii mă asigură că e în afară de pericol. A crescut la țară, n-are carte, dar ce frumos povestește! Graiul molcom, simplu, curat, o aseamănă unei eroine dintr-un roman de Sadoveanu.

— Băiatul meu n-a reușit să termine decît liceul și ăsta cu greu, dar meseria și-o făcea cu dragoste. N-am auzit ca vreun client să fie nemulțumit de el. L-am învățat să fie ascultător și cinstit. Șeful atelierului îl iubea, pentru că era harnic și se ținea de cuvînt. Știți și dumneavoastră cum îs unii croitori, cum îi poartă pe oameni pe drumuri. Cîștiga bine. Apoi în familia noastră a venit Sănduța. Bună fată, cuminte, lucra în același atelier cu Valentin. S-au căsătorit la un an după ce s-au cunoscut. Nu era sîmbătă să nu meargă amîndoi la dans. Apoi nu știu cine, parcă cineva de la echipa artistică, i-a zis că are înclinație pentru balet. Cred că avea talent. De fapt, de mică o descoperiseră la școală că îi bună la dansuri. Am văzut-o și eu la un spectacol. Pe atunci era la amatori. Ce să vă zic. Am rămas uimită. Numai în filme mai văzusem așa ceva. Parcă era un fulg, nu altceva. Mă gîndeam „Uite, o fată simplă, de la țară, de ce-i în stare".

Valentin nu spunea nimic, dar simțeam eu că ceva nu-i place, nu-i convine. Mereu era cătrănit, întunecat la față. Ei nu-i spunea nimic. Nu voia s-o supere. O lua seara cu mașina de la spectacole. Ea devenise între timp profesionistă. Lucra la teatrul nostru. Apărea pe afișe. Cînd ajungeau acasă, ea începea cu întrebările:

— Cum ți-am plăcut, Valentin? Dar decorurile? Dar partenerul meu?...

El răspundea cu capul plecat în jos:

— Mi-a plăcut totul foarte mult.

— De ce ești așa scump la vorbă, Valentine?

— Ascultă, Sănduțo, cine erau ăia care ți-au dat flori pe culoarul către cabină?

— Cine să fie? Admiratori. Tu nu știi că artistele, balerinele, primesc flori?

— Știu, scumpa mea, cum să nu, dar nu-mi cade bine, cînd îi văd cum se uită la tine.

Atunci începea cearta, acuzaţiile reciproce. El, care nu ridicase pînă atunci niciodată tonul, începea să ţipe, ţipa şi ea.

— N-ai să înţelegi niciodată nimic. Gelozia ta e absurdă. Mă faci de rîs. Eşti croitor, dar nici nu ştii să te îmbraci!

— Ce să înţeleg eu, un biet croitor?! Tu eşti o artistă, iar eu un nimic.

Atunci se puneau amîndoi pe plîns, se îmbrăţişau şi îşi cereau unul altuia iertare.

Eu plecam, oftînd, la culcare. Nu mă amestecam în discuţiile lor. Socoteam că-i mai bine aşa.

În ziua aceea nenorocită, au pornit-o cu cearta dis-de-dimineaţă. El îi cerea ei socoteală că se uitase nu ştiu cum la un coleg, iar ea îl soma să nu mai vină seara la teatru s-o ia acasă, pentru că toţi prietenii şi colegii fac haz de gelozia lui prostească.

Colac peste pupăză, în dimineaţa aceea şi Mircea, băiatul lor, de 5 anişori, era nervos peste măsură.

— Nu vreau să merg cu voi, cu maşina, pentru că vă certaţi tot timpul. Mai bine rămîn acasă, să mă joc cu copiii.

Tot eu l-am îmbunat pe cel mic.

— Tu mergi cu bunica şi o să stai lîngă ea. Iar cînd ajungem la nenea Vasile, ne jucăm amîndoi în grădină, cu căţeii cei mici.

— Da, bunică, cu tine merg.

Îl împăcasem.

Cearta a continuat în maşină. Mai-mai să se ia de păr! Mă durea mult că începuse să-l chinuiască. Era ea talentată, dar cam prostuţă.

— Ce dacă se uită toţi la mine, nu-s eu cea mai frumoasă dintre toate colegele? Da, recunosc că unii îmi fac şi curte. Şi ce-i cu asta?

El strîngea volanul în mînă, mai să-l rupă, nu alta.

— Cum ajungem acasă, cer divorţul! zice el la un moment dat şi se uită lung la ea. Din acel moment, nu-mi mai amintesc nimic. Probabil că Valentin n-a mai fost atent la drum. M-am trezit apoi aci, pe patul ăsta.

Aşa s-a întîmplat, cum a presupus bătrîna. Maşina a intrat în plin, cu cei 80 de kilometri pe oră, într-un copac. Valentin a fost aruncat afară din maşină la circa 5 metri, iar băieţaşul a fost catapultat de pe locul din spate, prin uşa deschisă violent, la 20 de metri, pe cîmp. Au murit pe loc, şi el, şi taică-său. Sanda, de pe locul din dreapta şoferului, a fost împinsă de tabla smulsă a acoperişului maşinii cu capul spre fotoliul din spate, picioarele rămînîndu-i întinse în poziţie orizontală, rezemate pe spătarul banchetei din faţă. O poziţie bizară de balerină ostenită, care, după o execuţie lungă şi dificilă, se înclină pentru a mulţumi publicului. Moartea i-a fost provocată de numeroasele leziuni interne. Bătrîna a murit datorită unor complicaţii, la două zile după ce mi-a povestit drama teribilă a familiei sale, tocmai cînd doctorii îşi manifestau optimismul cu privire la şansele ei de supravieţuire.

28 OCTOMBRIE

Rîndurile de mai jos le-am scris după expunerea unui ofițer de circulație, pe care a prezentat-o automobiliștilor din cartierul nostru în cadrul măsurilor de pregătire a sezonului rutier de toamnă.

Nu o dată, nu un singur autor și nu într-o singură publicație s-a scris despre nocivitatea alcoolului în circulație. Am fi nedrepți față de realitatea rutieră dacă nu am consemna că tot ceea ce s-a scris, s-a spus (la radio) ori s-a arătat (la televizor) despre pericolul alcoolului în rîndul participanților la trafic nu au avut efecte pozitive. În sensul că numărul celor care circulă în stare bahică este în scădere, îndeosebi dacă ne referim la conducătorii auto.

Securitatea celor care se deplasează pe drumurile publice cere, însă, ca nimeni dintre cei ce folosesc arterele rutiere, indiferent în ce calitate, adică de conducător de vehicul, de pieton sau de pasager (mai ales în mijloacele de transport în comun), să nu se găsească sub influența băuturii alcoolice! Nu este un deziderat utopic, cum ar pare unora, ci o condiție — de prim rang — a desfășurării în siguranță a traficului rutier. Altminteri, apar efecte dureroase — uneori ireversibile — ale celor care se încumetă să pornească la drum după ce au tras la măsea. Mai mult sau mai puțin. Cu cîteva ore înainte sau cu cîteva minute în urmă. Nu astea contează. Ci prezența, în cantitate cît de infimă, a alcoolului în organism.

De exemple nu ducem, din păcate, lipsă. Iată cîteva cazuri spicuite din cronica evenimentelor rutiere ale lunii octombrie.

...Satu Mare — sîmbătă — ora 20,30. Apropiindu-se cu viteză excesivă de intersecția pe care o formează b-dul Eliberării cu b-dul Republicii, conducătorul autoturismului 2-SM..., Mihai K., nu poate acorda prioritate pietonului Augustin P., aflat pe trecerea marcată, accidentîndu-l mortal. Șoferul fuge de la locul faptei. Dar este descoperit. Analizele de laborator au relevat o îmbibație alcoolică de 2,62 la mie în organismul pietonului și de 0,63 la mie în cel al conducătorului auto. Fiecare din ei are cîte doi copii minori. Două familii traumatizate sufletește pentru mult timp de-acum încolo.

...Comuna Brebu, județul Caraș Severin. Vineri, ora 16. Un grup de cinci pietoni se îndreaptă spre case. Veneau de la băutură. Merg pe partea dreaptă a șoselei, ocupînd o bună parte din carosabil. Sînt ajunși din urmă de un autoturism. Omul de la volan, Florentin G., îi clacsonează. În scop preventiv. Toți înțeleg să se retragă de pe șosea. Cu excepția unuia, Vasile M. Acesta se desprinde de grup și o ia spre stînga, vrînd — probabil — să traverseze șoseaua. Din sens opus apare o autoutilitară. Șoferul Ioan T., surprins de gestul pietonului, se pierde și îl accidentează grav. După cinci zile, V.M. își pierde viața la spital. Și în acest caz, alcool și la pie-

ton și la șofer. Mai precis, se constată 1,20 la mie în cazul lui V.M. și 0,30 la mie la I.T. Foarte puțin în ceea ce-l privește pe I.T., dar suficient ca să fie considerat și el vinovat de producerea accidentului. Deoarece, văzînd de la o distanță relativ mare cele petrecute pe șosea, dacă reducea viteza și își sporea precauția, putea evita accidentul. A fost suficientă însă o cît de mică cantitate de alcool, pentru ca rațiunea preventivă să fie alterată.

Sînt conducători auto, amatori sau profesioniști, care nu înțeleg încă primejdia alcoolului asupra omului de la volan. De aceea ne este dat să mai auzim expresii, de genul: „O iau pe drumul lateral să nu mă prindă controlul"; „Dacă mestec leuștean, nu se simte alcoolul".

Sînt încercări puerile de a eluda realitatea, pentru că se ignoră esențialul: de multe ori nu legea pedepsește slăbiciunea de a nu rezista tentației la băutură, ci exigențele circulației rutiere înseși. Ca de pildă în cazurile mai sus prezentate.

Noiembrie

VARIAŢIUNI PE TEME METEO-RUTIERE:
CÎND UMED, CÎND USCAT.
CÎND SENIN, CÎND CEAŢĂ.

3 NOIEMBRIE

Cîte măsuri nu se iau pentru prevenirea șoferilor predispuși la băutură și depistarea celor care se încumetă să se urce la volan după ce au cochetat cu Bachus. Și totuși, nu suficiente, din moment ce poate avea loc un eveniment ca cel pe care mi l-a relatat un șef de garaj. Vorba lui: „despre un astfel de caz, comentariile sînt de prisos!"

...La acea oră matinală, în autobuz nu vorbea nimeni. Atmosfera s-a animat însă imediat după ce s-a urcat Nicolae. Majoritatea călătorilor și-au îndreptat privirile spre noul pasager, atît de bine dispus.

— Care-i secretul că sînt mereu vesel? Nu e nimic deosebit. În loc de cafea sau ceai, eu dimineața beau o sticlă de vin.

— Păi cum se împacă asta cu volanul, că doar ești șofer la autobaza din oraș?

— Vezi tu, Ioane, în primul rînd eu la autobază sînt un fel de „jolly-joker", adică șofer de rezervă. Plec în cursă numai dacă lipsește cineva. În al doilea rînd, sînt rezistent, mă. Pentru mine un chil de vin e un mizilic.

Ajuns la coloană, Nicolae află că în ziua aceea nu va fi trimis în nici o cursă. „Toți sînt plecați, o să mă plictisesc groaznic aici. N-ai cu cine juca o carte, cu cine bea un păhărel. Ce-ar fi să fac eu o plimbare, pe la neamurile mele, din comunele învecinate?"

Fără a mai sta pe gînduri, se urcă în primul autocamion găsit în cale și, nedispunînd de cheie, face contactul direct, prin cuplarea firelor. Se îndreaptă apoi spre poartă. Un coleg îi face semn de oprire. Vădit impacientat, frînează.

— Ce mai vrei și tu mă, Ilie?

— Cum pleci așa din unitate, fără acte, fără foaie, ce, aici e sat fără cîini?

— Uite, dom-le, că s-au înmulțit șefii. Cu ce drept mă oprești? Ești un simplu șofer ca și mine. Nu mă întreabă nimic șefii titulari și s-a găsit Ilie să mă tragă la răspundere. Ia dă-te la o parte, pînă nu mă dau jos.

Ilie se dă la o parte, uitîndu-se în urma mașinii cu motorul demarat la maximum. „Ăsta își frînge gîtul pînă la urmă!"

În satul natal, Nicolae trece pe la aproape toate neamurile care dispun de vin din noua recoltă. Pe ulița principală se întîlnește cu Tănase, totdeauna gata cînd e vorba de chef și petrecere. „Bem ceva, Tănase? Nu numai atît, dar te duc la

Țăndărei, unde ne așteaptă două fete drăguțe și deloc pretențioase. E nevoie doar de băutură, pe care o am gata pregătită". Într-un minut, Tănase se urcă în cabina autocamionului cu un bidon de 5 litri de vin în mînă.

În compania plăcută a celor două brunete, conținutul bidonului s-a evaporat rapid.

— Mă duc să fac rost de niște bere, ăștia n-au vin bun pe aici, zice Nicolae în timp ce își pune pe el scurta îmblănită.

— Da' camionul unde l-ai lăsat, mă, șofer de mare viteză?

— L-am băgat printre blocuri, că doar nu era să-l las pe șoseaua principală.

După ce sticlele de bere (13 la număr) au fost golite, brunetele au dat de înțeles musafirilor că e cazul să plece. Nicolae tocmai număra sticlele.

— Ce te-o fi apucat acum numărătoarea?

— Vreau să fac și eu bilanțul zilei. Partea mea ar veni vreo 4—5 litri de vin băuți acasă, la neamuri și aici, plus 4 sticle de bere. E ceva, nu?

— Și acum o să spui că nu poți să ne duci cu mașina acasă, la Slobozia?

— Eu? Așa om mă știi tu pe mine, măi Tănase? Nu ți-e rușine?

Nicolae se ridică de la masă și, încruntat, ridică tonul.

— Te și supărași acuma. Doar știi că te cunosc și te aprecieaz de atîția ani.

— Atunci, hai să mergem.

Nicolae, care se lăuda atît cu rezistența lui la băut, mergea, ce-i drept, pe o traiectorie tare șerpuită, bolborosind mereu ceva în legătură cu conducerea mașinii pe timp de noapte.

— Cică dacă ești beat nu mai vezi bine noaptea. Eu vă văd perfect și pe voi, fetelor, și pe Tănase ăsta, care o face pe deșteptul.

Și-au luat rămas bun de la fete și au pornit-o spre Slobozia. La ieșirea din Țăndărei, trei elevi de la Liceul industrial fac semn și roagă să fie transportați pînă la Slobozia. În afară de șofer, în cabină se mai află, deci, îngrămădite încă 4 persoane. Șoseaua acoperită cu un strat de mîzgă, noapte întunecoasă, plus o ceață destul de densă. În asemenea condiții, șoferul beat rulează cu peste 70 kilometri pe oră. Exact la 2 kilometri de la punctul de plecare, mașina, necontrolată, intră consecutiv în patru pomi. Unul dintre elevi își pierde viața, iar ceilalți trei pasageri sînt grav răniți. Șoferul scapă nevătămat.

5 NOIEMBRIE

GÎNDURI

Nimic greșit sau forțat în folosirea cuvintelor tactică și strategie în conduita preventivă. Nu prevede conduita preventivă un mod de acționare întemeiat pe o gîndire adecvată, în vederea atingerii unui scop bine determinat? Ba da!

Și atunci, ne este îngăduit să vorbim despre o tactică și o strategie a conduitei preventive? Desigur.

Am ajuns în stadiul în care conduita preventivă s-a încetățenit în rîndul conducătorilor auto nu numai ca noțiune, ci, tot mai mult, și în comportare. Fapt ce se regăsește direct și concludent în traiectoria descendentă pe care o marchează de al patrulea an consecutiv curba accidentelor și cea a persoanelor care și-au pierdut viața în accidente. Peste 600 de morți mai puțin în intervalul amintit! Nu putem spune dacă e mult sau puțin, pentru că viața nu poate fi comparată cu nici o altă valoare.

Cu toate acestea, conduita preventivă dispune încă de multe resurse pentru a spori substanțial contribuția sa la contracararea accidentelor și diminuarea gravității lor. Mai ales pe planul tacticii preventive. Adică a acționării judicioase în funcție de împrejurările concrete.

Pe un drum local din județul Satu Mare, conducătorul unui tractor rutier cu remorcă, în care erau transportați muncitori, se apropie de un pasaj la nivel cu calea ferată nepăzit. Era într-o dimineață de octombrie, cu ceață densă, ce reducea considerabil vizibilitatea. Conformîndu-se regulamentului de circulație, tractoristul a oprit, apoi s-a angajat în traversarea liniei ferate. Trenul a apărut pe neașteptate, izbind în plin remorca. Tractoristul a greșit din punctul de vedere al

tacticii preventive. Ca să evite accidentul, el ar fi trebuit să oprească motorul — pentru a distinge zgomotul trenului — și să coboare din tractor, mergînd lîngă terasament ca să se convingă că traversarea se poate efectua fără pericol.

După lăsarea întunericului, spiritul de precauție al șoferului obligă la micșorarea vitezei. Chiar dacă șoseaua este absolut liberă. Pentru că, oricum, vizibilitatea este substanțial diminuată. Cu atît mai mult se cere reducerea vitezei autovehiculului atunci cînd șoferul este orbit de lumina farurilor din sens opus. Pe șoseaua Buzău—Urziceni, un camion cu remorcă s-a oprit pe carosabil. Procedeu periculos, contrar regulamentului de circulație. Din nefericire, un automobilist n-a presupus ipoteza întîlnirii unui astfel de obstacol și a rulat cu viteză foarte ridicată. Izbirea de remorcă a fost violentă și neiertătoare, secerînd viața a trei oameni din autoturism.

Tactica preventivă cere să gîndim, să anticipăm tot ceea ce se poate întîmpla într-o anumită împrejurare. De pildă, ieșim cu autoturismul din curte. Ne asigurăm numai dintr-o parte, pentru că pe stradă circulația este în sens unic. Greșită conduita noastră sau, în tot cazul, limitată și primejdioasă. Nu este posibil, oare, ca din direcția sensului interzis de mers să apară o mașină condusă de un șofer indisciplinat, distrat ori neatent? Desigur că este posibil. Nu importă cine poartă vina în caz de tamponare. Esențialul este să fie prevenită printr-o tactică adecvată. În cazul nostru prin asigurarea din ambele părți înainte de pătrunderea pe partea carosabilă.

Un raționament tactic preventiv ne va opri de la trecerea pe lîngă un autovehicul ce rulează pe banda din dreapta noastră și care, apropiindu-se de un obstacol pe care trebuie să-l ocolească, urmează să treacă pe banda noastră. Se poate spune că nu e nici un pericol, pentru că șoferul autovehiculului respectiv este obligat să se asigure înainte de a schimba banda și să nu stînjenească deplasarea partenerilor de drum. Trebuie, însă, să ne punem întrebările: dacă șoferul nu s-a asigurat? dacă a crezut că are timp să treacă înaintea noastră? dacă i se va defecta tocmai atunci frîna și nu va putea opri în spatele obstacolului pentru a ne lăsa să trecem?

La Cîmpulung Muscel, de o intersecție se apropie un motociclist. Întîlnește indicatorul „Cedează trecerea". Reduce viteza și, pentru că pe strada principală trece o autoizotermă, oprește. Nu are însă răbdare să treacă complet autovehiculul și țîșnește, lovindu-se de camionul defect pe care îl tracta autoizoterma. Greșeală de tactică sau neprevedere.

Tot de tactica preventivă ține și evitarea conducerii unui autoturism împrumutat. În fond, un autovehicul necunoscut despre care nu se poate ști cum se comportă într-un moment critic, de exemplu în cazul unei frînări bruște. Sau cum se înscrie într-o curbă ori ce ținută are la viraj, îndeosebi dacă virajul e luat mai scurt. Nu puține accidente au fost co-

mise de către șoferi profesioniști, cu vechime serioasă în conducerea autocamioanelor, dar care, conducînd întîmplător un autoturism, n-au fost în stare să acționeze corespunzător într-un moment critic.

În aceeași împrejurare, dar la volanul familiarului autovehicul greu, cu certitudine n-ar fi pățit nimic trecînd cu bine „hopul". Așa, însă...

Nu o dată conducătorii auto au accidentat pietoni, pentru că, neținînd seama de tactica preventivă, s-au rezumat să claxoneze pietonul de care se apropiau, fără să reducă viteza. Pietonul s-a angajat instantaneu în traversare și, gata, accidentul. Ulterior s-a constatat că victima era surdă (!).

În ceea ce privește strategia preventivă, de aceasta țin procedeele și comportările, să zicem, cu bătaie lungă. De, pildă, planificare judicioasă a unei călătorii. Planificare de care depind viteza (în limitele mersului în siguranță), evitarea aglomerațiilor și a mersului pe timp de noapte, prevenirea conducerii autovehiculului în stare de oboseală. Cauză care generează anual peste 200 de morți în accidentele datorate adormirii la volan sau, în tot cazul, alterării reflexelor ca efect al extenuării șoferului.

Strategia preventivă înseamnă și buna întreținere a automobilului contracarînd orice surpriză neplăcută de natură tehnică. Tot de strategie ține și purtarea centurii de siguranță. Fiindcă niciodată nu poate ști omul aflat în autoturism cînd poate avea nevoie de serviciile centurii sau, dacă vreți, cînd apare momentul cînd numai mulțumită centurii de siguranță rămîne în viață.

...Strategie și tactică. Anticipare și adaptare. Prudență și echilibru. Sînt elemente ce jalonează conduita conducătorului auto preventiv, a omului inteligent și modern, care înțelege să fie stăpînul și nu robul autovehiculului, fiind în măsură să aprecieze distanța de la regulamentul de circulație la conduita preventivă.

8 NOIEMBRIE

Mare dreptate a avut cel care a spus că în circulație ajunge, uneori, să greșești o singură dată pentru ca urmările să fie irecuperabile. Mult m-au impresionat cele pățite de șoferul de care mă voi ocupa astăzi în jurnal.

...De 20 de ani, Ioan C. parcurge la volan traseul de la sediul I.A.S. în comună, cale de 18 kilometri. Transportă muncitorii care pleacă dimineața la lucru și se întorc seara la casele lor. Cînd ajunge la „Cap de linie" întoarce mașina după o schemă care nu a schimbat-o niciodată în cele două decenii. Intră cu spatele pe o ulicioară îngustă și apoi introduce

maneta în viteza I, virînd la stînga, spre locul de parcare din curtea primăriei.

Şoferul, cu părul alb, e respectat şi iubit de toţi sătenii pentru modestia, blîndeţea şi bunătatea lui. Nimeni nu l-a văzut vreodată beat, înjurînd ori măcar ridicînd tonul. Pentru fiecare om care are un necaz, o supărare, Ion găseşte întotdeauna o vorbă de încurajare pe care i-o spune din suflet.

— Ne-a părut rău la toţi de nenorocirea întîmplată zilele trecute în comuna noastră, îmi povesteşte directorul şcolii. Am văzut cu ochii mei, ca pe un film, întreaga păţanie. Stăteam tocmai de vorbă cu doi brigadieri de la cooperativă. Îmi spuneau unde vor lucra a doua zi. În timpul discuţiei aud un zgomot de maşină şi observ, apropiindu-se, duba vopsită în verde a lui Ion. Vorbim mai tîrziu băieţi, le-am spus brigadierilor. Am ceva de discutat cu doctorul veterinar, care tocmai trebuie să coboare din „expresul" lui Ion.

Brigadierii au rămas să mă aştepte în faţa magazinului, iar eu am pornit-o către maşină.

Tocmai îşi făcea schema de întoarcere. Dădea cu spatele pe ulicioara care duce la rîu. Eu aşteptam să termine manevrele. Regula stabilită de şofer era ca pasagerii să coboare abia după ce întorcea maşina cu faţa spre locul de parcare şi oprea. O măsură în plus de prevedere, ca în timpul întoarcerii, oamenii să nu se găsească în preajma autovehiculului. Deodată un ţipăt sfîşietor. Apoi altele şi altele. „A omorît-o pe Zamfira", „A murit Zamfira". M-a străbătut un fior. O cunoşteam pe femeie. Era tare cumsecade şi harnică. Ţinea mult la copii.

Maşina între timp îşi întrerupsese mersul înapoi şi oprise. Se afla la 30—40 metri de mine. Am luat-o la fugă spre locul cu pricina. Lîngă roata din spate, cu capul zdrobit, se găsea cadavrul Zamfirei. Ion, palid, privea mut la femeia moartă care strîngea la piept, parcă într-un gest de apărare, o pungă din plastic umplută cu obiecte de îmbrăcăminte.

Curios, de ani de zile a făcut Zamfira acest drum, cu autoduba condusă de Ion. Niciodată însă nu a coborît înainte de oprirea maşinii. De data asta, s-a dat jos înainte ca şoferul să fi început manevrele lui obişnuite.

— Mă grăbesc acasă. Ăl mic, Ilie, nu s-a dus azi la şcoală. Ardea ca focul. Ajută-mă cu bagajele astea, Floare. Eu o să deschid uşa să cobor, au fost ultimele vorbe adresate vecinei ei, care a rămas în maşină.

— Am ajutat-o să coboare, apoi Zamfira s-a aplecat spre ceva, nu ştiu ce, parcă un obiect pe care îl scăpase din mînă. N-a văzut roata maşinii care s-a apropiat de ea. Ion, la volan, n-avea nici el cum să vadă femeia. N-a avut timp măcar să strige. A trecut peste ea, ca peste un pui de găină. Nici nu-mi venea să cred că Zamfira a murit. Am început să ţip. Cui mai foloseau însă ţipetele mele?

— Cine să-şi dea seama că femeia a coborît din maşină? Fac manevrele astea de atîţia ani şi nu mi s-a întîmplat nicio-

dată nimic. Şi uite, deodată, mă port ca un începător şi omor un om pe o uliţă unde nu circulă decît maşina mea şi nu era nici ţipenie de om, avea să declare ulterior şoferul.

Acest inamic perfid, rutina, care face deseori ca oamenii să nu mai vadă, să nu mai audă, să nu mai citească, să nu mai gîndească şi, în final, să nu mai progreseze, această rugină care roade încet dar sigur, această obişnuinţă inofensivă la prima vedere, dar care aruncă peste tot giulgiul periculos al indiferenţei, cu tot cortegiul ei de urmări nenorocite, l-a învins şi pe Ion. A fost de-ajuns o singură dată în 20 de ani să nu se uite ce se întîmplă în spatele maşinii, pentru ca un om să-şi piardă viaţa în modul cel mai stupid.

— Iliuţă a venit tîrziu în familia noastră, ne spune soţul Zamfirei. Vă daţi seama, eu am acum 53 de ani, iar băiatul 9. Frate-său, băiatul meu ăl mare, e demult la casa lui. Cei doi copii, nepoţii mei, îs aproape de vîrsta lui Ilie. Ce-l mai iubea Zamfira, răposata. Aşa cum sînt de fapt iubiţi mai totdeauna mezinii. S-a dus săraca. Cu infirmitatea mea tare greu o să-mi fie să îngrijesc de copil.

10 NOIEMBRIE

De la un timp ne-am obişnuit să ne imaginăm circulaţia rutieră ca o circulaţie a autovehiculelor, creaţia omului secolului nostru, menită să-i satisfacă, mai bine ca orice alt mijloc de transport, necesităţile de deplasare. S-au spus şi se vor spune încă multe despre automobil, despre avantajele şi efectele sale negative, despre întregul cortegiu de influenţe pe care le-a exercitat asupra omului pe plan economic, tehnic, social, psihologic şi, nu în ultimă instanţă, anatomic. Pentru că maşina ne ajută să parcurgem repede distanţele, dar ne deformează fiziceşte, începînd cu facilitarea instalării obezităţii şi terminînd cu grăbirea apar ei reumatismului, mai cu seamă în regiunea umărului şi braţului stîng.

Mă gîndeam la toate acestea şi la altele legate de autovehicul în timp ce mă plimbam într-o după-amiază frumoasă de toamnă. Îmi spuneam că aveam o viziune unilaterală despre circulaţie şi nu puţini dintre noi o comportare încă destul de departe de ceea ce cere un trafic rutier dinamic, modern şi complex, cum este cel din ţara noastră. Viziune unilaterală pentru că nu vedem şi nu ne vedem decît în postură de conducători auto, nebăgînd de seamă milioanele de pietoni, sutele de mii de biciclişti, zecile de mii de căruţaşi. Nu prea îi vedem, deoarece nu prea ne vedem pe noi. Mai cu seamă cînd greşim. Voit sau fără voie. De pildă, atunci cînd fugim de pe o parte pe alta a străzii pentru a prinde autobuzul aflat în staţie, obligînd şoferul unui turism, înaintea căruia am

apărut instantaneu, la adevărate acte de acrobație ca să nu ne lovească și nici el să nu pățească ceva. Sau atunci cînd ne apucăm să traversăm ostentativ pe trecerea de pietoni exact cînd se apropie coloanele de mașini abia demarate pe culoarea verde a semaforului din intersecția apropiată. „Am dreptul la prioritate aici? ne întrebăm cu falsă retorică. Am! Așa că n-au decît să oprească domnii șoferi. Ce dacă sînt la volan." Este atitudinea noastră, în acest caz, o răbufnire a omului frustrat în drepturile lui de pieton, dar, de ce să nu o recunoaștem, și un pic de mărginire, de optică îngustă despre relațiile dintre participanții la circulație. Căci, în fond, pe cine ne vărsăm necazul? Trebuie să recunoaștem că, în primul rînd, pe noi. Ajunge doar ca unei singure mașini să i se defecteze tocmai atunci frîna și... praful se alege din dreptul nostru la prioritate.

Ce să mai vorbim de ipostazele de-a dreptul jenante în care se pun unii dintre colegii noștri pietoni atunci cînd traversează bulevardul la nici douăzeci de metri de pasajul subteran destinat acestui scop? Judecînd după ținuta vestimentară, după înfățișare, în general după aspectul lor, nu pot spune că acum au picat în oraș și nu știu ce-i un pasaj subteran. Dimpotrivă. Am avut prilejul să ascult odată cum un tînăr dintr-acesta demonstra unui coleg cîte secunde economisește evitînd pasajul subteran. La pericole și la aspectul necivilizat la care se expunea, nici gînd!

Aș fi mai mult decît nedrept dacă n-aș remarca saltul pe care l-a făcut disciplina în rîndul pietonilor. Ajunge să treci prin oricare dintre satele și comunele noastre pentru a constata că majoritatea pietonilor — copii, tineri sau bătrîni — merg pe lîngă partea stîngă a drumului, adică așa cum cer interesele securității rutiere. Este expresia conduitei însușite pe baza instruirii și educării căpătate în anii noștri și nu se poate să nu te bucuri cînd vezi acest lucru.

Cu atît mai dureroase sînt acele cazuri — e drept izolate — cînd unii ajung să bea într-atît, încît, moleșiți și pierduți, nu mai au puterea să ajungă acasă, găsindu-și locul de dormit pe platforma d umului. Eu aș îndrăzni să spun că, poate, nu ei sînt atît de vinovați, cît cei care le-au dat să bea pînă au ajuns în starea în care au ajuns.

Apropo de băuturi. Nu de puține ori, mai ales în sezonul de toamnă, pot fi întîlniți în postură „bahică" și unii bicicliști. După cum merg, nici nu poți să-ți dai seama, la prima vedere, cine și-a pierdut echilibrul: omul sau vehiculul?

Marele defect al multor bicicliști rămîne însă neglijarea asigurării înainte de virarea la stînga. Cîte tragedii nu s-au produs din această cauză! Mi-aduc aminte de un caz petrecut cu mulți ani în urmă pe o șosea din Bărăgan. Ferind un biciclist care i-a tăiat calea, virînd la stînga la cîțiva metri înaintea mașinii, un automobilist a manevrat brusc spre dreapta, izbindu-se violent de o piatră kilometrică și pierzîndu-și pe loc viața. Din păcate, asemenea întîmplări s-au con-

semnat nu rareori în filele cronicilor noastre rutiere. Păcat pentru cei care au plătit cu viața, păcat pentru cei care n-au învățat din imprudențele altora!

După o perioadă în care căzuseră în totală desuetudine, încît întîlnirea unei căruțe crea dintr-odată un aer arhaic, în ultimul timp vehiculele cu tracțiune animală sau atelajele — după cum, impropriu, li se mai spune, pentru că, potrivit definiției, atelaj înseamnă ansamblu format din animalele de tracțiune și harnașamentul acestor animale — au redevenit o prezență relativ frecventă în peisajul rutier cotidian. Motivele se cunosc și nu astea mă fac să mă gîndesc la căruță. Modul cum circulă unii căruțași este aspectul care mă neliniștește. Cu mașina fiind, nu depășesc în ruptul capului un căruțaș — și nici un biciclist — pînă nu mă asigur pe deplin că acesta a luat cunoștință că un autovehicul va trece pe lîngă el. Am văzut și, mai ales, am auzit atîtea despre căruțașii care au schimbat instantaneu direcția de mers spre stînga exact înaintea unor autovehicule, anihilînd orice posibilitate de eschivă a șoferului, sau căruțași care se aflau sub influența accentuată a băuturilor alcoolice, ducîndu-i caii pe ei acasă și nu ei conducînd caii, încît în preajma acestor vehicule devin prudent, și pentru mine și pentru căruțași și pentru ceilalți parteneri de drum cu care mă găsesc atunci în același loc.

Nu pot încheia aceste cîteva reflecții de automobilist despre căruțași și bicicliști fără să nu amintesc cît de prudent caut să fiu, cînd mă găsesc noaptea la volan, ca nu cumva să mă trezesc în fața mea cu vreo bicicletă ori căruță neobservată de mine la timp. Nenorocire curată atunci cînd aceste vehicule nu sînt semnalizate corespunzător. Nu voi putea înțelege niciodată pe acei confrați de-ai volanului care, atunci cînd sînt orbiți de farurile unor mașini din sens contrar, nu reduc substanțial viteza și nu opresc chiar, continuînd să ruleze literalmente orbește. Și se mai miră, apoi, cum de s-au tamponat de o căruță ori au lovit vreun biciclist!

Ce mult îmi doresc să apuc ziua în care asemenea episoduri vor intra definitiv în arhiva amintirilor.

12 NOIEMBRIE

Frumoasă și nobilă e prietenia, dar mult trebuie avut grijă să nu se depășească granițele ei, pentru ca dorința sinceră de a ajuta, de a face bine, să nu se întoarcă împotriva oamenilor. În prietenie este nevoie uneori de duritate, de curajul de a spune lucrurilor pe față, chiar dacă, în unele momente, unele sentimente nu sînt menajate.

Au făcut şcoala împreună, ani de zile au stat alături în aceeaşi bancă. S-au ajutat la lecţii şi în toate, încurajîndu-se reciproc atunci cînd treceau prin momente de dificultate. Ce mai, au fost întotdeauna ca fraţii.

Au ajuns amîndoi meseriaşi buni şi s-au încadrat în aceeaşi unitate. Viaţa îşi continua cursul. S-au căsătorit în aceeaşi zi cu două surori, Marieta şi Corina. Fete cuminţi, harnice, muncitoare. Au devenit cumnaţi. Prietenia a devenit şi mai strînsă. În curînd au venit şi copiii. Cele două surori, lucrînd în schimburi diferite, îşi îngrijeau reciproc copiii.

Cînd Sandu a reuşit să cumpere un Trabant, soţia lui Florin, care niciodată n-a dat nici cel mai mic semn că ar fi invidioasă faţă de ce realizau Sandu împreună cu soră-sa, i-a reproşat soţului, cu o voce calmă, dar care ascundea un iz de răutate:

— Vezi, Florine, dacă ai munci şi tu mai mult, am fi avut şi noi acum maşină.

Era primul reproş, pe care îl făcea după 4 ani de cînd erau căsătoriţi. Soţul a rămas surprins. L-au lovit ca un pumn vorbele Marietei. A vrut mai întîi să tacă, să nu-şi supere nevasta, dar pînă la urmă nu s-a putut abţine:

— Şi tu dacă ai fi fost mai chibzuită, aveam şi noi nu un Trabant, ci o Dacie.

S-au ruşinat apoi unul de altul de vorbele pe care nu le rostiseră pînă atunci niciodată şi după nici o oră erau împăcaţi. Norul negru a trecut repede, mai ales că, chiar a doua zi, Sandu, venit în vizita ce o făcea zilnic cumnatului său, a ţinut să le precizeze:

— Să ştiţi că maşina n-am luat-o numai pentru noi. Consideraţi-o şi a voastră. Are patru locuri. Noi sîntem patru, aşa că peste tot vom merge împreună. Numai să-mi iau mai repede carnet.

— Eşti generos şi bun ca întotdeauna. Aşa ai fost de cînd te ştim. Îţi mulţumesc. Eu am să te ajut în schimb cu partea mecanică. Ştii că mă pricep un pic.

Pregătirea lui Sandu pentru permis cam şchiopăta însă. După îndelungate ore de exersare, nu progresa deloc.

— Nu pricep ce-i cu mine, sînt încă tînăr, n-am împlinit nici 30 de ani şi nu pot să mă descurc deloc cu conducerea. Sînt eu mai prost ca alţii? Şi deşteptul ăsta de psiholog, care mi-a zis că n-am aptitudini. Am făcut tot felul de sporturi şi nu pot să conduc maşina, asta-i bună!

Se înfierbînta, se supăra, el, omul care nu-şi ieşea niciodată din fire. Ajuns a doua zi pe pistele poligonului, greşea şi mai rău.

Lovitura de graţie i-a dat-o însă instructorul.

— Tovarăşe Sandu, ştiu cît suflet puneţi în treaba asta, cît vă frămîntă că nu puteţi progresa, dar credeţi-ne şi pe noi. Aţi făcut 80 de ore, sînt atîţia care aşteaptă să se pregătească. N-avem capacitate. Mi-e greu să vă spun, îmi sînteţi simpatic, dar nu mai putem continua. Zău, nu vă supăraţi!

Sandu a rămas mut. A vrut mai întîi să-și exprime indignarea, să se certe cu instructorul, dar pînă la urmă rațiunea a învins. „Omul a făcut tot ce-a putut pentru mine și e tare cumsecade. O fi avînd și el dreptate. Nu face să-l supăr".

— Bine, nea Ștefane. Dacă mata zici așa, știi ce spui, mă las păgubaș. Bună ziua.

În sufletul lui nu se împăca însă cu ideea acestui eșec. Cînd a intrat pe ușa locuinței lui Florin, era negru la față. N-a vrut să relateze de față cu Marieta discuția ce o avusese cu instructorul.

— Florine, hai pînă la mașină să ne uităm puțin la motor.

În curte, lîngă mașină, Sandu a izbucnit în lacrimi.

— Ce-i mă cu tine, ți s-a întîmplat vreo nenorocire?

Era vădit că starea de tensiune în care se afla Sandu se transmitea cumnatului său. Printre sughițuri, i-a povestit întîmplarea de la școala de șoferi.

— Mă, prost mai ești. M-ai speriat degeaba. Plîngi ca la înmormîntare. Dă-l dracului de carnet. O să te mai pregătești și o să-l iei. Cu perseverența ta sînt convins că ai să reușești.

Fața lui Sandu s-a mai înseninat.

— Florine, m-ai încurajat puțin. Fă-mi însă un hatîr. Hai cu mine să vezi cum conduc. O să te convingi că nu-s chiar așa prost.

Florin a rămas puțin în cumpănă. „Dacă nu mă duc, moralul lui Sandu se duce de rîpă. Adevărat că treaba asta nu-i însă prea legală."

— Treci la volan, cumnate. Arată ce știi.

Bucuros și înviorat, Sandu a pornit Trabantul. Conducea stîngaci, se uita la comenzi, mergea șerpuind, iar cutia de viteze suferea din greu la schimbarea vitezelor. „Să-i zic asta, l-am dărîmat."

— Mergi bine, Sandule, dă-i înainte!

Încurajat, șoferul Trabantului apăsa pe accelerație. Parcă la viteză mai mare conducea mai sigur. A fost doar o iluzie. La prima curbă mașina și-a păstrat traiectoria rectilinie, intrînd în plin, cu partea dreaptă, într-un pom.

Florin a murit pe loc. Sandu n-a suferit nici o zgîrietură. E însă de o lună internat la spitalul de boli nervoase. Cu ochii pierduți în gol, nu răspunde la nici o întrebare. Parcă a-i vorbi unui obiect, nu unui om. Familiile sînt disperate.

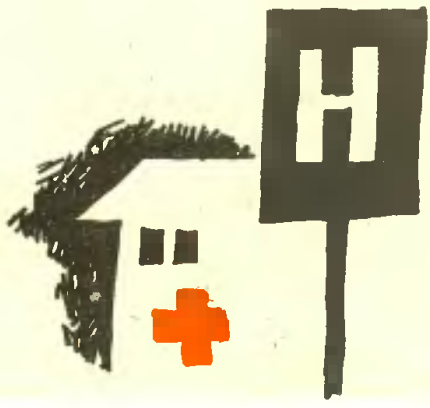

15 NOIEMBRIE

VIAȚA NU TREBUIE SFIDATĂ!

O Dacie 1300 ruptă în două. La rîndul lor, cele două părți ale autoturismului prezintă o imagine extrem de bizară. Una din portierele din față a aterizat exact peste roțile punții din spate. A doua ușă a planat vreo 20 de metri după care a retezat ca un brici cîțiva coceni de porumb. Jumătatea din față a fostului autoturism s-a transformat într-o minge de tablă, cauciuc, bucăți din motor și bucăți din trupurile pasagerilor autovehiculului. În jur un sac cu grîu, curios, rămas intact, genți cu obiecte de îmbrăcăminte, sticle „Pinot gris", dintre care una fără dop. În imediata apropiere a buteliei două pahare din plastic, frumos lustruite, parcă îmbiind la o degustare.

Și cînd te gîndești că tot acest dezastru a fost săvîrșit, după calculele specialiștilor, doar în 4—5 secunde. Salcîmul care a secționat mașina a fost pus la grea încercare. De obicei, datorită durității și elasticității lor, ei rezistă cu brio chiar și coliziunilor cu mașini mai puternice. De data aceasta, izbitura extrem de violentă a autovehiculului, care rula cu cel puțin 120 kilometri pe oră, a redus considerabil diametrul pomului, lăsînd urme adînci în carnea sa. Îi mai trebuie nu mai mult de 5—6 lovituri de topor să fie doborît.

De fapt, pomii de pe marginea șoselelor au anual pe „conștiință" cel puțin 250—300 de oameni decedați (șoferi și pasageri) și cam 500—600 de răniți grav. Bineînțeles că de vină sînt cei care conduc, de parcă ar vrea cu tot dinadinsul să ajungă pe lumea cealaltă.

Mașina a condus-o un ospătar. În ultimii 2 ani, omul a schimbat peste 10 locuri de muncă. Mergea pe scară în sus: ospătar, barman, șef de sală, șef de unitate, apoi cobora scăricica, după care iar o urca. Considerat de întreaga familie drept un iresponsabil. De ce? În principal din două motive. În primul rînd, pentru că, diabetic în ultimul grad, bea de rupea pămîntul și mînca în cantități industriale, exact ce îi interzicea doctorul. „Uite, de trei ani, de cînd mănînc ce-mi poftește inima și nu mă mai duc la control, mă simt excelent, iar de condus, conduc ca un pilot de formula unu." Al doilea motiv, comportarea celui în cauză. De la stări normale, în cîteva secunde prezenta simptome de paranoic. Colegii de muncă, membrii de familie îl ocoleau cu grijă, chiar din momentul cînd pe fruntea lui Fănică abia se distingeau primele semne ale taifunului.

— Măi Fane — i-a zis odată fratele său — n-ar fi mai bine să predai tu carnetul? Batem în lemn să nu pățești ceva într-un moment de criză, ca cel în care te afli acum. Se mai întîmplă dracului vreo nenorocire și doar știi că ținem la tine.

Șase cești pline cu cafea naturală i-au zburat în cap lui Ilie, căci de față era aproape întreaga familie. Nu i-a păsat lui

Fane nici de perdeaua de 200 metri, nici de covorul abia adus de la Cisnădie.

— Să te învețI minte pe viitor. Păi nu conduc mai bine beat, mă! Ce crize visezi că am? Ați organizat un complot împotriva mea și credeți că ține! A luat apoi la încercare rezistența bibelourilor chinezești, a porțelanurilor, a paharelor de bere etc. Toată casa s-a umplut de cioburi. În jurul lui Fane s-a produs vid. Toți au zbughit-o afară.

A doua zi trebuiau să sărbătorească nașterea unui copil în județul Ialomița. Dimineață, la volan, s-a suit proprietarul mașinii.

— Tu crezi că îmi dau eu viața pe mîna ta? Tu ai 20 000 de kilometri rulați și eu 60 de mii. Ia treci în dreapta tatălui.

Omul a rămas perplex.

— Bine Fane, dar eu nu-s un ageamiu.

— Asta, ce-i drept, nu, dar mai ai multe de învățat. Să fii numai ochi și urechi la mine.

Omul, resemnat, a trecut pe locul din dreapta. În spate au luat loc soția lui Fane și Jenica, nevasta proprietarului.

— Tovarășe locotenent, am mers în urma lor de la Sinești pînă la locul accidentului — avea să declare șoferul unei Skodițe. N-am văzut un asemenea nebun în viața mea. Gîndeam că vrea să se sinucidă. Numai depășiri pe muchie de cuțit, frînări de lasa pe asfalt cîte un milimetru de cauciuc. Deschidea geamul și înjura tot timpul pe cei care, după părerea lui, făceau greșeli.

— Cum v-ați ținut după el?

— Păi cu aglomerația de pe șosea, care îl bloca mereu în spatele căruțelor și tractoarelor, îl ajungeam una-două. Cînd am ajuns la locul accidentului mi-am pus mîna la ochi. N-am văzut în viața mea asemenea „spectacol". Sînt inginer auto. M-am interesat de caz. Cei trei pasageri au murit pe loc, iar el la spital, seara. Cică a avut un moment de pierderea cunoștinței din cauza diabetului. Probabil în momentul respectiv, lăsîndu-se pe volan, a apăsat puternic și pe accelerație.

...Recent, un șofer face infarct la volan. Datorită vitezei mici nu se întîmplă nimic. Este salvat și șoferul. Apoi mai face un infarct. Continuă să conducă pînă cînd, în urma unui al treilea infarct, pierde controlul volanului. Intră într-un pom. Își pierde viața șoferul și soția acestuia. El 42 de ani, ea 33. Mai e nevoie de argumente pentru a opri acest masacru?

19 NOIEMBRIE

Am fost solicitat să prezint, la stația de radioamplificare din întreprinderea noastră, o scurtă expunere despre pericolul alcoolului în circulație. Iată cîteva spicuiri:

...Închipuiți-vă un om care traversează rîul făcînd echilibristică pe balustrada podului, în loc să meargă pe carosabilul acestuia. Pentru ca metafora să fie cît mai expresivă în reflectarea realității la care mă voi referi, pot adăuga, fără să exagerez cu nimic, că omul aflat pe balustrada podului își execută acrobația, inutilă, avînd ochii legați.

Cam așa se poate compara — din punctul de vedere al pericolului — imprudența celor care se încumetă să pornească la drum — cu vehiculul sau pe jos — după ce au consumat băuturi alcoolice. Nu în cantități ca să nu mai fie stăpîni pe ei. Ci atunci cînd se află în acea stare plăcută de bună dispoziție pe care o oferă primele păhărele cu tării sau pahare cu vin. Atunci cînd omul știe — încă — ce face, dar totul i se pare frumos și posibil, privind lucrurile în mod ușuratic, într-o viziune de optimism exagerat.

...În după-amiaza unei zile de luni, Mihai C. a consumat la restaurantul „Codrișor" două pahare cu vin. Ce-i drept, un vin nobil, producția anului 1974. Un vin care nu se bea, ci se soarbe treptat, înghițitură cu înghițitură, pentru a-i simți întreaga savoare a gustului, tăriei și a buchetului și a te lăsa cuprins de plăcuta amețeală ce învăluie, precum îmbrățișarea catifelată a unei femei plină de voluptate.

Starea euforică a aprins în Mihai dorul de plimbare cu autoturismul. Ceea ce a și făcut; plecînd de unul singur. La ieșirea din oraș, acceptă să ia în mașină patru persoane. Să-și scoată benzina! După cîțiva kilometri cît pe-aci să se tamponeze cu un autobuz. Noroc că șoferul mijlocului de transport în comun a acționat pe cît de prompt, pe atît de eficient.

Mihai nu a luat în seamă nici acest avertisment. Doi dintre pasagerii ocazionali au coborît, preferînd să meargă pe jos decît să rămînă în compania unui conducător auto periculos. Au mai rămas în automobil un bărbat și o femeie. Femeia a încercat să-l tempereze, sugerîndu-i să reducă viteza. A și găsit pe cine să potolească! Mai mult l-a întărîtat. La ieșirea dintr-o comună, într-o curbă la stînga, mașina a refuzat să-l mai asculte pe pilot. Revoltată, parcă, pe neseriozitatea stăpînului ei, și-a ieșit din chingi: întîi a penetrat un gard ce împrejmuia o livadă; apoi a luat-o printre pomi, în mers sinuos, nestăvilită, precum o iapă nărăvașă cînd vrea să-l arunce pe călăreț din șa. La izbirea de un stîlp i s-a deschis brusc portiera din spate dreapta, proiectînd pasagerul, de pe banchetă de un stîlp al rețelei electrice.

...Tot într-o zi de luni, de data aceasta seara tîrziu, în restaurantul „Baraj" un grup de prieteni stăteau „la un pahar de vorbă". Timpul, ca și sticlele, s-au consumat pe nesimțite, pînă cînd unii dintre amici nu s-au mai putut ține pe pi-

cioare. Tudor C., care băuse mai puțin, știindu-se cu autoturismul afară, se oferă să-i ducă acasă. Gest frumos din partea acestuia, dacă nu s-ar fi aflat sub influența licorilor atît de ademenitoare ale lui Bachus. Așa însă...

Abia plecă cu mașina din fața localului, împreună cu doi colegi, că nenorocirea se și produse. Neobservînd pe întuneric un pieton, îl luă pe capotă, proiectîndu-l apoi pe asfalt. Ca o ironie a coincidențelor, și șoferul și victima au avut același grad de alcoolemie, cu toate că nu au băut împreună.

Acum mașina își așteaptă proprietarul. Rămîne de văzut dacă acesta va mai obține vreodată permis de conducere!

21 NOIEMBRIE

— Măi Traiane, prea-i frumușică, mă, viitoarea ta nevastă. Are niște ochi mari, negri, iar cînd se uită la tine, parcă te hipnotizează. Și tu stai de 5 zile aici, pe coclaurii ăștia. Fii atent, asta nu-i fată de lăsat prea mult singură. Odată te pomenești că ți-o suflă unul.

Traian, șofer pe o autospecială de intervenție la sonde, e detașat pentru scurt timp la un loc de muncă din județul învecinat. N-are deloc temperamentul lui Othello și răutatea colegului său de muncă nu-l face decît să zîmbească ironic.

— Noi ne iubim cu adevărat, avem încredere unul în celălalt. Fă-ți probleme pentru tine, care ai împlinit 32 de ani și umbli din floare în floare, nu pentru mine. Eu am învățat de la părinți că e bine să te însori de tînăr, să-ți faci un rost. După o „experiență" ca a ta, cred și eu că nici o femeie nu corespunde „exigențelor" tale. Toate au defecte grave. Ba că aia e prea mică de statură, ba că aia nu rîde frumos. Viața asta prelungită de celibatar strică, Vasile, ascultă ce-ți spun. Hai să lăsăm însă înțepăturile. Vă invit în dormitor să bem o palincă bună. Ne întîlnim și cu greierii cei tuciurii care ne vor cînta la nuntă. Poate la un păhărel să mai lase și ei din preț. Păi de unde să le dau eu miile pe care le pretind?

După ce golesc, patru oameni, o sticlă de tărie, toată lumea vorbește deodată. Traian nu încetează să evoce calitățile Danei și cît de bine își vor aranja ei casa terminată recent. Vasile descrie pe larg palmaresul său de cuceriri, subliniind în modul cel mai colorat posibil talentul său deosebit de a se face plăcut femeilor, iar cei doi reprezentanți ai muzicii „specific de nuntă", cum zic ei, aduc mereu noi și noi argumente prin care încearcă să ateste că orchestra lor e cea mai bună din întreaga zonă geografică.

— Cine își mai îmbogățește mereu „repertoarul" ca noi, bre? Zii, cine, Traiane? Toți cîntă cîntece de cînd i-a făcut mă-sa. Obrazul subțire cu parale se ține, pilotule.

După încă o sticlă, cei doi muzicanți mai lasă din preț și promit viitorului mire că nunta va avea un succes deplin.

Din vorbă în vorbă, ba în glumă, ba jumătate în glumă, jumătate în serios, Vasile reușește să-i strecoare șoferului în suflet, puțin cîte puțin, veninul geloziei.

— În timp ce noi stăm aici la taclale, cine știe, Traiane, ce băiat se-nfruptă din bucățica ta. Toți știu că ești plecat departe, că nu vii acasă decît peste o săptămînă și, mai ales, că de aici nu se pleacă cu una cu două... Traian se face și mai roșu la față și încruntat se ridică în picioare.

— Uite ce, mă Vasile, dacă mai continui cu vorbe de-astea, îți dau cu sticla asta drept în cap.

Vasile caută să-l îmbuneze.

— Tot copil ai rămas, ce dracu, nu știi chiar deloc de glumă, Traiane?

— Astea nu-s glume, îi răspunde răspicat tînărul.

Discuțiile continuă pe alte teme, se spun bancuri, se trec în revistă invitații care vor participa la nuntă, bucatele ce se vor servi, pînă ce unul din „greieri" constată că s-a făcut ora unu și jumătate.

— Hai, băieți, la culcare, mîine avem treabă și încă multă. Nu uita, Traiane, șeful ți-a spus că la 7 să fii gata de plecare. Merge în control la punctul „Poiana cu fagi".

— Uite ce, dragi colegi, eu vă propun altceva: mergem cu mașina pînă-n comună la noi.

— Să știi că e o idee, Traiane, îți verifici și tu puicuța înainte de nuntă, îți vezi și părinții... Și, la urma urmei, ce-o fi

dacă mai întîrzii acolo o oră-două. Inginerul o merge și el cu altă mașină.

— Nu de asta vreau să merg în comună, ci să le spun la ai mei că m-am înțeles cu muzicanții. Să nu-și facă griji.

— Pentru ce vrei tu să mergi, treaba ta, bine că vedem și noi ce mai e pe acasă. Hai în mașină.

ARO-ul încălzește bine. Palinca, oboseala de peste zi, căldura din mașină își fac imediat efectul. În cîteva minute, toți pasagerii încep să sforăie.

— Am început să mă îndoiesc că voi putea măcar să ajung pînă dimineața în comună, darmite să mă și întorc, declara ulterior șoferul, cînd s-a discutat cu el la spital. Simțeam capul ca de plumb, nu-mi mai dădeam seama cînd se apropiau curbele, reacționam mereu cu întîrziere. Eram conștient că somnul mă va birui pînă la urmă. M-am trezit abia cînd mașina a ajuns cu roțile în sus, după ce s-a izbit de cîțiva pomi. Vasile și unul dintre lăutari erau morți. Zăceau lîngă mașină. Al doilea muzicant se văita de durere. Era întins pe pămînt. Eram departe de vreo localitate. Beznă de jur împrejur. Pe față îmi curgea sînge. Mi-am dat seama că pot, însă, merge, deși mă durea un genunchi. L-am învelit pe rănit cu o pătură și apoi am pornit-o pe jos să anunț accidentul și să cer ajutor pentru rănit.

O oră și jumătate a mers pe jos Traian, cu capul aproape în întregime scalpat. Cînd l-au văzut doctorii, au rămas uimiți.

O secundă de necugetare a unui om bun, harnic, echilibrat, de altfel, a generat această tragedie colectivă. La spital l-a vizitat Dana:

— Nu-ți fă griji, Traiane, ne căsătorim și te aștept pînă îți isprăvești pedeapsa.

23 NOIEMBRIE

Ce feste este în stare să joace viața! Ne aduce în cale situații ale căror epiloguri nici prin gînd nu ne trec, încît, deși cunoaștem că sînt adevărate, avem senzația că sînt, parcă, rodul fanteziei. Ca în cazul următor...

„De mîine plec cu cursa de 5. În fiecare lună, deplasarea cu mașina mă costă aproape 500 de lei. În plus, numai riscuri. Uite, pe vremea asta, nu era mai comod să stau în tren și să-mi completez somnul? Luna asta, cu onomasticile care s-au ținut lanț, nici n-am avut timp să mă ocup de autoturism. Merg ca un orbete, numai cu luminile de poziție, că fazele s-au ars, dar nu pot rula nici încet, că mai am juma' de oră și trebuie să ajung la serviciu. Maistrul și așa m-a cam luat la ochi după cele două întîrzieri din ultimul timp".

Radu V. gonea cu 100 kilometri pe oră, în timp ce gîndurile îi zburau de la una la alta. Tocmai îi trecea prin minte filmul petrecerii din ajun, care începuse la patru după masă și se terminase la 12 noaptea. „Vinul, bun la prima vedere, dar greu. Dracu știe cu ce l-or trata? Vorba aia, după așa vin, trebuie să-ți îndeși pălăria în cap cu lingura de pantofi."

Cu așa viteză, pe ploaie și ceață, cum putea să observe pilotul la timp bicicleta care rula în fața sa, de altfel echipată corect? Bicicleta primește un șut puternic, iar biciclistul este proiectat la 5 metri, în șanțul șoselei.

„Ce să opresc. După cît l-am zărit, era un moșneag. Și așa zile multe nu mai avea. Dacă rămîn, încep cercetări, tracasări, se mai găsesc în sînge, cum zic ăștia, reziduuri alcoolice, lucrurile se complică..." Și Radu, după ce reduce puțin viteza, demarează puternic. La vreo zece minute, circulînd din sens contrar, șoferul unui autobuz este contrariat de autoturismul care se apropie cu viteză mare și doar cu luminile de poziție aprinse. „Ăsta ori îi nebun, ori a făcut vreo boacănă". Oprește pe dreapta și coboară. Din autobuz, remarci maliţioase. Autobuzistul își concentrează privirea la maximum, doar, doar, o putea să rețină numărul mașinii. Nu reușește însă să rețină decît ultimele două cifre: 2 urmat de 3. Se urcă în autobuz și-și continuă drumul. Parcurge nu mai mult de 3—4 kilometri și observă întîi bicicleta, transformată într-un fel de opt, și apoi, puțin mai departe, victima zăcînd în șanț. Omul mai trăiește încă. Avea chiar putere să vorbească.

— Salvați-mă, fraților, nu mă lăsați.

— Hai nea Sandule, să te ajut. Îl așezăm pe banca din spate a autobuzului. Veghez eu lîngă el, în timp ce mata conduci autobuzul, se oferă un tînăr muncitor de la exploatarea minieră.

— Măi băieți, ia încercați voi să-l recunoașteți pe cel lovit.

5—6 pasageri trec, pe rînd, prin dreptul locului unde stă întins rănitul. După ce cîțiva dau din umeri, unul, mai vîrstnic, îl recunoaște.

— E nea Făclie. Lucrează la grajdurile C.A.P.-ului din Năstureşti. Om tare de treabă și conștiincios. Mergea la animale. Bătrînul se scoală totdeauna cu noaptea-n cap. Are doar un băiat și un singur nepot. Zevzecul ăla, de se plimbă toată ziua cu mașina, parcă l-ar fi făcut mă-sa în automobil. Nici nu mai dă bună ziua. Se dă mare!

Autobuzul ajunge la un dispensar comunal, unde rănitul este coborît cu precauție.

— Dublă fractură la un picior, o tăietură adîncă la piept, echimoze și zgîrieturi cît lumea. Mai mult nu vă pot spune, o să se pronunțe medicii de la spital, unde îl trimit imediat cu salvarea, după ce iau primele măsuri, zice tînărul medic de la dispensar.

Între timp șoferul autobuzului anunță miliția.

— Mai mult de două cifre nu vă pot da. Nici măcar culoarea mașinii n-am reținut-o. Știți cum era timpul la 5 dimineața.

— Îs bune și astea, nea Sandule, nu-ți fă probleme. Îl găsim noi pe făptaș.

Într-adevăr, după 4—5 ore autorul este găsit.

Părea foarte liniștit, acolo în colțul de atelier unde își avea menghina lui de ajustor.

— Da, am văzut o bicicletă răsturnată, dar mă grăbeam la serviciu, n-am oprit, eram în întîrziere. Știți, aseară am fost invitat undeva și petrecerea s-a cam întins. Oricum, eu nu l-am lovit.

— Sub aripa dreaptă a mașinii dumneavoastră s-a găsit, totuși, o bucățică de stofă din haina victimei. Cum vă explicați acest lucru?

Radu se schimbă brusc la față.

— Știu eu? Nu pot să-mi explic. Probabil provine din ceva gunoaie, peste care am trecut ieri, cînd manevram mașina în curte.

— Știți pe cine ați lovit? Pe propriul dumneavoastră bunic. Noroc de oamenii ăștia de suflet, că e acum în viață și probabil medicii îl vor salva.

— Nu se poate, nu se poate... Dacă știam că-i el, opream, îl duceam la spital. Cum adică, să-mi omor eu bunicul? Ce-s nebun. Țin doar atît la el. Nu mi-a dat dînsul o parte din banii cu care mi-am luat mașina?

27 NOIEMBRIE

UN EPISOD RUTIER DE IARNĂ TIMPURIE

Deși noiembrie e considerată o lună „moartă" din punctul de vedere al turismului, drumul care leagă Pitești de Brașov, prin Cîmpulung, este destul de aglomerat. Autoturismele, autocamioanele, autobuzele formează un șir neîntrerupt. Timpul, frumos dimineața, începe să se strice. Dinspre Iezer-Păpușa se zăresc, apropiindu-se, norii negri amenințători. Temperatura scade brusc, începe să fulguiască. Vîntul se întețește.

— Grigore, am impresia că iarna ne prinde pe drum. Uite cum își scoate colții.

— Cam devreme, lulică, e doar noiembrie. Începe să mă îngrijoreze însă situația. Cu colosul ăsta în spate, mi-e frică de derapaj. În plus, piesa asta „mititică", de 65 de tone, trebuie să ajungă neapărat diseară la Brașov. La noapte începe montarea ei.

Discuția se poartă între șoferul unui puternic remorcher, care tractează un trailer încărcat, și ajutorul său.

Un huruit înfundat, apoi o bubuitură puternică, urmată de schimbarea direcției autovehiculului trăgător, care ajunge să ocupe o poziție oblică pe șosea, pune în stare de alarmă echipajul remorcherului. Opresc autovehiculul și coboară îngrijorați din mașină. Nu le vine să creadă ce văd. Imensa piesă a alunecat de pe trailer și a căzut pe asfalt, iar părțile ei proeminente s-au agățat de platformă, prinzînd trailerul ca într-o capcană.

Grigore, șoferul, face ocolul convoiului rutier și apoi se oprește în dreptul ajutorului său.

— Iulică, o făcurăm de oaie. Îți dai seama ce macara puternică trebuie adusă aici? De unde dracu o vom lua, nu știu. Și doar le-am spus ălora de la secție că ancorarea care o fac ei n-o să reziste. „Fraților, ce faceți voi e zero. E ca și cum ai lega niște vagoane de tren între ele, cu frînghii." — Du-te, mă, mai bine la mașina ta și puneți-o la punct. Nu te băga tu unde nu te pricepi. Răspundem noi de treaba ce-o facem. Să vină ei, acum, în viforniță asta, să urce piesa la loc. Ei stau acum la pileală cu Ghiță, maistrul, că doar de aia se grăbeau, să meargă să-și sărbătorească șeful.

Între timp șirul de mașini oprite de o parte și de alta a obstacolului depășește un kilometru.

Șoferii turismelor se adună în jurul remorcherului. Își strîng hainele la gît, își ridică gulerele. Unii încep să se răstească la echipaj. „Și ce aveți de gînd să faceți acum? O să ne țineți aici toată noaptea? Sînteți niște neglijenți. Trebuia să vă dați sema că anemicele astea de cabluri nu vor putea susține colosul de pe platformă."

Cei doi tăceau din gură. Nu voiau să pună gaz pe foc, în fond omul avea dreptate. În mașini se găseau o mulțime de copii, iar majoritatea ocupanților erau îmbrăcați destul de subțire. Îi derutase dimineața însorită. Nu le venea să creadă că iarna va apare așa, deodată, fără nici un avertisment.

A fost anunțat postul de miliție, care a cerut ajutor de la Cîmpulung și de la Pitești.

Situația începuse să devină dramatică. Viscolul se întețise, nu se vedea nici la 20 de metri.

Cei care terminaseră benzina și nu se mai puteau încălzi, abandonaseră mașinile, plecînd să-și caute adăpost în comuna din apropiere.

— Tovarășe Amariei, avem nevoie de ajutorul dumneavoastră. Șoseaua spre Brașov e blocată de un trailer. Sînt sute de mașini adunate acolo. Te rog să ne înțelegi. Nu putem lăsa peste noapte atîția oameni îmbrăcați ca pentru vară.

Ion Amariei, om cam de 40 de ani, tată a patru copii, abia ajunsese acasă după 10 ore de muncă pe automacara. Tocmai începuse să mănînce.

Se încruntă întîi puțin, și apoi răspunde:

— Dacă ați apelat la mine, trebuie să fie vorba de un

agregat, de o piesă ceva foarte grea. Știți doar că drăcovenia asta a mea e de 80 de tone. Nu?

— Tocmai de asta avem nevoie. Piesa are peste 60 de tone.

— Atunci e clar. Vă rog doar să mă lăsați cîteva minute să îmbuc ceva. Nu de alta, dar altfel nu rezist.

— Bineînțeles, nea Ioane, și te rugăm să ne ierți.

— Se mai întîmplă și de astea, ce să-i faci, răspunde Ion.

Convoiul de ajutor înfruntă un viscol în continuă intensificare. La doi, trei kilometri, sînt nevoiți să coboare din mașini și să-și facă drum cu lopata.

Enorma macara ajunge la locul cu pricina. Face minuni nu alta, prin forța ei deosebită. În două ore drumul este degajat. Coloanele se repun în mișcare.

— La un moment dat, îmi povesti după aceea Ion, eram pur și simplu epuizat. Mă luase și frigul. Parcă eram în cămașă, nu în șuba asta îmblănită. Cînd am coborît însă din automacara să mă dezamorțesc puțin, am zărit în turisme copiii aceia care dîrdîiau de frig. M-am gîndit imediat la ai mei de-acasă. Erau cam de vîrsta celor din mașini. Să vă spun drept, asta mi-a dat forță. Mă bucur că i-am putut ajuta.

30 NOIEMBRIE

Mult amar mi-a lăsat în gură nefericita întîmplare de care am aflat astăzi. Aproape că nu-mi vine a crede că pînă și cele mai banale mișcări, făcute de automobilist în timpul conducerii mașinii, pot avea urmări atît de nefaste. Realitatea rutieră, neiertătoare față de orice imprudență, cît ar fi de minoră, mi-a demonstrat încă o dată că nu admite concesii în privința exigențelor față de rigorile siguranței deplasărilor pe drumurile publice.

Circulația, poate ceva mai precis, conducerea automobilului, e o materie care se predă toată viața, de la anii fragezi ai copilăriei, pînă la adînci bătrînețe. Colocviile și examenele ei sînt întîmplările șoselei. Cei prudenți, realiști și lucizi, le trec cu brio, alții însă pică. După ce parcurgi, literalmente, sute de mii de kilometri, fără să ai la activ nici măcar cea mai banală tamponare, constați uneori că mai ai destule de învățat. Fiecare zi, fiecare kilometru parcurs îți amintește că, în fond, abia ai depășit stadiul uceniciei.

Marele pericol, cea mai teribilă primejdie, îl paște pe șofer atunci cînd începe să trăiască cu impresia că știe tot, că nu mai are nimic de învățat.

A luat permisul de conducere în octombrie. Băiat tînăr, drăguț, adulat de colege și de fetele din cartier, fost mare

fotbalist (toți zic că-s mari), a devenit ulterior un bun tehnician la o mare uzină din Ploiești.

După o lună de la sărbătorirea obținerii carnețelului cu scoarțe roz (care a însemnat nu mai puțin de 3 zile de chef neîntrerupt la „Berbec"), se afla în compania a trei fete, una mai frumoasă ca alta, pe sectorul de drum Ploiești—Cîmpina. Așa cum îi șade bine unui atît de dotat flăcău, rulează cu 120 kilometru pe oră. Dacia 1300 îl ascultă fără greș la viraje, la depășiri, la frînare. Îl ajută, ce-i drept, și asfaltul uscat, vizibilitatea perfectă.

E sîmbătă. Fetele, într-o excelentă dispoziție, își povestesc întîmplările săptămînii: una spune un banc mai picant, iar celelalte două se tăvălesc de rîs. Îl rostește chipurile pe șoptite, dar destul de tare ca să audă și pilotul. Acesta pare preocupat de drum, de conducere, dar de fapt toată ființa lui e concentrată la bruneta ce știe atît de bine să povestească și care nu e alta decît logodnica lui.

La un moment dat, Dacia de Prahova e depășită de o Ladă de București. Șoferul îi face niște semne, dar fostul fotbalist nu pricepe nimic. Cele două fete, așezate pe fotoliul din spate în mașina de București, repetă semnele pilotului, indicînd parcă că la mașina condusă de prahovean ceva n-ar fi în regulă.

— Ce dracu o fi, mă fetelor? Portbagajul e închis, pană la cauciucuri n-am, că s-ar simți, mașina n-a luat foc că ar mirosi și s-ar vedea, n-am lovit pe nimeni, atunci ce mă tot atenționează ăsta?

— Măi Florine, n-o fi, mă, vreo ușă deschisă? Fetele verifică ușile din spate care sînt în regulă, iar logodnica lui Florin pe cea din dreptul ei, constatînd că e perfect închisă.

— Aha, au avut dreptate, portiera din stînga mea nu e închisă bine. Nu-i nimic grav, se adresează pilotul fetelor.

Cîte uși nu se închid în timpul mersului de către șoferi! Chiar portierele din spate. Fără să se abată cîtuși de puțin de pe traiectorie, șoferii continuă să examineze cu atenție șoseaua, iar cu mîna stîngă ori cu dreapta, în funcție de situație, repară un lucru neglijent făcut de pasagerii care au coborît din mașină. Operație destul de riscantă, dar care, de ce să nu fim sinceri, n-a dat probleme de-a lungul anilor.

Și iată, totuși, cum o chestie atît de simplă, de elementară, poate sta la originea unei veritabile tragedii.

Florin micșorase mult viteza autoturismului. Nu mai avea decît 60 de kilometri pe oră. Se afla în traversarea unei comune. A procedat corect, regulamentar, reducînd viteza. Ca să închizi ușa din stînga ta e cel mai simplu lucru. Șoferul se poticnește însă la executarea acestei elementare operații. Întoarce capul spre dispozitivul de închidere, pe care îl manipulează cu mîna stîngă. Toată atenția pilotului se concentrează spre banala pîrghie. Mult nu. Preț de cîteva secunde. Autovehiculul, scăpat în aceste prețioase clipe de sub control, deviază ușor spre stînga, intră pe acostament, unde

continuă să ruleze 20—30 de metri, și apoi ajunge pe trotuarul pe care se află un grup de copii. Atenția celor patru școlari din clasa a III-a este îndreptată spre un album de timbre. O colită recent apărută este examinată de ochii curioși ai micilor filatelişti. Stau cu spatele spre șosea. Nu observă bolidul care se îndreaptă spre ei. Mama unuia dintre băieți, aflată în dreptul porții, unde îl aștepta pe Victor, vede toată scena. Scoate un țipăt de groază văzînd mașina cum intră, în plin, în grupul de copii printre care se află și fiul ei cel mai mic.

Trei copii sînt omorîți pe loc, iar al patrulea (Victor) moare la spital după cîteva zile.

O asemenea tragedie, pentru ce? Pentru că instructorul de la școala de șoferi amatori a neglijat să-l învețe pe Florin un lucru atît de simplu, cum este închiderea ușii în timpul mersului. Un conducător auto cu cerneala încă neuscată pe permis, care își umple mașina cu fetișcane și care se dă mare. „Uitați-vă, fetelor, la mine. Sînt nu numai frumos, dar și șofer ultratalentat. Pot să fac totul perfect."

Mai puțin să închidă o ușă!

Decembrie

FIECARE KILOMETRU LA VOLAN NE-A FĂCUT MAI ÎNŢELEPŢI, MAI PRUDENŢI ŞI — SĂ SPERĂM — MAI BUNI. MĂCAR CA ŞOFERI.

2 DECEMBRIE

IMAGINI RUTIERE BIZARE

„Închipuiți-vă un tată, îmi povesti vecinul meu, agentul de circulație, petrecînd fericit la nunta fiicei sale, ce are loc în salonul unui restaurant. Pînă aici nimic deosebit. Pe la miezul nopții, pleacă de unul singur. În stare avansată de ebrietate. Ceea ce nu era normal. Dar, mă rog, era nuntă, și într-un astfel de moment i se îngăduie omului să mai scape măsura. Nu într-atît, încît să nu știe încotro o ia. După cum s-au petrecut lucrurile în cazul acestui tată: în loc să meargă spre oraș, a luat-o în sens opus, pe un drum necunoscut și puțin circulat. Orbecăind prin întuneric, cu echilibrul fragil din cauza alcoolului, nu observă o denivelare. Se împiedică, cade și nu se poate ridica. La scurt timp, bezna întunericului este străpunsă de lumina farurilor unui autoturism. La volan, o femeie. Neobișnuită să meargă pe drumuri degradate, toată atenția îi este concentrată pe menținerea direcției în timp ce ocolește, printr-un slalom continuu, gropile și denivelările împrăștiate peste tot. Nu distinge oportun pe omul culcat, peste care rarii fulgi de zăpadă au țesut o mantie subțire, și-l calcă. Cuprinsă de o frică cumplită, văzînd ce a făcut, fuge. Nici în oraș nu are curajul să anunțe organele în drept despre pățania sa. Se strecoară tiptil în casă, să nu trezească copiii. Mai ales ei nu trebuie să afle nimic. Nu trec nici două ore de la eveniment și un echipaj de circulație sună la poarta ei. A fost depistată. Cît de mult și-ar fi ușurat situația — a ei și a copiilor — dacă nu fugea de la locul faptei. Așa însă!"

6 DECEMBRIE

Am avut o restanță din concediul de odihnă, timp pe care l-am petrecut la Sinaia. Coleg de cameră s-a nimerit să fie directorul unei școli de șoferi amatori. De la el am aflat cîteva aspecte din viața, deloc ușoară, a instructorilor.

...A fost un elev conștiincios. Făcea totul exact așa cum îi cerea instructorul. Nici o iotă în plus sau în minus. Fiecare manevră de autovehicul, prevăzută pentru proba de îndemî-

nare în poligon, o executa milimetric, ca la carte. Învățase perfect toate elementele după care i se spusese să se orienteze la garare, la parcare, la întoarcerea mașinii. Așa de mult s-a învățat să aibă ghiduri de orientare pentru efectuarea fiecărei manevre, încît și acum, după șase luni de cînd a obținut permis de conducere, nu poate gara autovehiculul cu spatele în curte decît dacă pune două jaloane în fața porților deschise, cu toate că are spațiu berechet.

...A învățat să conducă vara. Pe timp frumos, pe străzi uscate, în condiții de vizibilitate bună. Abia dacă o dată a prins-o ploaia la volan. A reușit să promoveze cu brio examenul pentru dobîndirea permisului. Asta cam prin luna august. La sfîrșitul lui octombrie, a primit un telefon de la instructorul cu care făcuse practica conducerii. „Mă scuzați că vă deranjez, doamnă. Dar a venit toamna și dumneavoastră nu ați condus încă pe vreme urîtă. Vă rog să fiți atentă cum mergeți cu mașina pe carosabilul umed. Acum nu mai e ca astă-vară. Circulați cu viteză redusă și aveți grijă cum puneți frîna. În nici un caz brusc. Mai bine folosiți frîna de motor. Vă amintiți, cred, cînd am exersat împreună acțiunea frînei de motor? Așa e, circulam pe strada Morilor. Încă o dată, mă scuzați pentru deranj și vă doresc în continuare drum bun la volan".

...Nimeni dintre instructori nu a vrut să continue cu ea învățarea conducerii autovehiculului. Se fereau toți de ea pentru că o știau neîndemînatecă, irascibilă, încăpățînată și cu ifose. O femeie trecută de prima tinerețe căreia, pe deasupra, îi plăceau băuturile tari, mai ales coniacul și fuma cam trei pachete de țigări pe zi. E adevărat, era o persoană cultă, manierată, o interlocutoare plăcută la discuție. Fiind văduvă și cu un serviciu bine remunerat, avea o situație materială bună. Ambiția ei era să învețe cu orice preț să conducă mașina. În acest caz, cu orice preț devenise o expresie în sensul cel mai propriu al cuvîntului: luase șaptezeci de ore și tot nu era în stare să susțină examenul. Conducerea școlii de șoferi o considera insuficient pregătită. Opinie ce corespundea adevărului.

Singurul instructor care s-a milostivit de ea, de fapt de situația ei, a încercat să rezolve problema. Primele ore de conducere pe traseu le-au făcut în zorii zilei, cînd circulația era încă rară. În felul acesta i-a redat încrederea în forțele ei. Apoi, i-a pus la probă ambiția, sugerîndu-i că fumatul prea intens îi dăunează la conducere; în primul rînd, pentru că își consuma cu fumatul o parte din timpul afectat conducerii autovehiculului. Din sfert în sfert de oră se oprea ca să fumeze. În al doilea rînd, țigara îi alterează reflexele, îi diminuează capacitatea de concentrare și de observare. În al treilea rînd, la volan — în cazul în care va avea permis — este periculos să fumezi. Argumentele au avut putere de convingere, mai ales că-i stimulau ambiția de a ajunge conducătoare auto. Treptat, n-a mai fumat cît era la volan și a ajuns de la

trei la un pachet de țigări pe zi. La un moment dat, i-a spus triumfătoare instructorului: „Închipuiește-ți că ieri, fiind cu cîțiva colegi la un coniac, m-am rezumat să beau numai apă minerală. Porția mea de coniac am cedat-o!"

În cele din urmă, a reușit să treacă cu bine examenul. A fost un succes al voinței, al perseverenței, al învingerii propriilor slăbiciuni. Mai avea, totuși, rețineri cînd trebuia să circule în condiții de trafic intens. De aceea evita orele de aglomerație automobilistică. Venea la serviciu cu mult mai devreme, decît trebuia, numai să nu intre în vîltoarea mașinilor de tot felul care umpleau arterele orașului. Din același motiv pleca ultima de la lucru. Într-o zi s-a întîlnit cu instructorul în fața instituției unde lucra. Instructorul se afla în mașina școlii cu un elev. A invitat-o să-l urmeze cu autoturismul ei. I-a promis că vor merge pe traseul pe care au făcut orele de conducere. Pînă să se dumirească, s-a trezit în plin centrul orașului, în ora de maximă intensitate a traficului. Iar ca un făcut, mașina școlii a dispărut. Nu s-a pierdut cu firea. A continuat să ruleze și a ajuns cu bine acasă. În fața porții o aștepta instructorul. A felicitat-o. De atunci nu mai are probleme nici cu perioadele de vîrf ale circulației.

10 DECEMBRIE

Toleranța, sfînta, blînda dar atît de perversa toleranță față de slăbiciunile semenilor noștri, se răzbună cînd te aștepți mai puțin. Este concluzia pe care am tras-o după ce am aflat despre soarta mecanicului auto...

În marea lor majoritate, mecanicii de la unitățile care repară autoturisme sînt în grațiile publicului, mai cu seamă a celui motorizat. Prin ei, de ce să nu recunoaștem, cei care sînt afoni inițial în domeniul mecanicii auto, încep să dezlege tainele motorului, a mașinii. Lor le datorăm întîile noastre satisfacții atunci cînd realizăm primele depanări la mașinile ce le conducem.

Așii din rîndul mecanicilor, electricienilor și, de ce să nu spun, a tinichigiilor auto sînt copiii adulați ai șoferilor amatori, așa cum era și Ghiță, mecanic la un *Service* din Ploiești. La el veneau șoferii, precum albinele la miere. Înalt, drăguț, cu o mustăcioară întotdeauna perfect îngrijită, extrem de politicos cu clienții, era mereu căutat de clienți, dar mai cu seamă de cliente. Cînd suma era sub 200, surîzînd, Ghiță făcea un semn care putea fi interpretat în fel și chip: „umblați cu fleacuri din astea", ori „lăsați, eu nu lucrez pentru bacșiș".

Fiu de șofer profesionist, era nu numai as în mecanică auto, ci și în pilotarea mașinilor. Cînd, în curtea atelierului,

Ghiță începea să manevreze un autoturism, în cîteva secunde clienții se strîngeau să privească „numărul" executat cu virtuozitatea unui pilot de înaltă acrobație.

— Măi băieți, sub 120 kilometri pe oră nu simți că pilotezi o mașină. Nu-ți dai seama de ce poate ea.

Cîte un coleg, cu mare timiditate, încerca să contracareze ideea:

— Eu înțeleg, dar ce te faci cu consumul, cu uzura prematură a motorului?

Privindu-l de sus, Ghiță îi răspundea:

— Ce contează astea la „cifra mea de afaceri"; benzină, ulei și chiar înlocuirea unui motor, astea-s fleacuri.

După o reparație extrem de reușită, Ghiță, împreună cu proprietarul „animalului de 200 de cai putere" și cu un amic, însoțit de prietena sa, se aflau la restaurantul hotelului „Prahova". Erau în faza vinului desert. Se serviseră băuturile tari, fine și aromate, apoi peștele cu vin alb, friptura udată cu Cabernet și acum grupul, comentînd polivalența talentului mecanicului, sorbea o „Busuioacă de Bohotin". Era tîrziu și fata își exprimase de mai multe ori dorința de a merge acasă. La rugăminții băieților, adresate tinerei, de a rămîne să guste măcar tortul de înghețată, fata răspundea cu același invariabil refuz:

— Nu pot, e tîrziu.

— Bine, hai să mergem. Vă duc eu cu mașina acasă.

Ghiță s-a sculat în picioare, proprietarul mașinii a pus pe masă costul consumației și toți s-au îndreptat spre ieșire. Pe fețele amicului și ale prietenei sale stăruia însă o nedumerire, concretizată curînd printr-o întrebare:

— Nu înțelegem, cu ce mașină ne duci?

— Cum cu ce mașină? Cu bolidul din fața restaurantului. Mi-o împrumuți pentru cîteva minute, nu-i așa colega? se adresă Ghiță proprietarului.

— Mai e vorbă, pentru un meșter atît de mare fac orice. Și apoi, o încredințez unor mîini de aur. Poftim cheile.

Peugeot-ul, aproape nou, demară extrem de puternic. Fiara neîmblînzită nu era însă chiar așa ușor de strunit. Mecanicul intrase în posesia carnetului doar de cîteva luni. Avea el multă îndemînare, dar mai cu seamă la manevre făcute în curtea atelierului.

S-a urcat la volan și, în curînd, acul vitezometrului poposea în dreptul cifrei 120. Fata, care ocupase locul din dreapta la stăruințele lui Ghiță, și pe care o rugase să-i spună pe parcurs cum conduce, se făcea tot mai mică, neîndrăznind să-i facă vreun reproș pentru a mai reduce viteza amețitoare cu care mergeau.

— Aș vrea să vă arăt tot ce poate bolidul ăsta, dar n-am cum. Păcat că sîntem în oraș, ați vedea ce înseamnă 160—180 kilometri pe oră.

Conducea uitîndu-se spre pasagera din dreapta. Era curios să vadă cum reacționează. Fața imobilă a tinerei nu spu-

nea însă mare lucru, cel mult ea exprima un vag sentiment de neliniște, de îngrijorare.

Se apropiau de o curbă fără dificultate. Strada era bine luminată, iar toți care circulau din sens opus aveau aprinsă faza de întîlnire. O fracțiune de neatenție a fost de-ajuns ca rapidul autoturism să fie scăpat de sub control, să intre în coliziune frontală cu autobuzul și să se pulverizeze. Nici un element component al autovehiculului ușor, poate cu excepția cîtorva piese din motor, nu mai pot fi utilizate. Dar nu ăsta e lucrul cel mai important, ci faptul că doi oameni (șoferul și fata) au pierit în acest accident groaznic, generat de bravadă ieftină, de ignoranță și de faptul că nu s-a găsit nimeni să-i deschidă ochii mecanicului. Cei din jur, dimpotrivă, au alimentat cît au putut apucăturile lui Ghiță și toate astea nu puteau avea alt deznodămînt.

14 DECEMBRIE

Tînărul cu care discut, înalt, cu ochelari à la Belmondo, cu o privire și o atitudine de neajutorat, nu realizează nici acum pe deplin dimensiunile reale ale tragediilor pe care le-a provocat. Trece de la una la alta și trebuie să-ți concentrezi atenția pentru a desprinde cît de cît o concluzie din vorbirea incoerentă a șoferului.

— Examenul l-am luat din primul foc, îs șofer bun, am 20 000 de kilometri de volan, nevasta-i gravidă în luna a 4-a, am urmat școala, da, da, cursurile la zi, cum se spune. De fapt nu m-am căsătorit decît acum 6 luni. Drăguță și bună fata pe care am luat-o. Mă duceam cu rufele la spălătorie. Ea nu poate să le spele. Duce greu sarcina și are și un serviciu greu. Eram grăbit, deoarece mai aveam și altele de făcut. Știți dumneavoastră... ca într-o gospodărie tînără. Femeia n-am văzut-o pe zebră. De fapt am văzut-o, dar nu prea bine. Ce mai la deal la vale, mă gîndeam la comisioanele mele din ziua aceea. Dacă reduc viteza la „treceri"? Sincer, nu prea. De regulă se opresc pietonii. De data asta, însă... Zi cu ghinion, asta-i.

— Venisem de două zile la socri. Nu ne văzuseră de 6 luni. S-au bucurat tare mult bătrînii de vizita noastră. Nevastă-mea era fericită. Discutam tocmai de copii. Știți, avem doi copii. „Ce păcat că nu sînt și ei cu noi, aici, la mama," spunea soția mea. Nu i-am putut lua de la cursuri. Am zis că-i păcat să piardă atîtea ore. N-am putut lua concediu mai devreme. Ce să-i faci?

Cînd plecam la plimbare, cu soția, socrii ne petreceau pînă la poartă. Eram tocmai pe zebră. Intenționam să ne ui-

tăm la vitrina magazinului pentru copii de visavis. Eu am întors capul spre ei, să le răspund la semnul care ni-l făceau cu mîna. Soţia a luat-o puţin înainte. Nu era la mai mult de 3—4 paşi de mine. Am auzit, deodată, un zgomot destul de puternic şi înfundat, apoi, aproape concomitent, un ţipăt. Cînd m-am uitat să văd ce s-a întîmplat, soţia mea nu mai era lîngă mine. Am intrat în panică. M-am uitat de jur împrejur. Lumea fugea către rigola trotuarului. M-am apropiat şi eu. Era nevastă-mea. Zăcea într-un lac de sînge. Murise. Salvarea a venit în zadar. Maică-sa, de la poartă, a văzut toată scena. S-a repezit spre locul unde fusese aruncată soţia mea. Îşi smulgea părul din cap. Biata Olguţa! Nici nu şi-a putut lua rămas bun de la mine. S-a pierdut la nici 35 de ani. Femeie bună, de casă. Cum să le explic celor mici moartea mamei lor?

— Eu mergeam în spatele femeii (relatează o martoră). Maşinile care veneau din stînga noastră reduseseră mult viteza. Era clar că intenţionau să ne lase să trecem şi aşa au şi făcut. Din sens opus am văzut, de asemenea, o maşină care mergea destul de încet. Brusc, alături de aceasta, a apărut alta, în mare viteză. Lovirea femeii din faţa mea s-a produs atît de neaşteptat, încît cu greu am realizat că victima a fost izbită, luată pe capotă şi apoi, mai departe, aruncată pe asfalt, lîngă trotuar.

În plină zi (ora 13,00), asfalt uscat, vizibilitate bună, pe o stradă cu 2 benzi pe sens, o femeie este omorîtă pe o trecere de pietoni, unde o regulă, nu numai de circulaţie, ci şi de politeţe, de bun simţ, de civilizaţie, de respect elementar pentru oameni, îţi cere ţie, şofer, să permiţi pietonilor să traverseze în siguranţă strada.

Adevărul e că tînărul şofer a văzut pe cele două femei (bărbatul, după cum am arătat era ceva mai în spate) şi a încercat să treacă prin spaţiul dintre ele. Nu a reuşit, însă, lovind victima cu farul şi catapultînd-o apoi pe capota motorului. Totul, de la izbirea femeii şi pînă la căderea ei de pe maşină pe asfalt, s-a petrecut în nici 3 secunde. În trei secunde, doi copii rămîn fără mamă, un soţ îşi pierde soţia, o familie în vîrstă îşi pierde unica fiică, o femeie gravidă şi un bătrîn bolnav (tatăl şoferului) sînt groaznic traumatizaţi, iar un tînăr de nici 25 de ani va rămîne cît va trăi cu acest teribil film al vieţii pe care a răpus-o, în faţa ochilor.

— Am crezut, ne-a relatat mai tîrziu autorul, că femeile se vor opri şi voi putea să mă strecor printre ele. În extremis, am încercat chiar şi o uşoară fandare pentru a ocoli victima prin spate, dar n-am fost probabil destul de meşter.

Parcă problema se pune să fii meşter. Bineînţeles, trebuie să fii şi foarte priceput în pilotarea unui autovehicul. Aici nu-i vorba însă de măiestrie, ci de conştiinţa răspunderii deosebite ce o porţi atunci cînd te urci la volanul maşinii şi de respectul cel mai elementar pentru semenii tăi.

17 DECEMBRIE

Astăzi am avut prilejul să reţin isprăvile unui căruţaş, corelate cu imprudenţele unui şofer. Aş fi preferat să pot consemna fapte pozitive din partea acestor conducători de vehicule. Dar nu întotdeauna este după cum doreşti...

— Tare îs curioşi şi ăştia de la post. Auzi, măi Văsălie, mă cheamă ieri şi-mi zic că îs căruţaş-problemă. Adică fiţi buni, îi întreb, ce se cheamă asta, căruţaş-problemă? Că eu sînt cam greu de cap şi nu-s nici chiar aşa tînăr, am doară aproape şaptezeci de ani, înţeleg mai greu.

— Dumneata, bade Ioane, conduci căruţa aproape zilnic în stare de ebrietate şi fără felinar. Poţi oricînd, deci, să faci accident, asta înseamnă căruţaş-problemă.

— Bine, măi băieţi, le zic eu, voi, care puteţi să-mi fiţi nepoţi, ar trebui să mă respectaţi mai mult şi să înţelegeţi un lucru, cu ce viteză merg cu căruţa? La pasul cailor ori la trap. Cum adică atunci pot să fac accident?

Badea Ion povestea discuţia, pe care o avusese la postul de miliţie, celor trei consăteni ai săi, cu care se afla la masă, în bufetul din micul orăşel de munte.

O începuseră în jurul prînzului cu ţuică fiartă, că afară era frig şi ningea. După ce au dat pe gît cele 400 de grame, au trecut pe bere. După cîteva ore, masa era plină cu sticle şi halbe golite. Se întunecase de-a binelea şi pofta de băutură creştea mereu. Badea Ion se plîngea tinerilor cum că nepotul său îi refuzase cererea de a-i da cu împrumut un ferăstrău.

— Nu ţi-o dau şi pace, moşule, pentru că uiţi să aduci lucrurile împrumutate înapoi. Auziţi, măi băieţi, să-mi zică el mie una ca asta. Să nu mai aud de nepotu-meu!

Apoi au început să cînte cu voce tare, de se uitau toţi din local la ei.

Cererea de a trece pe vin le-a fost refuzată net de gestionar.

— Ce, mă Pavele, te-ai ajuns şi tu, dă-ne măcar o sticlă mă. Cum adică, sîntem beţi şi ne-ajunge. Ce, bem pe banii tăi, mă Pavele?

— Localul ăsta îi bufet de clasa I-a, nu cîrciumă ordinară.

Nu vă mai dau nimic, puteți să vă supărați. Dacă dă vreo mașină peste voi să răspund și eu, nu?

S-au resemnat, au ieșit în stradă, unde bietul căluț, acoperit de zăpadă, a început să sforăie ușor la vederea stăpînului. S-au urcat toți patru în căruță și au pornit-o către alt bufet. Aici, ospătarul, deși i-a văzut că-s afumați bine, s-a dovedit mai culant. Le-a dat băutură cît au vrut.

Pe la 8 seara, au ieșit din local. Badea Ion a luat hățurile în mînă, iar cei trei comeseni, totodată vecini, și-au reluat locurile în căruță.

— Acum e vreme de sanie, nu de căruță, ia uite cum se înfundă roțile în zăpadă, zice unul din ocupanții atelajului. Ion, doborît de băutură, scăpase hățurile din mîini, calul mergînd și el, săracul, pe unde credea că-i mai ușor. Cînd treceau peste cîte un morman de zăpadă, ocupanții se prăbușeau unul peste altul, ba în stînga, ba în dreapta, mai-mai să cadă din căruță. Ion începuse la un moment dat să plîngă. Își adusese aminte, rînd pe rînd, de frate-său, care murise de curînd, de baba lui, care bolea acasă, de ingratitudinea nepotului care-i refuzase ferăstrăul, iar acum plîngea de mila căluțului care stătuse 8 ore în frig.

— După ce l-am ținut în ger atîtea ceasuri, acum îl mai și chinuiesc pe drumul ăsta plin de hîrtoape, să tragă o căruță plină de golani.

— Vedeți, măi băieți, așa-i omul, îi plătesc de băut o zi întreagă și drept răsplată mă face și golan. Frumos, bade Ioane, n-am ce zice!

În timpul disputei din căruță, vehiculul hipo începe să devieze către mijlocul șoselei, de unde se vede că se poate pierde și controlul hățurilor, nu numai al volanului.

— Bade Ioane, trage căruța mai pe dreapta că vine din spate o mașină.

Conducătorul vehiculului hipo nu reușește să facă mare lucru. Capul îi căzuse într-o parte și încotoșmănat în cojoc, cu căciula trasă pînă peste ochi, reușește cu greu să strîngă hățurile, dar impulsul nu ajunge pînă la cal, care continuă să meargă pe mijlocul drumului.

Mașina din spate nu circulă prea repede, însă după poziția farurilor, se vede că vine direct spre căruță.

— Mă fraților, ăsta intră în noi mă, zice unul din vecinii căruțașului.

— Cum o să intre în noi, ce-i nebun? N-avem noi felinar? Dar ne vede el, că doar nu-i orb.

N-apucă bine să termine cuvîntul, că lovitura se și produce. Căruța este ruptă în două și transformată în surcele. Căruțașul proiectat pe șosea, iar unul din cei care stăteau pe o bancă, imediat în spatele conducătorului de atelaj, este lovit grav la cap de partea din față a autofurgonetei. Ambii mor în drum spre spital.

— Șoseaua era goală, n-ați fost incomodat cu nimic, în plus, gheața și zăpada bătătorită de pe șosea trebuia să vă

îndemne să mergeți cu viteză redusă și foarte prudent. Cum explicați lovirea căruței? este întrebat V.R., în vîrstă de 24 de ani, nu orice șofer, ci șofer pe o autosalvare.

— Dusesem o femeie cu apendicită la spital și mă îndreptam spre casă. N-am văzut căruța. N-avea nici felinar, nici nimic. Toți din căruță erau plini de zăpadă și se confundau cu cîmpul din jurul șoselei. Ce-i drept, eu discutam cu văru-meu din cabină despre șansele în retur a lui „U"-Cluj — Napoca, echipa noastră preferată.

Obișnuința cu „lipsa de pericol" a șoselelor goale, nepăsarea falimentară tradusă în „las că mă ferește celălalt" sau „se ferește el singur" ori concepția fatalistă: „dacă e să se întîmple, accidentul oricum se întîmplă", exprimă în esență lipsa de cultură și de civilizație în circulația rutieră, cu tot cortegiul lor de consecințe.

20 DECEMBRIE

Nu greșesc spunînd că ticăloșia nu are limite. M-am convins încă o dată după ce mi s-a povestit acest caz...

După ce a lovit victima, proiectînd-o la nu mai puțin de 7 metri, peste șanțul șoselei, în apropierea gardului unei grădini, Eugeniu P. a coborît din cabina autobasculantei, la fel cum procedează cvasitotalitatea șoferilor, autori a unor asemenea isprăvi, și s-a apropiat de victimă. De cele mai multe ori ei aruncă o privire fugară victimei, după care dispar cu repeziciune. Curios, însă, este că în acest caz, autorul a început un fel de negociere cu victima.

— Te-aș duce la spital, dar o să mă spui și intru în belea.

— Ajută-mă, omule, nu mă lăsa să mor, atît a mai avut putere să spună Ioan P., înainte de a-și pierde cunoștința.

— Promite-mi ca declari ca te-a lovit un tractor și atunci te duc. Neobținînd promisiunea dorită, Eugeniu s-a urcat în mașină și a demarat puternic.

— Veneam de la un instructaj ținut la județ. Fiind pădurar, îmi place să merg pe jos. Decît să aștept două ore pînă la plecarea autobuzului, mai bine le fac pe jos. Taman cînd vine autobuzul în stație, eu sînt în sat, mi-am zis pornind spre casă. Nu mai aveam de mers decît 3 — 4 kilometri. Tocmai traversam comuna vecină cu a noastră cînd aud un zgomot ciudat. Eu îs deprins să ascult tot felul de zgomote. Știți doar cîte taine ascunde pădurea, dar eu le știu deosebi. Parcă era scîncetul unui pui de animal. Dar nu, era altceva! Mă opresc, apoi mă îndrept cu pași ușori în direcția de unde venea — abia după aceea mi-am dat seama — acel geamăt de om în suferință.

Într-adevăr, un om culcat la pămînt, plin de sînge pe cap, gemea ușor. Se vedea parcă cum îl părăsește viața.

Am încercat să-l ajut, l-am șters de sînge și l-am legat la cap cu baticul ce-l aveam la gît. Sîngele șiroia, însă. Îmi dădeam seama că singur nu pot să-l ajut. Norocul a fost că, nefiind prea tîrziu, am reușit să opresc un turism. Șoferul, om de suflet, m-a ajutat și l-am urcat pe rănit în mașină. Tot ce-am făcut noi, a fost însă în zadar. Doctorii au făcut tot ce le-a stat în putință, dar degeaba. După două ore omul a murit.

— De ce nu l-ați adus mai devreme? Dacă nu pierdea atîta sînge, îl salvam.

— Cum să-l fi adus mai devreme? L-am adus imediat după ce l-am găsit, i-am replicat medicului.

Între timp, miliția, alarmată, a început căutările; filtre, controale, verificări în unitățile deținătoare de autovehicule grele (se stabilește că victima a fost lovită de o roată a unui autocamion de mare tonaj). Cercul se strîngea tot mai mult.

— După profilul cauciucului, asta-i roată de „Belaz", tovarășe căpitan, iar cu astfel de basculante lucrează doar două unități, cei de la construcția căii ferate și șantierul hidroenergetic, își dă părerea un tînăr locotenent.

Sînt verificate peste 200 de mașini. În sfîrșit, sub arcurile unui „Belaz" se găsec urme, fîșii de piele smulsă de pe corpul victimei, păr, bucăți din haina omului lovit.

— Am făcut două curse, ne declară șoferul, apoi mi-am amintit de o promisiune, pe care i-o făcusem lui văru-meu, acum o lună. De cîte ori mă vedea, mă lua la rost, că nu poate să-și termine casa din cauza mea. Am încărcat basculanta cu cărămidă, var și nisip și am pornit-o spre Ghelmez, un sat la vreo 30 de kilometri. N-am putut scăpa de văru-meu. „Mă Eugeniu, mă, nu pleci de aici pînă nu bem o palincă". A chemat apoi pe cele două ajutoare cu care lucra la casă și am golit o sticlă. Apoi încă una. Pe la șapte am plecat spre șantier. Voiam să recuperez măcar ceva din cursele pierdute. Nici nu l-am observat pe om. Vedeam totul ca prin ceață.

— Cu puțin înainte de a muri, omul și-a revenit pentru cîteva minute. Ne-a spus că te-ai aplecat spre el și i-ai cerut să-ți promită că nu-l spui la miliție. Așa-i?

— Eu am vrut să-l ajut, dar voiam așa... o garanție că scap!

Pădurarul a fot prezent peste tot, la spital, la filtre, la controlul făcut în autobuze. În total, aproape 24 de ore de nesomn, de trudă, de emoții. El n-a cerut însă nici o dovadă că în acele momente a fost un om adevărat.

Și încă ceva. S-a stabilit că în intervalul de o oră, din momentul loviriі lui Ioan P. și pînă a fost găsit de pădurar, pe lîngă victimă au trecut mai mult de 20 de persoane. 10 din ele au fost intervievate:

— N-am auzit nimic, au răspuns 7. Trei din ei au sesizat niște gemete. „Am crezut că-i vreun bețiv", au declarat ei.

23 DECEMBRIE

Cît de repede se lasă pradă lașității unii oameni și cît de naivi sînt acei care își fac iluzia că faptele nesăbuite pot rămîne nedescoperite!

— De la Cluj-Napoca pînă la Oradea, dragă mamă, n-am făcut nici două ore. M-am grăbit să ajung acasă cît mai repede.

— Cum așa, Vlăduț, în plină sesiune abandonezi examenele și vii la Oradea? Nu înțeleg nimic.

— O să înțelegi imediat. Tu lucrezi la secția de psihiatrie, nu-i așa?

— Da, și ce-i cu asta?

— Uite ce, trebuie să mă internez pentru un timp la secția ta.

— Cum să te internez? Ce, tu ești bolnav?

— Să fie clar; dacă vreți să vă salvați feciorul, trebuie să-l declarați imediat nebun și să-l băgați în spital. De data aceasta accept cu plăcere să joc acest rol. Să-mi explici cum se comportă un nebun, să-l știu juca cînd voi fi vizitat, știu eu, de rude, de prieteni, deși aș prefera să-i ții în perioada asta cît mai departe de mine.

Zis și făcut, Vlăduț este internat într-o rezervă și toată lumea află că feciorul nu mai e zdravăn la minte. „Păcat, un băiat atît de chipeș, uite așa, din senin, să fie internat la psihiatrie", comentează cunoscuții.

În timp ce Vlăduț se plictisește în camera lui de spital pînă și de citit romane polițiste, la Cluj-Napoca se desfășoară ample investigații în legătură cu accidentarea mortală a unei femei. Autorul accidentului, după ce a lovit victima, a părăsit locul faptei. În zona stației de autobuz, unde s-a întîmplat accidentul, n-a rămas nici cel mai mic indiciu asupra mașinii, asupra făptașului; nimeni nu știe nimic, nimeni nu a văzut nimic.

Trec zile după zile și eforturile făcute pentru descoperirea autorului rămîn fără nici un rezultat.

Într-o dimineață, Radu, tînăr ofițer de miliție, este vizitat la birou de un fost coleg de școală.

— Ce vînt te aduce, Sabine, pe la mine, pe o vreme așa de haină?

— Uite, mă, ce mi s-a întîmplat. Știi pe colegul meu de serviciu, Bogdan?

— Îl știu, cum să nu!

— Am fost aseară invitat la el. M-am simțit bine, mai ales că erau cîteva fetișcane una și una.

— Ei și ce-i cu asta? Doar n-ai venit la 8 dimineața la mine, pe viscol, să-mi povestești despre aventurile tale galante de burlac.

— Stai să vezi. Printre invitate erau și două studente, care nu participau la discuția generală și nici la canastă. Șușoteau mereu între ele, iar pe față li se citea îngrijorarea.

Una începe deodată să plîngă încetișor, întorcînd capul spre perete. Nu voia să fie observată de asistență. Mă știi cum sînt eu de săritor?

— Da, mai ales cînd e vorba de fete frumoase.

Sabin se face că nu sesisează înțepătura și continuă.

— Mă apropii de cele două blonde. „Ce-i cu voi, fetelor? Ce corăbii vi s-au înecat?" Ele încetează discuția și nu răspund nimic. Eram tare curios să știu ce au pățit, dar pe de altă parte voiam să le întind o mînă de ajutor. Prinzînd încredere în mine, fetele încep treptat să mi se destăinuiască. Iată ce mi-au spus: Cică acum zece zile în urmă, au organizat o petrecere cu prilejul aniversării uneia dintre ele. S-au simțit bine, s-a dansat. Pe la 11 noaptea berea s-a terminat, dar cele două fete, cu invitații lor, doreau să petreacă în continuare. Tinerii s-au oferit să aducă o nouă provizie de bere. S-au urcat în mașină, pe care o conducea unul din ei, și au plecat. După vreo douăzeci de minute apar băieții cătrăniți și galbeni ca ceara. Unul din ei, probabil conducătorul auto, se adresează fetelor: „pe drum am avut un accident grav". „Dar vă văd întregi pe amîndoi!", răspunde gazda. „Am lovit pe cineva. Nu puteam rămîne acolo după ce am «ras» zece sticle cu bere. Plec din oraș pentru cîtva timp". Apoi, încruntat, cu voce răstită le amenință: „dacă spuneți doar un cuvîntel cuiva, v-am terminat pe amîndouă". De atunci fetele-s înnebunite. Nu s-au prezentat la examen și plîng continuu. Le-am întrebat cine e și cu ce se ocupă autorul și ce hram poartă celălalt băiat. Cînd au ajuns la acest punct, fetele n-au mai scos o vorbă. Doar același invariabil „ne e frică, ne e frică". Am putut afla numai mașina: e Dacia 1100 și are număr de Bihor. Aha!, și încă un amănunt: e prevăzută cu un portbagaj pe acoperiș. Am considerat că e bine să știi toate astea. Cunosc că vă chinuiți să-l descoperiți pe ăla care a omorît femeia în stația de autobuz.

Cînd ofițerul a ajuns dimineață la locuința părinților lui Vlăduț, de la Oradea, aceștia au rămas extrem de mirați. „Da, avem un fecior student. Dacă are mașină? Da, i-am cumpărat-o anul trecut. Acum e internat la spital. Dacă e cu adevărat bolnav? Știm și noi?... La acest punct părinții par extrem de derutați. A venit acum cîteva zile... și a zis că-i bolnav. Și-a abandonat examenele. Sînt mamă, nu? L-am internat în spital."

La secția de psihiatrie, lucrurile s-au lămurit repede. Tînărul a mărturisit ce s-a întîmplat. Totul a devenit clar.

Cît de încurcate sînt, cîteodată, ițele soartei. Oamenii reușesc însă să le descurce.

26 DECEMBRIE

Venisem în comună, profitînd de vacanța copilului.

Într-o seară, vecinul îmi povesti...

— Nu vă supărați, dar mersul noaptea e periculos și extrem de obositor. Nu credeți că ar fi mai bine să vă odihniți o oră-două și apoi să vă continuați călătoria? Recomandarea a fost făcută la ieșirea din Baia Mare spre Satu Mare, de către agentul de circulație, lui G.R., șofer amator, cu vechime în conducerea auto de 2 ani.

— Să știți că iar cîștig o mașină, tovarășe plutonier. Cum, nu mă mai cunoașteți? Nu treceam eu prin postul dumneavoastră aproape în fiecare sîmbătă seara, în drum spre Sinaia, unde făcea băiatul meu armata, și apoi veneam acasă duminică spre luni noaptea? Făceam peste 1000 km la fiecare drum. V-am dat vreodată probleme? Păi ce fac acum, cîteva sute de kilometri pînă la Arad și-napoi, e un fleac pentru experiența mea.

— Vă doresc drum bun! Totuși mergeți precaut. Veți întîlni pînă la destinație zone cu ceață foarte densă.

— Fiți liniștit, doar e viața noastră în joc.

Discuția a avut loc la ora 5 dimineața. Au ajuns cu bine la Arad. Toată ziua au umblat după cumpărături.

— Măi nevastă, m-ai uimit cu gusturile tale. Ce pretențioasă ai devenit. Și ce bine le știi tu denumirile astea de țoale. Pantaloni din catifea raiată, căciuli din blănuri scumpe, canadiene căptușite, cu fel de fel de buzunărașe, și atîtea altele. Cînd le-ai învățat, Victorie?

— Ce te tot miri? Ce, eu nu trăiesc pe pămînt? Nu mă uit prin reviste, nu discut cu oamenii?

Grigore nu mai zice nimic. Se mulțumește cu datul din cap, în semn de mirare, și-și vede de conducerea mașinii.

— Ce te rog eu, nevastă, este s-o mai scurtezi. Doar nu vrei să colindăm chiar prin toate magazinele Aradului! Și-a-

poi, prin centrul ăsta n-am nici unde opri mașina unde vrei tu!

— Tu ai uitat, mă omule, că noi mergem la o nuntă? Vrei să ne ducem cu mîna goală, să ne facem de rîs?

— Adică cum vine asta? Am stricat vreo 6 000 lei și asta înseamnă după tine nimic, da?

Femeia face o mină acră, dă din mînă ca și cum ar zice: „Parcă am cu cine vorbi?" și tace.

— Acum fii de acord și lasă-mă cîteva minute singur prin magazinul universal. Mîine e doar ziua ta, vreau să-ți iau și eu un cadou.

— Bine Grigore, răspunde femeia zîmbind. Ți-am spus doar de atîtea ori că eu am cel mai bun bărbat din lume!

Au ajuns la nuntă. Întîlnirea cu numeroase familii pe care nu le văzuseră de mulți ani, le-a dat soților multe emoții. Evocări de evenimente vesele și triste, băieți care s-au însurat, fete care s-au măritat, rude care s-au pierdut, schimb de impresii despre mire, mireasă, nași, invitați etc.

Se luminase de ziuă. În timp ce tocmai se sorbea o ciorbă pe potroace, pentru că, așa cum spunea socrul mare: „Să intrăm din nou în formă", Grigore se ridică în picioare și anunță solemn:

— Și acum, dragii mei, dați-mi voie să vă invit la serbarea unui important eveniment. Soața mea, Victoria, împlinește azi 40 de ani, cum s-ar zice schimbă prefixul. Dar ia uitați-vă ce bine arată. O mîndrețe de femeie, nu alta. Nici nu s-ar zice că are băiat însurat.

Victoria se face roșie ca un bujor.

— Și tu, Grigore, cu discursurile tale. Se cunoaște că n-ai băut nimic toată noaptea. Altfel nu vorbeai așa de bine.

— Vă invit pe toți la restaurantul de la hotel. Cu toții, fără excepție!

Invitații se urcă în mașini și în scurt timp începe petrecerea în frumosul restaurant din centrul Aradului.

Toată ziua a durat sărbătorirea zilei de naștere a Victoriei. Spre seară, s-au reîntors la nuntă. Socrii mari și cei mici începuseră să se supere.

— Bine, măi Grigore, să ne spargi tu nouă nunta. Noi te-am înțeles, am participat la sărbătoarea ta, dar haideți să continuăm la noi acasă. Uite, mireasa a început să plîngă.

— Gata, fraților, mă supun, ne întoarcem la voi. Vă mulțumesc, eu și Victoria, că ne-ați onorat, cum se spune, cu prezența!

Plimbarea de la restaurant pînă la locul nunții, făcută pe jos, i-a înviorat pe toți. Au reînceput petrecerea cu forțe noi.

Pe drum, o rudă a lui Grigore îl întreabă:

— Eu nu pot să te înțeleg, măi Grigore. Uite, sîntem împreună de aproape 24 de ore și n-ai pus o picătură de alcool în gură. Ai băut doar pepsi și apă. Cum reziști?

— Uite că rezist. Eu cînd îs cu mașina, mă abțin și pace. Apăi știi și tu prea bine că eu nici nu-s prea mare băutor.

Nunta s-a încheiat dimineața. Unii au plecat la casele lor, din oraș, iar alții, care veniseră cu mașinile de la distanțe mai mari, au fost invitați să se culce. Casa era mare, cu multe camere. Pentru fiecare se asigurase cîte un loc de dormit.

— Nu te supăra, Savetă, dar noi plecăm. Vă mulțumim din suflet pentru tot.

— Unde plecați, mă, copii? Ce-ați înnebunit de-a binelea? Păi omul ăsta, ce-i drept, n-o băut, dar nici nu s-a hodinit deloc.

— Avem treabă. Ne ducem să-i cumpărăm cîte ceva copilului. Știți și voi cum îi după însurătoare. Ba îți trebuie una, ba alta.

Saveta, soacra mare, n-a putut să-i convingă pe cei doi să nu plece.

Au făcut cumpărăturile, au mai vizitat niște cunoștințe și cînd și-au dat seama că e cazul să se pună în mișcare spre casă, începuse de-acum să se întunece.

— Nu-ți fă, tu, Victorie,grijă, doar știi de cîte ori am mers noaptea și am făcut de două ori mai mulți kilometri ca acum.

Noaptea era frumoasă, mașina bună. Pe măsură ce se scurgea timpul, aglomerația scădea. Curînd, luna s-a ascuns în nori, a început o burniță măruntă, iar pe-alocuri, suluri de ceață reduceau vizibilitatea la nici 50 de metri.

— Toriță, eu aș trage o țîră pe dreapta, să dorm puțin. Simt că nu mai pot conduce.

— Unde să oprești aici? Una, că n-ai loc de oprire, ș-apoi știi bine că mi-e frică să facem haltă, așa în cîmp.

— Bine, nevastă. Să încerc să mai fac 10 km pînă la prima localitate.

A mai făcut 3 kilometri Grigore și l-a învins somnul. A intrat cu partea dreaptă din față a mașinii într-un pom. Victoria și-a pierdut viața, iar șoferul s-a ales cu cîteva fracturi.

— Biata Victoria, s-a prăpădit a doua zi după ce a împlinit 40 de ani și o lună după ce și-a însurat feciorul, spunea cu tristețe sora ei mai mică, care tocmai a terminat Facultatea de medicină. Ea m-a ținut la școală, ea m-a făcut om. Cum pot să-i mai dovedesc acum recunoștința mea?

28 DECEMBRIE

O PERMISIE RATATĂ

Imensa autocisternă gonea pe carosabilul străzii pavat cu piatră cubică, mai, mai să-i zboare roțile. Rarii trecători ai orei matinale de duminică întorc capul după năluca care dispare spre ieșirea din oraș, către artera internațională.

În cabină, în afara șoferului, soția acestuia și unul din copiii cuplului, în vîrstă de 14 ani.

Pilotul își descarcă nervii pe nevastă că întotdeauna pierde o mulțime de timp, ocupîndu-se de tot felul de fleacuri, tocmai cînd el se grăbește, că parcă n-ar fi și copilul ei care vine în permisie de la armată și care îngheață așteptînd pe peronul gării să-i vină părinții să-l conducă acasă etc. Femeia tace și oftează. Reproșurile tatălui trec pe lîngă urechile puștiului, fără să provoace vreo impresie deosebită. Îl știe, bombănește ce bombănește, dar apoi îi trece. Ca o vijelie de vară, după care apare din nou, radios, soarele; așa și tatăl începe să glumească după ce se descarcă. Se amuză numărînd mașinile care circulă din sens contrar. Cele mai multe de Argeș, 42, apoi de Olt, 24, cîte 10 de București și Teleorman.

Supărarea tatălui totuși nu se spulberă atît de repede ca de obicei. Trece la analiza notelor luate de Mircea pe al doilea trimestru.

— Niciodată n-ai luat note proaste ca în lunile astea. 4 note de 6. Te-ai lăsat pe tînjală, toată ziua scîrța, scîrța cu desenele tale, dar fii sigur că-ți vin eu de hac.

Băiatul se întunecă la față și încetează cu numărătoarea de trafic. Mama încearcă să-i ia apărarea.

— Dar tu nu știi cont că băiatul a avut congestia care l-a ținut două săptămîni la pat?

— Așa, așa, încurajează-l la rău.

Dispoziția tatălui e din ce în ce mai proastă. Trece la capitolul șefi. „A trebuit să mă rog de ei să-mi facă formele pentru azi. Crezi că mi-a dat foaia, Vasile, fără două pachete de Snagov? Nici vorbă. Făcea tot felul de fițe. I-a apucat, domnule, uite așa, deodată, o pasiune pentru legalitate, de nu-i mai recunoști". După ce i-a analizat minuțios pe toți șefii direcți și indirecți, a trecut la șoferii începători. „Nenorociții ăștia cu semnul prostului nu știu să meargă decît cu 50—60 pe oră și te țin uite așa, în spatele lor, kilometri întregi. Trebuie să depășesc coloane întregi de mașini mici, eu coșgogeamite mastodontul".

Nevasta intervine din nou împăciuitoare. Încearcă să tempereze situația, să-l aducă, cît de cît, pe Năiță cu picioarele pe pămînt.

— Eu nu mă pricep, bărbate, la mașini, dar dacă-s la început, trebuie să meargă și ei cu atenție mai mare. Nu-i așa? Dar tu, nu cumva mergi prea repede?

— Ăștia-s oameni fără pic de talent, mă femeie proastă, iar eu, nu uita, că am la activ aproape jumătate de milion de kilometri.

Femeia tace. „Indiferent ce-i spun, el are întotdeuna dreptate. Mai bine tac." În cabină atmosfera devine și mai apăsătoare. Nae încruntat se răzbună pe accelerație. Acul vitezometrului oscilează în jurul cifrei 80. Se apropie o curbă largă. Șoseaua devine umedă. Șoferul întoarce capul, răspunzînd salutului unui coleg de la autobază. Din această cauză, observă tîrziu o căruță care intra tocmai pe viaduct. O depă-

șește totuși, dar cînd să revină pe dreapta, simte că nu mai poate controla autocisterna. La 80 kilometri pe oră, valoarea secundelor e imensă. Poleiul, care apare instantaneu pe poduri — și de care șoferii prudenți se feresc ca de foc — face ca mașina scăpată de sub control să penetreze parapetul viaductului. Totul se petrece, literalmente, în cîteva secunde. Colosul plonjează în gol, de la 15 metri înălțime, exact pe firele căii ferate electrificate. O flamă orbitoare, ca un fulger puternic pe timpul furtunii, și mașina se oprește pe terasamentul căii ferate. Curios! Cablurile se rup dar nu provoacă, ca în majoritatea cazurilor, incendierea autovehiculului. Cabina redusă la jumătate, ca urmare a coliziunii, prinde pe cei trei ocupanți ca într-o capcană. Volanul zdrobește pieptul șoferului, care este scos cu mare greutate, fără viață, de la postul de pilotaj. Soția, în vîrstă de 37 de ani, cu nu mai puțin de șase fracturi, se chinuie la spital, iar șansele bietului Mircea de a reveni în viață, cu fractura coloanei vertebrale, sînt minime.

Ștefan, băiatul cel mare venit în permisie, a aflat de accident, în timp ce aștepta în gară, conform înțelegerii telefonice, sosirea părinților. Voia să le aducă celor de acasă o veste deosebită: că a cunoscut o fată minunată cu care dorește să se însoare.

— Am venit în permisie să-mi înmormîntez tatăl, s-o văd pe mama chinuindu-se îngrozitor. Cel mai greu sentiment îl încerc cînd mă gîndesc la bietul meu frățior. Ipoteze sînt două: ori mort, ori infirm pe viață. Trebuia să participe la faza finală a concursului de desene pentru copii.

Și lacrimile curg, curg pe obrazul lui Ștefan, în timp ce povestește tragedia familiei sale.

29 DECEMBRIE

DE-ALE FEMEILOR...

Autoturismul gonește pe șosea depășind tot ce îi iese în cale. La volan o blondă. Alături de ea un bărbat. Într-o comună un lucrător de miliție face semn de oprire mașinii.

— Bună ziua, se adresează milițianul femeii aflate la volan. Am fost nevoit să vă opresc pentru că ați circulat cu viteză peste limita legală. Radarul v-a înregistrat cu 74 de kilometri pe oră.

— Vai, tovarășe locotenent major, nu se poate. Eu sînt așa de atentă la viteză încît nu cred că puteam depăși viteza legală. Niciodată nu am fost oprită pînă acum. Cred că e o greșeală.

— Nici o greșeală. Știți doar și dumneavoastră că radarul arată exact viteza cu care circulă autovehiculele. Îmi pare rău, dar trebuie să vă amendez... Văd că mai aveți două ștampile radar în permisul de conducere.

— Vă rog mult să mă iertați măcar de data asta. Aveți dreptate. Uite, recunosc că am circulat cam tare. Dar știți, ne grăbim. Vrem să ajungem repede în oraș să nu închidă magazinele. Gîndiți-vă și dumneavoastră dacă mă amendați, mă lăsați fără bani pentru pantofii pe care doresc să-i cumpăr. Înțelegeți-ne și pe noi. Nu e ușor să dăm atîția bani pe amendă.

— Ba eu zic să nu o iertați, tovarășe locotenent major, intervine bărbatul care ședea pe bancheta din dreapta și care pînă atunci nu scosese nici o vorbă. Dacă a greșit, să plătească. Legea e lege pentru toți.

...La un control filtru de rutină, agentul de circulație testează cu fiola un automobilist. Fiola se înverzește. Vinovatul se tînguie.

— Vă rog să mă credeți că nu aveam de gînd să plec cu mașina. Băusem la masă vreo două șprițuri, că terminasem serviciul și știam că nu mai am să plec nicăieri. Cînd colo, am primit un telefon că mama e pe moarte. Știți, are cancer. Doctorii mi-au spus că nu mai are mult de trăit... Ce era să fac? Trebuia să plec să o văd pe mama înainte de a-și da sufletul. Vă rog să mă iertați, tovarășe plutonier. Nu-mi ridicați permisul tocmai acum! Oameni sîntem, nu?

Soția automobilistului face discret semn agentului de circulație că lucrurile nu stau așa. În timp ce un alt agent de circulație încheie procesul verbal de contravenție, plutonierul află că nici vorbă de mamă pe moarte.

— Așa face cînd vrea să scape, continuă soția automobilistului. Iar pe mine nu vrea să mă lase să conduc niciodată, deși am și eu permis. Poftiți de-l vedeți. Spune că habar n-am să conduc. Că sînt bună doar să stric mașina. Dar, vă rog, să nu mă spuneți că nu știu ce-mi face.

Între timp, revine soțul.

— Tovarăşe conducător auto, îmi fac datoria să vă atrag atenţia că timp de două luni nu aveţi voie să conduceţi autovehicule. Acum lăsaţi aici maşina şi căutaţi pe cineva care să vă ducă acasă.

— Am şi eu permis, intervine soţia. Pot să conduc eu maşina, dar nu ştiu dacă bărbatul meu va fi de acord.

— Treci la volan, vorbi resemnat soţul. Decît să las aici maşina, mai bine mergem aşa. Ce să fac, asta-i situaţia...

Şi autoturismul demară lung, după ce femeia se aşează triumfătoare la volan, iar el, spăşit, ocupă locul din dreapta.

30 DECEMBRIE

Iată-mă la sfîrşitul anului. Ce repede a trecut şi cît de plin a fost de evenimente. Poate că tocmai de aceea nu am simţit cum s-au scurs zilele, săptămînile, lunile. Parcă ieri am început acest jurnal şi, uite, cîte file s-au adunat. La început nu am fost hotărît să-mi încredinţez gîndurile, să consemnez faptele trăite ori auzite jurnalului. Pînă la urmă am făcut-o. Aproape fără să-mi dau seama cum s-au adunat rîndurile.

Am văzut multe anul acesta şi am învăţat multe. Vorba unui bun prieten: „sînt şofer de peste douăzeci de ani şi n-a fost zi să nu merg cu maşina. Dar şi acuma descopăr cîte ceva nou după fiecare deplasare".

Aşa şi eu. Nu pot spune că nu mi-am îmbogăţit experienţa de automobilist din cîte am trăit şi mi-au fost date să văd anul acesta. În primul rînd mă simt mai legat de oameni, adică de partenerii de drum. Şi vreau să mulţumesc acum, la cumpăna dintre ani, tuturor celor care m-au ajutat să ies cu bine din momentele rutiere prin care am trecut. Trebuie să recunosc că am avut cîteva momente cînd a atîrnat de un fir de păr să mă văd angajat într-un accident. Nu sînt, de felul meu, un agresiv la volan. Dar de greşit am mai greşit. De pildă, cînd m-am băgat în depăşirea unui TIR, crezînd că am timp să trec de el pînă se apropie camionul ce venea din sens opus. Eroare. Dacă şoferul camionului nu oprea, ca să pot avea loc să revin înaintea mastodontului, probabil că astăzi nu mai eram la masa de scris, în faţa jurnalului.

Anul care a trecut m-a ajutat să-mi cunosc mai bine maşina. O simt acum mai repede dacă are ceva, ştiu unde să intervin şi ce să fac. Evident, în limitele relativităţii. Astă-vară, am spălat-o într-o duminică. Şi pe dinafară şi pe dinăuntru. Am vrut apoi să pornesc motorul, dar nu reuşeam, orice aş fi făcut. Pînă la urmă m-a scos din bucluc un vecin, de fel mecanic auto. Ce credeţi că avea maşina? Se aburise capacul delcoului. Treaba de două minute pentru a fi remediată. Dar dacă nu ştii ce să faci, stai şi te uiţi. Deunăzi, un automobi-

list se căznea să pornească motorul. Rămăsese oprit la un semafor și nu o lua din loc. Aflîndu-mă întîmplător pe acolo, am văzut că motorul era proaspăt spălat. Bineînțeles, capacul delcoului a fost de vină, după cum am constatat căutînd defecțiunea unde trebuia.

Anul ăsta încă un membru al familiei noastre a devenit posesor al carnetului de conducere. Fiica mea. Cînd merge cu mașina, parbrizele sînt „împodobite" cu lămîia. Nu o supără însă. Fată chipeșă, cu alură de sportivă, se bucură de atenția șoferilor, grăbind să-i faciliteze deplasarea. Ceea ce nu aș putea spune că se întîmplă tot atît de frecvent cînd este soția mea la volan. Așa-i viața!

Venind vorba despre viață, doresc familiei, prietenilor, mie, să avem parte în cursul anului ce vine de cît mai multe bucurii. Necazuri deloc, dacă se poate. Mai cu seamă accidente. Nici măcar ușoare. De cîte ori sosesc dintr-o deplasare cu mașina, după ce o garez în curte, trăiesc un sentiment plăcut de satisfacție că am ajuns cu bine acasă, fără să se fi întîmplat nimic. Instantaneu, gîndurile mă poartă spre cei care în ziua respectivă au avut necazul de a produce ori a suferi urmările unui accident. Îi compătimesc sincer, deși știu că nu îi ajut cu nimic. Sper că voi apuca multe zile cînd crainicul de la radio va anunța: „astăzi, stimați ascultători, nu s-a comis nici un accident de circulație!"

E, oare, o dorință utopică? Vreau să cred că nu. Mai ales că tot mai mulți parteneri de drum, pe jos sau în vehicule, circulă corect, înțeleg să se respecte între ei, găsind loc să se deplaseze fără probleme pe această fîșie îngustă — dar atît de încăpătoare, cînd există bunăvoință — ce se numește drum, șosea, stradă — pe care ne intersectăm, vrînd-nevrînd, căile vieții.

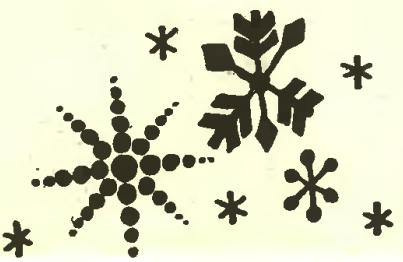

CUPRINS

IANUARIE

CIRCULĂM CÎND ŞI CÎT PUTEM, DUPĂ ÎNGĂDUINŢA MAMEI NATURA! 5

FEBRUARIE

LUNĂ VICLEANĂ: TE PĂCĂLEŞTE CU CÎTE O ZI FRUMOASĂ, CA SĂ-I SUPORŢI MAI UŞOR PERIOADELE-I VITREGE..... 22

MARTIE

MIROASE A PRIMĂVARĂ! ATENŢIE (LA) ÎNCEPĂTORI..... 38

APRILIE

VERDELE OPTIMIST AL PEISAJULUI INVITĂ LA DRUMEŢIE. 58

MAI

UN FIR DE LILIAC PENTRU FIECARE CONDUCĂTOR AUTO CARE A PREVENIT UN ACCIDENT DE CIRCULAŢIE..... 75

IUNIE

SĂ VENIŢI CU BINE DIN CONCEDIU, CEI DRAGI VĂ AŞTEAPTĂ! 91

IULIE

CĂLDURĂ... CA ŞI CIRCULAŢIE RUTIERĂ, CÎT TOT ANUL LA UN LOC..... 107

AUGUST

ZILELE SÎNT ÎNCĂ MAI LUNGI DECÎT NOPŢILE. TIMP SUFICIENT PENTRU AUTOMOBILIŞTI!..... 125

SEPTEMBRIE

VARA PREDĂ TOAMNEI ŞTAFETA RUTIERĂ! 144

OCTOMBRIE

STRUGURII S-AU COPT. E VREMEA LUI BACHUS!..... 160

NOIEMBRIE

VARIAȚIUNI PE TEME METEO-RUTIERE: CÎND UMED, CÎND USCAT, CÎND SENIN, CÎND CEAȚĂ..... 176

DECEMBRIE

FIECARE KILOMETRU LA VOLAN NE-A FĂCUT MAI ÎNȚELEPȚI, MAI PRUDENȚI ȘI — SĂ SPERĂM — MAI BUNI. MĂCAR CA ȘOFERI. 200

Lector: CĂLIN DIMITRIU
Tehnoredactor: GABRIELA ILIOPOLOS

Bun de tipar 21-II-1983, apărut 1983
Comanda nr. 2183
Coli de tipar 14

Tiparul executat sub comanda nr. 20625
la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"
Piața Scînteii nr. 1, București
REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Scriu aceste rînduri în zvon de pluguşor : „Mîine anul se înnoieşte...“ ANUL ! O mega-unitate de timp, aproape abstractă, pentru omul de la volan, cîtă vreme el se deplasează doar sub suveranul însemn al km/oră, mai exact al minutului următor, singurul decisiv.

Numai că Anul, ne arată această carte, îşi are proprie lui diagramă. Pe foaia de observaţie a unui an de circulaţie se pot descifra, aproape clinic, curbe, ziguraguri, pante, porţiuni plate. „Evenimentele“ unui an ies în mare măsură de sub zodia întîmplării, alcătuiesc un calendar, un veritabil instrument de bord. „N-aduce anul ce aduce ceasul“, se spune adesea, dar nu mergem noi înşine, uneori, în întîmpinarea „ceasului rău“, cu toată viteza ? V. Beda şi Gh. Ene cronometrează de-a lungul unui an ivirea acestor „ceasuri rele“. Nu ca nişte Casandre. Dimpotrivă. *Jurnalul* de faţă scoate derapajele previzibile, bifurcaţia spre ghinion din ceaţa fatalităţii. Este ca şi cum ne-ar oferi o bandă suplimentară de circulaţie neţezită de experienţa altora şi luminată atît de puternic de scurtcircuitul, totdeauna zadarnic, al minţii lor de pe urmă...

Mircea Sântimbreanu